

HISNA KNYSICZA,

V U K O J E

Vszakojachka Vrachtva,
tuliko Duhovna, kuliko Szvecz-
ka domachya zaderfavajufze,
Ofzebuino,

Kako jeden Hifni Gofzpodar pro-
ti Boghu, y Blisnyemu szvoje-
mu, y proti szebe szamomu,
Y kako tulikaiſſe vu ſzvojuh poſzlu-
vanyeh morafze ponafſati.

*Na Hvalu Bosju, y na ba-
ſzen vſzeh Hiſneh Gofzpodarov,
verno ſzkupa ſzpravlyene.*

223724

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

Zagrabiaë Typis, Antonii Reiner, Inclyti Re-
gni Croatiaë Typogr. Privilegiati.
Anno 1756.

KALENDAR

CZIRKVENI,

POLEG

RAZLUCHENYA

RIMSZKOGA

MARTYROLOGIUMA.

Tablicza Vremena Gibucheh Szvetkov.

Leto.	Litt. Ned.	Pepel- nicza.	Vuzem.	Troia- ki.	Nedel° Advēt°
1756	d c	3. Mar.	18. Apr.	6. Jun.	28 Nov.
1757	b	23 Feb.	10. Apr.	29 Maj.	27 Nov.
1758	A	8 Febr.	26. Apr.	14 Maj.	3. Dec.
1759	g	28 Feb.	15. Apr.	3. Juni.	2. Dec.
1760	f e	20 Feb.	6. Apr.	25 Maj.	30 Nov.
1761	d	4. Feb.	22. Mar.	10. Maj.	29 Nov.
1762	c	24 Feb.	11. Apr.	30 Maj.	28 Nov.
1763	b	16 Feb.	3. April.	22 Maj.	27 Nov.
1764	A g	7 Mart.	22. Apr.	10. Jun.	2. Dec.
1765	f	20 Feb.	7. April.	26 Maj.	1. Dec.
1766	e	12 Feb.	30 Mar.	18 Maj.	30 Nov.
1767	d	4. Mar.	19. Apr.	7. Jun.	29 Nov.
1768	c b	17 Feb.	7. April.	22 Maj.	27 Nov.
1769	A	8 Feb.	26. Mar.	14 Maj.	3. Dec.
1770	g	28 Feb.	15. Apr.	3. Juni.	2. Dec.
1771	f	13 Feb.	31. Mar.	19 Maj.	1. Dec.
1772	e d	4. Mar.	19. Apr.	7. Jun.	29 Nov.
1773	c	24 Feb.	11. Apr.	30 Maj.	28 Nov.
1774	b	16 Feb.	3. Apr.	22 Maj.	27 Nov.
1775	A	1. Mar.	16 Apr.	4 Juni.	3. Dec.
1776	g f	21 Feb.	7. Apr.	16. Maj.	1. Dec.
1777	e	12 Feb.	30. Mar.	18. Maj.	30 Nov.
1778	d	4. Mar.	19. Apr.	7. Jun.	29 Nov.
1779	c	17 Feb.	4. Apr.	23. Maj.	28 Nov.
1780	b a	9 Feb.	26. Mar.	24. Maj.	3. Dec.
1781	g	28 Feb.	15. Apr.	3. Jun.	2. Dec.
1782	f	13 Feb.	31. Mar.	19. Maj.	1. Dec.
1783	c	5. Mar.	20. Apr.	8. Jun.	30 Nov.
1784	d c	25 Feb.	11. Apr.	30. Maj.	28 Nov.
1785	b	9. Feb.	27. Mar.	15. Maj.	27 Nov.

JANUARIUS.

Proszinecz ima 31. Dny.

A	1	Obrezavanye Kristussevo.
b	2	Makarius Opat.
c	3	Genovefa Devicza.
d	4	Rigobert. Biskup.
e	5	Telesfor Papa Muchenik.
f	6	Tri Kralyi.
g	7	Raymund Szpoved.
A	8	Severin Biskup.
b	9	Julian. M. Basilissa D.
c	10	Maizian. Szpov.
d	11	Hygin P. Much.
e	12	Kastulus Much.
f	13	Hermelius Much.
g	14	Hilarius Biskup.
A	15	Paul. I. Puch.
b	16	Marcell. P. Much.
c	17	Anton Opat.
d	18	Sztol v Rimu Sz. Petra.
e	19	Kanutus Kraly M.
f	20	Fabian , y Sebastian. M. M.
g	21	Agnes Dev. Much.
A	22	Vincenz Much.
b	23	Zaruchenye D. M. z-Sz. Josefom.
c	24	Timotheus Bisk. y Much.
d	25	Ožernerye Sz. Pava.
e	26	Polikarp. Bisk. y Mnch.
f	27	Ivan Krysoft. Bisk. y Szpov.
g	28	Valerius Bisk Szpov.
A	29	Ferencz Sales. Bisk Szpov.
b	30	Martina Dev. y Much.
c	31	Peter No'ale. Szpov.

d	1	Ignacius Bisk. Much.
e	2	Ochischa vanye B. D. M.
f	3	Blas Bisk. y Much.
g	4	Andras Korfin. Biskup. Szpov.
A	5	Agatha Devicza Much.
b	6	Dorothea Dev. Much.
c	7	Romuald. Opat.
d	8	Ivan de Mata Szpov.
e	9	Apollonia Dev. Much.
f	10	Skolastika Devicza.
g	11	Lazar Bisk.
A	12	Eulalia Dev. Much.
b	13	Benignus Much.
c	14	Valentin. Much.
d	15	Faustiny Jovit. M. M.
e	16	Juliana Devicza Much.
f	17	Julian Much.
g	18	Simeon Bisk. M.
A	19	Konrad Szpov.
b	20	Eukerius Bisk.
c	21	Eleonora Dev.
d	22	Szol Sz Petr. Apost. Antioken.
e	23	Romana Dev. <i>Post.</i>
f	24	Mathias Apost.
g	25	Viktorin Much.
A	26	Sandor Bisk Szpov.
b	27	Leander.
c	28	Roman Opat.

Vszako cheterto Letto presztupno ie, y onda
 29. dny ima Szvechen, y Mathias teda opadana
 dan 25, ovoga Meszecza; ondaszey Litera Nedel-
 lyna premenya, tak, da ako jepred Mathievom
 bila littera A potlam biva g.

MARTIUS.

Gregurſchycak, illiti Szuffecz ima 31. Dny.

d	1	Antonina Much.
e	2	Secundila Much.
f	3	Kunegunda Czecz. Dev.
g	4	Kafimir Herczeg Szpov.
A	5	Adrian Much.
b	6	Koleta Devicza.
c	7	Thomas Aqu. Szpov.
d	8	Ivan de Deo Szpov.
e	9	Francisca Kim. Vdov.
f	10	Cheterdeszet Mucnenik.
g	11	Konstantin Szpov.
A	12	Gregur Papa Szpov. Vuchit.
b	13	Rofina Devicza.
c	14	Mathilda Kral.
d	15	Longin Much.
e	16	Heribert Bisk. Szpov.
f	17	Patriz. Bisk. Szpov. Gertrud. Ded.
g	18	Cziril Bisk. Szpov.
A	19	Josepb Zaruch. B. D. Marie.
b	20	Joakim Otecz B. D. Marie.
c	21	Benedik Opat.
d	22	Katarina D. Svecz.
e	23	Otto Bisk. Szpov.
f	24	Gabriel Archang. <i>Poszt.</i>
g	25	Nazveschenye B. D. M.
A	26	Felix Bisk.
b	27	Rupert Bisk. Szpov.
c	28	Sixtus Papa Szpov.
d	29	Methilda Dev.
e	30	Ivan Klimak Opat.
f	31	Benjamin, y Balbina Dev.

APRILIS.

Gyurſckye vſchyak, illiti Mali Traven.
ima 30. Dny.

g	1	Hugo Biskup.
A	2	Ferenz od Paule Szpov.
b	3	Rikard. Bisk.
c	4	Ifidor Bisk. Szpov.
d	5	Vincencz Ferr. Szpov.
e	6	Gviliem Szpov.
f	7	Albert Szpov.
g	8	Ædeſius Bisk.
A	9	Maria Kleof.
b	10	Ezekiel Prorok.
c	11	Leo Papa Szpov.
d	12	Julius Papa Szpov.
e	13	Hermenegild. M.
f	14	Lambert Bisk. Szpov.
g	15	Lidvina Dev.
A	16	Turibius Bisk.
b	17	Rudolf Much.
c	18	Galdin Bisk.
d	19	Antonia Dev.
e	20	Agnes Dev. Polit.
f	21	Anſelm Bisk.
g	22	Soter, y Kajus P. P. M. M.
A	23	Adalbert Bisk. M.
b	24	Jurni, y Fidelis M. M.
c	25	Marko Evang.
d	26	Kletus Papa Much.
e	27	Antimus Bisk. Much.
f	28	Vitalis Much.
g	29	Peter Much.
A	30	Katairna Senen(zka Dev.

MAJUS.

Filipovſchyak, ali Veliki Traven ima Dny 31.

b	1	Filop, y Jakob Ap. Sigmund Kr. M.
e	2	Athanasius Bisk. Szpov.
d	3	Nafseztje Sz. Krifa.
e	4	Monika Vdov. Florian. Much.
f	5	Pius Papa.
g	6	Janus vu olyu kuhan.
A	7	Sztaniszlau Bisk. Much.
b	8	Izkazanye Sz. Mich.
c	9	Gregur Naz. Bisk.
d	10	Ifidor Tesak Szpov.
d	11	Beatrix Dev.
f	12	Nereus, Achilleus &c. Mucheniki.
g	13	Sandor Much.
A	14	Bonifacius Papa Much.
b	15	Ifidor Much.
c	16	Janus Nepom. M.
d	17	Paskal Szpov.
e	18	Venancz Much. y Felix Kapuc. Szp.
f	19	Pudentiana Dev.
g	20	Bernardin Szpov.
A	21	Secundin Much.
b	22	Helena Dev.
c	23	Desiderius Bisk.
d	24	Joanna Vdova.
e	25	Urban Pap. Much.
f	26	Filip. Ner. Szpov.
g	27	Ivan Pap. Much.
A	28	Æmilius &c. M. M.
b	29	Theodofia Much.
c	30	Ferdinand Kral.
d	31	Petronilla Dev.

JUNIUS.

*Ivanschyak, illiti Klaszen
ima 30 Dny.*

e	1	Firmus Much.
t	2	Erasmus Much.
g	3	Lucian Much.
A	4	Quirin Bisk Sziszechki Much.
b	5	Marczian Much.
c	6	Norbert Bisk.
d	7	Robert Bisk.
e	8	Medard Bisk.
f	9	Primus, y Felix M. M.
g	10	Margaret Kralycza Scot.
A	11	Barnabas Ap.
b	12	Ivan àS, Fac. Szpov.
c	13	Anton Paduan.
d	14	Basilius Bisk.
e	15	Vid, y Modest M. M.
f	16	Benno Bisk.
g	17	Adolphus Bisk.
A	18	Marko, y Marcellian. M. M.
b	19	Gervas, y Protas M. M.
c	20	Silverius Pap. Much.
d	21	Aloysius Szpov.
e	22	Jezero Vitezov Muchenikov.
f	23	Sidonia Dev. <i>Poszt.</i>
g	24	Narodien. Sz. Ivana.
A	25	Gallikan Much.
b	26	Ivan y Pavel Much.
c	27	Ladislav Kral Szpov.
d	28	Leo Pap. Szpov. <i>Poszt.</i>
e	29	Peter, y Pavel Apost.
o	30	Szpomenek Sz. Paula Ap.

MAJUS.

Filipovschyak, ali Veliki Traven ima Dny 31.

b	1	Filop, y Jakob Ap. Sigmund Kr. M.
e	2	Athanasius Bisk. Szpov.
d	3	Nafseztje Sz. Krifa.
e	4	Monika Vdov. Florian. Much.
f	5	Pius Papa.
g	6	Janus vu olyu kuhan.
A	7	Sztaniszlau Bisk. Much.
b	8	Izkazanye Sz. Mich.
c	9	Gregur Naz. Bisk.
d	10	Isidor Tesak Szpov.
d	11	Beatrix Dev.
f	12	Nereus, Achilleus &c. Mucheniki.
g	13	Sandor Much.
A	14	Bonifacius Papa Much.
b	15	Isidor Much.
c	16	Janus Nepom. M.
d	17	Paskal Szpov.
e	18	Venancz Much. y Felix Kapuc. Szp.
f	19	Pudentiana Dev.
g	20	Bernardin Szpov.
A	21	Secundin Much.
b	22	Helena Dev.
c	23	Desiderius Bisk.
d	24	Joanna Vdova.
e	25	Urban Pap. Much.
f	26	Filip. Ner. Szpov.
g	27	Ivan Pap. Much.
A	28	Æmilius &c. M. M.
b	29	Theodofia Much.
c	30	Ferdinand Kral.
d	31	Petronilla Dev.

AUGUSTUS.

Veliko Mefsnyak ima Dny 31.

c	1	Oizlobodenye Sz. Petra.
d	2	Portiuncula Sz. Ferencza.
e	3	Augustin Bisk. Zegrabechki.
f	4	Dominik Szpov.
g	5	Sznesnà D. Maria.
A	6	Preobrazenye Kristussevo.
b	7	Donat Bisk y Much. Kajetan Szpo.
c	8	Cziriak Much.
d	9	Roman Much. <i>Poszt.</i>
e	10	Lourensz Much.
f	11	Susanna Dev. Much.
g	12	Klara Devicza Abbatisa.
A	13	Hypolit Much.
b	14	Eusebius Szpov. <i>Poszt.</i>
c	15	v. Nebo Vzetie B. D. Marie.
d	16	Rok, y Hyacint Szpov.
e	17	Sybilla Devicza.
f	18	Helena Mati Konstant. Czeszara.
g	19	Marian Szpov.
A	20	Stephan Kraly Szpov.
b	21	Bernard Opat.
c	22	Symphorian Much.
d	23	Flavian Bisk. <i>Poszt.</i>
e	24	Barthol Apost.
f	25	Ludovik Kral. Szpov.
g	26	Zefirin Pap. Much.
A	27	Czezarius Bisk.
b	28	Augustin Bisk. Nav. Gzirkve.
c	29	Glavoszek Sz. Ivana Kerst.
d	30	Rosa Limana Dev.
e	31	Raymund Szpov.

SEPTEMBER.

Malo Mes nyak ima Dny 30

f	1	Egidius Opat. Isabella Dev.
g	2	Diomedes Much.
A	3	Setaphia Dev.
b	4	Rosalia Dev. y Rosa Dev.
c	5	Viktorin Bisk. M.
d	6	Zakarias Prorok.
e	7	Regina Dev. Much.
f	8	Narodjenje D. M.
g	9	Gorgonius Much.
A	10	Mikula Tolent. Szpov.
b	11	Protus Hyac. m. m.
c	12	Tobias Sztaracz.
d	13	Mauriczius Bisk.
e	14	Izvissenye Sz. Krifa.
f	15	Nikomedes Much.
g	16	Eufemia Dev. Much.
A	17	Ranc Sz. Ferencza.
b	18	Thomas Bisk.
c	19	Januar. Bisk. m.
d	20	Eustakius Much. <i>Poszt.</i>
e	21	Matbei Ap. Evang.
f	22	Mauriczius Much.
g	23	Linus Pap. y Tecla Dev. y Much.
A	24	Gerard. Bisk. Much.
b	25	Kleofas Much.
c	26	Gziprian, y Justina Dev. m. m.
d	27	Kuzman, y Damian m. m.
e	28	Venczeszlav K. Much.
f	29	Michaly Ark.
g	30	Hyeronim Nav. Czirkveni.

OCTOBER.

Mibolszyhak ima Dny 21.

A	1	Nemigius Bisk.	
b	2	Gregar Bisk. Arm.	
c	3	Kandid Much.	
d	4	Ferencz Seraf.	
e	5	Placid Much.	
f	6	Bruno Szpov.	
g	7	Marko Pap. Szpov.	
A	8	Brigita Vdova.	
b	9	Denus Bisk. M.	
c	10	Ferencz Borgia.	
d	11	Nikasius Bisk. Much.	
e	12	Maximilian Bisk. Much.	
f	13	Koloman Much.	
g	14	Kalist. P. Much.	
A	15	Theresia Dev.	
b	16	Gallus Opat.	
c	17	Hedviga Vdov.	
d	18	Lukach Evang.	
e	19	Peter Alcant. Szpov.	
f	20	Pelician Bisk. Much.	
g	21	Ursula Dev. Much.	
A	22	Kordula Dev. Much.	
b	23	Ivan Kapistran Szpov.	
c	24	Raphaël Ark.	
d	25	Kryfant y Daria m. m.	
e	26	Demetrius Much.	
f	27	Ivo Szitot Zagovoritel.	Poszt.
g	28	Simon, y Judas Apost.	
A	29	Narcissus Bisk.	
b	30	German Bisk.	
c	31	Wolfgang Bisk.	Poszt.

NOVEMBER.

Vszeszvechyak ima Dry 30.

d	1	Vszi Szveti	
e	2	Szpomenek vszech Verach Dufs.	
f	3	Hubert Bisk.	
g	4	Karol Bisk.	
A	5	Imbrish Herczeg.	
b	6	Lenard Opat.	
c	7	Engelbert Bisk.	
d	8	Godefrid Bisk.	
e	9	Theodor Vitecz Much.	
f	10	Andras Avel. Szpov.	
g	11	Martin Bisk.	
A	12	Didak Szp. y Martin Pap. Much.	
b	13	Sztaniszlav Szp. y Berczko Bisk.	
c	14	Saraphion Much.	
d	15	Leopold Herczeg.	
e	16	Gertrudis Dev.	
f	17	Gregur Tavmat. Bisk.	
g	18	Eugenius.	
A	19	Falsabet Vdov.	
b	20	Felix de Valoys Szpov.	
c	21	Alduvanie B. D. Marie.	
d	22	Czczilia Dev. Much.	
e	23	Kelemen Pap. Much.	
f	24	Krifogon Much.	
g	25	Katarina Dev. Much.	
A	26	Peter Bisk.	
b	27	Rufus Much.	
c	28	Manfvet Bisk.	
d	29	Saturnin Much.	Post.
e	30	Andras Apost.	

OCTOBER.

Mibolsybak ima Dny 21.

A	1	Nemigius Bisk.	
b	2	Gregar Bisk. Arm.	
c	3	Kandid Much.	
d	4	Ferencz Seraf.	
e	5	Placid Much.	
f	6	Bruno Szpov.	
g	7	Marko Pap. Szpov.	
A	8	Brigita Vdova.	
b	9	Denus Bisk. M.	
c	10	Ferencz Borgia.	
d	11	Nikasius Bisk. Much.	
e	12	Maximilian Bisk. Much.	
f	13	Koloman Much.	
g	14	Kalift. P. Much.	
A	15	Theresia Dev.	
b	16	Gallus Opat.	
c	17	Hedviga Vdov.	
d	18	Lukach Evang.	
e	19	Peter Alcant. Szpov.	
f	20	Fetician Bisk. Much.	
g	21	Ursula Dev. Much.	
A	22	Kordula Dev. Much.	
b	23	Ivan Kapistran Szpov.	
c	24	Raphaël Ark.	
d	25	Kryfant y Daria m. m.	
e	26	Demetrius Much.	
f	27	Ivo Szitot Zagovoritel.	Poszt.
g	28	Simon, y Judas Apost.	
A	29	Narcissus Bisk.	
b	30	German Bisk.	
c	31	Wolfgang Bisk.	Poszt.

NOVEMBER.

Všezvechyak ima Dny 30.

d	1	Všzi Szveti.	
e	2	Szpomenek všzech Verach Dufs.	
f	3	Hubert Bisk.	
g	4	Karol Bisk.	
A	5	Imbris Herczeg.	
b	6	Lenard Opat.	
c	7	Engelbert Bisk.	
d	8	Godefrid Bisk.	
e	9	Theodor Vitecz Much.	
f	10	Andras Avel. Szpov.	
g	11	Martin Bisk.	
A	12	Didak Szp. y Martin Pap. Much.	
b	13	Sztanislav Szp. y Berczko Bisk.	
c	14	Saraphion Much.	
d	15	Leopold Herczeg.	
e	16	Gertrudis Dev.	
f	17	Gregur Tavmat. Bisk.	
g	18	Eugenius.	
A	19	Falsabet Vdov.	
b	20	Felix de Valoys Szpov.	
c	21	Alduvanie B. D. Marie.	
d	22	Czczilia Dev. Much.	
e	23	Kelemen Pap. Much.	
f	24	Krifogon Much.	
g	25	Katarina Dev. Much.	
A	26	Peter Bisk.	
b	27	Rufus Much.	
c	28	Manfvet Bisk.	
d	29	Saturnin Much.	Post.
e	30	Andras Apost.	

DECEMBER.

Veliko Bosichnyak ima Dny 31.

f	1	Eligius Bisk.
g	2	Bibiana Dev. Much.
A	3	Ferencz Xav.
b	4	Barbara Dev. Much.
c	5	Sabas Opat.
d	6	Mikula Bisk.
e	7	Ambros Bisk. <i>Poszt.</i>
f	8	<i>Prijethie B. D. Marie.</i>
g	9	Juditha Vdov.
A	10	Prenefsenye Hise B. D. Marie.
b	11	Damasus Pap. Szpov.
c	12	Sinesius Much.
d	13	Lucia Dev. y Much.
e	14	Janus od Krifa.
f	15	Eusebius Bisk.
g	16	Albina Dev. y Much.
A	17	Lazar Bisk.
b	18	Chakanye Poroda B. D. Marie.
c	19	Fausta Vdov.
d	20	Liberat Much. <i>Poszt.</i>
e	21	<i>Thomas Apost.</i>
f	22	Zeno Vitecz Much.
g	23	Viktoria Dev. y Much.
A	24	Adam y Eva. <i>P. szt.</i>
b	25	<i>Narodgyenye Kristussevo, Bosich.</i>
c	26	<i>Steffan per vi Much.</i>
d	27	<i>Janus Ap. y Evang.</i>
e	28	<i>Drobna Detcza M M..</i>
f	29	Thomas Bisk. y Much. David Kral
g	30	Eugenius Bisk.
A	31	Silvester Pap. Szpov.

PR
A Kopy
A Kny
Dufs Ke
tuliko Bo
na napr
gresneb
dane re
czev du
szeliti,
chiti, t
kafuch
lyevszv
sztvu ve
ufanye
cza has
duhov
szversz
darov
lu rav
darfzt
vizigd

PREDGOVOR.

A Koprernszu Knyge vnoge, y
Knyficze na szvetlo dane za
Dufs Kerschanfzkeh veliku hafzen
tuliko Bogabojechyehter, chedneh
na napredek vu dobrotah, tuliko
grefsneh, na pobolsanye pravdeno;
dane rekah od vszakojachkeh O-
czev duhovneh selyechyeh razve-
szeliti, falofztne Dufse szlabe obja-
chiti, ter pripofzte podvuchiti
kafuch pute Zvelichenya proti Kra-
lyevfztvu Nebefzkomu, y Blafen-
fztvu vekivechnomu. Niftar manye
ufanye je dobro, da y ova Knyfi-
cza hafznovita bude, kako vnoga
duhovna zaderfavaiuchya lepa, y
szvetfzka za navuk Hisneh Gofzpo-
darov na szvoie napreduvanye oko-
lu ravnanya Drufine, y gofzpo-
darfztva szvoga vu sztrahu Bo-
jem vszigdar czilyajuch proti konczu
szvo-

szvojemu, za koięga sztvorienı szu
lyudi

Zaradi stoga moi Chtaveczech mař-
livi, ako preględajuchij vsza popi-
szana ovde budēs verno premislyā-
val (zvun szamo nekulikeh naizad-
nyeh zaganykh zvedliveh nekuli-
ko akoprem ni zevszema tcschych,
y prazneh) za szto budēs ove Kny-
sicze, y nepozlachyene prestimaval
za zlate; arše vu nyih nahadjaju
duhovna, y szveczka, szkojemisze
pomochy lehko mores, ako ho-
chyes obderšavati, razumno prikla-
divšiszi jedna, y druga; ter mi-
szlechy gusztokrat, kako vsza vre-
menita berzo prehagyaju, a ve-
kovechna koncza nimaiu: Dussu
jednu imas, koiu ako zlo ponassa-
juchisze pogubijs, druge vech nig-
dar nenaides. Szkerbisze ada ovu
chuvat verno, y nechyes sze kajat
na veke.

DEEL

DELL I.

Kako jeden gofzpodar hisni
na obchinfzkom ponassatizze
mora.

I.

PRed vszemi potrebno je, da
ti pravdean, y zvelichenye donaf-
sajuchu Kato'lichanszku Verru der-
fiis, ar ako ti ove Verrezverfleno
nederfiis, nemores vu sitek vekovechni
vleszti, pokedob prez Verrenaimre Kato-
lichanszke *Ni moguče, dabi Boghu povolyen bil:* ki pako ni Boghu povolyen, on
nemore vleszti vu sitek vekovechni.

2. Lyubi G. Boga tvojega Sztvoritela:
ali ni listor z-rechmi, negh iz vszega
Szercza. Iz vszega pak Szercza lyub
Bogha, akomu verno szlufis, hvalisga,
chasztis, nit nistar neselis, negh iz-
mo ono, kai je vugodno. Bogu ti szlu-
fis, akofze zla habas, kaitiga Bogh odur-
java: ako pak dobro chinis, kaiti ie

▲

Boghu

Boghu povolyno, hvalisga. Nu szada G. Bogh zapoveda, da mu szlufis; Bogh je pak vreden, daga lyubis: poklehdobte je iz nistara vuchinil, y jednoga Chloveka kip däl, ki bite bil mogel vu nistaruzapusztit. Dapache je za te szvojega jedino rodyenoga Szina däl; y biga josche dal iz velikelyubavi protitebe, akopotrebno, y moguche bilo. Ochudna lyubav! gdo nebi ada G. Bogha od szercza lyubil?

3. Vufaisze vu Bogha: ali za nistar drugo, negh za ono kai Bogh je obechal, y kak je obechal. On isztinaje obechal ti je nebo, ali z tem nachinom, ako Zapovedi nyegove obderfavas; obderfava i Zapovedi Bosje, tako te daje tvoje Vuffanye tverdno vuchinyeno. Ti vellis da Nebo ni za Gustke nachinyeno, ali znai de takai ni Pekel ni za nye. Hudobno sivet, tersze vufati, szrechno vmreti, y Nebestko Kralyevstvo zadobiti, je zaisztovelika prevzetnost.

4. Boisze Bogha: y postavlyaiszi G. Bogha pred ozhi, verujuch daje vszigdas narochi pred tobom, da ti zlehka morebit nezagressis. Isztinaje to kako Bogh vsza zla vidi: vsza zla чуje, ali je y kasti-guje. Nut szada nigdo nepodsztupisze narochi jednoga Kralya, ali Herczega jedno zlo vuchinit, akopremisze on listor z jednum vrementum szmertjum grozi. Gdo ada poufatisze hoche pred ochmi Bos-

Bosjemi gressit, kizze grozi szmertjum vekivech num ?

5. Neszkerbisze tako zavremenita, kako kosze moras za vekivechna; ar ako ti danasz vesz Szvet zevszemi kinchi, y z-bogacztvi zadobis, ter zutra vmreti moral budes; kaiti pomore? szkerbisze da Duffa tvoja vu kvar nevpade: to ti pomore.

6. Szkerbisze: vszaki dan tako sivet, kako dabi vu vszakom ochnom megnenyu moral umreti, y pri Boghu rachun dati poszlov tvojih. Vszigdar miszli: ov je mozibit zadni dan: danasz ja hochu tako sivet, kako bi ja selyel jeden put vumreti.

7. Ti hoches vszigdar vu vecher razveszelenye pochutit vu szerczu, ako den dobro szprovodis. Obernesga pako na nichemurna razveszelenya, na pijansztva, pleszanya, y vu igre hoches pod vecher miszlit: Ov den je preffel, razveszelenya je nesztalo! kai imam ja szada odtud? O dabi ja bil ov dan na bolye obernul! Zato ada oberni vsze dneve na dobro, da nebudes imal zroka vu vezher tufitische szamnasze.

8. Rano v-jutru sztanisze frisko gore: ar je szedem vur szpati vszakomu doszta: obudi vu tebe dobra misljenja: ar dobro pocheti je jur na pol opraviti poszel. Nepusztisze vu takove poszle, dabi z.juternyum molitvum dobroga nakanenya neuchinil, ar

druguch prez nyega on dan nebudes imal szreche ; ar vu Bosjem Blagoszlovu vsza sze zaderfavaju : à vu tvoje szkerbi, y poszlu nistar nesztoji.

9. V jutro taki rano, kako berse pregledas, tverdno obechai, da ov dan nechies nijednoga greha vuchiniti; ar jeden jegini szam szmertni greh, je tako smehko delo, dabi Szin Bosji drugoch moral vumreti, akobi moguče bilo. Zato vzemisz napervo pravdeno, dasze hoches takai denesz od maleh grehov chuvat, oszebui no od oneh, vu koje gusztookrat opadas.

10. Jeszi pak ti vu jeden szmertni, ali mali greh opal, zato szkerbisze znovich goresztati iz nyih, kastiguiszam szebe i tuchisze po szerczu, rekuchi: O G. Bose milosztivmi budi grešniku? ali dai kai za Almostvo Szromahom.

11. Chez dan vechkrat ponovi dobro nakanenye, negdazdehni, y sztrelnu molitvu aldui, pohodi Czirkvu, ali doma Oltarecz tvoi, poszluhni Sz. Messu pobosno, preporuchi tebe, y tvoju vszu Hisu vu obrambu Bosanszku.

12. Ako Chloveka kojega pozdravis, ali od nyega pozdravisze; reczi selenyem szerchenem, y z-hotenyem szercza tvoga, y ni szamo z-vusztmi tez-jezikom: *Hvalen budi JESUS Kristus*: à ti odgovori drugomo, tebe tako pozdravlyajuchemu: *Na*
Veke

Veke: ali Amen. Nad ovo kai morebiti szladkeisse, kako gushekrat Ime JEsussevo vu vuszteh, y vu serczu noszit?

13. Ako ti kakov Kris, iliti sztuprotivnoszt napervo doide, terpigaza Lyubav Bosju dobrovolyno, nemorgui szuprot; nego poglei na Zvelichitelya tvoga miszlechi vu fzebe: *JESUS ni Kriv, ni dusen terpel je; ja pako terpim vredno, pokedob szem zdavna so za grehe moje zaszlusil. Nai ada bude tak, ja prez terplenya nechubit, pokedob ja mojega JEsussa predragoga terpeti vidim.*

14. Podignyen jezzi ti na veliku chaszt, poteses velike dobichke, sives vu vsze fzrechi, y vu dobru, neznaissaisze, neg vszigdar miszli: *Szrekbaje obrugla kot globus; more lahko pri mene, malo za tem, pri drugom biti. Miszli: kai mi bajni vsze ovo za sitek vekivechni? szada imam vsza, ke jagod jzercze selyi moje; kai pak potlam bude, kada ja vu Hissu vekuvechnoszti moral budem vleszti?*

15. Vu oprave tvoje ischi sznage, a ne nichemurnoszti: Kinchenye Ghloveka nesztoji vu lepote oprave, neg vu lepote ponassanya te dersanya.

16. Vu govorenyu budi pameten; *anogo govorenye malo gda je prez greha.* Gusztookrat sal ti bude, datzi ovu, ali onu rech govoril, ali tu bude keszno. Zato nepovedai vszega, kaifzi chinil, niti kai vidis.

17. Vu szerditofzti naifze prenaglit ,
neg ako zapazis , dasze zlatenicza zdife
zapri vufzta; ar malo gdo vu szerditofzti
govori kai szpametnoga.

18, Chuvaisze od szterditofzti nad mar-
lum, kai razme marfe tvoje kletve , y blaz-
noifzti? ti felis od marffeta, da ovo, ali ono
pravo vchini ; ali kak hoche marfe to
pravo vchinit? vu koje ti vfze Vrage go-
nis: zasztanovito nemore niftar pravo niti
dobro tam biti kadafze vrage zaderfavaju.

19. Chuvaisze od jada zverhu lyudi, bu-
di oni vekfi , ali menfi od tebe , ali jedna-
ki; akufzo vech od tebe , kai ti hafzni ja-
ditifze? ischi szveta , y pomochi pametno:
to ti pohafzni. A jefzu menfi od tebe po-
karai je akufzo zaszlufili : szerdifze na nyih,
ali vindar prez grebe: jefzu ti par , tako pri-
muchi , alifze nafzmei, odpufzti vffi , ar ra-
zumen prepufcha.

20. Chuvaisze od ogovorlivoga , y ne-
sztramnoga govorenja; kai tebe idu lyuczke
pregreske? kai na te neszpada, nemoras ti
podpuhavat, obernifze k tvojem vratom :
kai ti danefze za jedno vezelje nechifzto
slabrat , y popevat? zaiszto dajes van , da ti
nifzi chifzt vu szerczu , neg jeden kozel
nechifzti: Szponavafze Zvon iz fvenckenja ,
Pticza iz popevanya : kakova je,

21, Ochi tvoje derfi na vuzde: nebitai
ih na takove sztvari , iz kojeh Dufsa tvoja
kvar

kvar bi valovala. *David; akobi bil ocht
svoje bolje oskerbel, nebi bil zagressil szuprot
9, Zapovedi.*

22. Chuvaisze da nijedne Persone drugo-
ga szpola dotikaisze nebudes ni ruke, jo-
sche vech chuvaisze, da po otaineh kuteh
szamsze snyum zaderfaval nebudes: na to
moribit rechesmi; ona je pobesna, ebegna,
vit ja nistar nepuscbam budoga vu miszlenya.
Ali poszluhni: Zemlya je dobra, y Voda,
zmesjai ovo dvoje szkupa, nedoideli merszke
blato van.

23. Nemorgui nigdar szuprot Boghu, ako
tvoje Goszpodarstvo ti neide na ruku, neg-
sze izruchi Volye Bofanszke, bubi zadovo-
lyen z-onem, kai ti G. Bogh vszaki dan pos-
filya. Ar: Ni on srecben, ki je bogasztvom
napunyen, neg on, ki je bogat z-dobrotami.

24. Besi od vmanyeh Tovarustvi, ar vu
nyih nistar dobra nechujesze; y kaitisze ta-
mo nepokoine glave zesztaju, zato zdisu-
sze karke, vike, krike, boi, y osztala zla
vnogo verszta: Besat od nyih vdobichek je
velik.

25. Besi od kartanya, y osztalneh igri,
po kojeh vu zlo opadasze, kakogod berie
mores; ar podajuchisze vu igre, na berzom
zlo vu hisnom goszpodarstvu, pochuti kvar
ako kai y vidobis igrajuchi blagoszlov-
lyali te budu nacpak: ako pak zgubis, sa-
loszt zapopade te zbog izpraznyene mos-

snje; Dulsno szoznanye smehko, sena, y
Detcza razrusena

26. Vszaki Mieszecz naimanye jeden pus
zpovedatisze, y pobosno pricheshaifze ali
ni kakogoder listor po navade, guszto-
krat szovedatisze, ni znamenie jednoga
Gresnika velikoga, neg jedno Vrachtvo,
y pomoch, szuprot grehom velikem; ar:
*ki obraz szvoi bochye cbiszt imat, on gusztokrat
sze umiva.*

27. Almostvo dai rad nepusztivsi nijed-
noga vbogoga od tebe praznoga oditi, gda
premoreš: jedali vu nyem G. Kristussa neod-
renes szamoga od szebe.

28. Nikoga na malom nederši, nit neob-
fani, budi on szromah, ali zlocheszt ku-
liko mu drago, ar sze nezna, kai more vu
takvom Chloveku dobra zaderfavatisze.
Morebit je on vu vekse milosche Bosje od
tebe, morebit da on z. v remenom vzet bude
na Nebu, ti pako zaveršze vu Pekel.

29. Possalye ti G. Bogh kakvu nezrechu ali
bich, tuchu, povodnyu, sesge, ogeni naglo
&c. budi ovde jak vu zavufanyu, daisze Bo-
ghu vu ruke, pusztí vsza na Volyu Bosju,
tertzi oberni telovni kvar na hafzen du-
dovnu, rekuch z-Jobom chednem: G. Bogh
*je dal, G. Bogh je vzal, nai bude Ime nyegovo bla-
goszlavlyeno.*

30. v. Nedelyu, y po drugeh Szvetkeh marlyi-
vo bodi vu Cirkvu k-Szlusbe Bosje, k-Pro-
dechtvu

dechtvu, k-Sz. Messam, y ošztelem verno pohadyajuch Sz. Cirkve drugda takaj y po poldan; premislyavai tamo sivlenye Kristusovo, y Matere nyegove Devicze Marie, y velika Dobrochinena nyihova; ponovi onde tri one Dobrote ili Kreposzti Boghoszlovszke: Verru, Vuffanye, y Lyubau Bosju, szvetechni pak dan jednoga, ali drugoga Szvetcza, sivlenye, y szveto ponastanye, kesze terdzi naszledovatiga vu jedne, ali vu druge dobrote, dasziga sztanovitse zado- bis za Ohranitela,

31. Po Nedelyah, y Szvetkeh prepoveda- neh nedelai, nit Podlosnikom nepuszti del- lat, Drušine, y Szlugam: ar bi velika bila noria iszkat zadobavitse hrane z kvarom Duse; kakošze ti zavutas bogat poštat, ako Bogh dela tvojege neblagozlovi? Bogh pako neblagozlovlya onoga dela, koje- sze chini szuprot Prepovedi nyegove.

42. Moresze negda vu dobru volnu pu- sztit razveszelivšise kuliko oposzred szpametneh, y zdusšneh Lyudi chuvajuchi- sze y ovde, da negovoris od pregreski Blis- nyeh, ali kakoveh faling; nit je ošzudia- vai, nit psani, nit ošzmehavaisze snyih, nit oponastai. Otzebuino pak zderšise, da takoveh sztvvari napervo nedonastas kojebi po nechisztoche izmerdele, nit nedo- puszti takai drugem, kai takvoga pred to- bum govorit.

33. Ako van ides iz Hise, poszkropitze z-blagoszlovlyenum Vodum Krifa na te posztavivssi Sz.znamenye terdze preporuchi vsi pod obrambu JEsusu, y MARIE da te pomogu, ako dobro dugo ides, vzemi Sz. Chislo v ruke, y onak na chaszt, y postenye Deve MARIE moli.

34. Vszaki dan z-vecher pervo kak lesat ides, izpitavai tvoje Dussno spoznanye, kaiszi zla vchinil, y kaiszi dobra zapusztil. Zato pokajaisze z-obechanyem tverdnem dasze pobolsat hoches, ter molisze G, Boghu za oproschenye. Gda pak lesis naposztelie, posztavisze na priliku jednoga vmirajuchega, terszamszi reczi: kako bih ja sivet bil moral, ako bih ovu noch vumreti moral? *O G. Bose! vu Ruke tvoje preporuchem Dussu moju.*

Da pak ove Knyisicze' nebudu szamto szlufile za telovna, neg y za Dussu, dajusze napervo ovde nekoje Molitve kratke.

V - PUCHENIE,

Kaj je Molitva obchinszkem nachinom?

1.

Molitva je jedno podignenye nasse pameti, y szercza k-Bogu, dami ovak zavuffano vsza proszimo, kojaizu nam ali drugem na zvelichenye.

2. Mo.

2. Molitva je Duse taku potrebna, kakoje Telo kruh vszakdatsni; Telo na nistar dohadya prez kruha, y Dusa prez Molitve vumira.

3. Molitva vnogo hafzni: 1. Prehadia chez Nebesza: Sz. Steffan gdaje molil Nebofze je odperlo: *Act. 7. 2.* Preoblada jakofzti peklenfzkeh Duhov; kot fzvedoche vnogi, koifzu bili izganyani iz obfzedyenih lyudih. 3. Oblada vigiene Nepriatele; taku je Sufanna krive Tufitele, y fzudcze obfanila zdihavajuch proti Nebu. 4. Oprofchenye grehov zadobiva, ovako je zadobil ochitni Grefsnik, y Tolvai na Krisu preporuchajuchifze. 5. Gafzi vremenite kaffige ter ofzlobagya od nyih; ovakoje G. Bogh Israjel-fzkomu Lyuczttvu zaszlufenu kaffigu odpufztil po molitve Moyseffevi. 6. Obderfava nadalye Lyudi vu fivlenyu; ovak Ezechias molechifze zadobil je dalye petnaifztlef fivlenya.

4. Molitva da je dobra ter Boghu vugodna potrebuje: *Pervich*; Szercze chifzto; ar G. Bog kruto malo kada pofzluffa Grefsnika, *Drugoch*: Potrebuje jednu Veru fivu, ar prez Vere, nimoguche dabi povolyen bil Boghu gdo. *Tretich*: Zavuffanye jedno Szinovlye vu Bogha mora biti; *Chetertich*: Lyubav fzerchena; prez koje Molitva je merzla, y neprilichna. *Petich*: Ponifznofztzvunfzka, y nuternya, koia pre-

hadya chez oblake. *Sesztich*: Jedno izkerbno na rechi pazenye kak molis, ar ovakova daje kreposzt, y jakoszt. *Sedmicb*: Jedna poterplenya sztalnoszt, ar ovakova primora G. Bogha da vuchini, kaisze proszi: Zaradi toga Sz. Bernard krichalje: *O ponizna Molitva! tvoja je jakoszt, tvoje je Nebu: tisze s'amo bois. da neprides pred szto'iczu szuda Bosjega: ti obladas neobladanoga, y veses vszamo-guchega.*

V-PUCHENYE,

Kai je Szveta Massa?

I.

SZveta Massa je Aldov jeden novoga Zakona, vu kojem Otczu Boghu nyegov Szin jedinorogyeni JESUS Christus aldujesze na szpomenek preszveté Muke nyegove.

2. Messe jakosztzi zarad velike ima vech razlichneh imen: *Naipervich*: Aldou zahvalnosztzi, za vsza Dobrochinjenja Bosja. *Drugoch*: Je Aldov hvale, ar po nye Zmosnosztzi Bosanszka naivisseissi chasztii, postuje, y dichisze. *Tretich*: Je Aldov molitveni, z-kojemi vsza dobra na Dussu, y na Telo szpadajucha od Otcza Nebeszkoga proszimo. *Cbetertich*: Aldov je jeden Vutissenya, po kojem vdobivasze pomirenje z-Boghom, y oproschenje grehov, y ofzlobadyanye Duss iz muk purgatoriumszkeh.

3. Sz. Massu je szam G. Bogh odluchil, y odredil to je Kristus JESUS govorechi pri Sz. Lukachu c. 22. *To chinete na moi Szpomenek: O puni razvezelenya Szpomenek! O prechudni Aldov Maffe! vu kojem nealdujesze Agnecz Abelov, nit Kainov Szad, nit Abramov Oven, nit Moyseffovo Kadilo nit osztaleh vnogoverszti aldovi; negh pravo Telo, y Kerv Jefusseva Otczu Boghu Vizamoguchyemu. O Bose dragi! gdosze nebi versztil kai naivech je moguche vizaki dan Sz. Maffe poszluffat? zbog toga moi Kerschhenik, ako ti morem do povedat, szvet y navuk primi, poszluhni vizaki dan Sz. Massu, akoli ti je y kuliko moguche: kai mora ova imat;*

1. Posteno, pobosno klechech, ter podigli gore szkloplyene ruke.

2. Ponizno zpokajanem szerczem, verno molech nezgledajuch szim tam.

3. Lyublyeno, gusztokrat ponovivshi ehine live Vere, Vuffanya, y Lyubavi proci Jefussu vu preszvetom Sacramentomu prebtvajuchemu.

Raztolnachenye, illitirazlofenie Oprave z-kum Massniki oblecheni moraju pristupit k-Oltaru Sz, Massu szlufit.

1. Humeral on, koisze posztavlya na glavu, paksze dole na vrat szpuscha szpodo-

hen rubczu , znamenuje ono platno, z-kem-
szu Sidovi vezali G. Kristusu ochi, y obli-
chai, ter szramotno govorili: *Prorokui*
nami, *gdu te je vudril*; gdaszuga nemilo bi-
li, y plyuszkali.

2. Alba, iliti duga, bela Rubacha, zna-
menuje Szvitu, z-kojum Herodes oblekfi-
ga zespotvalszeje iz G. Kristusa, kot dabi nos-
bil.

3. Pojasz znamenuje, Stola, y na leve
ruke narukva, Lancze, Vusa, y osztala, z-ko-
jemi G. Kristus zvezan besse, y dopelyan vu
Jerusalem.

4. Kafula naizadnich posztavlyena na
Mefsnika znamenuje on plasch raszter-
gani, koga posztavili jeszu naplechya. y
na kerbet bichuvaniga Jesusa kadaszuga
korunili, y znamenuje noshenye smehkoga
Krisa na Goru, a ternovu korunu znamenje
Koruna na glave obrivenoga Mafsnika, vu
osztaleh pak Redevnikeh on Venecz, illi
Koruna na glave, koju nosze,

5. Kelih znamenuje Grob Kristuscu, a
Patena, kamen zverku groba.

6. Palla, znamenuje ono platno z-kojem
bil je obraz Kristuscv zavit v-Grobu.

7. Corporal, y Purificatorium znamenuje
ono platno, vu koje zavito bilo je pre-
szveto Telo nyegovo v grob poloseno.

8. Oltar zamenuje Goru, y Kris, na kom
viszel je, razpet G. Kristus aldujuchisze za
nasze

nasse odkuplenie preterpechi britke Muke,
y smert sukhu podjiemsi lyublyeno.

Malsna Molitva.

*Dobro nakanenye pred poszluffaryem
Szvete Masse.*

O Moi Bogh ! ja hochu ovu Sz. Messu pobosno poszluhnut ovde pred tvo- jem Nazochibitijem : 1. Daja tebe zevizemi Sz. Angeli dosztaino molim klanyajuchisze, y da te hvalim, chasztim, y molym. 2. Daji zahvalim za vsza oszebuina Dobrochi- njenja. 3. Daja zadosztta vuchinim za mo- je grešne dūge. 4. Dajzi zadobim Mi- loschye potrebne za Dufsu, y za Telo. 5. Da jakoszt, y kreposzt Blagoszlova zadnyc- ga zadobim ochiveszto, Amen.

Na pochetek Szvete Masse.

O Goszodine JESUS Kristus, Szin sivoga Bogha ! na Szpomenek, y hvalu tvoje nepreszesne Lyubavi, iz koje szi ti za me, y za vsze grešnike vumerl, aldujem ti ov Sz. Masse Aldov zevszemi drugemi koje denes- ni dan po vszem szvetu alduvalsze bu- du ; dosztojaiszeje iz ruk vszeh Mafsnikov prijeti, ter Otczu Boghu izruchiti, kakogod jelsi na Sz. Krisu tvoje Telo preizveto, y
prez

predradu Kery za odkuplenye Szveta aldu-
val, ter iz goruchye lyubavi Otczu veki-
vechnomu izruchiljeszi darujuch .

*Na Gloria, illiti Dika na
Vissinah Boghu.*

O Preszveto Troisztvo jedini Bose! ja te
chasztim, hvalim, y molim znaiglu-
bokeissum poniznosztjum, tvoju previszo-
ku Zmosnoszt, y Bosanszvo, prestimavam
y lyubim ovo iszto zverhu Neba, y Zemlye.
Jasze radujem, daszi ti Bohg Ijedini, ne-
miloszerdni, te pravichni Goszpodin; ve-
szelimsze iz glubine szercza, da te lyudi ve-
ruju, y da te vszi Narodi szpoznadu, selyim,
da te lyube, hvale ovdeszada, y na Nebu
vek vekoma. Q kako bih rad imal ja dabi
vu to ime vsza vuchiniti, terpeti, y moju
Kery prelejati mogel! Jedâlisze nebi ti O
veliki Bose nigdar rasalil! negh vszigdar szo
chasztil: moje vsze je mislenye ter selenye
tebe lyubiti jedino, dichit, y hvalit, ovde
nepresztancze, y na Nebeszek vek vekoma
gevszemi Angeli, y Blafenemi.

Na Szveti Evangelium.

O Bose moi! ja vsza verujem, kaigod ti
po Girkve Katolichanszke zapovedas
ver-

veruvat, kaitiszi isztina vekovechna, ove
 szamo Czirkve obechajuchi tvoju obtam-
 bu, y zachuvanye nye nuter do szkoncha-
 nya Szveta, y da vrata peklenizka nehte
 nye preobladati. Ja zevszema se!yim vu ove
 Sz. Veri, siveti, y vumreti; jelszem g. tov
 z-tuliko jezer Mucheniki szvetemi ovu Apo-
 stolszku Katolichanszku jedinu donafaju-
 chy Zvelichenye Veru y-mojum kervium
 potverditi; dapache jezetrokrat sivenya
 mentuatitze, kako vu naimenstem od nye
 dvoijt: ali od nye gdagod odsztupit. O Bose
 dragi objachime, ter povekai vu mene
 oyu Veru praudenu.

Na Credo, kadafze moli.

Veru Bosju, y ti smoli z-Mafsnikom po-
 lahko, te dobro pazi na Sz. Rechi,
 koje i izgovoril budes premislyavajuch
 szkrovnoshti one.

Na Offertorium Hostie, y Keliba!

Nepreszesni, vekivechni G. Bose! ja tvo-
 je nevolyno Sytvorenye valujem za-
 hvalnem szerczam, daja Dufsu, y Telo meje, y
 vsza, ko ja imam, od tvoje milosztivne ruke
 velieszem; zbog toga prijmyem szada
 ono dobro vsze, kojefzi mi dal vu vreme-
 nu mojega sivenya szpadajuche na Dufsu,
 Te-

y Telo, y polztavlyamje izkupa zevszemi zaszluseni tvoga Szina predragoga poleg Hostie zverhu patene; ter ti je aldujam na zverssenu Hvalu, y zahvalnoszt k. Duhe vsze povolnyoszt. Pokedob pak nimam nistar dosztainoga za Dare, koje mi daljeszi, bolsega za daruvat tebe, kako szamo szercze moje. vzemi ovo iszto iz mojih obodveh ruk, koje ti aldujem polztavlyajuchi na tvoji Sz. Oltar, y vu Kelih, da vsze molitve, y Blagoszlovi, kofsze budu zverhu govori od Mafsnika, doidu takai zverhu szercza mojega; y teda dasze polzveti obernyeno na lyubav tvoju, y nahlepenye vszeh meni potrebnih dobrot, natuliko dasze vech moje zvalo nebude, neg nai vsze czelo tvoje bude, ter da snyim obernes poleg tvoje szvete Volje.

Na Sanctus, Sanctus, Sanctus.

V Szamoguchi, vekovechni Bose Goszpodine Nebeszki Otecz! poglei z-Ochi tvojih nepreszesnum Miloszerdnosztium nasse tuge, nevolje, y potreboche, ter szmiluisze zverhu vszeh Kerschenikov Verneh, za koje Szin tvoji jedinirogyeni nass lyubleni Goszpon, y Odkupitel Kristus JESUS vu ruke Gresnikov dobrovolyno, daszeje ter predragu szvoju Keru na Drevu Sz. Krifa prolejal je do zadnye kaplye. Po ovem
isztem

iztem Goszponu JESUSSU Kriftuffu odver-
ni, O premilosztivni Otecz! vsze zaszlufene
kastige, szadalsnye, y doidueche pogibeli,
Kugu, Glad y Voiszku, Betege vnogover-
szte, y salosztipuna vremena. Raszveti du-
hovne, y svetcze, Poglavare, oszebuino
velike Poglavitnike, da vsza overffvui ver-
no, kojagod na tvoju Diku Bosanszku, na
nasse Zvelichenye, y na obchinszki mir
szpadaju, y mogu doiti na dobrolyudcztva
Kerschanzskoga.

*Na Podiganye Hostie, iliti pre-
szvetoga Tela.*

*Vudrise tri puta szkrusseno po porszeb,
sv reczi zalublyeno:*

O JESUS ja tebi sivem!

O JESUS ja tebi vumiram!

O JESUS jazem tvoi siv, y mertev, Amen.

Na Podiganye Keliba.

Szveta Kerv ochisztme me.

Szveta Kerv nahranime.

Sveta Kerv napoime, y vsze Dufse Kers-
chanzke, Amen.

Molitva za Podizanyem.

O Premilostivni JESUS! ja szada obra-
 cham k-tebe ochi moje, y Szercze moje.
 Oh oberni y ti tvoje k-mene, y Scercze Bo-
 sanszko: ter jogleisze na poszlednye moje
 potreboche, na pogibeli takai Zveliche-
 nya mojega. Oh vze misze zame, y budimi
 veren Obranitel na ostre Pravicze: vu ove
 Sz. Masse, y vu vszeh drugeh ja te szamoga
 aldujem za me, dami podelis oproszhenye
 vszeh grehov mojeh. Pokasi Otczu tvo-
 ju Sz. Glavu z-ternyem korunyenu, tvoje
 vsze Telo ranyeno, tvojuh pet Ran chudo,
 tvoje prebodeno Szercze, y tvoju Kerv pre-
 dragu, povechmu, kakzti ti za me nemi-
 losztivno ter bolesztno bichuvan bil, koru-
 nyen, razpet, y vumorjen sztrassno: y po
 vszeh oveh izproszimi, da me on neprepu-
 szti szkvaritisze. Dosztojaisze vu ove Sz.
 Messe, y vu vszeh osztaleh izkazati mulyu-
 hav, chaszt, hvalu, zahvalnoszt, y pomi-
 renye snyim: Dusse moje tvoja zaszlusjenja
 te na ime dareslyvo prikladiti, delniczu vu-
 chiniti, terju z-tvojum Kervjum milosztivno
 O JESUS poskropiti, Amen.

[Na Pater noster, iliti Otecz nass.

O Bogh Otecz lyubljeni voja nai bude
 Volya! budi zlo, ali dobro, budi szre-
 cha,

cha, ali nesrecha, smert, ali sivlenye
zverhu mene: Volya tvoja najze szpuni
zverffeno vu nasz, kakoju izpunyavaju
vszi Angeli, y Szvetczi, y kakoju je szpunil
tvoi Szin predragi JESUS, kada je za nasz
nevolyne Grefsnike pokoren bil nuter do
Smerti Sz. Krifa. A fzada zmoli veis
Otecz nasz za Mefsnikom.

*Na Agnus DEI, iliti Agnyecz
Bofji.*

O Goszpodine JESUS Krifus! zarad mo-
jih teskeh grehov nizem vreden tebe
prijeti; zato fze molim po tvoje fuhke Szmer-
ti dosztojaisze je meni oprosztit.

O G. JESUS Krifus! zarad moje odurne
nechisztoche nizem vreden tebe prijet;
zato fze molim po tvojih fuhkeh Szuzah, do-
sztojaisze ochisztiti Dufsu moju grefnu.

O G. JESUS Krifus! zarad moje nezahval-
noszti, y lenoszti nizem te vreden prijeti;
zato molim tize po goruche lyubavi Szer-
cza tvojega, dosztojaisze daruvat Szerczu
mojemu praudenu pobosnoszt; ah primiga
vu tvoje preszvete Ruke, ter obkinchigana
on lepsi nachin; kakoga felis ti okincheno,
y pripravlyeno vszigdar imati.

Na Szveto Prichefchanye.

JA tize klanyam G. JESUS Krifus pravi
Bogh, y Chlovek, vu Telu, y Kervi po
OVI

ovum poszvechenum Hostium, illi Kip
 hitamsze na kolena dole ovde pred
 chajem tvojem z-naiglobokeissum po
 nosztjum: O salujemsze iz szercza, da ja
 O Boze previszoku te nepreszesnu dob
 jezem gdagod raszerdil! ja szada odp
 dam vszem grehom, y hudobnem po
 nyem; izteni van iz szercza mojega
 hudobna nagnenya, y poselenya, daja o
 od vszeh grehov oszlobodien, tebi Bo
 mojemu dosztoino szercza prebivali
 pripravim; O JESUS pridi, doidi k-m
 doidi, ladai z-Dussum, y z-Telom moj
 koja tija szada z-mojum kervjum zapisz
 ta vek vekoma, Amen.

Na Sz. Blagoszlov.

Blagoszlovi nasz Bogh Otecz †, ob
 vainasz Bogh Szin †, raszveti nasz B
 Duh † Szveti: Objachi nasz kreposzt br
 Muke, y suhke Szmerti JEsusseve; y ob
 nasz po profsnyah vizeh Szvetczev Nel
 kes od grehov, y od vszega zla, Amen.

Alduvanye Sz. Messe.

OPremilostivni, dobri G. Bofe!
 aldujem ovu Sz. Messu, y odsztale v
 koje denesz budusze szlusile; pri k
 vszoh od szereza selim biti akobi mi

moguche, y vszeh delnik biti zavutamsza
 sztanovito, ar verujem Obchinu Szvetech.
 Ja ti aldujem szkupa takai, moje malyahne
 pobosnoszti, za izkazatitze zahvalnoga, y
 zlusbenoga, ter za pokazat moju sztalnu
 lyubav proti tebe: i po Szmerti Kriftuffa JE-
 suffa, dasze dosztojas vsze moje lenoszti opro-
 sztiti meni: ter k-tvomu ov aldov chez Ker-
 vave, y prebodene Ruke mojega razpetoga
 Odkupitelya prijeti; ter na moje, y vszek
 Lyudi (oszebuino ovch NN.) vremenito y
 vekovechno dobro vuchinis doiti, Amen.

V - PUCHENYE

Od Spovedi.

I.

ZPoved je jedno otaino iszamoga szebe za
 tusenye pred Mefsnikom vszeh grehov,
 koi za marlyivem izpitavanyem Dufsnoga
 szpoznanya mogu Chloveku doiti napamet.

2. Zpovedatitze je potrebno, 1. Pokh-
 bob je G. Kriftus zapovedal, y ovak drugoga
 nachina, kako szpovedatitze, ali na ve-
 se goreti, jedno zmed dveh izebratitze je.
 Paradi toga moi Kerschenik dragi, ako ti
 Dufsa tvoja draga, obladaitze, ter vuchini
 potreboche jednu dobrotu; 2. Je hasz-
 ovita: ar Zapoved chini znovich Gref-
 nika

nika Lyub te'ya Bosjega razterga lanz Sa-
tana peklenškoga : ako pak ni szmertni
gred nad tobun . poveksava medtemtoga
Miloschju , jachi krepolzi , poveksava nai-
me . 3. Zpovedatiszeje dosztaino ; ar ako
vrachtvo nebi kuliko suhko bilo , jeden bi
na malom beteg dersal : ako Pokora nebi
teska bila , gretsiloszebi josche gorse pot-
lam ; y pak : Koiszeni pred Boghom sztram-
val , y pred Szvetom gressit , zakai bisze mo-
ral szramvat zpovedat one iszte grehe ?
4. Zpovedatiszeje lehko : O Bose ! toli mo-
ralbisze jeden vu temnicye lesечи Tat vu-
fat szloboschine szamo szpoznajuchi szvo-
jegrehe , te je valujuchi : kak bije rad valu-
val szam , kako viszoko pobvalil bi Milo-
szerdnoszt Szudcza tak opraschajuchega .

3. Na jednu zverffenu Pokuru szpadaju
tri sztrani . 1. Pokajanye pravdeno zver-
hu vszeh grehov , z-jednem tverdnem obe-
chanyem pobolsatisze . 2. Grehe szerche-
no szpovedati vsze . 3. Pokoru danu mar-
lyivo obverffit . Ako ti hoches pravo szpo-
vedatisze , tako 1. G. Boghu zahvalit , dati je
vreme dal szporitisze . akopremfzi jut
jezerokrat vekovechnu szmert zaszlusil .
2. G. Bogu molitisze , za szpoznanye grehov
tvojeh . Dufsno tvoje szpoznanye do-
bro izpitavati . 4. Pravo posaluvatisze , y po-
bolsanye verno vu szercze zakoreniti . Da
pak naszledujuche Molitve nezburkaju te-

be, neg lese pred ochi doidu potztaviyamti
Zerczallo Zpovedi napervo.

Zerczallo Zpovedno.

Zverhu deszeterch Zapovedih.

I.

Niszili gda otainoszteh Sz. Verre dvojil,
ali Verre zatajil: niszili kakove Satrie
vuchinil? niszili krivoverszkeh Knyigh
chtel, ali ih pri tebe dersal? niszili kada
vu Miloszerdnoshti Bosje dvojil, ali vu nyu
zavufajuuchsze gressil? niszili gda iz Bosan-
szkeh sztvarih zespotavalsze?

2. Niszili prez potreboche, ali laslyivo
priszegal; kakoti je tak mi Bogh pomози &c.
alli tvoju Dufsu, ovo je isztina, kako je Bogh
na Nebu &c. niszili szuprot Boghu blaznil
merszko sentujuch, Sakramenterajuch, raz-
petoga Kristuffa napervo posztavlyajuch za
potverdit hudobe tvoje. Niszili stapod pri-
szegu obetchal, a obdersal netzi?

3. Niszili koju Nedelyu, ali Szvetek Sz.
Messe zalenil poszluffat, ali za Evangelium-
mom k-nye doffel po malovrednoshti? Niszi-
li prez oszebujne szille delal, ali drugeh na to
dopelyal, te szam dosztakrat manguval?

4. Sztareissem tvojem niszili, ali tvojem Po-
glavarom, ili Goszpodarom bit nepokoren-
nyih raszerdivsi hotomcze, ospotal, ali pre-

klel , zlo im selechji ? Niszili vu prepovedaneh dneveh mesza jel , ali prepusztal Zpovedatisze ô Vuznu , y prichesztititze ?

5. Niszili szuprot Blisnyemu velikoga nepriatelstva noszil kasuchiga zrechmi , y z-deli na kvar nyegov , nisziga ranil , ali fantititze nad nyim iszkal ? niszili rad videl gda szusze drugipovadili ter bili med szobum , ali ih na to poduszaval ? niszili szam szebe , ali Blisnyemu Szmerti poselyel , ali kai drugoga zla , dabi na nyega dofslo ? Niszitze kaga veszelil nad nyegovum neszrechum , ali kvarom ? ali nenaviden bil nad szrechum nyegovum , zdravjem , napredkom , imetkom , y osztallemi ?

6. Niszilitze kada vu neszramnom zader saval dugo , povolynoszt imal mislennyu , ali morebit privolil vu nye ; y szuprot kakve Persone je to bilo , rakonszke , ali nezakonszke , duhovne , ali rodbinszke nechiszte rechi onde govorech megy nyim , ali popevke popeval ? niszili kai neszramnoga chinil ter druga zgledal nechiszto , dotikal sze , ali kussuvalsze ? niszili kada nagovaral na nechisztochu , ali szilil , znamenya odur na kasuch ?

7. Niszili sta vkral , ali koga v-nyegovom prekanil imajuch hotenya za na dalye kra szti ? niszili tvoje szlusbene Drusinne plache v-tergaval , ali zevszemaszkratil , ali od Iszsalplatiti , ali tvojem Sztareissem , y Gode , y Goszpodarum kral ?

8. Niszili lagal zkvarom tvoga Blisnyega? nisizse kada szumnyil, oszudiaval, ali zevszema y ogovaral? niszi rad poszluffal ogovore, ter k-tomu pripomagal? niszi krivoga szvedochanstva daval?

* Kai szpada na Devetu, y Deszetu Zapoved, zaderšavašze vu Šeszte y Szedme Zapovedi Bosje, kot je zgora recheno.

*Zverhu glavneh szedem grehov
izpitavanje.*

I.

ZVerhu Gizdoszti, illiti Oholie: Nisziliszze na vech deršal, negoszi bil znassajuchiszze ter druge za nemar metal, y zespotavaliszze s-nih? niszili z-oholem ponassanyem, govorenym, z-oprave czifraszte nosšenym vech lyudem vgodit ischuchi kako G. Boghu z-dobrem šivlenym?

2. Zverhu Szkuposzti: nisziliszze vech za ova vremenita škerbel, kako za Vekivečna? niszili šziromahom šzkratil vu nevolye posztavlyenem pomoči ter je gonil zpred šzebe kunuch, ali drugach zlo plodeh? ali tvoi imetek razšipno troššech z-pijanšztvom z kartanyem &c.

3. Zverhu Nečisztoche kai je zgora recheno, poglei vu Šeszte Zapovedi

4. Zverhu Nenavidnoszti: niszili bil nenaviden Blisnyemu tvojemu za Bosje dare

ter Miloscho , ali za szrechu vreminitu? ali-
sze salosztal nad ovemi , alisze veszelil vu
szerczu nad szuprotivnosztmi , obsanosztmi?

5. Zverhu Lakomosztmi : niszili vech jel ,
ali piil od potreboche nezredno ischuchi
vech teku vgodit , obterszivssi Telo z-iclif-
sem , y z pilissem daszi vech puti pamet zgu-
bil zpozabivssisze z-Boga , y z-Dusse ?

6. Zverhu Szerditosztmi : poglei vu petu
Zapoved Bosju zgora.

7. Zverhu Duhovne lenosztmi : Niszili kada
dusna opravila v-jutro , ali vecher zapusztal?
niszili duhovne szlusbezlovolyo , ali szamo
iz navade overssuval ? pobolsanye sivlenya
odlalsal , ali vreme lebud kako gubil ? niszil-
li zagovorov izpunit kai berse to berse , y
Pokore prepuscbyal ?

Zverhu tугьех Grehov.

I.

Niszili koga na grehe premamil szvetu-
juch zlo , pohvalivssi , obudiavajuch ,
oszmahavajuchisze ter zespotavajuchisze da-
szeje raszerdil , rasztusil ?

2. Niszili na greh pomagal , liste , ali
szporuchanya noszech , sztrafil , odpiral vra-
ta , niszili sztvary vkradnyeneh doma szkri-
val , ali kupoval ?

3. Niszili dal vman pelde , Otecz , Maika ,
ali drugi Maissiem svojem , kai hudobnoga

chinechi, ali govorechi daszu mogli videt, chut, ali poszluffat po nochi, ali po dnevu?

4. Neszili kad tugeh grehov zamuchal, koje hi bil moral pokarat, y kastigat, ali je prepRechit zlehka mogel, ali povedat onomu, ki Oblaszt ima prepovedat, y pobolffas one, koi prevzetno greffe?

Zpovedne Molitve.

Kojesze mogu molit pred Zpovedium.

Zahvalenye Goszpodinu Bogu.

V Szamoguchi G. Bose, y milosztivni Od- kupitely! ja ti iz Szercza hvalim, daszi meni Grefsniku nevolynomu, kifizem jur je- zerokrat Pekla zaszlusil, vreme dal szpoko- titisze, nitme niszi zaverigel vu vekovech- no szkvarenye z-neizbroienemi drugemi, kojeshu manye od mene zagressile. Ja ti hvalim, za ov Szveti Sakramentum Pokore, kogaszi odluchil nam Grefsnikom na radosz, y Zvelichenye, za oszloboditi Duffe nasse od lanczev peklenyszkeh! zboghtoga Dika, y Hvala budi Otczu, y Szinu, y Szvetomu Du- hu na vek vekoma, Amen.

Molitva za szpoznanye Grehov.

O Premilosztivni Goszpone molimtisze ponizno szada, razszveti moi razum,

objachi moju pamet, y oberni volyu hudo-
bnu moju ! da je grehe moje mogel budem
szpoznat, pravdeno pokajatisze, zverfeno
zpovedatisze, y ovak oproschenye, y tvoju
Miloschu Bosanszku zadobiti.

Izpitavanye Dufsnoga Szpoznanya.

Ovde poszluse ona, kojaszu recheda zgora
vu Zerczalu zpovednom.

Molitva,

*Pokajanya te szkrussenya z - jednem
tverdnom obechanyem pobolsanya.*

O Premilosztivni JESUS ! O Bose Szercza
mojega lyubav ! ravno zarad tebe, lyu-
bim te, kizsi kako nepreszesen, tako sz ne-
preszesne vreden lyubavi ; ter zakai szem
ja takvoga tebe gusztokrat jako rasalil ? O
Duffa moja vuchini dasze razpukne Szercze
moje od saloszti velike ! salmi je sztanovi-
to jako, ni daszem nevolyen, y szromah po-
sztal, neg zato jedino, pokedob po greheh
mojih tebe vekivechno Dobro, visnyega
Boga mojega ter Odkupitelya vsze lyubavi,
y Hvale vrednoga zbantuval jeszem. Zbog-
toga proklinyam vsze grehe moje, kojegod
szem vu vremenu sivlenya mojega vuchi-
nil ; obechem takai tverdno pobolsatisze,
dapache jezerokrat berse vumreti, kako te-
be

be O moi Bog rasaliti ! O JESUS ! odpri tvo-
ju preszvetu Ranu tvojega Szercza lyublye-
noga, da ja vu nyem szegurno prebivam, y
sztalen vu mojem obechanyu obisztojim. O
JESUS objachime ! O Bose dragi milofztiv
mi budi szromahu Gressniku ! Amen.

Kadaje teda tvoje Szercze zadofzta szkruf-
feno, poidi k-Zpovedalnicze zpodignyene-
mi rukami szkupa szkloplyénemi dole po-
klekni, nachini zverhu szebe znamenye Sz.
Krisa rekuchi : Proszim Otcza duhovnoga
za Blagoszlov : Blagoszloviteme Otecz moj,
da ja grehe moje vsze zverffeno zpovedat
mogel budem na Duffe moje zvelichenye.

Zatem povech, kako dugo nizisze zpo-
vedal, y teda zpovedaisze, ter komu 1. Na
kratkom : to je to nedonassajuch napervo
nehasznovitech sztvvari te nepotrebneh pri-
petchenye. 2. Odperto (ali vsze posteno)
ztakovemi rechmi da Zpovednik razme ko-
jiszu grehi veliki, alli mali. 3. Szello,
razlichno : kada imas grahe vech hudob vu
szebe zaderfavajuche szmertneh ; broi takai
kuliko imas Szmertneh grehov nad szobum,
ako pak broja sztanovitoga znat nemores,
tako reczi okolu 10. ali 20. neznam pravo,
radbih povedal, neg ztoga szpominamsze
daszem chez dan po 2. 3. 4. vu Tiednu po
6. po 10. krat opal : teda ada reczi : ove. y

vsze ofztale greche pozablyene szimo izru-
cham, y kajamsze za nye od Szerdcza moje-
ga, chveriszto obetajuch pobolsatitze kuli-
ko mi je nai marliveisse moguche. Zbog-
topa profzim N. N. dami hasznovitu poko-
rudadu, y odvesu od vszech grehov mojih
na meszto G. Boga ovde szedechi.

Za prijetem odvezanyem prekrifitze, ter
odsztupi zpodignyenemi rukami, ter z-po-
niznem oblichajem iz Zpovedalnicze; za-
hvali G. Bogu, y szercheno overshi tebi danu
Pokoru.

Molitva za Zpovedjum.

O Goszpodine JESUS Kristus! vszega Szve-
ta Odkupitely, koi vsze, y vszakoga
Gresnika, k-tebe pozavas, y vsze Pokorni-
ke priimlyes, y zvelichenechinis: Jati hva-
lim za ovu nepreszesnu Lyubav proszechi,
dopusztimi da ja dosztoinu Pokoru chinim,
y tvojemu Otczu Nebeszkomu, iz tvojech
prevelikech kinchev, vszech vrednoszti zaszu-
fenech z- Mukum, y Szmertjum iduge moje
zverffeno naplatiti mogel budem, Amen.

Szada zmoli nalosenu tebi Pokoru od Zpo-
vednika - - rekuchi ovako:

JESUS moi predragi, izpuniszem danu me-
ni pokoru szada: molimtitze ponizno;
dosztojaitze Pokoru ovu, y Zapoved yu
Szer-

Szercze tvoje Boianszko polofiti ; ter po zverffenofzti Lyubavi tvoje goruche vřzana-
domeřztit , y pobolřřat , kai falli na řztrani
pokajanya , y pravdene pokore.

O Nebefzki Otecz ! Ja ti aldujem za vřze
grehe moje , kaigod vu mojem řivlenyu chi-
nil , y terpel budem , vu z-jedinenyu vřzeh
řzveteř Děl JEřuřřeveř s-nyegvum britkum
Mukum , koju je on za nařře hudobne grehe
podneřzel , y preterpel , Amen.

V-PUCHANYE,

*Kai je cbinit pred řz. Pricheřřchanyim
potrebno.*

PRipravlanye k-řzvetomu Pricheřřchanyu
je dvojverřřto , pervo je potrebno , ř
drugoje hařřnovito : Potrebno zaderřavařře
vu tom daje nateřřchy Ćhlovek od pol nochi ,
ar akobi malo kai jel , ali pil , ali vrachtvo
vzel , tako neřřme k řztolu Bořřjemu priřřtu-
piti. Hařřnovito vu tom zaderřavařře ,
daje Duřřa chiřřta , y ořřzlobodyena od vřzeh
grehov , navlařřtito řřmertneh : k-tomu
akoprem ni ořřtro duřen zpovedat vřzeh ma-
leh grehov pred Pricheřřchanyem , mora med-
teřřtoga řzercze tvoje od nyih tulikařře bi
o chiřřcheno , kuliko je moguche , ar za chi-
řřtoga Duha prebivaliřře řřpada jedno
řřerdce , iliti Hiřřa chiřřta.

Pokehdob ada ides k-Kralyu Angelfzko-
mu, szkerbisze za jedno Angelfzko ponaf-
fanye, y derfanye polahku priblifaiuchfze,
ni naglo fetujuch, neg szkruffeno prifztupi
zpodignyenemi k-perfzom rukami, ochi do-
le derfechi, kakti znamenye dajuch da nifzu
vredne Boga pogledat zmosnoga.

Na primanyu Sz. Hoftie derfi ruke tvoje
pod rubczem onde preszertem pritegnuvffi
k-perfzom tvojem, da akobisze neszrecha
pripetila opafzti Hoftie Sz. iz vufzt, ni na
optavu, ali na zemlyu, neg na rubecz, ili na
platno nai bi opalla; ali akobi rubcza nebi-
lo, primi ftolu pod vufzta, y onak zponife-
nemi ochima lepo dole, glavu zraven gore
derfi da vu odperta szrednye vufzta na jezik
nekuliko van protegnuvffi budes mogel Sz.
Hoftiu prijeti, y onak poboſno nuter vzeti,
te szkruffeno taki poſreti. Zatam jeden
guchai vina vzemffi poprati, akobi kai za-
ofztalo vu vufztech od Sz. Hoftie.

Potlam kakofzeje overffilo Sz. Pricheſcha-
nye, chuvalſze od oveh ſztvari: 1. Da per-
nepoferes vina, kako Sz. Hoftiu, da ona per-
vo nutre bude kak vino vu ſeludczu, nit ne-
plyui taki za tem, neg akoje tulika ſzila od
kaſſlya, tako vu tvoji rubecz ſzplyuti, ni
pod noge na zemlyu. 2. Taki za Priſche-
ſchanyem nebefi iz Czirkve, neg zahvali za
tuliku Milofchu nekuliko vremena molech
konchemar ſefzt Otec z nafs, y Zdraveh Ma-

rii: nit neidi jeszt konchemar pol vure. 3.
 Marlyivo zevszema habaisze od grehov on
 dan, od igri, od pleszanya, y od drugeh
 proksh, neg bolye on dan blagoszlovlyeni
 potrossi vu pobosnoszti dosztoine.

*Molitva pobosna pred Szvetem Pri-
 cheschanym.*

O Prelyublyeni JESUS ! ja tverdno veru-
 jem, daszi ti ovde vu preszvetom Sa-
 kramentumu pod Kipom kruksnem z tvo-
 jem preszvetem Telom, y Kervjum, z-Bosan-
 sztvom, y Chlovechansztvom, z-Telom, y
 Dussum sv, odichen, zevszemaczel, neras-
 drusen vu vszakom malom falatczu Sz. Ho-
 stie: kaitiszi ti to tako odredil buduchi Iszti-
 na vekovechna, y nam oznanil ochiveszto.

O JESUS ! vu ime, y nameszto vszeh Lyu-
 di, y Angelov klanyauchisze ovde molim
 tebe vu preszvetom Sakramentumu, postu-
 jem, y chasztim zevsum hvalum, kojagod
 mi je mogucha, tvoju Zmosnoszt Bosan-
 szku.

O predragi JESUS ! kak rad bih tebe na-
 tuliko lyubit, ravno kako te je lyubila tvo-
 ja naiblagoszlovneissa Majka, y vszi Angeli,
 ter izebrani Blaseni josche lyube; zasgi O
 JESUS ! Szcercze moje z-ognyem tvoje lyu-
 bavi,

bavi, te pogafzi plamen vtze telovne, y zemelyfzke lyubavi vu nyem. Oh vuchini da Szercze tebi na zverffeni bude aldov vusgano, O JESUS! jaſze tebi vſzega dajem zevſzema, chini z menum poleg tvoje Sz. Volje.

O lyubleni JESUS! gda budem ja jenkrat od vſzeh poſeleny vremeniteh ſztvarih oſzlobodgyen tebe mogel iz vſzega Szercza lyubit? vzemi medtemtoga O JESUS! od mene vſza nagnenya zemelyfzkeh radoſzti, izviffavanye, y nezrednoga vu bogacztvu imetka, ni vu nijedne ſztvari nepuſztime nikakve povolynofzti imat, neg liſztor vu tebe. Ja ſelyim dabi vſze krepoſzti Duſſe moje od Tebe prevzete, bile dabi moi razum ſzamo tebe razmel vſza, y na te jedino miſzlela pamet veſz navuk imajucha od Tebe; y volya tebe moja zverffeno lyubila.

Nu ada moj preſzladki JESUS, za doſztoinu pripravu aldujemti tvoje laiztovito Szercze, zevſzem Dobrom, koje iz teklo je iz nyega kadagod: liſztor zato da moja ſalin-
ga po Tebe nadomeſztitifze mogla bude. Ai ada roztegni Ruke tvoje ſzvete O JESUS za objeti ſziromasku Duſſu moju, ravno tako, kako na Krifu Sz. tvoje obedve z-chavli Ruke prebodene za vſze Greſſnike objeti, jeſzi potegnul. Ja takai proteſem moje k-tebe O razpeti JESUS moi! ter ni ſzamo ruke moje, neg takaiſſe vſze Szerdcze moje, y

Volyu moju selechi tebe z-lyubavium izer-
 chenum objeti: da ti mogal budem nado-
 mesztit vszu Hvalu za oblanoszt, z-kojum-
 fzi od vszega Szveta zaverfen bil. O JESUS!
 pusztimisze objimati, dopusztimi k Tebe
 priblifatizze, da ti mogel dati kuffecz lyu-
 bavi goruche budem, ar za tobum hlepi
 jedino Dussa moja, kaitiszi ti Bog moi, y
 vsze Dobro moje.

O Predraga Majka MARIA! ô moi verni
 Angel Chuvar, O vszi Szvetczi, y Szveticze
 Bosje, ia vasz proszim za Boga millo, y Go-
 szpona moga lyubav buditemi na pomoch!
 da JEsusa mojega Boga mogel budem do-
 sztoino prijeti, y vufivati.

Molitva za Sz. Pricheschanyem.

Dussa Kristusseva poszvetime:
 Telo Kristussevo zvelichime:
 Kerv Kerstusseva napoime:
 Voda Kristusseva Szercza operime:
 Muka Kristusseva objachime;
 O milosztivni JESUS polzluhnime:
 Vu tvoje Szvete Rane szkrime,
 Nepusztime nigdar od tebe razdrusitizze;
 Od nepriatela hudoga obtztrime;
 Na szkradnye vure moje pozovime k-szebe,
 Y pusztime k-Tebe doiti,
 Da Te hvalil budem, y lyubil na vsze veke,

JEzero jezerkrat pozdravlyamte O prelyu-
blyeni JESUS ! molimte klanyajuchisze, O
szkrovno Bosansztvo, kakoti moje vissnye
Dobro, kakoti mojega Sztvoritelya, kakti
moi czily zadni, y konecz.

Ja ti hvalim od szercza, daszisze doszto-
jal k-mene gressniku nevolynomu navernu-
ti ; blagoszlovlyen budi ada, y prehvalyen
za tuliku lyubav izkazanu na vek vekoma.

O JESUS ! ja tverdo verujem vsza, ko-
jagod po Czirkve Sz. tvoje dajes napervo,
dasze veruvat imaju ; ter za ovu Verru go-
tovszem dat Kerv moju, y vsze imetke za-
pusztitit.

Jasze vufam zasztanovito po tvoje nepre-
szelne lynbau, y miloserdnoszti zadob tishi
Nebelszku Korunu od tebe, koju szimi od
veka Ochinszkem oszkerblenyem pripravil.

O JESUS ! ja te lyubim zverhu vszega iz
vszega szercza mojega, y z-Bog tebe lyubim
od szercza vsze lyudi tuliko nepriatele, ku-
liko Priatele,

O Predragi moj JESUS ! jasze kajem za vsze
grehe moje odurjavamje, y prokl nyam vech,
neg vsza zla oszta'a ; hochu tulikai raiffi vsza
preterpeti, kako tebe Boga mojega osze-
buino z-onem N. grehom rasaliti od szada
vech.

O Gofzpon, y Ladavec z vřeh ſztvoreny,
 ja tiſze izručam vu ruke, y tvoje Sz. Volye
 Boſanſzke, y dokancham tverdno od nye ni-
 gdar vu ſzreche, y neſzreche, vu veſzelju,
 y v-ſaloſzti, vu bogacztvu, y ſziromaſtvu,
 vu ſivlenyu, y na ſzmerti odſztupiti,

O miłoſzrdni Otec z! ja ti preporucham
 vře lyudi po Szvetu ſivuche, oſzebuino one
 N.N. kako tulikai vře Duſſe purgatorium-
 ſzke, oſzebujno ovo N.N. za vře ove aldu-
 jemti JEfuffa Kriftuffa tvojega predragoga
 Szina, ſnyegovemi vrednoſztmi ter zaſzlu-
 ſeni prez koncza velikemi, za nyihovo o-
 ſzlobodyenye, y naplachenye grehov, y ka-
 ſtigh.

O Deva MARIA, y vři Szvetczi ter Pó-
 mochniki! zahvalete na meſzto mene vi-
 ſzoko vaſſemu, y mojemu JEſſuſu za ovo
 veliko Dobrochinjenje, y zadobitemi po
 vaſſeh proſſnyah oproſchenye vřeh vuchi-
 nyeneh lenoſzti, te raztreſzene poboſnoſzti
 vu ovom ſzvetom Pricheſchanyu

Ah vu tvoje preſzvete Rane O JESUS!
 hitamſze, tamo nutre ſzkrime, y chuvaimo,
 ar ja ſelim, y hochu vu nyih na veke
 prebivat,

A M E N.

LETANIE,

Od Sz. Muke JEsussa Kristussa.

G Oszpone szmilujse.
 Kristus szmilujse.
 Goszpone szmilujse.
 Kristus poszluhni nasz.
 Kristus vuzlissi nasz.
 Otecz Bog Nebeszki, smilujse nam.
 Szin Bod Odkupitely szveta: smilujse nam.
 Sveti Duh Bog szmilujse nam.
 Sz. Troisztvo jedini Bog: smilujse nam,
JESUS vu tvojem pochetku ztugum y sztra-
 hom napunyeni, Szmilujse nam.
 Z-Karvavom potom polejani,
 Z-vusi y z-lanczi nemilo zvezani,
 K Annassu, y k-Kaiphassu popelyani,
 Vu Oblichai vudreni,
 Vszu noch obsanyeni, pospotani, y o-
 szmehavani,
 Od Herodessa z-belum szvitum obsa-
 nyeni,
 Sztrašno bichuvani,
 Z ternyem korunyeni,
 Ranyeni pred Lyuctvo dopelyani.
 Na imert Krifa prosseni, y obsudgyeni,
 Kris noizechi, na Gorru Kalvariu
 pelyani,

JESUS

Szmilujse nam.

Z-rug

Z rukami, y z-nogami na Kris priko-
vani,

Oposzred dveh Tolvajev na Krisu vi-
szechi,

Na Krisu obsanyeni, blaznyeni, y o-
szmehavani,

Na Krisu za tvoje Nepriatele molechi,
Szkruštenomu Razboiniku Paraidysus

obetajuchi,

Tvoju Maiku salosztnu Vucheniku
tvomu Janusu izruchajuchi.

Vu naivekseh Mukah od Otcza Ne-
beszkoga zapuscheni,

Z-ocztom, y z-chemerom napajani,
Potlam kakoszi vsza izpunil, tvoi

Duh vu Ruke Otczu preporuchaju-
chi,

Z-Glavum nagnyenum na Krisu vmi-
rajuchi,

Milosztiv nam budi. Oproszti nam JESUS.

Od vsze teskoche, turobnosztu, y z-dvo-
nosztu. Oszlobodi nasz JESUS.

Od jedne neszrechne ter vekovechne Szmer-
ti. Obchuvai nasz JESUS.

Po tvoje boleisztne Muke, suhke Szmerti, y
Kervaveh Ranah. Oszlobodi nasz JESUS.

O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szve-
ta. Oproszti nam JESUS.

O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szveta.
Poszluhni nasz JESUS.

O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szveta.
Szmilujnamsze JESUS.

Szmilujsze nam.

Mo-

JESUS

Molitva.

O Premilosztivni JESUS ! ja ti aldujem ove Letanie chez tvoje preszveto szercze tako chverszto, kulikogod naivech morem; y proszimte dosztojaisze jednu jedinu Kaplyczu vuchiniti od tvoje Sz. Kervi, kojuzi ti zevtzema lyublyeno prelejal; na Dobro meni doiti, da gresna Dussa moja po nye ochischyena, y poszvetchyena bude, Amen.

Molitva k-Razpetomu JESUSSU.

O Predragi moi Zvelichitel JESUS Kristus! kojizhi za lyubav moju na Krisu razpet presuhku szmert podneszel, poniznote proszim ! poszluhni ovu molitvu moju: y dajmi vu szerczu mojem vszegdar tebe seleti, selech izkati, izchuch szrechno naiti, naiduch zversseno lyubiti. Odtirai od mene Duha cholnoszti, nepushti k. mene szvetszke szkuposhti, v-galszi vu mene ogeny nechiszte lyubavi, y vszke jalnoszti. Chuvai vszta moja, date z-jezikom nezbantujem, y blisnyega mojega nevredim. Dajmi vu nevolye terplivnoszt, vu zdravju chednoszt, y vu vsake szuprotivchine Kerschanszku jakoszt Navuchime zemlyszka veszelja za malo dersati, nebeszka lyubiti. Tebe y dusu moju vredno prestimavati, y zvelichenye
izka-

zkati; ar ti izam pitas: kai hafzni chloveku, ako vesh szvetzadobi, ter ako zato dufse fzvoje kvar podneszti moras? Pelyaime ada raven po sztezah zapovedih, y kai od mene potrebuješ, obznanimi, da morem vuchiniti; ar sze k-tebe pravdeno obracham, y vu vszem selim tvoju szvetu volyu izpuaiti. Vu te verumjem, vu tesze uffam, tebe zverhu vszeh iztvarih lyubim, y selim tena veke lyubiti. Tebi preporucham duffu, telo, y vsze szkerbi moje, naimre pak ovu: da ovde morem tebi povolyno, y vernem szlugam tv ojem szpodobno sivuch szrechno vumreti. Ah lyubljeni JESUS! neo iztavime na mojem szkradnyem vremenu; nego puszti vu me Duha tvojega, z.ko jem obraduj, y objachi szkruffenu duffu moju, da vsze nepriatele obladvffi k-tebe na szúd velzela, y zatem vu diku nebeszku szrechna, y blasena doide, Amen.

Molitva vszako vreme prikkladna, vu kojisze oszebuine kreposzti Kerschanfszke zaderjavaju.

KLanyamtisze Bose moi! kakti szvtoritelu, y pervomu pocheuku mojemu: selim, y setujem k-tebe, kakti k Bogu, y zardnyemu konczu mojemu: Hvalim, y postujem tebe, kakti najveksiega Dobrochinitela mo-

mojega: Zazavam tebe, kakti szamoga Pomochnika, y Obranitela mojega.

Y zatoſze tebi prepōrucham, ti me z-tvojum mudroſztjum ravnati: z tvojum pravi-
czum zaderſavat: z tvojum miſoſzerdnoſzt-
jum obraduj: z tvojum dobrotum obchu-
vaj: z-svojum moguchnoſztjum objachi.

Aldujem tebi vſze moje miſſlenye, da bu-
de k-tebe; govorenye, da bude od tebe:
chinenye, da bude poleg tvoje ſzvete vo-
lye: terplenye, da bude zarad tebe.

Proſzimte razſzveti moi rozum, da tebe
y tvoju ſzvetu volyu razmem: objachi mo-
ju pamet. daſze z-tebe vſzegdar ſzpome-
nem: vusgi z lyubavjum tvojum; moju vo-
lyu, date zverſſeno lyubim: ochiſzti ſzercze
moje, y duſſu poſzveti, da tebi povolyno ſi-
vem. Zato daimi vu molitve pravu pobos-
noſzt: vu jeliffu mertuchlivoſzt; vu pilif-
ſu treznoſzt: vu duſnom poſzlu marlyivoſzt:
vu ſzuprotivchinah terplivnoſzt: vu ſzkuf-
ſavanyu jakoſzt: vu zdravju chednoſzt: vu
napredku ponisnoſzt: y vu dobrom obecha-
nyu ſztalnoſzt.

O dobri G. Boſe! pomozime, da morem
preſſeſzne grehe ovde oplakati, y z-doſztoj-
num pokorum izplatiti: doiducha ſzkuffa-
vanya odvernuti: naglu naturu vkrotiti:
zlu navadu oſztaviti: na zlo nagnenye po-
bolſſati? tvoju ſzvetu volyu vu vſzem iz-
puniti: krepoſzti Kerschanszke dersati:
tebi

tehi pobosno, Szvetczem tvoiem szpodob-
no, blisnyem mojem pravichno, â meni ha-
sznovito siveti, y duffe zvelichenye dobiti.

Pomozime, da morem obladata vszaku
tela naszladnoszt, z-ostrochum sivlenya:
szkuposzt z-dareslivosztium: naglu szerdi-
oszt z-chednosztium: lakomoszt z mer-
tuehlivosztium: duhovnu lenoszt z-sztal-
num pobosnosztium: â mene, y gizdavoga
duha z-pravum poniznosztium.

Y daga obladam, zato obechem sztarei-
sem pokornoszt: mla sem lyublenu pomoch,
priatelom radoszt: nepriatelom oprosche-
nye: â vszem drugem dobru sivlenya peldu.

O Bose moi! daimi tvoiu osebuinu mi-
loschu: da morem vu te sivo veruvati: vu-
tesze tverdno uffati: tebe zverffeno lyubiti:
mene szpametno oduriavati: â blisnyega
vszakem nachinom na dobro pomagati,

Opomènime, da morem dobro zpoznati,
kakje szpadlyivo, kaigodie zemelysko, kak-
ie sztalno, kaigodie nebesko: kakie kratko,
y laslyivo, kaigodie vremenito: kakie isztin-
ozko, y dugo, kaigodie vekivechno.

Zato G. Bose! ponizno te proszim (arszni
vekivechna isztina) navuchime szvetzko
blago, y veszelie, kakti nesztalno, za malo
dersati: â nebesko, kakti sztalno, y veki-
vechno, pravo prestimavati: y za nyelzo
mal-

naibolye szkerbeti. Ter daszi ovak za dus-
su szkerblyivo sivuch, szrechnu szmert pre-
szkerbim: tebe pravichnoga szudcza, ovde
z-dobremi deli obmitim, y z-pravum poko-
rum zadovolyim, mukam peklienszkem vui-
dem, y vu diku nebeszku doidem, Amen.

LITANIE,

*Blasene Devicze Marie Lauretanszke za
szrechnu szmert.*

Goszpone szmiluisze.

Kristus szmiluisze.

Goszpone szmiluisze.

Kristus poszluhni nasz.

Kristus vuszlissi nasz.

Otecz Bog Nebeszki, szmiluisze nam.

Szin Bog Odknpitel Szveta, szmiluisze nam.

Szveti Duh Bog, szmiluisze nam.

Sz. Troisztvo jedini Bog, szmiluisze nam.

Szveta MARIA, Moli za nasz.

Szveta Bogorodicza,

Szveta Divicz Devicza,

Mati Kristusleva,

Mati Bosje Milosztu,

Mati nailepsa,

Mati naichiszteiffa,

Mati nevrasena,

Mati neoszkrunyena,

Mati Lyublana,

Mati chudna,

Moli za nasz.

Mati

Mati Sztvoritela,
 Mati Zvelichitela,
 Devicza kruto chedna,
 Devicza poštenya vredna,
 Devicza hvale dosztolina,
 Devicza smosna,
 Devicza Miloszerdna,
 Devicza verna,
 Zerczalo pravicze,
 Sztol Mudroszti,
 Zrok nasse radoszti,
 Poszuda duhovna,
 Poszuda postuvana,
 Poszuda veliko pobosna,
 Rosa skrovna,
 Turen Davidov,
 Turen z-koszti Elefantove,
 Hifa zlata,
 Skriyna mira Bosjega,
 Vrata Nebeszka,
 Zvezda Juterdya,
 Zdravie betesneh,
 Obramba grefsneh,
 Obradoscha nevolynch,
 Pomoch lyudih Kerschench,
 Kralyicza Angelska,
 Kralyicza Patriarszka,
 Kralyicza Prorokov,
 Kralyicza Apostolszka,
 Kralyicza Muchenikov,
 Kralyicza Szpovednikov,

Moli za nafs.

Kra-

Kralicza vszeh Devicz , Moli za nasz,
 Kralicza vszeh Szvetczev, Moli za nasz.
 Agnecz Bosii ki odymles grehe szveta,
 Oproszti nam Goszpone,
 Agnecz Bosji ki odymles grehe szveta,
 Vuszlissi nasz Goszpone.
 Agnecz Bosji ki odymles grehe szveta,
 Szmiluisse nam Goszpone,
 Kristus poszluhni nasz.
 Kristus vuszlissi nasz.
 Goszpone szmiluinamsze.

4

Otecz nasz, e Zdrava budi Maria Seo.

POd obrambu tvoju besimo, Szveta Mati
 Bosia! prosnye nasse vu potrebochah
 nasseh neodvertzi; nego vu vszeh nasseh tes-
 kochah, y nevolyah nasz pomози; y od
 vszeh pogibelih nasz vszegdar oszlobodi
 ti odichena, y blagoszlovlyena Devicza.
 Goszpa nassa, Patrona nassa, Zagovornicza
 nassa, z-tvojem Szinom nasz pomiri, tvo-
 jemu Szinu nasz preporuchi, tvojemu Szi-
 nu nasz izruchi.

v. Moli za nasz Sz. Bogorodicza.

*Rz. Da vredni posztanemo Kristushevoga
 obechanya.*

Molemo.

Miloszt tvoju proszimo te Goszpone.
 vlei vu nasse pameti, da kyszmo po
 Angelskom nazvechenyu Kristusa Szina

tvoiega telo oblechenye poznali , po muke,
y Krisu nyegovom na diku gore sztaianya
zapelyani budemo. Po onom isztom Kri-
stufsu Goszponu nassem. Amen.

Ź. Moli za nasz Blaseni Joseph.

R. Da vredni pozstanemo Kristufsevoga
obechanya.

Molemo.

PReszvetc Matere tvoie Zaruchnika Jo-
sepha, prosnye proszimote Goszpone,
da nam budu na pomoch; da po nyegoveh
profsnyah dobimo; sta z-nassum mochium
pri tebe dobiti nemoremo. Ki sives, y kra-
yujes z-Otczem Bogom, y z-Duhom Szve-
em Bog na vsze veke vekov. Amen.

Molitva k-Blasene Devicze Marie.

ZDrava Kralyicza, Mati miloszerdnosztii;
sitek, szlacz, y uffanye nasse zdravo:
k-tebl krichemo pregnani szini Eve; k-tebi
dihavamo zkuchechi, y plachuchi vu ove-
zuzne dolicze. Nu ada Zagovornicza nassa!
one tvoje miloszerdne ochi na nasz ober-
ni: y Jesussa blagoszlovlyenoga szada vu-
robé tvoje, Po ovom pregonu nam pokafi.
O milosztivna! ô pobosna! ô szlatka Devi-
za Maria!

Ź. Moli za nasz Szveta Bogorodicza.

R. Da vredni pozstanemo Kristufsevoga
obechanya.

Molemo.

V Szamoguchi vekivechni Goszpo
se, kisziodichene Devicze Ma
lo, y Duffu, dabi ona dosztoino Szin
iega prebivalische posztala, po Duh
tom pripravil, dainam to : da z-
szpominkom veszelimo, snye pob
molitvum dasze vezdasnyega zla, y
ti vekivechne oszlobodimo, po osz-
sztom Kristuffu Goszponu nassem, An

Tri Zdrava budi za szrecbnu Sz

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublyena Goszpa
kakie Bog Otecz szvoium vs
guchnum Zmosnosztium, tebe z-
vchinil, tak meni proszimte na sz
vuri pomozi, y vszu szuprotivnika
ga oblasztod mene odvernii.

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublyena Goszpa
kakje Bog predragi Szin tvoi
ium modrusztium tebe tak napunil,
dvor nebeszki szvetliv, tak mene pr
te na szmertne vure z tulikum vere
losztium preszveti, y okrepi; dame
dna bludnoszt neoblada.

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublana Goszpa
Kakje Bog Duh szveti Sztvoium

senum lyubavium tebe napunil, tak mene
 proszimte na szmertni vtre napuni z-tuli-
 kum Bosje lyubavi na szladnosztium dami-
 sze suhkan szmert na szlaszt preoberne.

Molitva, k-salosztna B. D. M.

O Presalosztna Gospa, y prelyublana
 Maika moia Maria! Jedino pod Bo-
 gom Dufse moie ufanye: Proszimte za onu
 saloszt, koiuszi iz muke Szina Tvoiega pri-
 iela, e za onu veliku lyubav, z-koiium
 zvelichenye nasse vszegde lyublano, y verno
 isches: daimi tak chiszto, y Bogu povoly-
 no nakanenye vszegdar imeti: da vu mo-
 jem misleniu, govoreniiu, (navuku) y vsza-
 xom poszlu, nikai drugo nekanim, niti
 neischem: nego szamo tebe, y Szina tvo-
 jega Jesussa Kriftussa hvaliti, dichiti, y
 vam povolyno sivuch meni zvelichenye
 marlyivo izkati, y negda szrechno naiti.
 y k tomu poniznote molim zproszimi pre-
 szesneh grehov oproschenye, y sitka moje-
 ga pobolsanye. Zatem pako chuva me od
 szmertnoga greha, od zpachke, od nechis-
 sztoga poselenya, y od vszake duhovne, y
 telovne pogibeli: terme nepushti takvoga
 greha vchiniti; kojbi Szinka tvojega
 zbantuval, y tebe Draga Maika raz usil. Y
 kaiti zpoznavam vnoge odurne, y velike
 grehe moie; zatosze iz Bosje lyubavi, za

vsze male, y velike kruto saluiem, y sztalno pobolsanye, vszega sitka moiega tverdno obechem. — Ali kaiti znam; da prez oszebuine Bosje, y tvoje pomochi nikai nemorem. Zato Bogu y tebi, ponizno preporucham denesz, y vszaki dan Duffu, telo, poszle, y vsze szkerbi moie, naimre pak szkradnyu vuru ūvlenya moiega. O Mila Maika Maria! budimi ovde vszegdar verna Pomochnicza, na szmerti moie sztanovita radoszt y na szudu Zagovornicza, Amen.

Molitva k-szetomu Josefhu.

OPreodichena Patriarka Sz. Joseph! JE-suffa Szina Bosiega izebrani Hranitel, Marie Maike nyegove prechiszti Zaruchnik, Otec y Pomochnik moi Predragi K-tebe ponizno, i milo zdiavam; ar znam da zmed vszeh Szvetczev, oszebuinu moguchnoszt jeszi od Boga dobil: da vu vsake nevolye, i potrebchine vszakoga, kifsze k-Tebe pobosnò v-teche pomores, branis, y pod ochinszku tvoju obrambu lyubleno primes. Ada kakti Otec Bogh nebeszki, Szina szvojega JE-suffa Kristuffa, y Maiku nyegovu prechisztu Deviczu Mariu, na Tvoju szkerb je izruchil; tak y ja vu milofchu, y pod obrambu tvoiu preporuzham, Duffu, telo, sitek, szmert, y vsze potrebchine

hine moje : da kakti JEsuffa vu mladofzti
 yegove, na Szvetu budu chega jeszi lyuble-
 no, y verno vodil; tak y mene vu putuva-
 nyu sivlenya mojega, proszimte doztoiai-
 ze voditi: dame nigdar od Zapovedih, y
 volye Bosje ni malo bluditi nepusztis.
 Budimi vu szkuffavanyu branitel, vu chisz-
 toche, y pobosnoszti Navuchitel, vu nevo-
 lye razveszelitel, y vu vszake szuprotiv-
 chine obiachitel : Terme vu vszem sivle-
 nyu mojem tak ravnai; dami niti v-pamet
 nedoide, niti razum nepomiszli, niti volya
 neposeli; Kaibi JEsuffu, Marie, y tebi ne-
 bilo povolyno, â meni hafznovito; Nego
 da z-mojem mislenyem, govorenyem, y
 chinenyem vszegdar Boga hvalim, y dichim,
 y zatom ova preszveta Imena pobosno za-
 zavajuch : JEsus Maria Joseph! fzrechno iz
 ovoga szveta preminem, Amen.

Vu vecher pobosna navada na ebenu

z-persztom napiszati je ova:

JESUS Nazarenszki, Kraly S dovszki,

Napisz oblada juchi, ohrani nalsz od vszega
 zla.

JESUS MARIA JOSEPH. moja preszladka
 lyubav! z-vaffe lyubavi hochu terpeti,
 z-vaffe lyubavi hochu vmreti, Vas (sz)
 nai budem vezda, y na veke vekov
 Amen.

Zagovoritelov ofzebuineh Szvetch za vszakojachke sztalifse Lyudi.

1. Baghoszlovcev Zagovoritely je Szveti Thomas Aquinanszki.
2. Vucheneh vu pravdah , illiti Prokuratorov je Sz. Ivo.
3. Diakov je Zagovoritelycza Sz. Katharina.
4. Jagarov je Zagovoritely Sz. Eustachius.
5. Malarov Zagovoritely je Sz. Lukach.
6. Brodarov je Zagovoritely Sz. Peter , y Mikula.
7. Ribichyev Zagovoritely Sz. Benno.
8. Voinikov , illiti Junakov Zagovoritely szu Sz. Jurai, y Martin.
9. Meszarov je Zagovoritely Sz. Lukach.
10. Lugarov je Zegovoritely Sz. Menradus.
11. Kamentarov je Zagovoritely Sz Steffan.
12. Zlatarov , y Szrebernarov je Zagovoritely S. Eligius.
13. Kovachev , y Spolyarov je Zagovoritely Sz. Martin Dunstan.
14. Czimermanov je Zagovoritely Sz. Josef.
15. Tislarov , y Zrezachev Kipov je Zagovoritely Sz. Noë sztaracz.
16. Softarov Zagovoritely je Sz. Krispin.
17. Le-

17. Ledrarov, illiti Kos-Delavczev je Sz. Barthol.
18. Vertarov Zagovoritelicza je Sz. Dorothea.
19. Musikassev, y Orgunassev je Zagovoritelicza Sz. Cecilia.
20. Tkalczev je Zagovoritely Sz. Udalrik, y Sebastian.
21. Szabolov je Zagovoritely Sz. Ivan Kersttity.
22. Pivarov je Zagovoritely Sz. Florian.
23. Kmetov je Zagovoritely Sz. Isidor.
24. Vszeh sztalissev pako je Zagovoritelicza, y Pomochnicza preodichena Devicza MARIA.

Molitva, k-vszakomu Zagovoritelju nyegvoga sztalissa.

K. Tebi ò Szveti moi N. N. (ovdesze nai imenuje Zagovoritely) v-techemsze proszechite iz vszega szercza, dosztojaisze me vzeti za Szina potrebnoga obrambe, y nigdar me nezapustiti : vu te posztailyam Vufanye oszebuino, vodi me poszledek tvoieh dobrot, y oszkerbi me takaisse da ja jednoga Bogabojechega sivlenya poleg sztalissa mojega dersatisze mogel budem : odverni vsze pogibeli Duffe, y Tela mojega od mene, nit neodsztupi od mene vu vszeh vremeneh, oszebuino na zkrad-

nye vte szmerti moje, kadame vszi Priateli zapuszte, da ja k-selynomu Pogledu Bosiemu doszpeti, y z-tobum veszelitise tamo mogel budem na veke, Amen.

Preszveteh Zagovoritelov mali broi za vnogoverszte Potrebochye, y betege.

1. Za ochnu bol Szveta Ottilia, y Lucia jeszu Pomochnicze.
2. Za zubnu bol Szveta Apollonia je Pomochnicza.
3. Za gerla bol Sz. Blas.
4. Za kamencza, y bokov bol Sz. Liborius.
5. Za Vuloge je Sz. Stapinus, y Julian.
6. Za Vuh bol Sz. Aurelia.
7. Za Perszy boi Sz. Agatha.
8. Za Verbanecz ie Sz. Anton.
9. Za veliki beteg, illiti opadaviczu Sz. Valentin.
10. Za Szercza bol Sz. Theresia.
11. Za zimnicze bol ie Sz. Martin.
12. Za griz ie Sz. Florentin.
13. Za Kugu ie Sz. Sebastian, Rok, Rosalia, y Karol Boromæus.
14. Za koliku ie Sz. Erasmus.
15. Za zgublyene sztvari ie Sz. Anton Paduanfski.

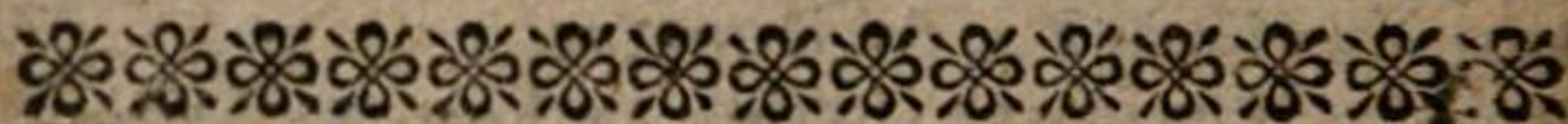
16. Za terek porod Seen Sz. Ignatius Loyo,
la, Sz. Margaretha.
17. Za Neplodnoszt Seen Sz. Ferencz od
Paule.
18. Za Ogeny potiffit Sz. Florian.
19. Za Tresk ie Sz. Donatus.
20. Za odgananye hudeh Duhov Sz. Maga-
nus, Margaretha, Ignaczi.
21. Za szuffu zemlye. Sz. Skolaftika, Sz.
Pantaleon.
22. Za pomor Marhe ie Sz. Pirminus, Men-
delin, Leonard.
23. Za vsze nevolye, y potreboche ie nai-
blaseneiffa Devicza MARIA. Sz. Josef
poleg szvedochanztva Sz. Therelie.

*Molitva, k. Pomochniku vñ vszakoga
potreboche Cbloveka.*

O Sz. N. N. ovdesze P'omochnika, potre-
bochya imenuie) ja te fzada vuzimlyem
ter odbiram za Pomochnika y Zagovoritelya
vu potreboche ove N. y nevolye dosztoiaifze
pri G. Bogu profziti, dami vsze grehe mo-
je, y hudobe: zarad koieh vsze zlo pri-
petchyamfze, milofztivno oproszty; y po-
szluhneme vu ove moie potrebochye, ako-
lini na kvar Zvelichenya mojega poszluh-
ne. Telo y Duffu izruchamti O Szveti N. N.
dati na fzkerbi bude za vszigdar obranivs-
sime od segavofzti hudobnoga Nepriarela

y da nigdar po kakvegod szuprotivnosztⁱ
od Boga mojega, y Goszpona predragoga
na Veke nerazluchimsze, nit neodszupim,
Amen.

DEEL II.

Gofzpodar Hise kakofze
mora proti szvoje zakonszke
Senne zponastat.

I.

OD negda joschye navadno ie govore-
nye ; ni teskeiffega Reda od zakon-
szkoga, sztalis zakonszki ie tuge , y boli
sztalis ; zaraditoga nebisze maral ieden ni
sennit, ali pak akofze sennit, hochye nai
takvu vzeme , da snyum vech salosztⁱ ne-
bude imal , kako radosztⁱ : prenaglitifze
nai takovom ovom : *Po dnevu kupui Sen-
nu , y platno , a drugach kupis velikn tugu prez
blagoszlova , y veszelya.* Ischy vu ovom
zbiraniu dobrotu , a ne lepote ; ar ova
naberzom preide , a dobrotu osztaie : jefzi
pak morebit po Bosie pomochyi dobro ize-
bral, tako dobro szkerbisze, da vu dobrom
hotenyu vsze obzhuvano kot ovoga szta-
lizza dosztoysze, bude prehadialo.

2. Szkerbisze marlyivo, da lyubav sztalnu imas proti Sennae tvoje, y rozumno íze ponafas, da ona nebude z roka imalla, od tebelebud kak odsztupit belech.

3. Kadatíze zlatenicza od jada zdise szuproti nye, poglei na perszten, koga szi nye nazochi pred Mafsnikom na cherterti perszt posztavil; kako szi po nyem obechal, daiu hoches verno sztalno te szercheno lyubit, daiuchy znamenye da k-onomu persztu je silla jedna Sercza napelyana.

4. Ako imas tvoiu Sennu opomenuti, ali moras, za kakovu pregresku, taku ju opomeni z dobra, zrazlogom, oznanivši je ztihemi rechmi tvoje kanenye, y hotenye, natuliko, da ona szvoju krivnyu zpozna, n t po tvojem pokaranyu nerachemerisze zbantuvana nestechyasze potislit, *ar jedna vecb z dobra vecb opravi, tako onogo drugeho ostreb*

5. Jeden drugomu mora odpuschyat, y prepuschyat negda. Senna tvoja vusgana te zavzeta od szerditoszti, teda primuchi odpuszti, *ar razumnneissi odpuschyas*: dasze zavez nepretergne: Jeszi pak ti raziadilsze, Senna primuchi: *ar ako dva vibra zkupa sze vudre, bude sbez chasz treskalo.* O dabi na ovo pazili Zakonszki, nebitulikeh saloszty, imali vu sztalissu szvojem!

6. Jako je nedosztoino ter neprilichno
 6 6 pred

pred Lyudmy drugemi spotatitze, z plodech desgya plohu, y zblyuich merszka imena jeden na drugoga, to tebe, y Sennu tvoju chiny poteptane ter pospotane pri drugeh chuiuchyeh ova: akoli y imas kai szuprot nye, počekai bolse prilike.

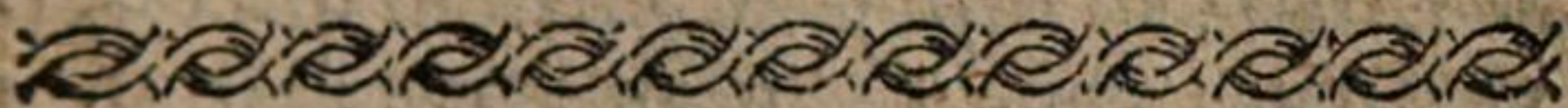
7. Nemoras vszeidom vszega na zlo obrachyat, kad kai vidis, ali chuies, negh male regreske, zlochefzte navade. negda chez perszte poglei na Senne tvoje, ar ki *nezna dretetpet, on nezna kralyuvat, nit goszpodarit*, Smehka je, tako neobterszui z-teskem te velikem dellom, nit je nesalo- szti, ali zlo derfi: ar ova della Porodu je- szu jako skodlyiva, y dosztakrat zrok, da rodij Dete mertvo, ali Porod neszrechyen pripethijze pervo vremena.

8. Megy tobum, y Senum tvojum pre- hadgya kai otainoga, nerazglaszui toga pred drugemi: Negh poleg navadnoga go- vorenja sztoi: pazi dobru komu moras kai zavufat: Ludy poszluffajuchy za teda z- tobum dersalli budu mozibit, ali potlam gde tebe nebude, vnoga budu, y vech raznas- sali. jednomu, y drugomu prigovarajuchy.

9. Ona koja sze pri goszpodare szkupa za Hisu, moraju bit obchynszka Sennum szkupa, zmed ovoga blaga nemoras zapirat pred Sennum, kot pred jednum Deklum? ravno tako Senná nemora Musu vziemat, te szkrivat, ali drugach po zlu metat.

10. Vu potrebochyah nezapuschyai nye, neg dai joi kai potrebno je vu Oprave, alli Hrane kuliko sze prisztoy poleg sztaliffa y premoguchnoszti, da nebude zroka imala, sta skomfze vzimati, ali drugam noszit. Da vsza z-jednum rechium povem: proti Senne tvoje ponassaisze vu vszeh tako, kako selijs ti dasze ona proti tebe ponassa, ter ovak vu Hise. y Zakonu nebude faloszti niti tuge, negh obodvem dobro.

DEEL III.

Gofzpodar Hise kakosze
derfat mora proti Detcze
szvoje.

1.

NEpuschyai male Detcze, ako je imas, pri Materes lesat, z bogtoga, kaitisze zaduffiti lahko mogu, kai szejie vechkrat pripetilo; nit vekse, Detcze neterpi vu Hise, kade vi dva lesijte, dasze kai zloga nenavuče.

2. Marlyivo pazi, dasze od mladoszti k dobru privuchaju, lepo derfechyasze y sznasno, zato moras ti pred ny mi derfatisze z-dobrum peldum, a drugach hochyes malo opravit

vit ſnyum: ar on naibolſi navuk daie, ki pod-
vucha z-delom kaſuch, kai od drugoga bochye
imat.

3. Perva Mladofzt je zvedlyva, rada iz-
pitava, vſza hochye znati, zato mora jeden
Detcze, kulikokrat izpitavaju vszigdar te-
mel, ili glubynu ſztine povedat; moreſze
negda nekai ſztranskoga te neprilichno-
ga rechij, liſztor za videt, kai budu od to-
ga ſtimala, ali ſzudila Deteza, ali vindar
nemoraſze to ſnyum nu guſztom niti dugo
vkanujuch chiniti, negh zraven iſztina
napervo poſztavit; ter zovakovem nachi-
nom dersana hote berse detinſke ſzozuti
czipeliffe, pametna poſztavſſi.

5. Moras Detcze guſchyekrat napervo
donaffat: da Bog je jedini, koi vidi vſza,
chuje vſza, Dobra z-dobrum nadelij, zlo
pak kaſtiguje; nadalye podvuchajuch, ka-
koſze moraju proti Boghu ponaffat, kako je
ſzu dusna znati potrebna za Sz. Verru, kot
je Sz. Kriſa znamenjem poznamenuvatifze
guſzokrat pobosno izgovarajuch; vu Ime
Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga, Amen.
Znati nadalye Otecz nafs, Zdravu Mariu,
Verru Boſiu molit: Deſzetero Zapovedi
Boſie, &c.

6. Detcza da verno zrukami podignye-
nemi mole, gdagod imſze jeſzti daie nai-
bolye k-obedu, y k-vechere: poſſilyai ju
marlyivo k-Sz. Maſtam, k-Prodikam, y k-

Navuku Kerščanščkomu , y kada doidu domov nazad , izpitavai ješčuli kai zapametila iz Prodechtva?

7. Terščizze marlyivo na to Detczu navadit da v-jutro , y vecher dohadiala budu k-tebe , y k-matere po Blagofščlov , y onak obodva klechechiem rukami podignyeni mi daite Ochiniščki te Materiniščki Blagofščlov , y da vam obodvem za Obedom , y Vecherum ruke kuffnu zahvalivffi za jelis , y pilis.

8. Poščilyai Detczu , akošču za navuk , marlyivo k-Sholniku , ali vzemi jednoga chednoga , koji ju bude podvuchal vřza potrebna , terga izpitavai kakošče derse Detcza . ješčuli poščluřna , radališče vuche Dobrote , y Piřzma.

9. Moras vřzaki dan od zachetka jeliffa pri řztolu vchinit , kai duhovnoga preřteti od tvoje Detcze , daře odtuda jedan razgovor hařznovit podigne med vami , y ořztalemi tamo , ali ju mores izpitavat od Prodechtva , ali vuko ime Lyudi hraneře z-jeřtinami ovemi vremenitemi . ali mores povedat , kai deneř , ali zutra bude pripeřtiloře , koře чује iz řz. Piřzma.

10. Dete ako kai pravo neřbini , opomeniga ztdobremi rechy , pervo kakga kařtiguval budeř , ar negdaře vech dobra opravi z-dobra , tako zezla , ako pak to nepoharřni , vzemi řibu , řnyum priřziliga
da

da szpozna izvoju pregrehu valujuch da je vtedno tepeno bit, nit neodpufchya do-klamgod tze vu pokorfchnyu nepoda: ako je krivo vuchem, iznaffeszto, pokafstiguiga razlofno, dasze nenavadi V. G. Lagat, Kraft, Potepat, &c. ali fakami buha uch, tukuch po glave, po herbtu, nit negazi po nyem z-nogami vsze Vrage gonnych vu nye z-kletvami gorfemi od peklenfzkeh.

11. Chednu te pofzluffnu Detchizu moras vechkrat pohvalit, y daruvat zchijm, dasze obatriviu fzercheneiffe ponaffaiuchyaszte: zlochesze Detczepak reczi, akobifze dobro tepobosno derfalla, pofzluffna billa, y nie pidrikazal kai lepoga, y obechai da hochyes, ako chedna budu te pofzluffna, prikazati pohvalivffi fzkupa.

12. Szkerbisze da im del das blaga po pravicze vdoblyenoga, ter imetka razdeliis, ar krivichno blago niftar nepohaszni, negh Sztareiffe, y Detczu poffilya vu fzkvarenye vekivechno znajuchyu naimre da ny pravichno.

13. Ofzebuino pafzku noszi na Detczu tvoju, dasze lasij nederse, Kletvi, blaznoszti, vman paidaftva, pijanztva, tatbine, y ofztaleh hudob: morajufze vszi vu Hise pred menffum Detczum tako fzkerbno derfat, da pred nyum niftar zla, ali nefzramnoga negovore, nit nechine, arfze berse zla kako dobra navuche: zbogtoga G. Kri-
ftus

stus govori: *Faj onomu Chloveku po koiem zlo pelda izaide van ; ki jednomu Maibenomu zlu peldu , da bolye bimn bilo dabimusze melinszkí kamen na vrat obeszil , y onakosze v topil vu Moriu : kako da je na zlo jedno Dete dopelyal , pazi ada da ovde nezagressis.*

14. Zevszema takai zlo billobi , akobi ti govoril izprichavaiuchijfze morebit : *Decza moia szu taku huda , vman nepozzlusna ; ja ju moram proklinyat ; â ravno zbogtoga , pokedob szu vman , potrebuju vech Blagoszlova Bosjega , y tvojega , â ne kleti svojeh , dapache znai datzu ravno zato zla , y huda , kaiti ju proklynias , ar mozibit szusze od tebe privadila klet , y priszegat laslyivo , chujuch tebe rusno popevat na szleduju pelde tvoie.*

15. Kletarie nochne zevszema Detcze nedopuschjai : *ar ki nochne lyubi skurine , mallogda ima kai vu pameti dobra , pobegne van kot jeden Tat , pak doide nazad kot jeden cherni Karvan.*

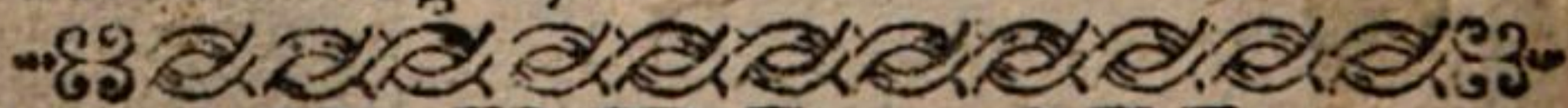
16. Nadalye oszebuino pazi , da vu knyigah nestuiu stà , kaibi nasla od Krivoverstva , ali od drugeh nedostoinostij , kot nechiszta lyubav , szmerdechya Lotria , nahadyasze vu Krivoverfzkeh knyigah , ar jedno priproszto Dete lehkosze na zlo dopelya.

17. Navuchai Detczu tri szlove ove.
G. M. V.

G. M. V. toie Chedno da bude Dete, y pobosno prot Boghu : Marlyivo vu vszakdassnyeh opravilah duhovneh, y telovneh: Veszello vu poszluhu, y szlusbeno proti vszakomu.

18. Obdersaval ova ako budes hochyuti rechy na kratkom: da budes vezzelie, radoszt, y pomoch imal nuter do sztarosztitvoje zadovolyen obfztojechij snyùm na vsze sztrani; nevuchinijs ti toga, labko zadobijs tugu na meszto radoszt; dapache ako ovoga nebudes obdersaval zalenivssi ov navuk, opades v-Pekel, y Detcza za tobum nailese. Ter ako ti y sivel budes chedno szamo za te vindarsze mores szkvarit zaradi Detcze zlo odkoiene; szkerbisze ada moi hisni Goszpodar, taku za Detczu tvoju, da ti nebudu na obsanoszt, G. Boghu na odurnoszt, Szvetu ovomu na nepodnesseno breme, y Peklo na veko-vechno zesganye.

DEEL IV.

Goszpodar Hisni kakofze mora ponassat proti szlusbene Drušine.

I.

MArlyivo pazi, da prijmyes szerchenu, vernu, y znanu Drušinu vu Hisu tvoiu, izpi-

izpitavai od perveh Gofzpodarov, y Gofzpodarijcz, kakovszusze dersali pri nyih, niszuli klatesi, proklinyavczi, Blazniki, Lotri, ali raznaffajuchij sztvari vidiene, vidiene novine, ogovorlyvczi: niszuli nezdravi, y morebit drugach hudobni Lyudi, razglaszajuchij Krivichne, y pravichne.

2. Imas tako v-manye Lyudi v.Hise, pazi dobro na nyih, naverui im vnogo, negh na della, y ponaffanya verlo glei, y kak berse mores, opravi je od szebe, ar kade je vman Drufina, tamo nit szrechya nit Blagoszlov nemore bit.

3. Imas pak chednu, szrechenu, te ver-
nu Drufinu Szluge, y Szlusbenicze, tako je obderfi, nit ih nepremenyai, arsze malo gda kai bolsega premenij: k tomu guszto premenanye mallo kada kakvu hafzen donefze, ar doklamsze privuchij, vnogovremenapreide, y poszli zdellomzaofztanu.

4. Z-jeliffem, y piliffem moras je ofzker-
beti poleg nyihove potrebochye: *arsze velij obchinszki, kakova je brana, takovo dello.*

5. Plachyu nyhovu vu pravom vremenu dai im, dobro pazi da plachye ne za piju, ali drugaeh lebud kako nepotroffe, ali ako te profze szami da im peneze nafzlufene ehuvass, to rad vchini: ako pak nazad je profzilli budu, dai im je marlyivo; ar ova-
ko ti budu veruvali, y da drugda, poszle
tvoic

tvoje verno opravlyajuchi, ter ovako ponassa uchytze v dobijs lahko szlusbenu Drufinu za oszta o vreme.

6. Drufinche szlusbeno ako naglo z-beta, negoniga taki iz Hise, negh oszkerbiga z potrebnemi za ozdravljenje, kuliko bolye mores: je pak dugh beteg profzkerbi kade drugde vrashtvo, ali priliku, dasze pomore, to potrebuie lyubav Kerščhyan-szka.

7. Ono kai hochyes drugi dan dellat, povech Drufine vu Vecher pervo; nit ni lisztor obchynszki kakogod, negh vszako dello imenui, ar drugach jedno naloseno morebit oversyzze, â drugo zaosztane, dati drago nebude.

8. Vidis negda da tvoje poszle zapuschaiu, ali lenosze derse, opomeni je pervi put z dobra, jako nemaraiu, tak ostreis-sega pokasisze, ar prevech dober chinij Drufinu oszmehavatisze snyega, y vidisze jedno odvis tiho opominanye napol prosnya zato chinij odkud hochye, ako ne, tak zlehka osztavi: odkud potrebno je vmanyoszt kastigat, â dobro naplatit, ovako budu vsza na ruku issla.

9. Moras gusztokrat na dobro nagovarar, ni vszigdar burkatisze, da nai verno szluse, selechi oszebuino da z-tobum zvelichenabude: ar Sz. Piszmo govori; *Ako gdo na szvoje navlasztito vu Hise buduchye ne-*

ma szkerbi, on je Verru zatajil. y gorssi je od Nevernika: 1. Timoth. 5.

10. Szkerb imai marlyivo pazech, jeli hode po Nedelyah, y Szvetkeh Sz. Maffe poszluffat, Prodechtva, y poszte prepovedane jeli obdersavaiu: terszo zpovedaiu, y pricheschyaiu vechkrat, akoie vu jednom, ali drugom krive iznaides, pokarai je ostro: ar ako Drusince tvoie vu chem zagressi, keiszi ti mogal prepRechit, â niszi maral, ono zlo bude tebi od Bogha pripiszano morajuchyemu z vremenom tek rachun dati.

11. Moras marlyivo pazit, jeli Drusina kada kune, prisese, blazni, krade, vkanyu- ogovara, neszramno govori shalech- tve pred Detczum navlasztito: jeli po no- chi van hodi, ali koi zaderfavaize pri szlusbeniczah v-Komorieze, kade szpe, ali po szumlyvech mesztah na szmom govori.

12. Neponassaisze tak szuprot nyim, kaibite oduriavali, neghbolye, date lyu- be, vechkrat govori priazno snymi, vu- chini takai dasze, y Detcza tvoja proti nyim tako detse. Proklyniat ih ni dello Kerchyaniszko, teptat, szramotit, psanit, merszka imena z-devat, neimenujuch ih z-Imeni Kersztenemi. Ova tebi skode, y szlugam te szlusbeniczam: tebi pokedob Duffno szpoznanye ranis, â nyim pako, kaiti tverdokorneissi vbivaju.

13. Ako

13. Ako je takva Drušina nezlofna, profzherbi da szlofna bude dobrofze med szohum rachumechya, ar kade fzu karke, y nazlobi, tamo je Sachan, nit ni szrechye, nit Blagoszlova tamo. Nezlofnoft dalye zrokuje da jedno drugomu na szramotu pofzle opravlya tebi velik zavdajuchye kvar.

14. Dopelyai ovu hvale vrednu navadu v. Hisu tvoju, da vu Szubotu vecher, vfza Drušina fzkupalze fzpravi, ter Chifzlo ali Letanie Matere Bosje pobofno moli; odre- di da jedno zmed tvoje Detcze na pervo moli, kai tebi szamomu bolye prifztoijsze, ako fzam pred nyium molil budes, à vfza za tabum, ne naglo kleperech, negh po- lahko lepo: teda vufaisze da budu vfza G. Boghu vugodna, y tebi jako hafznovita za Dufu, y Telo.

DEEL V.

Kadafze jeden Hifni Go-
fzpodar ponaffat mora proti
Szufzedom fzvojem.

I.

L Yubl tvoga Blisnyega kako fzamoga fze-
be, Blisnyi tvoi ni fzamo Szuzed je tvoj,
negh

negh takai Turchin, Poganin, tvoi takai nepriatel: ar Chlovek vszaki ima Bogha Otcza, kakogod y ti: vszaki je odkuplyen od G. Kristusa kako y ti: za Nebo je vszaki sztvorien, kako y ti; tak lyubi vszako- ga, pokedobga Bogh lyubi takai. Vu- chini drugomu, kako selis da y on tebi vuchini dobro: nechinimu ono, sta ti ne- birad, kaibi on tebi vuchinil, ovakofzi- ti Zapoved Goszponovu izpunil,

2. Gzilai vszigdar tamo, da z-tojem Szu- zedō vu dobrom priatelsztvu lives? ar jedno szuzedsztvo nepr- atelszko more vnogo na- skodit, na vsza bude tvoia gledalufze della, y poszle gledalo z-gerdem okom, y zespot- vanya nezfalij vszakojachkoga zverhu tebe.

3. Vidis ti da Szuzedsztvo po tebe, ali po tvojih je zbantuvano, paschysze vsze idom ovo na dober put dopelyat, ali z do- brem govorenym, ali zkakovum szlus- bum vugodnum.

4. Szuzedi profze kai od tebe, neszkрати nim zlehka, ako more bit pres Kvara tvo- ga, ar poszlufenye takvo vleche k szebe hotenye, y dobru volyu, kot Magnet Ka- men selezo, ako pak nemores poszlufiti; chlovechki szprichaisze te priatelszki, po- kasuchisze da ti je jako sal, kai nezmoreš tuliko, kuliko birad z drage volye.

5. Nazlobujete tvoi szuzed prez danoga zroka, ti nyega nenazlobui kako dabi bi! Ne-
 pria-

priatel, negh pozdravlyaiga lepo, ako ti n
nezahvali, szprichuavaiga pri szebe misz-
lech: *On nezna, kai chini*: ter moli za nye-
ga, pomoziga, vchem premores, ako te
prem nit neproszi, nit nechye zahvalit.
Dobroga hotenya tvojega neszpoznavaj
jurga Nebo szpoznana plativshi tuga.

6. Koi vuslelza biradi tvoja napunit z.
govorenym vnogoversztem prisleptava-
juch, ogovarajuch, ter tebe poduszavajuch
szuprot Szufzedom, neposzlušai ih, negh
je van szpravi iz Hise tvoje; ar ovi iz
muhe chine dosztokrat jednu Gamillu, iz
tenkoga koncza, jedno debello Vuse mor-
naršzko za razbit szlosnošz, y priatel-
sztvo. Oni prevzetno szmedu pred to-
bum razglaszit, druge omrazit, y pocher-
nit, taku verui da y tebi vuchine pred
drugemi.

7. Prilizavczev neposzlušai, ar *ki Pri-
lizavcze rad poszlussa, on daje van, daje szla-
boga razuma*: niszte takov nemiluje, ako
gufztokrat doide na szvetlo, kada ženi chu-
val. Moi dragi kairisze vidi zakajte dru-
gi hvale okolu obhadgyajuch, kai stimas?
zaiszto ni za drugo, negh kaibite radi na
kai napelyat, zadobivshi od tebe chasz-
kakovu, penez kuliko, ali kai drugoga.
A ako te pak hvale? znai da lisztor z je-
zikom, a v - szerczu zespotavajusze. Ne-
verui im ada niszar: arszu ovi *Vabczi one*

*Prizce Satanove iz kojeh on govori za dopelyat vse greh, kog jenkrat vuchiril je vu Parady-
snu.*

8. Szuszedi tvoij ieszu szitomaski, ne-
derfiza nemar, negh pomozi im z-dobrem
navukom, kakobitze mogli pomochi vu
nevolye szvoje: dai im kuliko premores,
ar ako biti vu onakae potrebochye bil,
ti bi takai to telyel od drugeh; budi sze-
guren, da za ludo miloszerden nebudes:
darelyivi G. Rogh naplachya napitek po-
dan hladne voditze, kuliko bolye jochye
vekse dello za Lyubav nyegovu iszkasan.

9. Szitomaske podlosnike puschai pred
sze rad, koji vtechutze k-tebe, neodga-
naih ih od szebe tak lahko, negh dobro-
volyno poszluhni je, vu nyihoveh nevo-
lyah, y potrebochyah, hatrivi je, pomilui,
y szerbitze ih pomochi, ovako hochyes
do veka pohvalyeno drevo posztat puno
milloga szada, od vszeh Suszedov na veli-
ko derfan budes, y lyublyen.

10. Vidis ti da tvoij Szuszed zloga sivlenya
sze derfii, opomeniga z dobra: kada gdo
opomeni jednoga, da blaten oblichai ima,
naifze opere; zakai nebi tulikaisse onoga
opomenul ki zablachyenu Duffu ima; te-
ches, ontoga nima rad: nistar nemarai,
lisztor z dobrem nachinom, y z-prilikom
vuchini: ar jedno opominanye naufanom
v-postenyem szloseno, primefze dobro-
volyno

volyno od Krivcza : y rechj prek Szercza
preidu priateľszke došzokrat.

11. Vu luczke chine, y poszle nepus-
chyaifze, koji med mirovnemi, te szvad-
lyvemi lyudmi z-disufze, negh obernifze
k-tvoiem vratom : *Ki vu blato szkacbe,*
z-blatomfze zasprihava; kifze messa med chelyu-
szti ter med zube szvinszke, nyega hote szvinye
zbrusztat : dapache tifzi do szada szpoznal
morebit došzokrat, da on, kifze je mes-
sal vu nepotrebne tugye poszley sztvari,
zadosztaszti je neprilik obeszil na vrat.

12. Ako te gdo za kakov szvet izpita.
va, y navuk, tako glei na to dasze ne-
prenaglis daju chyga : iznaides ti da z-tvo-
jem szvetom nistar ne opravis, neghsze li-
sztor omrazis, tako je bolye, da muchis;
ako te pak szili gdo damu szvet das, tako
szvetuimu, kako vu Dufsnom szpoznanyu
mahadias pred Bogom pravo : te mu re-
czy k tomu; *Ovo je moje kanenye, y szvet,*
ti chini kaitifze vidi : z-ovem zakonom
ne vpades vu krivnyu, koja bitesze mogla
prieti, y na tvojem vratu izraszti.

DEEL VI.

Mali Historiumfzki Kate-
kismus, illiti Navuk zaderfava-
juchy vu szebe pripechenya
onoga iz Szvetoga Piszma
pobrana.

Od Szvorenja.

PItanye. Gdo je Szveth sztvoril?

Odgovarjanye. Bog vizamoguchi.

P. Iz staga ie sztvoril?

O. Iz nistara, ar pervo toga nistar ni bilo,
kako jeden mrak.

P. Kakoga ie sztvoril?

O. Z-rechium szvojum, y z-Volyum.

P. Kadaga ie sztvoril?

O. Letto chetiri jezera pet szto, y drugo
pred Kristushevem Narodienyem, iszina ie
da nekoji pishu vech let, nekoji manye.

P. Zaka ga ie sztvoril?

O. Na szvoiu diku.

P. Kai ie na pervich sztvoril?

O. Na pochetku ie sztoril Nebo. y Zem-
lyu, potom osztala szvorenja, y k zad-
nyemu Chloveka.

P. Iz šta ie pervoga Chloveka Adama vuchinil?

O. Telo ie iz blata vuchinil, â Duffu pak ie z niftara sztvoril,

P. Zakai ie Bogh sztvoril Chloveka?

O. Da Goszpona, y Bogha szpozna, y lyubi szvoiega.

P. Iz šta je pervu Sennu Evu na kip vuchinil?

O. Iz Adamovoga rebra vu Paradysumu, koie iz szpechyega Adama G. Bogh van vzeli ie.

P. Zakai pak to taku vuchinil je?

O. Zato da iu Adam bi lyubil, kakoti deel szebe szamoga.

P. Kai ie bil zemelszki Paradysus?

O. Bil ie ieden lepi te veizeli Vert, vunyem imalifzu szloboschinu od vszakoga szada ieszti, zvun szada onoga Drevva, vu kojem zadersavaloszeie szpoznaneye zla, y dobra, koga im je bil G. Bog prepovedal ieszti.

Od greha pervoga Chloveka.

P. Gdo ie Satan, illiti Vragh?

O. Angel ieden bil ie, terize ie zval Nathanaiel, kako pak berse szuproti Boghu sztvoritelyu szvomu posztavilize ie, taki bil jezevizemi nazledniki szvoiemu iz Neba dolle v-Pekel hitchyen.

P. Ka-

P. Kadaie Pekel bil sztorien?

O. Ravno onu vurn, gda ie Vragh pomi-
szlil szuprot Bogu posztavitisze.

P. Kai je nyegov poszel, illiti szkerb?

Q. Poszel Vrasy ni drugo, kako lyudi isz-
kuffavat dabisze szuprot Boghu podigli,
zafantitische nad Boghom, daga ie sztiral
iz Neba.

P. Kako ie on pervoga Chloveka na greh
dopelyal szkuffavajuch?

O. Szkrilszeie vu jednu kachu lepo nago-
vorivssi Sennu dabi prepovedani szad
jela.

P. Kai teda ie Senna vuchinila?

O. Ona ie jela y Musa ie nagovorila, da
ie okuszil jabuku zagriznuvssi.

P. G. Bog kai teda ie rekal na to?

O. Kachu je proklel, Adama pak, y Evu
iztiral ie van iz Paradyfussa.

P. Je ada tuliko sztalo vu zagriznyenom
Jabuku?

O. Kuliko vu szebe ni vnogo sztalo, ali
nistar Bogh ie pak prepovedal za po-
kazat, kako ie Gospodin jedini on, y
hochyelymu Chlovek pokoren bit.

P. Zkoiem nachinom iesze moral ov greh
zbriszat nepokorschine?

O. Po Chlovekom posztaienyu Szina Bos-
jega na Szveth doiduchyega.

P. Odkuda to znati moraszasztanovito?

O. Morem to pokazat iz Sz. P'iszma.

P. Kai ada govori Sz. Piszmo?

O. Govory ovo, da iz senizkoga szpola jeden sze rodji, koji one kache porreti glavu hoche: to ie to, Odkupitely Szveta, koji doide jednu dobu, za porusiti jakoszt Vrasiu, da vech obiatzti nebu imal naskodit.

P. Kakoszu siveliza grehom vuchinyenem Adam, Eva, y oiztali Szini?

O. Nevolyno zevszema jako telovnem, y duhovnem zakonom; ar Telo bilo ie podverseno betegom, y szmerti, a Dussa pak priproschyne, y vnogoverfztem poselenyem.

P. Kai ie poselenye?

O. Je jedna lyubav neszredna szmameh nasz, koia nasz od Boga Sztvoritelya dragoga odvrachya, ka higa vech nelyubili, kako nasz szame, y odovud vszi grehi izhadgyaiu pelyaiuchji nasz na szmert vekivechnu.

P. Greh nyhov jeli takai nashine, y Kche-

O. re nyhove doffel?

Doffel ie na nyhovu Desczu: ar pokehdob Adam, y Eva sztopram za grehom vuchinyenem jeszu Desczu imali: y onak bilaszu rodgyena na onu iszu neszrec byute saloszt, vu kojeshu szami bili, z zanyimi mi vszi, na tuliko dasze vizaki Chlovek v-grehu rodji; kot nepriatel Bosji

P. Kakosze greh ov zove tuliko zla zroku-
juchy ?

O. Iztochni greh ; zove sze, kaiti od Ada-
ma kakobi od glave Chlovechanszkoga
Pokolenya zadobivasze doszta salosztno.

P. Adam, y Eva kako dugo siveliszu na
szvethu ?

O. Adam sivel ie devet szto, y trideszet
let, Eva sive la ie devet szto, y chetero-
deszet, tako ie bila Vdovicza deszet let.

*Od Grehov razlojanyia : illiti Kotopa
obcbinszkoga.*

P. Kakuszusze zvala pervia Detcza Adamo-
va, y Evina ?

O. Zvalaszusze Kain, y Abel.

P. Kokuszusze ova dva ponassala ?

O. Kain bil je hudoben, a Abel pak mlai ssi
Boghaboiechi : obadva ova kadabi Go-
Boghu aldove nyihove daruvali, Abelov
Aldov bil ie Bogu vugoden, y ogledal-
szcie na nyega, a na Kainovoga ; ni ; za-
to iz nenavidnoszti vubil ie Abela,

P. Kako je potlam bilo z-Kainom kad biga
bil vubil ?

O. Abelova kerv je krichala za fantenye
k-Boghu, y Kain buduchi od Boga pro-
klet, trepechyuch od szrraha szimo ta-
mo besal ie doklam teda vu loze nai-
den, y dersan za Zvere od Lameka
v-sztrelyen besse.

- P. Lyudi jezuli vszi tako bili hudobni kot Kain?
- O. Bilo ih je vech | zleh kako chedneh, Detcza Sethova (koji beffe Adamov Szin) bilaszu isztinaie Bogaboiechya, potlam pako, kisce bila z-hudobnemi sennami ofenila, posztalaszu hudobna., y ona,
- P. Ni ada bilo nikoga, ki bi bil G. Boghu povolyen te zaprieten?
- O. Nigdo nebesse zvun szarcza Noe ime-
nuvanoga,
- P. Kako ie kastigal G. Bogh teda ov gres-
sni Szveth:
- O. Potop. je poszlat cheterdeszet dny, y tuliko nochyi vuchinil ie sztrassno tako desgyti, da ie voda ponnaiszt sesnyev zverhu naivissieish gor izesla bila: zatem opala ie voda vu szedmom Meszczu, y Arka posztavilasze ie na brege Niphatianske vu Armenie Orszgu.
- P. Lyudi vszi jezulisze potopilli?
- O. Zaiszto jeszu vszi zvun oszmeh Person, Noë szarcza, nyegve Sene, y treh Szinov z-nyhovemi tremi sennami: y zvun Zveria nekoliko.
- P. Kai ie ona Arka Noëffava bila?
- O. Bila je Arka jedna velika chetvero vuglata, y pokrita, vsza kako jedna skrinya, zgora viszoko imajuchya za odhu jeden obluk.
- P. Kako beffe za Potopom, jezuli bili

znovizh lyudi nasztanyeni po Zem-
lye?

O. I' o treh Szineh Noëšſevch Sem. Cham,
y Japhetu rassirilifzufze po Szvethu: za-
tofzmo mi vszi Brathia od Adama, y
Noëšſa buduchi.

P. Kamo szufze ovi tri podali za temtoga?

O. Po Szvetu rezefslifzufze kot fze im ie
videlo: od kojeh narogdyeni szini no-
ri hotelifzufzi Turen (Babilonſzki) ze-
zidat zverku oblakov, vu to ime da ako
bi joſchye Potop doſſel, oſztali bi na
Turnu ſzegurni od Vode: ali G. Bogh
zbog nyihove prevzetnoſzti pomefſſal im
je jezike, da jeden drugoga ni mogel ra-
zumeti, kai je govoril; y onak nemo-
guchy napredovat vu zidanyu; razefſli-
fzufze po ſzvethu, Japhet ſzvoiemu vu
Eurupu, Sem vu Afianſzki Orſzag,
â. Cham vu Afrianſzki.

*Od Abrahamu, y od drugeh Patri-
arkov.*

P. Kai ie Zapoved Nature, ali Narave?

O. Je razum, y Dušſno ſzpoznanje.

P. Kai naſz ova iſzta vu che pravdeno?

O. 1. Da nikoga nemoramo molit klanya-
juſzſze zvun Bogha. 2. Da nemoramo
nikomu chiniti, ſta mi nebi radi imalli,
kaibiſzſze nam od drugoga chinilo. 3. Da

mi našta nagnenya nezredna trapit moramo zdersavajuch ie od nichemurnofzti.

P. Kadeie ta Zapoved naravszka, illi ti naturalizka obdersana bila za potopom to je razleianya greha med lyudi?

O. Obderšana bila je pri nestereh Szvetek Lyudeh navlasztito pri Pokolenyu Semovem, iz koga Abraham bil je takai, y nyega ie G. Bogh odebral tako daie snym, y Zavezvuchinil, illiti mu obechal ofzehuini Dar.

P. Kai tedu naipervich G. Bog ie zapovedal Abrahamu?

O. Zapovedal mu ie szvoiu Domovinu Kaldeiu pri Babilonu buduchyu zapusztit, y da nai ide vu Palestinu k Potoku Jordanu, da morebit od poganszkeh Kaldeanczev nebiſze premamil vu Bolvanszovo.

P. Kai ada nadalye mu je obechal Bogh?

O. Ovo: ka on Palestinu onu isztu, ali Domovinu obechanya bi perpravil za Odvetke, po koieh blagoszlovlyeneh, hotel ie kaibi vszi Narodi bili blagoszlovlyeni od nyega dohadiajuchy.

P. Kai ie znamenovalo ovo odredienye?

O. Je ovo: da naimre Odkupitely Szvetha maradoiti iz pokolenya Abrahamovoga.

P. Kai beſſe ono Zaveza znamenye Bosjega z Otczem Abrahamom.

O. Bilo ie Obrezavanye.

P. Gde ie bil Szin Abrahamov?

O. Isak

O. Isak ie bil.

P. Kai zapovedal ie Bogh dabi z-Szinom szvoiem chinit moral?

O. Zapovedal je, da Abraham ide vu Arabiu na jednu Gorru, y onde nai Szina izvoga vumoriytsi a' duie, za izkuffat nyegvu Verru, y polzluh.

P. Abraham ieli teda pokoren bil ove chudne Zapovedi?

O. Sztanovito ie, taki iduchy za iszpunit vsze: kada pak jur pri Oltaru bil je vize- lie mech, ili nos veliki zapofzechyga, doffedsi Angel pokazalsze je nyemu rekuch: zderfi Ruku neszechiga, neg jednoga Ovna za Isaka aldui, a nyegaszi fi- voga obchuvai, gdalifze bojis Bogha.

P. Kai je ovo vsze znamenuvat moralo?

O. Ovo: da G. Kristus szebe za jednoga Janycza, iiliti Gressnika pokazatisze mora med Lyudmi, tesze pusztit razpeti na Ktis, vu to ime kaibi Chloveka od vekovechne szmerti oszlobodil.

P. Gdo ie pak bil Jakob P'atriarka?

O. Szin Isakov bil ie.

P. Kuliko ie Jakob Szinov imal?

O. Szinov dvanaiszt imal ie: yzvaliszusze: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Neph- tali, Gad, Afer, Isachar, Zabulon, Joseph, Beniamin. Ter iz oveh doizlo ie dva- naiszt pokoleny, vu koieh zaderfavalo- szsie vsze Lyuczvo Israelszko: y ovi

Szini zovusze vszi Patriarke, pokendob
szu sivele pod pravdum te Zapovedium
narave, illi nature szveto.

Od Szufansztva Egyptomszkoga.

P. Jofephu Patriarke kakosze ie zgodilo
vu Egyptovszkom Orszagu?

O. Brati nyegovi iz nenavidnoszti, kal
vech je velyal pri Otczu Jakobu, kak
oni hitiliszuga vu jednu sternyu szuhu,
yzatem prodaliszuga Madianitanszkem-
Tergovczem, ki szu putovali vu Eryp-
tomszki Orszagh.

P. Kaisze ie snyim pripetilo tamo?

O. Prodan ie bil kot jedan Susany jedno-
mu Gofzponu Putifaru imenom: senna
nyegva mamilaga ie na nechiszto dello
snyum, ali on nestechi toga greha vu-
chinit, pobegel je od nye; senna teda
iz jada zatufilaga ie pri Putifaru kako-
bibil nye szilu vchinit hotel, zato vchi-
nilaga ie nedusnoga vu temniczu zapreti
nit krivoga dugo vremena vuziti.

P. Jofeph kako ie van iz tamnicze izessel?

O. Pharao Kraly Egyptoufzki jednu sze-
nyu ie imal, kako dabi szedem tusz-
teh volovszkeh materch, od drugeh sze-
dem mledneh poiedgyeno bilo. Zato
teda Jofeph Kralyu ie razlofil ovu szenyu
ovako: kako naimre bude 7. lett rod-
neh, ô poulam drugeh szedem gladov-
neh

negh na Szvetu , toie nerodneh ; zbog-
toga szvetuval muje dasze nai ofkerby
zadoga psenicze veliku vnosynu szpra-
vivssi za sze, y za vsze lyudczstvo vnoge
Hambare : odkud besse pozvan pred Kra-
lya, y za Chasztnika ter ofkerbitelya
posztavlyen vszega Kralyevszeva.

P. Joseph kai ie vchinil szvoiem bratom
na tuliku zmosnoszt podignyen ?

O. Proszil im ie, y pokedob velik besse
glad pri nyh, vuchinil ie nyh, y Oszca
szvoga zevszem pokolenyem doiti vu
Egyptum, tamo im bil ie Orszagh Gesse
zaprebivalischye odluchen.

P. Szinom ovem Israelszkem vu Egyptu-
mu kaisze ie pripetilo potlam ?

O. Pokedob vnosyna velikasze ie porad-
gyalu nyh, hotel ie pomeniat Kraly on
Rod boiechisze Israielczev, kaibimusze
neszpuntarili z-vremenom iaki budu chy,
zato ie nye obtersztit szkerbelsze z-tes-
kemi delli, k-tomu vsze szine nyhove
zapovedel ie potopit Habamenu Chasz-
niku szvomu.

P. Gdo ie Israielcze teda negda oszlobodil
iz oveteske szlusbe te Sufanyszta ?

Q. Goszpodin Bogh po Moysefu.

P. Moyles kai ie vchinil oszlobodivssi iz
oneh teskoch ?

O. Vuchinil je lisztor podignuvssi sibu
vnoga chuda, y kaiti Kraly ni hotel od-

pustit Iſraielezev od izebe, zato Moy-
ſes deſzetera chuda ie pokazal, izraſſina
kaſtigu ſuch Egyptus oftro. Pharao Kraly
k zadnyemu preizraſſen nemoguch tuli-
keh podnaſſat bichev, puſtul ie oditi
lyudczтво.

P. Kai pak ie G. Bogh zapovedal Iſraiel-
czem pervo, kakulzu van i eſſi?

O. Da moraju po nochy pervo kak izai-
du van, Janycza poiezti vuzmenoga,
ter ovo Vuzem znamenuje van izpelanye,
iliti oſzlobodienye iz ſuſanſztva.

P. Kai znamenue ono oſzlobodienye Iſraiel-
czev, ili Sidovov?

O. To naimre: da G. Bog z-vremenom
vſze lyudi oſzlobody iz Suſanſztva ter
teške ſzlusbe vraga peklenszkoga.

Od izpelanya iz Egyptovszkoga Or- szaga ſzinov Iſraielſzkeh.

P. Kako vnogo bilo ie Iſraielczev izpelya-
neh iz hude ſzlusbe Egyptomſzke?

O. Billo ib ie ſeſzt ſzto iezer prikladneh
za orusie muskeh glav, zvun ſen, y deteze.

P. Kamozu iſſi gdazju iur potegnuliſze
iz Egyptomſzkoga Orszaga?

O. Poſſliſzu vu Orszagh Kananeanzski.

P. Kakozu preſſi chez cherlyeno morie?

O. Moyſes ie vudril z-sibum po moriu, y
teda vſzeidom raſztupiluſzeie na dve
ſtrani, ter onak lyuczтво preſſlo ie, ida-

szu ni noge ni zmochilo. Kraly pako Pharao z-voisykum szvoium podalsze ie za nymi hotechy, y on preiti onako, kakizu oni: ali kadie oposzed bil doffel. vudril ie Moyfes po moriu z-chudnovitum sibum, y teda ie nazad buknuło naglo daszuse z-Kralyem vszi potopilli Egyptomczy vu nyem.

P. Od stazu sively Iraelczy onako putujuchy?

O. Od manne nebeszke, koiu ie za hranu vszaki dan G. Bogh opadat vuebinil kot dabi desgylo: ova hrana chudna takov tek davalaje, kakovogagodgdo poselyel, ali sze smiszlel na kai vtechnoga.

P. Jeszuli bili zhranum ovum zadovolyni?

O. Niszu, negszu morouvali hotechy me- izto imati: zato G. Bogh poszlal im ie vnofinu plepelicz, koi eszuse izame loviti puschyale, ali vnogo iezer sidovov ie pomerlo, kizsu nye jeli lakomo, osztvarivssize.

P. G. Bogh kada im ie dal Zapovedi szvoie obderlavat po Moyfessu?

O. Kada ie peideizet dan nyhovoga putuva, nya bilo, dal ie G. Bog Moyfessu na Gorre Sinai pod velikum germ'yaviczum, y szvelozhtium deizetere Zapovedi szvoie na dveh kamenitih Skrilah, ili Tablah popisane.

P. Kai medtemtoga chinilo je lyudsztvo ono?

O. Bilo ie szamavolyno, szproksivssize na
tulie

tuliko daie zleialosztu iz zlata jedno tele,
iliti kip telechy ; ter onak klanyalofze-
ienyemu moleche.

P. Moytes došedši na to zlo dello kai ie
rekal ?

O. Jako rasalosztivšicze sžerdit poštal
beše, y puštil ie po Zapovedi Bosje dva-
deszet. y chetiri iczera pomoriti zmed
nyih šidovov.

P. Zakai je G. Bogh deszetera Zapovedi
hotel dati popiszane ?

O. Ištinaiie da nižu ništar vu sžebe zader-
šale drugo, kako pravdu Narave, illi
Zapoved naturalšku. Pokehdob pak
hudoba lyudi natuliko zrašla beše, da-
biše lahko inye špozabili : zato hotel
ie G. Bogh ovu ištu dat jm popiszanu
na deszet štrani, razlošenu.

*Od mira, y obechanya Bosjega Lyu-
cztvu Israielsžkomu.*

P. Kakušzufe chinili Aldovi Boghu vu
pušchyne vu štare pravde, iliti vreme-
nu ?

O. Nekoišzu alduvali jedno marse, kako
ti šzu voli, ovcze, y druga oštala, y za
tem šzuie zezgali zverhu Oltara,

P. Kadeie on Oltar bil ?

O. Bil ie pred Tabernaculumom zvuna.

P. Kai ie to bilo za ieden Tabernakul ?

O. Bila ie Arka ; alliti, Škrinja mira.

P. Kai

P. Kai nada je szkrovnoga zaderfavalaiie
vu szebe ona Skrinya?

O. Bila je Ladicza iedna od drugoga dreva
vsza pozlachena zvuna, y znutra, vu
koie bile su dve Skrili, ali Table Zapo-
vedih, y bila siba Aaronova,

P. Gdo je overfluval, y obzlušaval one
Aldove?

Q. Aaron veliki Pop nyhov; Nadab pak,
y Abiu; Szini nyehovi nisu hoteli Aaro-
na Otcza szvoga za vizokoga Popa
szpoznati, nebsu pocheli szami Al-
dov overstavati; ali o geny duknul je van
iz kadi:niz, y ovak je naglo nyih zesgal.

P. Kakofzeie Kore, Dathanu, i Abironu pri-
petilo?

O. Qvi tri bilisu od zemlje poserti sivi, a
nyihoveb tovaršev bilo je cheterna:st
jezer od ognja szkonchaneb nagloga,
kaiti nisu hoteli Moyseša, nit Aarona
szpoznati za Poglovare nad szobum.

P. G. Bogh z-chymšzeie zavezal Israiel-
czem?

Q. Bogh obechyal imie, da ih bude za
szvoie lyuczstvo dersal, vu Orszag Kana-
nejanszki posttavivši, y da zevszemi na-
punit hochye Bogaczvi.

P. K i pak obechyalo je lyuczstvo G. Boghu?

O. Obchalo je da hochye lyubit iz vse-
ga szerca Bogha szvoiega, y nyego-
ve Zapovedi obderstavat, ter k-tomu
pod

pod kastygu, da ienai zaverse, y vsze-
mi nevoljyami napunivši obterizi, ako
zfale.

P. Jeli ov zaveczy obechanye obdersavano
bilo?

O. Od sztrani Bosje bilo ie obdersavano, ar
po szmertti Moysefevi odluchil ie lyu-
cztvu za szudcza Josve poglavara; po ko-
iem vehinilga ie chiez potok imenom
Jordan, koji besse po chudu Bosjem vesh-
szoh vuchinyen, vu obechyani Orszagh
Kanaan zapelyati: Kadabi pak bili dosli
vu obechanyu domovinu, ter szada vu-
sivat tamo pocheli, presztala ie Manna,
illi Nebeshka hrana dole opadati med
nyib.

P. Kako ie pak od sztrani lyuczstva zaveczy
ter obechanye odnastalofze?

O. Zevszema zlo, ar gdaszu iur vu obechya-
ne domovine bili, zapusztiliszu G. ; Bo-
gha szvoiega gusstokrat, podaiuchysze
k molenyu Bolvanov.

*Od Kralya Davida, y od nassega pre-
dragoga Messiasa.*

P. Israieleczy kakuszu ravnani bili potlam
kakuszu vu obechyani dosli Orszagh?

O. Od Szudczev raunaliszusze, potlam pak,
hoteliszu Kralye imati.

P. Gdo jepervi nyhov Kraly bil?

O. Saul

O. Saul je bil, izebran od Samuela Prero-
kaza pervoga Kralya Sidovszkoga.

P. Koji ie pak drugi nyhov Kraly bil?

O. David iz pokolenya Juda.

P. Kako ie posztal on Kralyem nyhovem?

O. Kada ie Saul szuprot Filiszteanczem po-
diglsze lesal z voiszku v taboru,
izeffel ie van zpod Shatorov y tabora Fi-
lifteanszkoga na polye veliki Risz Go-
liath zezavajuchy vszaki dan Israielcze
van. David joschye mlad palztirecz po-
dalsze ie szuproti nyemu vzemsi izvoiu
prechyu ter posztavivsi ieden kamencez
vu nyu, koga zamahnuvsi batrivo ober-
nuvsi prechyu okolu szebe praszaul ie
Goliatha v chelo, y teda ie opal dole za-
tom David priszkochivsi k-nyemu glavu
muie odszekel z velikem nyogovem Pa-
lassem. David ie Kraly bil vuchinyeu
potlam kakszu Filifteanczi bili vmorili
Saula

P. Absolon lepi potlam kakofze ie ponas-
sal proti Davidu Otzu szvoiemu?

O. Jako zlo; arsze ie szpuntaril szuprot
nyemu, y ztiral Oteza iz varassa. G. Bog
pak ie ga kastigal kakosi nezahvalnoga
szina: ar ie bil od Joaba Generala Davi-
dovoga priszilyen pobechy, ter besechy
naglo za duge laszi vlovlyen od szverfi
hrasztove tak dugo ie vilzel doklam
szuga z troiem kopjem prebodechy vu-
morili voiniki szerditi. P.

P. Dav d kamo ie vchinil Arku Zaveza do-
nesti?

O. Vu Jerusalemszki varas, na Breghime-
nom Sion.

P. Goszpodin Bogh kai ie negda bil obe-
chyal Davidu?

O. Ovo : da nyegov odvetek na veke zver-
hu Bosiega lyuczstva kralyval bude.

P. Je li joschye kai vech bil mu obechyal?

O. Zvelichitely szvetha, da od nyegvoga
Roda, roditisze hochye.

P. Kai ie to Kristus, aliti Messias?

O. Je ravno tuliko, kuliko dabi rekal Od-
kupitely, ali Zvelichitely.

P. Kai znamenuie ova rech, aliti ime Kri-
stus jos dalye?

O. Znamenuie, namazan kot Kraly z-olyem
oszebuinem masusze, kadasze koruniti
za Kralye imaiu.

P. Zakai pak ie navada?

O. Zato : kaiti David, y osztali Kraly za
nym z-olyem szvetem ieszu namazani bi-
li, tako teda y szada joschye obdersava-
sze to,

Od Salamona Kralya, y od velike Czirkve Salamonszke.

P. Gdo ie bil za Davidom Naszlednik, iliti
pervi Kraly?

O. Sa.

O. Salamon szin nyegov, y ovak na redu bilie treti Kraly Sidovszki.

P. Kakov ie on bil, y kakosze ie ponassal?

O. Muder ie zevfzema jako bil, y bogat na tuliko, da szkoro vsza od zlata, y szrebra ieszu bila. Tron, ali Szolicza nyegva bila ieszt korachaiev viszoka, vsza izkoszti elefantove, na kojem Tronu postavlyeno ie bilo dvanaiszt orozlanov zleianeh iz chisztoga zlata, izedchbyeh okulu Salamona za pokazat Zmosnoszt szvoiu Kralyevszku.

P. Salamon kai ie oszebuinoga vuchinil, buduchy tak muder, y zmosen?

O. Vuchinil ie Czirkvu jednu zazidativ Jerusalemu na Bregu Sionskom, onde bilo ie trideszt iezer tesakov, oszemdeszt iezer kamenarov: szedemdeszt iezer koy szu noszili na szebe vsza potrebna za pediganye Czirkve od dreva, y kamena &c, tri jezera, y tri szto szameh mesartov, kieszu dellali, y vuchili druge te prigledali odrediuiuch vsza poleg selenya Kralyevoga.

P. Kuliko ie na ovu Czirkvu Salamon potrossil?

O. Potrossil ie szamoga zlata, y szrebra dve jezere millionum rad darieslyivo.

P. Gdo ie poszvetil gotovu teda Czirkvu ovu?

O. Salamon szam: kade ie vuchinil vubiti
szaz-

szamch velov dvadesyet iczer, za Aldov, âovacz, alliti ovnov szto, y dvadeszet iczer: poszvetilo ove Czirkve jesze oszem dan obzlufovavalo.

P. Nilli josche koje druge Czirkve zezidal?

O. Njt ni, hotechy pokafat po jedne Czirkve, da szamo ie ieden iedni G. Bogh. Y iedno Sz. Verre szpoznanye, y sivlenye poleg nye iedine.

P. Salamon jeli obztał vu Vernoszti proti Boghu kot ie bil zachel?

O. Ni obztał. negh od sen poganinszkeh vu poganisztvo zapelyan beffe.

P. Jelisze nazad k-Bogu obernuj iz onoga zla!

O. Tosze nemore pravo znati, jeli nili szpokorilše szpoznajuchi grehe szvoje.

Od Babilonszkoga Szufansztva.

P. Kakuszše potlam ponaffali Kraly vu Israielu, y vu Jude?

O. Jako zlo; y akuszu prem od Prorokov pokarani bili, niszusze pobolsali, dapache szu pteganyali Proroke, szmert im zavdajuch grozovito.

P. Kai teda ie G. Bog nym rekel?

O. Chakalje dugo vremena nye na pokuru, k zadnyemu iszpunit ie grosnye svoje nad nymi, szporuchane po Prorokeh.

P. Kakosze ie pripetilo varassu Jerusalemszkomu zbogh hudob nyhovch?

O. Na-

1. Nabukodonosor Kraly Babilonszki porobilga ie, posgal ie Girkvu onu lepu te veliku, odpelyal ie Sidovszko iyuczto vo szusanyszto Babilonszko.

2. Kakofze ie iyuczto tamo derfallo, jeli odsztupillo od G. Boga szvoisga, alli sze je podalo vo poganinszto med druge Babiloncze?

3. Sidovi obsztaliszu vo molenyu jednoga Szvoritelya szvoga sivuchi polek pravde Moysefove, akopremszu bili oposzred odurneh poganinov.

4. Jeli chedneh, y Szvetech med nyini bilo vo onom taskom szusanyszto kuliko?

5. Bilo ih ie, meg y osztalemi bil je veliki Prorok Danel: koji rekaj je bil Nabukodonosoru zbogh nyegove ohole prevzetnoszti, dasze hochye na vola obernuti szedē let paszuchyfe med osztalum Marhum po gorrah, y polyeh ztravum, y szenom sivuchi.

6. Danielovem trem vernem tovarussem kaisze je zgodillo?

7. Tovarussi nyegovi Ananias, Misaël, y Azarias biliszu; ovi tri kadabisze bili branili da kipa Bolvanszkoga nechte molit, nit postuvat, koga Kraly na szpodobu szvoiu vchinil beszc podignut vo Babilonu, obszudieniszu bili, dasze moraiu zvecani vo sztrašnu pech hititi, y zesgati.

8. Kaisze ie pak pripetilo z ovemi mladen-
 czi? O Bili-

O. Biliszu od G. Bogha chudnem nachinom obchuvani, ni nedoteknyeni od ognya farkoga, dapache popevaliszu nutri veszelo Boga izvojega hvalechy, y tedaszu zdravi izeseli van z-zazablenyem vszech oneh, kishu tuliko chudo videli, y potlam chuli rachumechi.

Od drugeh kojaszusze zgodila po Szusanzstvu Babilonszkom Sidovom.

P. Gdo je Sidove odpustil iz ovoga Szusanzstva na nyhovu Domovinu?

O. Czynus Kraly Persianszki potlam kak bil Babiloniu vzet, dopustil ie povernutisze nazad da nai idu Szirkvu popraviti y ponovit, Varas Jerusalem znovich v-terdit, y dozidat kai poruszeno besse.

P. Kak dugo bilo je ono Lyuczstvo vu Szusanzstvu Babilonszkom?

O. Bilo je doszta dugo naimre szedemdeszet let.

P. Je li kai hasznilo daszu Sidovi z-druhemu Narodu z messani bili?

O. Sztanovito vnogo hasznilo je, ar pravdeni te jedini G. Bog bil je po nyib nazvelchyen, y szpoznán za koga pervo nistar niszu chut hoteli.

P. Gdoie prvi preganyal nye potlam kako
bi

bi bili oszlobodieni iz Sz. P. ztva za-
rad Vere y Szlusbe Bosje.

O. Antiohus hudobni Kraly Syrianzki,
rodien Gerk : on ie zavzel Jerusalem
Varas, porobivssi Czirkvu vsa zatepel
poganinszkem zakonomi Aldove zaver-
gel poteptavssi; Sidovom vnogem szmer
zavdal z mukami sztrazsnemi, gdasze
niszu pusztili zapelyat vu nyhovo po-
ganinsztvo, nit niszu hoteli od Bogha
odsztupit, nit od Szlusbe nyegove.

P. Gdo je ovomu hudobnomu Antioku
szuprot sze posztavil?

O. Machabæus Judas imenom, y Brati nye-
govi,

P. Jezuli kai opravili, tako batrivo raz-
mishlyvssisze snyim Voiszku dersat?

O. Jezzu vnogo : arszu Lyuczstvo oszlobo-
dili od bremena poganiszskoga.

P. Sidove gdo je ravnal od ovoga vreme-
na, vu kom voiszkuvali szuprot ovomu,
Kervoloku Antioku jeszu?

O. Je Hisa ova, iliti Rod Machabeanszki,
zmed koieh nesteri, y Kralyi biliszu.

P. Gdo je nye znovich pod sze szpravil, y
oszlabil?

O. Jezzu Rimnyani, koy szusze vszega
szkoro Szvetha Goszpodu, y Ladavczo
bili vuchinili : y ova vsza z avna per-
vo Proroki jeszu im nazveschali.

*Od Narodienya Goszpodina nassega
JESUSSA KRISTUSSA.*

P. Gde ie Kraly Sidovszki bil pod Rimniani goszpodujuchyemi zverbu nyih?

O. Herodes bil ie Ascalonita, vu kom vremenu nadialiszuſze Sidovi jako, da nazkorom ima doiti Messias poleg vszeh Prorochanstvi.

P. Koia je imala posztat Maika Goszpodina nassega JESUSSA KRISTUSSA?

O. Je preblasena Devicza imenom MARIA, nai szveteissa zmed vszeh.

P. Iz koga pokolenya: aliti Roda je bila Deva MARIA?

O. Bila je iz pokolenya Jude, y takai iz Roda ter iz Hise Davida Kralya.

P. Gdo ie nye Mus bil?

O. Szveti Josef, iz onoga iztoga Pokolenya, iz koiega bila je ona.

P. Kako nye je nazveschyeno, da je Maika Messiasleva izebrana?

O. Po Angelu Gabrielu, koga ie Goszpodin Bog k-nye poszlal, da je oznan:

P. Kako je ona vu to chudo privolyla?

O. Poklam kako ie Angel szegurno povedal, da Divoika osztane, ter po kreposzti Duha Szveroga Maika posztati hochye, prez v zakoga oszkrunenya Divoiacheva blagoszlovlyenoga,

P. Kai-

P. Kaiseie zatem snyum pripetilo?

O. Rech, to je Szin Bosji je Chlovekom posztal, vzeffi Telo nasze vu vutrobe nye.

P. Kadeszeie narodil nas Goszpon predragi?

O. Narodil szeie vu Betlehemu zvun Varrassa vu jedne Stallicze; chez oszem dan bil je obrezan, y JESUS imenuvan.

P. Kai ovo preszveto Ime JESUS zname-
nuie?

O. Zvelichitely, illiti Odkupitely zname-
nuie.

P. Koiszu bili pervi Poganini doffedliga
molit poklonivssimusze?

O. Kralyi tri biliszu Gaspar, Melchior, y
Balthasar, koji od Szunchenoga Izhoda
k-nyemuszu dosli bili, koieh szu Tela
vu Kolonie Pokopana, postuvana od ver-
neh oszebuino.

P. Kralyi tri kaiszu a'duvali lyublyenomu.
Jesusu tak daleko iszkanomu?

O. Jeszu tri dare: Zlato, Myru, y Temian-

P. Kai ovi dari znameniu duhovnem za-
komom?

O. Zlato znamenue Zmosnoszt Kralyev-
szku G. Kristussa, Temian Bosanstvo
Kristussevo, Myrha Chlovechanszku v.
mertelynu naturu. Nesteri premislyava-
vau, da zlato znamenue Lyubav Myrha,
traplenye Telay Duha; Temian pobos-
noszti. Drugi premislyava u vu Temian-
nu Molitvu. vu Myre poszt, a vu Zlatu

Almoſtvo. Joschye dalye nekoi vu Zlatu Sziromaſtvo, vu Temianu poſzluh, illi Pokornofzt, â vu Myrre veckivechnu Ghisztochyu.

P. Kai teda ie Herodes ſachel razumechy daſzeie novi Kraly narodil?

O. Ov hudobni Chlovek, potlam kakſzumu povedali tri Kralyi, daſzu doſſli novoga Kralya molit klanyajuchyſze, vuchinil je 14000, nedusne male Detchicze v-Betlehemu, y okolu pomoritinemillo. Neſteri takai vech rachunaiu pomorie-neh od oveh jezer zavufajuchyſze, da med nyum naidesze dragi nas G. Kriſtus; zato y za druga zla ſzu ſivoga chervi Herodeſſa poielli, y onak ie neſzrechno konecz vzel.

P. JESUS kako je obchuvan bil vu ſivlenyu;

O. Sz. Joſef odpelyalga je bil vu Egyptomſzki Orſzagh.

P. JESUS kako ie naivekſi del ſzvoga ſivlenya potroſſil?

O. Sivel je podloſen preſzvete Matere ſzvoie Deve MARIE, y Sz. Joſefu.

P. Joſef Szveti jeli bil nyegov Otec z pravdeni?

O. Ni bil, negh liſztor Oskerbitely te Hranitely nyega, akupremſzuga lyudi za Otcza pravoga dersali neznajuchy ſz krovnoſzti Bosanzke, nit ſzudov prechud-
mek.

*Od Zvanya Szveteh Apostolov vu
Navuk Gofzponov.*

P. Gdo je G. JESSUSA Kerfztil ?

O. Sz. Ivan Kerfzitely, ki beffe szin Zakariassev, y Jalsabethin vu Rodu blisny buduchy takai Deve MARIE.

P. Zakaiszeie vchinil kerfziti ?

O. Dabi naimre Vodu Szvetoga Kerszta blagoszlovil.

P. Kaiszeie pripetilo pri nyegovom Sz. kerfztu ?

O. Szveti Duh vidyeno ie dole sztupil zverhu nyega, vu szpodobe jednoga prechudno lepoga Goluba.

P. Sz. Ivan kakovo je dal szevdochansztvo od G. JESSUSA ?

O. Da ie G. JESUS Agnyecz Bosij, ki odnassa greke Szvetha.

P. JESUS kamo je issel, potlam bibil Sz. kerfzt prijel ?

O. Issel je vu Puschnu posztit cheterdeszet dan, y nochyh.

P. Kai ie terpel tak ostro posztechisze ?

O. Terpel ie ovo: daie od Vraga bil iskuffavan.

P. Kako ie G. Kristus Vuchenike zval k. szebe ?

O. Rekel imie, daga naszleduvati bi moraii, y vszaszu zapuschyali szvoia.

P. Kuliko je dragi JESUS Vuchenikov bil teda izbral?

O. Dvanaiszt: koji behu . Peter , Andras Bratnyegov , Jakob y Janus , Szin Zebedeusevi , Philipi Barthol , Matthei , Thomas . Jakop , y Judas , Alpheionov Szin , simon , Judas hudobni , k ga ie prodal .

P. Kai znamenue ova rech Apostol ?

O. Znamenue da Apostoli szu Poszli , koji szu bili razposzlani po Szvetu prodekovat vszem Narodom chlovechan szkem .

P. Nakai ie G. JESUS Petra posztavil izvisivliga zmed osztaleh ?

O. Postavil ga ie za Poglavara zverhu Apostolov , y Poglavnika vsze Czirkve .

P. G. Kristus jeli szamo Petru dal ovu Chaszt veliku za nyegvu personu ?

O. Ni lisztor za nyegvu personu , negh y za one , koji budu na Chaszt ovu izvisteneni za nyim , pravdeno izebrani : ar G. Kristus hotel ie , Czirkvada nyegova obsztoij , te ravnana bude , ni lisztor doklam sivel bude Peter , nego nuter do szkonchanya Szvetha , y ovi Ravnitelyiza nyim jeszu Pape Rimski .

*Od Muke Gospodina nassega
JEsussa Kristussa .*

P. Koiszu bili Kristussevi naivekfi Ne-
priateli ?

O.

O. Piszczi biliszu, Farisæussi, Popi, y Senatori Varaski.

P. Zakaiszu ovi navlasztito bili ?

O. Kaiti oveh Piszmoznanchezv nyhovu neznanoszt, y v-kanuvanya odkrival je. Farisæussem pokehdob je szponoszil nyihove himbarie: Popom te Senatorom, daje povedal kako naszkorom Varas Jerusalemszki z. Czirkvum szkupa poroblyen te porussen bude: zato szu merzeli na nyega.

P. Tako niszuga ada szpoznali za Messiasa?

O. Niszu: ar Sidovi telovneh sztvarij lyub itelyi niszu veruvati mogli dabi on Messias moral biti, videchy kako szromaski, tiho, y ponizno derfiszte, med Lyudmi.

P. Kakoszu nyega vu ruke dobili ?

P. Po jednom zmegy Vuchenikov nyegoveh, po Judassu naimre Iskariotu: ovga je izdal za trideszet deszetakov, kai bi moglo van izneszti okolu petnaiszt Talyerov: ovszeie tusni potlam szam obe szil iz zdvoinoszti.

P. JESUS kai ie vuchinil pervo, kako Judas besslega izdal?

O. Vu Ghetertek vecher, potlam kako bi bil odvecheral z-drugemi Vucheniki, ponochyi zissel je van zmed nyih, pervo vendar prijemssi vsza kako y osztali polog odredienya Gosponovoga govorechyega: Vzemete, jechte, ovo je Telo

moie, koiefze za vaiz predati hochye.
Zatem vzal ie Kelih z vinom zverhu
progovorivši proti nyim, Pite vszi iz
nyega: ovo je Kerv moia, novoga za-
kona, ili Testamenta Kerv, koia zavaiz
bude preleiana na odpuschanye grehov:
to vuchinete na moi Szpomenek.

P. Kamo je posšel za temi vszemi overste-
nemi JESUS po Vechere?

O. Na Vert Olivetszki molit: kade je pro-
szil Otcza Boga, dabi Muka od nyega
odvinula teska; dodal ie pak vszigdat
k-tomu: budi Volya tvoia, â ne moia.
Judas medtemtoga pelyal ie veliku vno-
finu oborusneh Lyudih, koyszuga vlo-
vili, nemillo zvezali, y onak odpelyali
vu Jerufalem.

P. Kamoszuga peiyali naipervych?

O. Jeszu pred Kaiphassa Poglavara popov-
szkoga, k-Annassuy, y k-Pilatuffu Pon-
tiuffu.

P. Pilatus kai je snym vuchinil?

O. Pilat videchy JEsussa ni krivoga ni
dusnoga, ter nasledfi pravichnoga, isz-
kalie ofzlobiti vnogo versztemi na-
chini: dabi pak resanye chemerno Si-
dovov potiffil, vuchiniffega nemillo bi-
chuvati; zatem koruniliszuga Hahari z-
ternovum Korunum, poplyuvaliszu Ob-
lichai preszveti, y snyega vsze spotni-
niczedel alikakaszugod hoteli.

*Od Szmerti Goszpona nassega
JEsussa Kristusa.*

- P.** Gdo jenyega na Szmert obszudil ?
- O.** Pilatus , akoprem ni rad , pusztilgaie z-Krisem obtersziti , dasziga nai szam vleche , y noszi na Gorru Kalvariumszku , drugach Golgata imenujesze ,
- P.** Kako je vinerl G. JESUS Kristus ?
- O.** Na Kris prikovan bil je z-debelemi chavlk za noge , y ruke , oposzred dveh Razboinikov viszechy tri vure Duffu je izpuszil .
- P.** Kai je ona bila za jedna Krisa Szmert ?
- O.** Szmert na Krisu ono vreme bila je najveksa obsanoszti zverhu vszeh drugeh : arszu obszudyene na nyega listor szvoie szluge kakti Susnye razpinyali . ter za sztrafsno velika zla della listor .
- P.** Kako dugo JESUS mili ie viszel na Krisu ?
- O.** Doklamszufe vsza prorokuvanya szpunila piszana mudro od nyega , ter k-tomu czelle tri vure nepreszefne Muke podnassajuchy .
- P.** Kojaszufe pripetila pri nyegvom odsesztku iz ovoga Szvetha ?
- O.** Jeszu ova : Szuncze szeie pomrachilo , Zemlya vszafzeie sztreszla , Grobi szufe opirali , ter Mertvi iz nyih gore sztaiali osvivvsi .

P. Kadasze ova pripetilla chuda jeszu ?

O. Vu Petek jeden, na dan Vuzma nyhovoga, kadaszeie Agnyecz alduval po obichaiu negdasnyeh.

P. Zakai ravno vu ovom vremenu G. JEsus za nasz kotelie vumreti ?

O. Zato, kaiti Szmert onoga Janycza nyhovoga vuzmenoga bila ie jedna pelda illi znamenye Szmerti JEsussa Kristussa.

P. Kako je bila Szmert Kristusseva jeden Aldov ?

O. Ovako : pokenbob ie Pravicze Bosje zadofzta vuchinil za grehe vszeh Lyudy.

P. Na kaiszu szlufilli Aldovi negdasni pred Kristussevem Narodienyem obszlufavani?

O. Biliszu lisztor Kipi, illiti znamenya ovoga pravoga Aldova Kristussa JEsussa.

P. Zakaisze govory, da nasz JEsus je odkupil z-predragum izvoium Kervium?

O. Kaiti grehe nasse je opral snyum, y oszlobodil nasz od szusanyszstva Vrasiega

P. Zakaisze govori, da je Szmert poruffil ter obladal ?

O. Kaiti nam ie put odperl k-vekivechnomu Sivlenyu.

Od gore sztaienya JEsussa Christussa od Mertveh.

P. Kai bilo je vuchinyeno po Szmerti JEsussev z-Telom Sz. nyegvem.

O. Na.

O. Namazano bilo ie z dragum malztium ,
y poloseno bilo vu Grob.

P. Kaiſzu teda zacheli Nepriateli nyegovi?

O. Chuvati jeſzu vuchinili Groba, znajuchy
da ie obechal gore ſztati od mertveh.

P. Kada ie on gore ſztal?

O. Treti dan po ſzvoie Szmerti, ki je Ne-
delya bil.

P. Vucheniki nyegovi jeſzuli veruvali nye-
govo gore ſztaienye?

O. Niſzuga veruvali, doklam niſzu Kri-
ſtuſſa z-ochima videli, y z.rukami opi-
pali, te snyim ſzkupa jeli.

P. Kak dugo jeſze nyim izkazuval potlam
kako beſſe gore ſztal?

O. Gzeleh cheterdeſzet dan.

P. Kai teda im je zapovedal?

O. Zapovedal jeda nai idu Sz. Evangeliuma
naſzvechyat ofzem Narodom, y da je Ker-
ſzte vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Sz.

P. Kai naſz ie podvuchil teda, kada ie Sz.
Kerszt odluchil, y poſztavil?

O. Podvuchil naſz je Szkrovnoszt Sz. Troi-
ſztva ochiveſzto imenujuchy Otcza, y
Szina, y Duha Szvetoga, tri Perfone Ker-
ſztu potrebne.

P. Kakovu je dal Oblaszt Vuchenikom na
dalye?

O. Grehe odpuschyati, zobechanyem da
bude pri Vuchenikeh, y pri vſzeh Verneh
za nymi nuter do ſzkonchanya Szvetha.

P. Kako je nyih osztavil na Szvethu odhadiaiuchy vu Kraiyevstvo szvoie?

O. Nazochi vszehissel je vu Nebo, kade szedy na Desznu Otcza Boga, od onnud doide szudit live, y mertve.

Od Podignenya Szvete nasse Materie Czirkve.

P. Szveti Apostoli jeszuli Zapoved overfilli Jესussevu?

O. Jесzu: arszusze razluchili vszeidom po vszem Szvetu vsze Narode vuchit.

P. Kaiszu vuchinili pervo, kakszuzsze razdrusili jedni od drugeh?

O. Symbolum, illiti Verru Bosju dvanaisztek kotrigov nachiniliszu, kai y mi obnasfamo jednako, kot szu y oni ovako: Ja verujem vu Boga Otcza, &c.

P. Kaiszu pocheli Apostoli vu podiganyu nove ove Czirkve?

O. Biskupa szu posztavlyali vu vszakom Varassu jednoga, Mafsnike, y Diakonusse za podvuchat Lyuczstvo y ravnat.

P. Sz. Peter kadaie naipervych Biskupszku Sztoliczu vzel?

O. Je vu Antiochie vu Sirye Orszagu, kadeie on tak Verru ochivesztu oznanil, da tamo pervi szusze Kerschyeniki ime nuvali, kieszu vu Kristussa veruvali. at do tedaszusze nazavali Sidovi listor.

P. Ka

P. Kada je pak Peter Sztoliczu szvoiu tvrdo-
nu vuchinil nepremenivši je vech?

O. Je vu Rimu: pokedob vu lettu Kriffus-
fevom 54. posšel je v-Rim posztavil, je
Fundament, illiti temel za Papinszku
Sztoliczu.

P. Zakai pak vu Rimu, nit ni drugde?

O. Kai ti Rim je Glava drugeh Varassev
Czeszarsztva velikoga.

P. Kaiszeie za tem pripetillo, y naszledu-
valo?

O. Ovo: da Papa ia vidgyena Glava vsze
Czirkve nasse.

P. Zakai pak to besse tak odredyeno?

O. Kaiti P'apa je Naszlednik Szvetoga Pe-
tra vu chaszti Apostolszke.

P. Gdo je Czirkvena nevidgyena Glava?

O. JESUS Chtistus je, koi na Nebeszeh pre-
biva.

P. Kaiszeie z-Petrom Sz. potlam pripetillo?

O. Kadabibil vnogo jezer Poganinov, na
Verru Kerschyanyszku obernul, bil je vu
pregonu grozovitoga Nerona Czeszara
Rimfzoga na Kris razpet, z-glavum dol-
le obernyen, kot je szam selyel, vmorien
letta Kriffusfevoga Ssztdeszset y petoga.

P. Kuliko je do szada Rimfzkeh Papov bilo?

O. Do szadašnyega Benedikta cheternaiszto-
ga bilo ih je dve sztoy petdeszet: to je
250. koy od Petra nuter do Sylvestra I.
vszi szkoro biliszu Mucheniki.

*Od Pregonov szada idu Izpita-
vanya, y Odgov.*

P. Szveti Apostol, y nyihovi Vucheniki
pervi kai za jednu Szmert jeszu podieli?

O. Mallo faly jeszu szkoro vszi Mucheniki
za Verru Kristussevu pomerli.

P. Kakofze je zgodilo z pervemi Papi,
z Biskupi, y osztalemi Kerſchyeniki?

O. Jeszu y oni za nyimi y snyimi szkupa
dali sivlenye szvoie za poszvedochit
isztinu Szvetoga Evangeliuma.

P. Kakoveszu muke oni morali podnassati?

O. Pokehdob Szmerti niszufze boiali, zato-
szu na sztrastneisse muke zavdavali nyim.
Nesteri bilifzu sivi oderti, nesteri pred
Oroszlane hitani dabi je nemillo z-hru-
szkali sive, drugi naposzred razpilyeni, ne-
koie hitali szu nuter vu kipuchye Olye;
nestere vu razbelyenom, illi razczvertom
Olovu kuhali, te snyim napaiali vleva
iuch vu vuszta.

P. Zbog koga Zroka jeszu tako bili pre-
ganyani?

O. Zato: kaitifzu pogansztva, y hudobe
nyihove proklinyali zapuschyajuchi mo-
lenya Bolvanov nyihoveh, te pospota-
iuchy.

P. Kakovo szu drugi sivuchi postenye Ker-
schyeniki Muchenikom onem izkazuvali?

O. Szprav.

O. Szpravlyali szufze pri nyihoveh Gro-
tch , Bogha bvalili, ter sze im preporu-
chali, kaibi za nyih molili.

P. Kako dugo bilaie Czirkva preganyana
sztratsno od Poganinov, y osztaleh?

O. Bila je triszto let preganyana, naimre
do Sz. Silvestra Pape, y do Constantina
velikoga Rimszkoga Czeszara.

P. Kar je vuchinil ov pervi Kerschyanszki
Gzeszar dobra vu Czirkve?

O. Vuchinil je Czirkve zidati, kipe bol-
vanszke poruffiti y potreti, y Krisa Szve-
toga znamenye postuvat. Vele nekoy
da je Oblaszt bil dal Sz. Sylvestru Pape
zverhu Rimszkoga Varassa Na ovakov
nachin je Katolichansze Czirkve Poglav-
nik szloboschynu zadobil sztupit na Vissi-
nu.

P. Gdo je ovoga Czeszara kersztil?

Q. Szveti Silvester Papa kersztilga je nara-
doszt vszeh Kerschenikov.

P. Kaiszu pochelli oni negda, ki szu ho-
teli kerschyanszki sivet, kot obchinszki
ubiva?

O. Podaliszufze vu puschinu.

P. Kakoszufze teda zvali ovi iszti?

O. Koludri, alli Puscheniki vu szamochoye
prebivaiuchy zvaliszufze.

P. Kakozu pak sively ovi?

O. Postiliszufze vszaki dan, dellali z ru-
kami szvoiemi, dersalizu ostro mucha-
nye,

nye . to je mallo govorilli jedni z-dru-
gemi, moliliszu nepresztancze, terszu
premitslyavali noch, y dan szkrovnoshti
Sz. Piszma.

P. Jeli zakonov, te nachin nyihovoga siv-
lenya daleko doffel?

O. Ov nachin sivlenya rassiril sze je bil po
vszem Kerschyantzvu: ar szveti Bene-
dict popitzal je vu Lettu Kristushevom
Pet szto y dvadeszetom jednu, Reguli-
czu, kako siveti imaiu Kaludri: koiu Gre-
gur Papa on veliki vszem Kaludrom, illi
Redovnikom po vszem Szunchenom iz-
hodu zapovedal je obdertavati zverffeno.

P. Gdo je bil Szveti Benedict?

O. Bil je iz Pokolenya naiplemeniteiffega
Aniciev, koiszu Herczegi bili od Nursie
vu Umbrie prebivaiuchy.

Od porussenya Jerusalemszkoga.

P. Gdo je Varas Jerusalemszki poruffil?

O. Titus Vespasiana Czeszara Szin, ki je
varas z oboruuum rukum vužel, posgal
vszegado fundamenta, illi temela, vu-
chinilga ie preorati, y Szolium poszipati
vu Lettu Kristushevom szedemdesze-
tom.

P. Kuliko ie nutre Lyudy poginulo od Qru-
sia y drugeh?

O. Jeden Million, y szto jezer.

P, Glad

Glad jeli bil velik teda vu obšzedyenom Varassu onom ?

Bil je tako velik, daszu Machke, misse y Stakoreserll, da pache nyihovu lasztovitu morali jeszti Detczu.

Zakaisze tuliko zlo varasczem onem godilo ?

O. Iz Kastige Bosje: pokedob Sidovi jeszu vu nyem vnogo Prorokov, ter navlasztito Goszpodina Kristussa Odkupitelya szvoga vmorili.

P. Kaise je pak osztalem Sidovom pripetillo ?

O. Biliszu od Rimnyanov kot Szluge odpelyani, te po vszem Szvethu raztirani, kako y szada z-ochima nassemi vidimo.

G. Bogh hoche je pak jeden put poleg Prorochansztvi szvoieh szkupa szpraviti, da budu szpoznati mogli pravdenoga Messiasa Jesussa Kristussa.

P. Gdo je potlam znovich Varas Jerusalemszki zezidal ?

O. Hadrian Czeszar, koy ravnal je Czeszarstvo Letta szto y szedemnaisztoga. On medtemtoga niga zezidal na sztarom mesztu, negh vu drugom. Sidov nijeden pogledat ni szmel ni z-dalka ovoga Varassa.

P. Gdo lada szada z-Jerusalemom ?

O. Lada Turchin: koga kerschyeniki zavieli szu bili po nazad doblenyu Sz. Krifa
od

od Persiánceſſy Letto 1099. zgubiliſzta.
ga. y pak Letto naberzom Jezero ſzto
ofzemdelzet, y ſzedmo.

DEEL VII.

Potrebna Verre izpitava-
nya za vſzakoga Katolichan-
ſzkoga Kerſchyenika.

I.

G Do je jeden Katolichanſzki Kerſzhye-
nik?

On je, ki pravo veruie, y okerſchyenie.

2. Kai mora jeden ochiveſzto veruvati?

Naipervich: da ſzam jeden je Bogh koji
dobra della naplachya, y zla kaſtiguie.

Drugoch: Daſzu tri Perſone vu Boſanſztvu.

Tretich: Da druga Perſona je Chlovekom
poſztala.

3. Kai je zapovedano znati vſzakomu
od ſzmertni greh?

Otecz nas, Verru^ſBoſju; Deſzetero Za-
povedi, petero Czirkvene j y ſzedem Szve-
teh Sakramentumov.

4. Kaito Preſzvento Troiſztvo za jedna
Skrovnofzt je?

To je: Tri Perſone jeſzu vu jednom Bo-
ſanſztvu.

5. Je

5. Jeli jeden szam Bogh, ali vech je ih?
 Jeden je szam Bogh.

6. Kuliko je Person vu ovom Bosansztvu?
 Jezzu tri: naimre Bog Otecs, Bog Szin,
 g Duh Szveti?

7. Jezzuli pak tri Bogi, kakofzu tri
 erfone?

Nifzu, negh jeden jedini Bogh je, kaiti
 jedna Bosanszka je Substantia, illiti Szob-
 zivo.

8. Gdo je zmed nyh naisztareiffi?
 Jezzu vszi tri jednake Sztarofzti, poken-
 dofszu vszi tri od veka.

9. Jeli Bog Szin jednaK z-Otczem Bo-
 ghom?

Poleg Bosansztva je zevszema jednak;
 a polek Chlovechansztva je menfi.

10. Koia Persona je Chlovechansztvo
 nasze vzela?

Druga: to je Szin Bogh.

11. Zakai je Chlovekom Szin Bosji po-
 fztal?

Zato da nasz odkupi.

12. Kako je mogel terpeti, pokendob
 je Bogh bil?

Poleg Bosansztva ni mogel nifstar terpeti,
 negh poleg Chlovechansztva mogel je.

13. Zato: kako nasz je odkupil?

Po Muke, y Szmerti szvoie.

14. Zakai nasz je Bogh fztvoril?

Damu szlusimo verno, y potlam Blasen-
 fztvoifzi zadobimo.

15. Je

15. Jezuli vszi Lyudi za Blasensztv
sztvor eni ?

Jelzu vsz, k-tomu zevszema Sidovi,
Poganini, ako hote szpoznati Sz. Verru.

16. Odkuda pak to dohadia da ih tuliko
szkvarieno bude ?

Kaiti ih je malo, koji Bogha zpozna
vaiu, y ki bi dobro chinili.

17. Duffa more li vumreti ?

Nemore, ar Duffa nevmertelyna je.

18. Kamo doide Duffa po Szmerti ?

Vu Nebo, ali v Pekel, ali vu Purgatorium

Koia doide zraven vu Nebo ?

19. Koia vu Miloschye Bosje premine, ni
nimanistar za ochisztitise.

20. Koie Duffe idu vu Purgatorium ?

One koie isztinaie vu Miloschye premi-
nuju, ali vendar imaiu nesto od presztnech
grehov naplachyati tamo, nevuchini vshi ov-
de zadoszta ostre pravicze.

21. Koie idu vu Pekel ?

One, koie vu szmertnom grehu vmiraiu.

22. Kai je szmertni greh ?

Je ono, gda kai chinij, ali zapusztij,
kai poleg kastige szhvariienya prepoveda-
no je, alli zapovedano komu chiniti.

23. Zakaisze zove szmertni greh ?

Kaiti Duffu vmorji,

24. Kako medtemtoga Duffu vumoriti
more, koia je nevmertelyna ?

More, kaiti ju oplenij v zemfi vszu Mi-
los-

Joschyu Bosju od nye, buduch da je Milos-
chya Bosja nye jedino sivlenye.

25. Je ada szmertni greh tako sztrafna,
y smehka sztvar?

Jena tuliko zlo veliko, daga nebi moral
Chlovek vchiniti, aku snym bi mogel vsze
szkvarjene iz pekla oszloboditi.

26. Kako je szmertni greh tesek?

Ni moguchye izrechi, akoprembi Sz.
Pavel Apostol od ovoga vremena nuter do
szudn'ega dneva prodekuval; ar G. Bogh
je jedno preveliko Dobro, y ovako szmert-
ni greh je zlo pr. veliko, z koiemfze ra-
sali Vifsni Bogh Zaradi toga ravno kako-
fze izrechi nemore, kai ie Bogh za jedno
nepreszesno Dobro, tako nemorefze izre-
chy, kakovo je zlo vszaki greh szmertni.

27. Kai pak je greh mali?

Je kadafze G. Bogh z-malem duguva-
nyem zbantuie.

28. Koiefzu naivekse, y perve Krepo-
stzi, aiiti Dobrote?

Jeszu ove: Verra, Vufanye, y Lyubav.

29. Moreli gdo prez Dobrot oveh zve-
lichen biti?

Nemore nikak.

30. Dobrote morali obnassat selechi zve-
lichitifze?

Sztanovito mora, nye ponovivssi kuliko
guschyekrat, ztem bolye za nyega.

31. Kako moras Verru obnassat, y po-
nav-

navlyat ochivefzto?

Ovako: Ja veruiem tverdno vsza: ka
Czirkva zapoveda katolichanszka veru
vati.

32. Zakai to tako veruies?

Kaiti G. Bogh, kakoti isztina jedina ne
moguchya zfaleti, oznanilje.

33. Jeli Verra szama zadoszta za Zveli
chenye;

Zadoszta bilabi, ako bi siva bila.

34. Kaipak je siva Verra?

Akoszu dobra della poleg nye: ar Verra
prez dobreh del mertva je.

35. Kako obugyavas ti vu tebe Vufanyes?

Jasze vufam po Miloschye Bosje, y po do
breh delleh moieh Blasenszto vekivech
no zadobitizsi.

36. Zakaiszete tako ufas.

Kaiti je G. Bog obechyal dobro ponas
saiuchyemfze to.

37. Kako obudgyavas vu tebe chine
Lyubavi proti Boghu.

Ovako: O Bogh moi ja te lyubim iz glu
bine szercza moiega.

38. Zakaiga tako zverhu vszega lyubis
jako?

Kaiti je naiv sfefise ter preveliko Do
bro vsze lyubavi vredno.

39. Kuliko je preizveteh Sacramentov?

Szedem: Kerfzt, Be ma, Telo Kristuffe
sevo Pokora poszledno Mazanye, Sz.
Redi, Higni Zakon.

40. Gdo je Szvete Sacramentume postavil, y odredil?

Gospodin Kristus JESUS szam.

41. Koteri je zmed oveh naipotrebneiffi zvelichenye?

Naipotrebneiffi je Sz. Kerst.

42. Koi pak je naivekfi te naicheshtieiffi;

Je presvete Oltarszki Sakramentum, te Telo Kristussevo.

34. Kaise vely Oltarszk Sakrament?

Telo, y Kerv Kristusseva pod Kipom kruha, y vina.

44. Gdazhe pricheschyas, kai prijmlyes vu szvete Hostie;

Prijmlyem pravdeno Telo, y pravu Kerv Kristussevu.

45. Kai pijes iz pehara, alli iz iztekla po pricheschanyu taki onde;

Zgolno, illiti szamo vino, alli vodu.

46. Kaitisze vidi jeli onde kerv gda pijes za Pricheschanyem.

Nit ni, negh iedno obchynszko vino, ali voda zapoprati vuizta.

47. Kadazhe prizhechyas ne prijmlyez da kervi Gospona naslega.

Prijemlyem sztanovito vu Sz Hostie, ar jedno sivo Telo nemore biti prez kervi, kot e ovdevu sivom Telu Kristusevom.

48. Kai prijmles vu Sz. Sakramentumu pokore?

Pri-

Prijmlyem Oprosfchenye vszeh Grehov
moieh , y Milofchiu Bosju.

49. Kuliko sztrani mora imat jedna prav-
dena Pokora ?

Pet ih mora imati ; 1. Izpitavanye, illi
Obchinanye Dufsnoga szpoznanya. 2. Po-
kaianye pravdeno. 3. Obechanye tverd-
no pobolsanya. 4. Grehe zpovedat. 5. Po-
koru danu verno overfstiti.

50. Kuliko verfzti je Pokaianye ter Po-
faluvanye ?

Dvoiverfzto ie : zverfeno , y nezverf-
feno.

51. Kai ie zverfeno , illiti pravdeno
Pokaianye.

Naimre ovo ie ; kada ie komu fal , da
je zgrehi szvoiem Bogu nai vekse Dobro
szvoie rafzerdil.

52. Kako mora vszaki obuditi vu szeb
ovo posaluvanye ?

Ovako rekuchi : O predobri ter lyublye-
ni JESUS ! za vszegrehe moie fal ie meni,
pokehdob ieszem ja predragoga Boga mo-
iega snymirafalil te rafzerdil.

53. Kai ie nezverfeno Pokaianye za
grehe ;

Je ovo : kada sze gdo kaiada ie po gre-
heh szvoieh Nebo zgubil , y Pekel zadobil.

54. Buduli komu odpufchyeni grehi ter
oprofchyeni po ovom Pokaianyu,

Budu,

Budu , akosze zverhu toga zpove , a
vugach ne.

55. Jeli potreбно dobro nakanenye vu
vseh poszleh , y vu osztaleh ?

Sztanovito je : ter ovako , da po nyem
vszi na mi zadobivaiusze.

56 Kai ada ie dobro Nakanenye :

Morasze ovako vchinit , ali y bolye
akosze komu vidi : O moi Bogh ! ia ti aldu-
em vsza moia mislenya , govorenya , y chi-
nenya na tvoiu veksu Hvalu y Dikn ; y z-je-
linim je szlosvfi , zevszemi delli , z-Mu-
kum , y subkum Szmertium JEsussa Kristussa
predragoga Szina tvoiega.

57. Koiaszu poszlednya vszakoga Chlo-
veka ?

Jeszuova chetvera : 1. Szmert. 2. Szud ,
3. Pekel , 4. Nebeszko Kralyesztvo.

58. Moraiuli vszi Lyudi pomreti ?

Vszem je Szmert znana , vreme pak je
neznano Szmerti.

59. Koteraiie naibol'ssa priprava da dobru
szmert dosztigne ?

Vu sivlenyu chedno , pravichno , y Boga-
noiechytderfatizze , ar kako gdo live , tako y
vmira.

60. Tako mora jeden gusztokrat Szmert
premisslyavati ?

Mora vszaki dan y vuru , ter k tomuna-
tuliko v Szerczeszi vzeti ; ja idem vszaki
ship k-mojemu Grobu blise : oh kada ja

opadem! ni vu jednom ochnom megnen
nizem sziguren , morebit je denesz mo
zadni dan ; ter ako iabi moral szad vum
reti, kaibiszi ja selyel ? kako bi rad ja ma
dabi hil sivel zdusno te Bogaboiechye ?

61. Kada bude poszedni Szudni dan ?

Chlovek toga nezna, nit Angel : neg
szam Bogh.

62. Kade bude ov Szudni dan dersan ?
Vu Dolicze Josafatove.

63. Morajuli vszi Lyudi na ov Szud
doiti ?

Vszi sztanovito , ki szu god na Zemlye
siveli od Adama nuter do zadnyega Ghlo
veka , koj presive druge vsze.

64. Gdo bude on tako zmosni Szudecz
JESUS Kriftus, koji szedi na Desznicze
Otcza Bogha na Nebu ki posztavilgaie Szud
za siveh, y mertveh,

65. Od sta Lyudi bude on tada szudil ?

Od vszeh nehasznoviteh rechih vu go
vorenju, od vszeh zleh deel , y od vszeh
nuternyeh naiotaineissh mislen y zev
szema.

66. Gdo bude tamo Lyudi tufil ?

Sathan , y nyih szameh nyihovo dusno
Szpoznanye, ter nyhovigrehi , y hudobe
vszakoiachke.

67. Kakovo dokonchanye bude , illiti Ko
necz ovoga sztrafnoga Szuda ?

Dobri te pravichni poidu vu Sitek ve
ki-

kivechni : Grefni pako vu Ogeny vekochni.

68. Moralizze ov Szud oftri ter zadny gusztokrat premifflyavat?

Zaiszto: chijm gulchyekrat, z-temie bo-lye, ter k tomu na ov nachin: kai budem ja odgovarial, kada me hudi Nepriatel, moi Angel chubar, dapache moie iszto Dufsno Szpoznanye tufilo bude? z-kakove-mi ochima budem ja tusni Szudcza gledal, kogaszem ja gusztokrat z-moiemi grehi znovich razpel, pospotaval, yofzme-haval.

69. Kai je to Pekel?

Je meszto iedno, kade fzkvariени na Ve-ke budu morali terpeti.

70. Nikakvoga ni vufanya ofzlobodi-tizze od onud ada?

Ni za taiszto: ar Odluka, iliti Sententia Kristuffeva ofztaie tyerdna naveke, nitze premeniti nemore.

71. Kako velika je muka Szkvarieneh?

Je tako sztrafsna da ie ni moguchye iz-rechi, ar je Szerda Bosia zverhinye kon-cza neznaiucha nit imaiucha.

72. Koia jenaiveksa muka fzkvarieneh vu Peklu?

Qva: da im je fzkkratchyeno za na veke, gledat Licza Bosiegha

73. Jeli kai terpi y Telo tamo?

Sztanovito terpi, ar je bilo jedno oru-

delie greha : zato bude y ono z-Dufsum
tovaruſto muk lyuteh.

74. Jeden ſzkvariени terpili vech od
jednoga drugoga?

To znai da terpi : ar poleg mertuka
y broia grehov, morabit mera te broi y
muk.

75. Doide li ih vnogo v-Pekel?

Sztanovito vech, kak v-Nebo; ar
vnogo ie pozvaneh, malo odebraneh.

76. Koi je naibolſſi nachin od Pekla
obchuvatiſze?

Je ov : da guſzto jeden premifſlyava
peklenszke muke v pamet ſzi vzeſſi, da
vekvekoma terpele budu; ar ako gdo z-
Verrum ſivum dole ſztupi ſivuchy jos ovde,
z-pravdenem premifſlyavanyem, neche
tak lehko opaszti vmiraiuchy dole.

Oh Bose moi dragi! kako ja mogel bu-
dem ogeny podnaſtat vekovechni, ki ſzada
ednu ſzamu jedinu noch, y na naimehkeiſſe
poſztelye leſech na jednu ſtran pochivati
nemorem, ka bihſze neobernul na drugu.

77. Kai ada je to Vek vekoma?

Ako bi velz Szveth bil jedno ſiroko te
gluboko Morie, y doſſla bi P'ticza jedna chez
Deſzet jezer lett, koia bi jednu kaplyu v-
zela van onoga moria, teda negda biſze
izpilo ono morie; à Vekovechnoſzt deda-
ſze izpiti, ar koncza ona nigdar imati ne-
bude mogla.

78. Kai

78. Kai pak je Nebo ?

Jedno je Prebivalische, ali meszto, ka-
de szam G. Bogh, zevszemi Angeli ter z-
Blafenemi Kralyuie y goszpoduie.

79. Zakaisze Nebo takai Paradysus ime-
nuie ?

Kaiti tamo jeszu veszelia, y radoshti,
vufivaiusze po povolynoshti kakovegod ie
moguche z miszleti, y poselyeti.

80. Zakaisze zove Kralyesztvo ?

Kaiti ie tamo naiviffesha Szloboschyna
Szinov, y Kcherih Bosieh.

81. Zakai jedna Hisa Otcza Bogha ?

Kaiti G. Bog gore szvoiemu lyublenemu
izebranemu vu naivekse lyubavi, veszeliu,
y radoshti nepreszesne prebiva.

82. Zakaisze Bogh govory na Nebu ve-
ksem delom, pokedob je vszigder ?

Zato: kaitisze na Nebu videt puschy a li-
sztor, a ne drugde odichenoga, y zevszem
dobrom obilnoga.

83. Zakaisze takai zove Domovina ?

Kaiti mi vszi szmo na Szvethu lisztor
Putniki, neimaiuchy ovde Varassa, nit
sztalnoga prebivalischya, negho moramo
iszhati Nebeszke Domovine.

84. Moramoli mi gusztokrat na Nebo
miszliti ?

Sztanovito vszaki dan po vechkrat mo-
ramo proszit, y zdihavat govorechy: Pridi
Kralyesztvo tvoje, vu Otecz nassu selechi

ofzloboditiſze od Szvetha, y z-Kriſtuffe
prebivati.

85. Moreli gdo preblaſenu Szrechyu, y
ono Dobro Nebeſko preſzechi ?

Nemore nigdo: more jeden veruvati, a i
premiſzliti ni moguche; Blaſenſztva vſza-
ovoga Szvetha jeſzu iedna tenya liſztor na-
protionem: dapache ni Oko ni videlo, nit
Vuho chulo, nit vu Szercze Chloveka iztu-
pilo, kai Bog je pripravil lyubitelyom
ſzvoiem.

86. Kako more Chlovek vu Nebo doiti ?

Ovako: akoſze grehov haha, terſze ver-
no chuva, molech za Miloſchu obia. he-
nyaſzuprot nym, y marlyvo ſze derſi do-
breh deel.

97. Kakovaſzu znamenya, da Chlovek
delnik poſztane Nebeſzkoga Kralyeſztva ?

Mogubit ova: 1. akoſze dobro zpove-
das, te pricheschyas guſztokrat. 2. ako vre-
menita blaga ili imetke za nemar derſis,
3. ako pravdeno poſelenye te hlepenye za
Neboim imas, 4. ako radza Volyu te Lyu-
bav Kriſtuffevu dobrovoiyu vſza terpis &c.

88. Jeli kai Duh Szveti ſzporuchil od
oveh poſzlednyeh vu Sz. Piſzmu ?

Je ſtanovito *Eccleſtaſtici* 6. 7. z-glubo-
hem zrokom: ſzpominaiſze (O Chlovek)
iz tvoieh poſzlednyeh chud, y ovako na-
veke neches zagreſſiti; ove rechi potreb-
no ie jako premiſſyavati, y vu Szercze po-
iztaviti.

DEEL

DEEL VIII.

Hisno Razveszelenye, iliti Obatrivenye.

*Vu kojem jeden Hisni Goszpodar sa-
losz.ten moresze razveszeliti.*

I.

Nigdo ni prez Krisa kakvoga takvoga,
ni Czelzar, ni Kraly, ni Herczeg; ni
Purgar, ni Kmet ni prez Krisa: vszaki
Sztalis ima szvoi Kris. akoga nima, tako-
sziga nai nachini: takoe zevszema jako
potrebno da mi iz potreboche vuchinimo
jednu Dobrotu, ter ju noszimo za Lyubav
JEsussevu dobrovolyno.

2. Bugh je prez Koncza jako Muder
y razumen: vidi ada ovak vsza pervo z- n u
tra, kai doide zverku nasz, on bolye zna
kai je nam hasznovito za Zvelichenye, ne-
go mi szami.

3. G. Bug je Vszamoguchi: nit ni nyc-
mu lese, kako nasz od zla oszloboditi.
obchuvati od vszeh, koia bi mogla zverhu
nasz doiti zla.

4. G. Bogh je prez koncza jako dober:
zbogh toga nam nemore ni naimenslega zla
poseleti. nit zavdati: vsze kaigod skod-
lyvoga, ali hudoga pred nasz ide, ako je

od Ruke tako lyublyenoga Bogha došlo, hochyefze vu draga Dobrochinenya nam preobernuti.

5. G. Bogh ie miloszerden, y millo mu je nasz vu vszeh: takimana vekse nagne-nye proti traplyenem, da im millo Szer-
cze odpre szvoie: ter da im Ruku dareslyvu na pomoch poda, y potegue.

6. G. Bogh ie pun goruche Lyubavi proti nam, ter ovako lyublyen nevuzimlie ove, ali one teskoehye od nasz; kaiti on zna, da nam na dobro hocheiu doiti. On puschya nasz viszet na Krisu vnogover-
szteh nevoljy, kaiti zna, da Kris jeden put joschye bude nam na radoszt, y razvesze-
lenye.

7. Bolye je da nasz Bogh na ovom Szve-
thu bichuie, y ovak nasz prime; nego da
naiz tamo zaverse y na vekiveckne muke
obszudi.

8. Dvoie Nebo neide szkupa jedno na
drugo; dapache ni moguchye, dabi jeden
oveh szadafsnyeh ovde, y tamo doidu-
chych radosztih obilno vufival, buduchy
kakoti ovde y tamo blasen: iztinaie valu-
vana od Sz. Paula Ap. *Chez traplenya mora-
mo y terpljenja vleszti vu Kraljevstvo Nebe-
sko Act 15.*

9. Szin Bosji, koji je bil prez vszakoga
grehanaimenffega, moral je terpeti y ovako
vleszti vu Kraljevstvo Otcza szvctiega Ne-
bo.

beszkoga : takoli mi bi morali z-vnogemi grehi obterfseni , manye terpeti ali nistar, zavdobitiski Nebo? to nebi pravo islo.

10. Gdo nebi rad dabi vu nyegovo polye netresznulo, kada vudreno raztupilo bisze, ter van hitilo vnosinu Zlata ; zakai ada hochyes ti bit nevudren od szuprotivnoszti, te razczvert biti neches od Teskoch nestereh kratkeh, y zanye vdobitiski zlatu Korunu na Nebeszeh.

11. Jedna sztvar te v bode, iz koie ravno zraszte draga Rosa, od koie Venecz szpleten te chekana Nebu, za okinchiti glavu tvoju : takosze nedas v-boszti jedno mallo, iz sta ti bude vekvekoma Rosa raszla Blasfensztva selynoga.

12. Moi dragi ! kadhiti jeden Kraly Klyuch daval od szvoiega kincha, nebiliga z-veszeliem vzal, y ofzkerbelsze z latom, y szrebrom do volye. Nut szada zakai ti neches od G. Boga teskochye te szuprotivnoszti prijeti, koie medtemtoga jeszu Klyuch od Nebeszkeh kinchev, y darov.

13. Ti hvalis onem, kojiszu te putuiuchyega dopelyali na pravi put iz krivoga ; zakai nehvalis takai G. Kristusu, ki ti je put Krisa proti Nebu pokazal? bilbi koji put szegurneissi vu Nebo, sztanovito veru. i emo, dabi namga bil pokazal, a ni nam drugoga zvun Krisa pokazal, ada ie ov.

14. G. Kristus ie z. Krisem Nebesza zadoobil,

dobil, â ti hochyes z-Roficzami mehkiem
vszakojachke povolynoszt zadobitishi ie?
Oh kakva ie to noria!

15. Ah kako ie nedosztoino to da kotri-
gi, to ie Lyudi, hotez rosami glave szvoie
kinchiti, koieh Glava to ie G. Kristus z-Ter-
nyem bila ie korunyena.

16. Za jeden vdobichek zlocheszt, Chlo-
vek obteche vesh Szveth, allini potrebnost
tuliko pota, y truda, z-koiemsi morem za-
dobit. Dobro vekivechno, listor tvoi Kris-
lastovit dobrovolyno ako noszil budes;
zakai ada nechyes dvoie zlo nasze vlekuchy
nameszto dobra jednoga?

17. Nevolye, y teskochye vfze, koie mi
terpimo za Volyu Bosju, broie ie nashi An-
geli Chuvari: nijedno zdehnenye nezaoszt-
ne nenaplacheno, ni jeden korachai, koga
chinimo: ako listor hochemo, tako vu
vszakom megnenyu ochnom moremoszi
Venecz zadobiti vekivechnoszt blasene.

18. Podneszloie tuliko jezer prez pri-
szpodobe vech krisev, y terpljenja Szvetczev
y Szvethich Bosjeh zevszema dobrovolyno;
zakai nebi y ti mogel tako mal Kris zpo-
terplenyem podnassati? â gdosze tufi szada
zmed vizeh Szvetczev na Nebu, da je imal
prevech terpeti na Szvethu sivuchi?

19. Blaseni vide szada, kako je G. Bogh
znymi kani! obernuti, kada im ie szveczka
veszelia izkratil, ynoge szuprotivnostti

na nyh doiti pusztivši : Izada izpoznavaj u
da bodenya tell z. ternom jeszu szpada la
ter czilyala vu Nebesza.

20. Akopremšze ti vnogo trudis, y po-
titisze moras na Szvethu ovom; poglei z-
Verrum da G. Bog cheka na te, ki z-laszto-
vitum Rukum szvoium vszaku kaplyu pota
iz obraza tvoiega obriszat hochye szam.

21. Kai skodi szada Lazaru; da ie on
pun gnylochye pred vrati Bogatcza lesal,
kai hafzni szada Bogatczu, da je oblen
bilznaszladnosztmy na Szvethu gda suhko
plachyati mora vsza? terpi ada z-Lazarom,
to ti pohaszny.

22. Sz. Augustin valuvale negda; *Natu-
liko ie szladka doiduehya. Dika vu Nebu, da
Jakobi listov jedna Kaplicza one szlaszti dolle
v-Pekel szpuschyena bila; vsze one jubkochye
lyute vu prokleteh te szkvarnieneh na szlad-
kochyn nepreszesnu obernule bisze. Oh G. Bo-
se gdo nebi szada krifa szvoiega dobro-
volyno za tuliku szladkochu Nebeszku
terszilsze podnassati z-veszellem Duffe - y
Tela!*

. Oh kaibi dali Duhi peklenšzki za-
to ! ako bi im dopuscheno bilo szamo vu
jednom ochnom megnenyu vu Bogha pre-
lepoga pogledati. Muke vsze, koie zmi-
szlit sze mogu, podneszli bi radi z-vesze-
liem velikem, od kakoveh, lyudi na Szve-
thu ni chut vnogi nehte malo jverniuchi.

Vzemiszi szad ada v Szercze, kakobi mogel Kris tvoj tebi smehek videtisce, gda szi po nyem zaszlufis Bogha gledati na veke, y vufivati?

24. Akosze gda zatufis Krivichno kot Susanna, miszly na Nebo, Kamenuvan budes mozebit kot Sz. Steffan, razmifslyava Nebesza. Muchen budes grozovito, kot szi bili Brati Machabeanszki; razgledai Nebo, Drago ie Nebo, vnogo vase czena nyegova: terpi, terpi; ali dobrovolyno.

25. Orusie Kristusseve Muke, je obramba tvoie Dufse; kai ada tebi mogu tvoji Nepriateli naskoditi? ako ti na Krisu rad viszis, terisce vu nyegove Sz. Rane szkri-vas; Zaiszto ti vech pohaszni, ar tisce odpiraju zbog nyh lyublyeneh Vrata Nebeszka.

26. Ako ti nemores ovde na Szvethu sztvarih maleh do chasza podnassati, kako mogel budes na drugom Szvethu terpeti farkochu vekivechnu? ako izada Nepriatela podneszti nemores, nit pogledati lepo, kako tam budes mogel gledat rusne Duhe peklenyszke, y osztale proklete na vsze veke ruheche nad tobum?

27. O G. Bose ogleisce na nasz zagoda! da podnassamo z. veszeljem vsze sztrafsne sztuprotivnoszti y teskochye szterplyeno; kadali vidimo da izam Szin Bosji viszi na Krisu lyublyeno terpech; y da nedusni Ag-
nyecz

nyecz vumira tesko ; ter k tomu ravno za one, kiga zmuchili jeszu, y Szmerti zavdatimu nepresztaiu. O. nevolyni Chlovek! terpis ti boli y peregone, budi szterplyen, podigfii tvoie sa'ofstne ochi na tvoiega razpetoga JEsussa, kakoszu sille popuczalesze v-Rukah.

28. Premislyavai gdo ie on ki terpi; naimre Szin Bosy iedino rodieni, Kraly Neba y Zemlye, nailepsi zmed Szinov vszeh chlovehanszkeh, on ie, ki ie szama z-golna Nedusnoiszt y Szvetoszt: ter ti o Grefsnik! kiesz: vnogo jezer puti Pekel zazlufil, odtimlyes lze sta preterpeti ;

29. Premislyavai, kai je preterpel: nechuiene nit nevidyene do teda Muke, omilavicze Suhke, y spotnicze: dapache tako bil je razmerczvarien, da iz raztepenoga Tela preszvetoga je iz teklo Kervi predrage Devet deszet y szedem jezer, trisztu y pet kaply: a ti lze tufis poteschavaiuch, kada kakovo naimensse zlo tiize pripethy, kot dabisze jeden Turen zruffil na te; oh szramuisze! dafzi kada iztcm pomiszlil b ti neszterplyen.

30. Miszli: *Od koga on terpi*, od szvoiega naimre izebnanoga Lyuczstva, komu tuliko dobra je izkazal, a ti nechyes ni naimense sztvary podneszti od drugeh; negh ako te listor zraven nepogleda, hochyes fantititze nad nyim.

31. Premislyavai kada On terpi : naimre vu nailepse dobe Sztaroszti czvetuchy e szvoie , gda je doba siveti veszello ; ter k-tomu pochel je vu Vecher v Chetertek potititze kervavem potom pred Szvetkom nyhovem : â ti nechyes betegov , nit Szmerti vu tvoieh mladeh dneveh prieti , nit nichemurnoga sivlenya zapusztiit za izpuniti Volyu ter odredienye Vifsnyega Goszpodina tvoga ?

32. Misli kada On terpi : vu Varassu naimre Jerusalemszkom Lyuczta izebranoga , kadeszu vsza velika Goszpada vszega Orszaga Sidovszkoga szkupa bila : â ti sze poteschyavas , ako szamo otaino alli szamo od Blisnyega tvoiega jedno mallo sze zbantuies ?

33. Premiszly kako terpi on? z-naiveksem naimre poterplenyem : On ni isztom Nepriatelom szvoiem oprosztil , negszeie y molil za nye Otczu Nebeskomu : â ti Ghlovek nichemurni nechyes im oprosziti , neghiches fantititze nad nymi.

34. Kristus JESUS je za tvoie Dusse ozdravlenye vesz Kelih izpil sztratsneh Muk : zakaisze ti odtimlyes lisztor nekuliko kaplycz suhkeh na Hvalu ter Ghaszt nyegovu pokuffati? takoli ni tuliko Odkupitely tvoi zazlufil nit vreden od tebe postcnya?

35. Szin Bosji ni kriv , ni dussen moral je tri ure na Krisu viszeti , morala je nyegva
pre-

predraga Maika MARIA pod Krísem zamertva od salofzti fztati, natuliko da nye Duffa zmechem prebodena je bila polag Prorochanfztva. Lyublyeni tri Apoftoli Peter, Andreas, y Philip moral fzu na Kríseh vumreti : kako ada moral bifze ti na Kris tu- fti? Szluga ni vekfi od fzvoga Gofzpodina, nit Chlovek nemore vtch biti od Szina Bosjega.

36. O kai za jeden terek rachun jeden Kerfchyeni Chlovek bude podieti moral, ako terpeti nechye, za Volyu Gofzpodina fzvoiega, koji je zdavna jur pred nym vnogo fztrafsneiffa podneszel : ako mi za nafte lafztovite grehe nechyemo terpeti, kada je dofztoia' tze Gofzpon za nafseh tu- liko jezer vumreti zevfzema. Szin Bosji terpeíie dabi nafz Szine Bosje vuchinil, â nevolyni obchinfzki Szin chlovechyi niftar terpeti nechye : zapofztati Szinom Bosiem, y obfztati nyemu veren. O Bose dragi kai je za jedno chudo, da fzam ízebi nechye dobra !

37. JESUS Bosji Szin vífzel! je na Drevu Krisnom ne imaiuchi kade Glave nagnuti gda je tesko vmiral, â ti na mehke poszte- lye vszigdar hoches pochivati, y ako dobro rahlo ni nachinyena, zlo plodis, kunes, ja- ditsze : On ie fztrafsno íedgyal, â tífze na- pafat ífchyas z- vřzakoíachkemi nafzladne- mi napitki. On ie lefal dole bítchyen, po- teptan,

teptan, pospotan, y zavarsen; á ti selys na
vize sztrani bit chesztit, izvissavan, y po-
stuvan. Oh hakosze ova szlatu jedno z-
drugem! z-Paulom Sz. reczi, bolye bude.
*Nai od mene da'eko bude, kaibih sze ia dichit
vu drugem, kako vu Krisu Gofzpodina nassega
JEsussa Kristussa, po koiem meni ie Szveth raz-
pet, y ia Szvetbu; ia za Szveth nemaram, nit
on nai za me nemara.*

38. Szuprotivnoszti ovdefsnye, i tesko-
chye; Sz. Janus Krisoftom rekel je, da(zu-
doiduchye Dike nai ochiveszteiffa zna-
menya, ar one koiie Bogh hochye izvisztit
na nebu, nye zapechat; z-Krisem, y terple-
nyem: Koga Bogh lyubi, veli Sz. Pavel nye-
ga ostro ima, trapi, kara. Tako ti vszaki
radu sze nad tvoiem vremenitem Krisem,
ter miszly, ja nimam ochiveszteiffega zna-
menya moiega Blasensztva vekivechnoga,
kako ov moi Kris pregonov, szromastva,
betegov, neszrechye ove ali one.

39 Hvalisze, y raduisze zarad Krisatvoiega
miszlechi, da ti niszti szam nesoch krisa, negh
ih ie vech: Kris szvoi noszi Redovnik, v. klo-
stru: noszi Voinik vu Taboru, Kraly vu Pala-
che. ah kai ima G. Bogh poterpljenja vszaki
dan, y vuru z. Grefsniki hudobnemi.

40. Nemorgui, nitsze nepoteschyavai szu-
prot Bosanzkem odredienyem ter odluch-
kom. negovori, ai; zakai prepusच्या Bog
ravno mene tako dugo na Krisu vizzeti?

zakai

akai ravno ja moram ove izuprotivnoszti
odnassati, zadert nater do gerla; poterple-
ye ô moi dragi Kerſchyenik! nemorguine,
r ovakofzi joschye vekſi Krischinis te prez
aima: znai da Krisa ſelyeti ter pod nym
refzelo miruvati, jetuliko Dobro, daga ni-
zmo vredni imati, nit nosziti. P'reporuchai
ſza volye Bosje ter izruchai: G. Bogh jur
na, zakai to na te prepuschya. On zna ka-
to dugo bude nad tobum Kris viſzel, y vu
to ime, kada doide vreme v zemegadolle
bole g ſzvoie Dobrote na tvoie dobro.

41. Tibiſze razvezelil akobi te jeden
Kraly pohodil za ruku prijemſti ſztisznul
oi te chverszto y do boli, dabi drugi bil,
iztergnul bi ruku van ſzerdito zakrichechij,
nyemu toga nevchinis kaiti je Kraly, y
kaiti znas da ono chini iz lyubavi proti
ſebe. O kuliko vech y viſſe moralbiſze ti
maraduvati ſzam ſzebe kada Bogh tvoji, Kraly
vovi, y vſzeh Kra'yev Goſzpodin po kakove
izuprotivnoszti, ali teskochye pohodi ſzti-
sznuvſhi ruku ako y do kervi; kaiti ve-
ruies y znas, da ie to vſze iz golne lyubavi
Bosanzke znamenye izhadaiuchye.

42. Betesnik jeden radſzi puſztij gnyloga
kotriga izrezat, liſztor da oſztali kotrigi
zdravi oſztanu: zakai ada ti nechyes kai-
biſze nekuliko Telo trapilo zteskochyami,
za obchuvati zdravu Duſſu od greſneh ran,
zaiſzto bolye je da ovde Telo terpi, ka-
ko

ko dabi Duffa tamo morala lyuto fgate-
sze.

43. Kris noszi tvoi, ali sztalno, noszi
Kris tvoi, ali ni onako, kako bi ti otel-
ar on, kot veli, Otecz duhovni Gerson, ni
pravdeni nit szterplyvni Krisa noszecz, ki
jofchye veksega gotov ni podnaffati, negh
isztom kuliko ie nyemu drago, y odkoga
hochye dabimusze nalofil, a ne od drugo-
ga G. Kristuffa kigod naffleduvat terszi-
sze, on neizpitava kak vnogo, kak dugo,
y od koga terpeti mora; negh je priprav-
lyen on vsigdar za Lyubav volye Bosje jo-
schye vech terpeti szamo molechi za dobro-
volyno podnaffanye tedafnyeh, y doidu-
chych trapleny.

44. Razveszelisze, y zahvali G, Boghu
szercheno, dasze ie doszotial tebi dati mi-
loschyu z-Gosp. Kristuffem Krisa nosziti:
zahvali, da te ie v-broi posztavil oneh nai-
szrechneiffeh Krisnikov, koji tamo na Ve-
ke prez vszakoga Krisa zverffeno vu Boghu
razveszelyeni budu vzeti vu Nebesz: pri-
emffi naine dobrovolynoga terpljenja:
a Szini ovoga Szvetha imaiuchy nekuliko
veszelya, tamo budu javkali, skripali pod
rovem Krlfem, kizsu ovoga neszpamet-
no befalli. Tako ada nai vszaki noszi
szvoi Kris, ja moi, ti tvoi, pak nada-
lye smehek nebude Kris? zato moli jeden
za drugoga ja za te, ti za me, k-zad-
nyemu

nzemu vufaimosze, da vszi mi budemo vu
preodichenom znamenyu Svetoga Krisa
na veke blaseni zadob vsliſzi naime, od
kojeh niszmo miſzlili morebit nigdar.

DEEL IX.

Kratka Izpitavanya, y Od-
govaranya jedine prave Verre,
Katolichanſzke.

Mester. **P**Ovechmi jeli Goszpodin Bogh?

Vuchenik. **P**Sztanovito je prez vszake
dvoinoszti?

M. Od kuda to znati mores?

V. Znam iz Knygh Narodienya: *Gen. c. 1.*

Ex nihilo creavit DEUS caelum & terram,

Iz niſtaraje Bogh ſztvoril Nebo y Zem-

lyu. Item *Exod. 3. Ego sum qui sum.* Ja

jeſzem ki jeſzem: Item *Pſalm. 76. Tu es*

Deus, qui facis mirabilia. Tiſzi Bogh, ki

chinis chuda. Item *Sap. 13. Amagnitudi-*

ne enim ſpeciei, & creatura cognoscibili-

ter poterit Creator horum videri. Iz veli-

kochyefelle, y ſztvorenya ſzpoznano bu-

deſze mogel ſztvoritely oveh videti:

Kakotiſzu lyudi, nigdar jeden Chlovek

drugomu zevizema ſzpodoben; kojeh le-

ipota

po ta kase Diku niegovu. Item Duh Sz
 possilya vszakoga k-marhe, y k-pticzam
Job. c. 12 Interroga jumenta, & docebun
te, & volatilia caeli, & indicabunt tibi
 Izpitavai marhu, y navuchiti hochyeiu te
 be, pticze nebeszke, y nazveszte tebi
 Item *Pf. 99. Ipse fecit nos, & non ipsi nos*
 On nasz je vuchinil, a ne miszami nast
 sztvorili jeszmo.

M. Odkuda josche znas, dai zrok jeden iz
 razuma tvoga, da je G. Bogh?

V. Szpoznavam odtuda, kaiti vidim da
 zme + vszeh sztvoreny nijedno nedohadia
 od szebe, negh vsza od drugoga. szpo
 znavam kako je kastigan bil Chlovek od
 Boga, Pharao Nabukodonosor. Balthia
 sar Kraly &c. Sodomitancki &c.

M. Gdo vely da ni Bogh ani na Nebu, ni na
 Zemlye?

V. Nigdo drugi negh kako David velyaffe:
Pf. 13. Dixit insipiens in corde suo, non
est DEUS. Rekal je neszpameten, norri
 Chlovek vu szerczu szvoiem: ni Bogh,
 niti ni preszumnyl zvushti progovoriti,
 zarad sztvoreny vszeh Boga hvalecheh:
 dapache ni Poganini nehte biti prez Boga
 koga toga, molechij jedni szuncze, dru
 gi meszcz, ogeny, siviinu &c. Ada ia mo
 ram bo!ye valuvati: *Pf. 47. Quoniam hic*
est DEUS DEUS noster, ipse reget nos in
saecula. Qvde je Bogh Bogh nas, on szam
 nast

nasz ravnal bude na veke. *DEUS DEUS
noster in eternum, & in seculum seculi.*

M. Neszuli pelde, illi oblichay chlovechan-
ski szvedochansztvo takai Bogha vech-
noga?

V. Jeszu zaiszto buduchi vszigdar razlich-
ni jedni od drugeh, y lepsi, nigdar zev-
szema ni Szin Otczu, nit Kchyi Matere
zevszema szpodobna vu vszeh, nit vu
govorenyu, ni vu dersanyu nararszkom
niszu. Razum tho takai szvedochi jeden
od drugoga jaszneissi, mudreyssi, pamet
jednoga od drugoga berzo sze vuchechya,
y obdersechya sztalno ona, kasze besse
navuchila.

Od jednoga jedinoga Bogha.

M. Jeli jeden szam Bogh, ali ih je vech?

V. Szam jeden jedini je Bogh ni ih vech:
kot je szam szporuchil: *Exod c. 20. Ego
sum Dominus DEUS tuus, non habebis DE-
OS alienos coram me.* Ja szam G. Bogh
tvoi ne imai drugeh Bogov pred menum.
*Item Deut: 6 Andi Israel Dominus DEUS
noster, Dominus unus est.* Potzlussa: Ira-
ieltzko Lyudcztvo, G. Bogh nas Gotpo-
din jeden jest, *Item Eccl. c. 1. Unus est
Altissimus Creator Omnipotens.* Jeden je
Vissny Sztvoritely Vszamoguchyi. *Item
Sap. 12. Tu es DEUS solus.* Tiszi G. Bogh
szam

I am (zamehni. *Item Ps. 85. Non est alius DEUS Ni drugi Bogh.*

M. Znasli kai iz Prorokov pokazati da je eden je?

V. Znam zadošta: *Isai. c. 43. Ante me non est formatus DEUS, nec post me erit, ego sum, ego sum Dominus; Pred menum, ni vuchinyen Bogh, nit za menum nebude ja jesz, ja jeszem Goltzpodin. Item Mat. c. 2. Nunquid non Pater unus omnium nostrum? nunquid non DEUS unus creavit nos? Toli ni Otecz jeden vszeh nasz, toli ni Bogh jeden sztvoril nasz? Item Apoc. c. 1. Ego sum Alpha. & Omega: Jeszem Pochetek, y Konecz, ili szverba*

M. Znasli kai iz. Sz. Evangel. od jedinog Bogha?

V. Znam: Veli G. Kristus: *Matth. 19. Unus bonus DEUS. Jeden je Dobri Bogh. Ephes. 4. Unus DEUS, & Pater omnium. Jeden Bogh, y Otecz vszeh, ki je zverhu vszeh.*

M. Znasli jos od drugod poszvedochiti da je je len?

V. Znam: Kako je valuval Lucifer na Nebu buduchi: *Isai 14. Super astra DEI exaltabo solium meum, similis ero Altissimo. Zverhu Szetloizti, ili Szvethen Bosiek izvissil budem Thron moi, izpodoben budem Vifsnyemu Bogu. Item Turchin valuje: Non est DEUS, nisi Unus. Ni Bogh*

Bog kako szam jeden. S. *Thomas y Scol.*
1. p. q. 11. a. 3. od Turak povedali jeszu,
 y szadasze od nyh tho chuie ochito va-
 luvano.

M. Szpominaslisze jos kai vele Blogoszlov-
 czi Katolichanszkem Navukom ?

V. Zadoszta : Kai szadaisny , y negdasny.

M. Kojaszu ona isztolmachi na kratkom ?

V. Jeszu ova kako razmislyavati moramo
 bitthie Bosje prez vszega konza, Lyubav,
 Vszamoguchneszt, nepreszesnu ter nai-
 zverffeneissu Volyu , Miloszerdnoszt ne-
 szmernu , Praviczu, Mudroszt, Dobrotu
 Szvetoszt &c.

M. Akobi vech Bogov moguchye bilo, bili
 neszpodobnoga kai mednymi szenaslo ?

V. Bisze iznasle velike nedosztoinosztii :
 najpervich : akobisze nahadiali 3. ali 4.
 moglo bisze ih takaj rechidatze nahadia
 vnosu na prez broia : dapache dabi szama
 dva bila, obadva bi nezverffena billa, ka
 nezverffenoszt zrok bilabi da nijeden
 zmed oneh divh nebi Bogh bil, ar ov nas
 Bogh je szam szamehni od vszeh vekov ,
 y bude prez koicza zverffen, Szvet, Bla-
 fen v-szebe &c. Szvoritely, y Bogh vszeh
 Narodov , akogaprem nepoznadu po
 szvoie malovrednoszti vszi.

M. Nahadiasli josche kakov zrok lep za
 potverditi ova ?

V. Nahadiam, kakois *infinite amabilis* , prez
 kon-

koncya lzublyen : akobi szamo dva hilla
ona lyubav koga biszedofztoiala, znati
szenebi moglo, nit koji bi koga lyubi
ovako, jeli zarad szamoga szebe, ali zarad
drugoga Boga, koiu lyubav vszu bi v
nyega vleiatimoral, a szam hi prez lyu-
bavi osztatmoral; k. tomu med ovem
dvemi moralabi kakova takova neszlo-
snozt nahadiatisze vu ravnanju Sztvo-
reny, jeden bi morebit hoteli imat izhod
szuncheni, a drugi zahod : k tomu y
mudrosyti naslebisze nyhove lehko fal-
linge iz navukov razlichneh, jeden imati
hotechij vucheneisse Lyudi od drugeh, ali
szrechnesse.

*Od preszvetoga Troisztva jedinoga
Bosanzztva.*

M. Odkuda mores povedat Szkrovnoszt
Preszvetoga Troisztva?

V. Morem iz vnogeh meszt Sz. Piszma, y
Sz. Otczev.

M. Kadaie pizano negda od Sz Troisztva?

V. Naipervich v-Knygah Narogienya: Gen.
s. 1. *Et dixit Eloim - - - faciamus homi-
nem ad imaginem, & similitudinem no-
stram.* Y rekofse Bogh, vchinemo chlo-
veka na kip, y na szpodobu nassu: ova-
szu otaina *Eloim, y faciamus.*

M. Toliszu vsze tri Sz, Persone sztvorile
chlovekat

. Jeszu: y vsza druga, prez vszake dvoinoszti.

. Zai kai sze pak lisztor ovde imenuie Troiszstvo, à ne drugde, kadaie Nebo sztvoril? &c.

. Zato, kaiti je hotelo nasvesztiti Lyubav szvoiu, da iu Chlovek pamet, rozum, y volyu imai ochij szpozna, y kako viszoko podignyen nad vszem sztvorenym Chlovek je.

. Zakai reklo ie, vuchinemo?

. Kaiti naiveksu povolynoszti imati je hotel vu Chloveku, kakoti oszebuine szpodo be szvoie, y kipu, y to je hotel potverdit Szin Bosji Chlovekom posztaviti: drugoch szpoznavasze kako vize tri Personne jeszu jedinoga Szobsztva, y Bithia vu Zmosnoszti, vu Vszamoguchnoszti, vu Dobrote &c.

. Nimali ki Prorok od toga kai piszano?

. Isaias ima: *Isai c. 6. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEUS exercituum. Szvet, Szvet, Szvet Goszpon Bogh Seregov: Item David Ps. 69. Benedicat nos DEUS, DEUS noster, benedicat nos DEUS. Blagozlovi nasz Bogh Bog, nais. blagozlovi nasz Bogh. Drugde drugi otaino imaiu.*

. A vu novom Zakonu niszuli szvedochanszva ochita, y zevizema odpetto oznaciena?

- V. *Jeszu: Math. c. 23. Euntes docete omnes Gentes bantizantes eos in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Idite vnchete vsze Narode kersztechi je vu Ime Otcza, Szina, y Duha Sz.*
- M. Nili gdo drugi zmed Apostolov to nazveztil lepo?
- V. Sz. Janus ie ovako: *1. Joan. c. 5. Tres sunt, qui testimonium dant in Cælo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, & bi tres unum sunt.* Tri szu, koji szvedochanfstvo daiu na Nebu; Otecz, Rech, ili Szin, y Duh Szveti, y ovi tri jeszu jedno: tri Persone, â jedini G. Bogh.
- M. Naszvetimi ako kai znas od Szina Boshjega?
- V. Hochu zdrage volye: Baruch veli: *Barno. c. 3. Hic est DEUS noster - - post hac in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Ov je Bogh nas: - - zatem na zemlye vidien besse, y z-lyudmi sivel je; toie to G. Kristus za nasz je Chlovekom poszta. *Item Ps. 2. Filius meus es tu, ego hodie genui te: Szin moi ti ieszi, jaszem te denesz rodi!, ko poradyanye od vszeh je vekov, y bude.*
- M. Od Sz. Duha znasli koie szvedochanfstvo?
- V. Znam hvala Boghu: *2 Mach c. 23. Spiritus Domini locutus est per me, DEUS Israel. Duh Goshpodinov je govoril po mene,*

mene, Bogh Israielszki. *Item Isaia c. 24.*
Nunc Dominus DEUS misit me & Spiritus eius. Szada G. Bogh poszlal je me-
 ue y Duh nyegov. Ove rechi proroku-
 val je vu Persone Szina Bosjega Chlove-
 chansztvo v zimlyuchyega za nasse Od-
 kuplenye.

*Razgovor od jedine pravdene Kato-
 lichanszke Szvete Verre.*

M. Kai je pravdena Verra Katolichanszka?

V. Dar jedan je y oszebuina miloscha Bosja
 ter zverhu naravsza Szvetloszt, z ko-
 jum Chlovek raszvetisze, da vsza ver-
 ruie, ka napervo posztavlya Sz. Mati
 Czirkva Katolichanszka Rimszka nassa.

M. Toli mi nemoremo prez ove Szvet-
 loszti verruvati, ona koia moramo ver-
 ruvati?

V. Nemoremo: ar je otaina jedna, gluboka
 szkrovnoszt, da nij moguchye razumeti
 nye, prez oszebuine milosche, y szvet-
 loszti od G. Boga dane.

M. Kako jako je potrebna ova Verra vszem
 Lyudem po szvetu razdelyenem?

V. Je tako dasze nigdo zvelichiti nemore,
 koji nye nijma, navlasztito pameten bu-
 duchi vu szvoieh letch: ar Sz. Pavel
*Hebr. 11 v. 11: Sine fide impossibile est
 placere DEO: Prez Verre ni moguche
 dabi Boghu povolyen bil.*

M. Ada je ova naiperva sztan vszeh ko-
trigov, y naiveksa?

V. Je sztanovito, nit, prez ove dobroga
fivlenya ne moremo naiti, dapache pri-
Sz. Marku Goszpodin rekofse: *Marci 16.*
Qui non crediderit, condemnabitur: Koji
nebu veruval, szkvarilsze bude. *Item*
Joan. c. 3. Qui incredulus est Filio, non vi-
debit vitam, sed ira DEI manet super eum.
Ki je neveruvan Szinu, neche imati
fivlenya, nego szerda Bosja prebiva zver-
hu nyega.

M. Goszp. Bogh kada vleie ovu miloschu
Verre Ghloveku szlabomu?

V. Vleie kad Sz. Kerszt prime, y zasge
szetlofzt szvoiu vu Duffu, da lahko fzpo-
zna viza, kada pride k-razumu, y k-pa-
meti oneh, koia sze nazveschaju od Sz.
Verre.

M. Jeli pak zadoszta dasze ova szerczem
szamo verruiu, ali y zvushti nazvecha-
iu?

V. Ni zadoszta: negh zpovedavffi zvushti,
pokasati zdelli zvuna potreбноie, do-
brehsze dell priemffi, ter zla besechi:
ar Sz. Pavel veli: *Rom. 10. Corde credi-*
tur ad justitiam, ore autem confessio fit ad
salutem. Szerczem sze verruie na pravi-
czu, â zvushti sze zpoved Verre chini
na zvelichenye: tako verno molech va-
lavati ie potrebno pred Neverniki vu

prilike prez straha, y szramoslyivoszti Verru szvoiu ochiveszto. Ja verruiem v-
Boga Otcza Vszamoguchyega &c.

M. Chlovek jur kad ima miloschyu ovu, kai teda jos zrokuie dobra vu nyem Verra?

V. Sz. Pavel *Hebr. c. 11.* vuchi da je Verra otaineh sztvarih szvedochansztvo, ko-
iehsze vufat moramo, akoprem szu nevi-
dyena: ar jeszu sztanovito: *Argumentum non apparentium.*

M. Znasli kakosze dersat moramo sele-
chyi pravdeno valuvatisze Kerschyanszke Katolike vu ove Szvete Verre?

V. Znam nekoliko, tho naimre k- vszem verno privolyvsi, koia god Sz. Mati Czirkva Katolichanszka Rimszka nazves-
chya podvuchena od G. Boga po Kreposzti Duha Sz. iz Sz. Piszma, Sz. Evangeli-
uma, iz chinov Apostolszkeh &c. derse-
chya szlosno dokonchanya vu Sz. Szpra-
vischyah, dasze verruiu, zpovedaiu &c.

M. Nazvesztimi na kratkom vszeh szkrov-
nosztih oveh zadersanya Sz. Verre, koia-
szmo dusni verruvati, y znati, tako dasze nigdo ni szpoyedati nemore, nit od gre-
hov sze odvezati po Namesztniku Kri-
stushevom doklamsze nenavuchi dobro:
ako znas?

V. Hochyu rad: vszaki naimre dusen ie veruvati, kada k-razumu doide, dobro zapametivsi: da ie jeden jedini G. Bogh

szerczem, y z-vushti valuvati batrivo, y pobosno, da ie Szobsztvo jedino, y Bithie vekivechno: y daszu tri Persone jednake nature Bozanszke; Otecz, Szin, y Duh Szveti, zmed oveh treh druga Persona ie Ghlovekom posztala, illi vzella na sze naravu chlovechanszku; to ie to Szin, kische ie priel od Duha Sz. porodyen od Marie Deve, na Krisu za Lyudih odkuplenye vumerl, doiti hochye szudit vu vremenu odluchenom od Otcza Vszamoguchega vsze lyudi pravichne, da im naplati vsza dobra della, z-dobrem vekovechnem; y za zla polag zazlussenya z kastigum vekivechnoga terplenya. y kai nai gorffeie, da im szkrati licza szvoga Bosanszkoga vufivanye za na veke zavdaiuchi muke ognylene.

M. Kade prebiva nas Goszpodin Bogh?

V. Prebiva, y kralyuie povszuda.

M. Kaitze razume, kralyuie povszuda?

V. Razumesze da goszpoduie na Nebu, na Zemlye, y pod zemlyum.

M. Akoie povszuda, zakaitze veli da ie na Nebu: Otecz nas ki jefzi na Nebeszih?

V. Kaiti na Nebu szamo pusztszize videti onako: *Sicuti est*, kako je odichen, Szveth, y Blasen, vsze tamo blasene chinechi.

M. G. Bogh jeli takai vu Peklu?

V. Je tamo z-Praviczum szvoium chinechi. goreti, y szati Vrage, y druge Proklete.

M.

M. Kako ie v-Peklu da nezgori ?

V. Kot svetlošzt; koia vu vode sze nezmochi, vu blatu szenevmase, v-ognyu szuncheni trak nezgorij &c.

M. Gdo che szudit one vsze proklete, y pravichne?

V. Hohbe Szin Bosje navlasztito szam rekuchi : *Joan. c. 5. Pater omne iudicium dedit Filio, quia Filius Hominis est.* Otecz je dal vesh szud Szinu, haiti je Szin Chlovechji, szamsze pokasuchij vszem dobrem, y hudobnem, akoprem kako Bogh hoche tamo biti Otecz, y Duh Szveti nepokasuchisze vendar onak kot Szin Chlovechij vu Zmosnoszti Tela presvetoga.

M. Vszeidom kad pride szudit, kai bu chinil?

V. Vuchini posztaviti vsze dobre na desznu sztran, â hudobne na levu kako za, versene.

M. Kai dobrem bu govoril?

V. Qvoljublyeno : Hodte Blagoszlovlyeni Otcza moga vu Kralyevsztvo Nebeshko.

M. Zakai tako lyublyeno bude im govoril?

V. Iz jedne sztrani da videli, y chuli budu vszi szkvariени staszusze mentuvali, â z.druge sztrane da potverdi nyhova dobra della. *Operamini. dum tempus est :* Kotje rekel daszu obderfalli: poszluite za Duffu kad ie vreme. *Contendite intra-*

re per angustam portam. Dëlla szu ova nadalye: sednye napaiati, gladne nabraniti, luczkoga nit pofelyeti nit fasze obernuti &c.

M. Kai pak' reche prokletem ov Szudecz?

V. Ah doszta zlo, kotzuszzi zazlufili tusni! *Ite maledicti!* Odhadyaite prokleti od vszeh izebraeh vu ogeuy vekovechni &c. kada sze niszte dobreh dell hoteli der-sati ne poszluffaiuchi nit mene, lit Otcza.

M. Kad ova pregorori kai teda vuchini?

V. Dobri budu isli veshello z-Angeli v-Nebo, a hudobni vu jamu peklenzku ru-chechi nepreszesno zevszemi vragmi.

M. Buduli isli v-Nebo z-Telom szkupa, y z-Duffum?

V. Budu z-Duffum, y z-Telom jasznessem od sarkoga szuncza: kot takai prokleti, v-Pekel, ali pochernyeni kako vragirus-no na telu, y na duffe.

Razgovor od jedine Verre, y od jedi-ne Sz. Cirkve Katolicbanszke Apostol-szke v. Rimu v-korenjenje.

M. Od kuda znati mores da ie szama jedina Verra pravdena za Zvelichenye, y zvan koie nisze mogu chye zvelichiti?

V. Odtud navlasztitp, kaiti Sz. Pavel Eppes. e. 4. v. 4. vchil je ochito: *Unus Domi-nus, una Fides, unum Baptisma, unus*

DEUS, & Pater omnium. Jeden Goltzpo-
din, jedna Verra, jeden Kerst, jeden
Bogh, y Otecz vszeh. *Unum Corpus, &
unus Spiritus.* Jedno Tello, illi obchy-
na jedna, y jeden Duh, illi jednako ver-
ruvanye vszeh szkupa szlosno chyte-
thyeh od vszeh, koia szusze navuchill
od jedinoga Boga.

M. Znasli kai obilneisse od ove jedinofzti
povedat, illi raztolmachit?

V. Znam iz ovoga isztoga Vuchenika Kri-
stushevoga opominaiuchyega: *Hebr. c. 13.*
Variis doctrinis nolite abduci: Z-vnogo-
versztemi navuki nepusztitelze zapelyati:
nepofzluffajte vszakoga, neg isztinszka
prodekuiuchyega. Nadalye: *1. Cor. 1.*
Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in ea-
dem sententia: Budite pako zversseni vo
jednakom chutenyu, y jednak derseto
navuk, jednu szamu Verru dersechi za
jedino Dobro zadobitishi.

M. Neli kade kai drugde vu Sz. Piszmu od
thoga?

V. Je otaino: *Eccl. 2. Va peccatori terram
ingredienti duabus viis!* Jai gressniku
v-zemlyu vlezuiuchyemu po dvoiem pu-
tu! to ie kische derfi dvoiega puta, ni-
jednoga pravo.

M. Vufaslisze kakov zrok razumno do-
neszti napervo za obraniti verru jedinu?

V. Uffamsze z-pomochium Bosjum: ar kako

ie Bogh jeden jedini, tako morabit y Verra jedna jedina. kâ od nyega kakoti jedinoga dohadya, y akobimi verruvali dvoiverszto, moralibi to szpoznati od dveh? koji vuchilli bi jeden jedno, a drugi drugo.

M. Nebilisze kai nedosztoinoga moglo Bogu pripiszat, akobi hotel nam dvoiverszti dat navuk, jeden szuprotiven drugomu?

V. Sztanovito bi; navlaztito *Mutabilitas* jedna premenyba, illiti nesztalnoszt Boga: dapache vkanuvanye zdvoiversztum Verrum: zato szama jedna dersatisze mora, ako valuvat hochyemo da veruiemo jedinoga Boga.

M. Moresli iz jedinoga Boga izpelyati razumno kako morabit jedina szama Verra jos?

V. Morem da ie jedina, po koie vsza dobra dohadyaiu, ar kako ie Bogh jedini, jedino, y vsze dobro, tako y Verra, koia ie od jedinoga Bogha, ar drugach dabi Ver vech bilo, y Bogov tuliko bi moralo biti, kai ni moguchye za na veke.

M. Pokasimi nadalye razumno obilneisse, da morabit Verra jedna jedina, ako znas tuliko?

V. Znam: ar kako ie Bogh jeden buduchi *Objectum*, illiti Gzily Verre, tako morabit y ona jedina.

M. G. Kristus veli vu Sz. Evang. *Habete*

*Fidem DEI: Imajte Verru Boga: mores-
li kai od tud izpelyati za potverditi iszti-
nu ovu?*

V. Morem ovak: ar kako govori od jed-
noga *Unus est bonus DEUS*: Jeden ie do-
bri Bôgh: *Matth. c. 19.* tak ovde od jedne
Verre, y v. drugeh meſztech hotemſi
nazveſztiti: *DEUS est Veritas*: Bôgh ie
iſztina vekovechna, ter nezfallyena o-
znanuiuchza nam vſze Szkrovnoshti Ne-
beſzke ſzobum jedinem, zmed koich
vſzaka po ſzebe zadoszta ie nyegvu je-
dinoszt nazveſztiti kot ie Vſzamoguch-
noſzt &c. ada y Verra tako morabiti jed-
na, kako god Vſzamoguchnoſzt.

M. Pochem dohadyamo na ſzpoznanye je-
dinoga Boga?

V. Po Verre: da ie Szvet, miſſzerden,
lyublyen, prez konza, pun vſzeh Dobri,
miſſſchyi &c. ada ova jednoga prodeku-
iuchya morabiti takai ſzama jedna.

M. Odkogafze lyudem v-ſzercza, illi v-ra-
zum vleva ova Verra?

V. Od Boga jedinoga, koji akobi vech
nazveſchyal, bi ſzamomu ſzebe naivekſ-
su kriviczu med lyudmi zaszadil, dabiga
zevſzema nemogli ni za Boga ſzpoznati
jedinoga, nit pravoga: ar kako berſe gdo
ih vech prepufchya, tak vech mora do-
pufchyat iſztin, koia ſzama vendar jedna
ie: *Ego ſum Veritas*: Ja ſzem iſztina.

M.

M. Szada pokazimi jeli jedina Sz. Czirkva, v. koje pravdena Szlusba Bosja ie, y zvunkeie szame Zvelichenye Dufs nedobivaize na Szvethu drugde?

V. Sztanovito ova je szama Sz. Katholichantska Rimszka.

M. Odkuda tu isztinu szpoznavas, da ie jedna szama, nit ni druga?

V. Naipervich iz Sz. Evang. kade ie G. Kristus rekel: *Matth. c. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Sz. Petru Ap. Tiszi Peter, y iz zverhu pechine ove budem zidal ni Czirkve 3. ali 6. ali 10. negho Czirkvu: to ie szamu jednu jedinu.

M. Odkuda drugoch mores mi to povedat?

V. Morem od ovud miszlechi da kakgod szam morabit jedini Bogh, y jedina prava Verra: *Unus DEUS, una Fides?* tako ravno jedina Czirkva Katholichantska morabit, koju ie szam jedini G. Bogh zezidal, y vutverdil: terdze vu ovoi zadersava jedina Verra pravdena

M. Moresli kai pokazat iz Sz. Piszma od Czirkve?

V. Morem iz Sz. Evang. kade vchini G. Kristus od pokaranya bratinszkoga: *Mat. c. 18. Quod si non te audierit, dic Ecclesie:* Ako te pokaran neposzluhne, reczi Czirkue daga pokara: *Quod si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus.* Da ako

Ako pak Cirkve naposzluhne, derfijga za onoga, ki Boga neznava nikako.

M. Kako odovud fzpoznavas, dabi bila jedna Czirkva?

V. Ovako: da neveli Czirkvam vech, neg Czirkve, to ie jedne, koiu ia jeden jedini Zvelichitel jeszem posztavil; na Szveth, nit nigdo drugi nima te Oblaszti od Otca moiega Nebeszkoga.

M. Chlovek ada morelize naiti na Szvetu tako moguchen, y zmosen dabi mogel Czirkvu ovakovu obudit, y szad zasadtak szvetu, ali szveteissu v-koie szame Zvelichenye nafslo bisze?

V. To ni moguche nigdar drugomu kako szamomu Chloveku Bosanszkomu Kristussu Jesussu, a drugi ni bil nigdar tuliko moguchen, niti muder: ar *Joan. 6. 5. Pater omne iudicium dedit Filio: Otecz Bogh Nebeszki vesz szud dal ie Szinu. v. 17. Et potestatem dedit ei iudicium facere: Y oblaszt, illi moeh dal mu ie chiniti vsza na szvetu, koiagod szu potrebna za Zvelichenye Lyudy. Niti ni moguche dabi druga Czirkva podiglasze od lyudy, ar ie od szamoga Boga ova vuchinyena.*

M. Nebilizze kai nedoliztoinoga moglo G. Boghu pripisat, akobilize Czirkva ova premenilla, y druga nova kadagod zachela od koga?

V. Sztanovito bi, ar bi z-fallel vu szvoiem

obechanyu Vszamoguchega Bosanštva.
M. Akobi pak Czirkva zaslužila tu kaštigu
 nebili togadoštoino vuchinil:

V. Czirkva ako bi zaslužila bich kakov,
 kaštigal bi iu drugach, kot je do šzada
 vnogo puti, à dabiju šzkonchal, to-
 ga do šzudnyega dneva nigdar zevšzema
 nevuchini.

M. Odkuda to znas, da tako govoriš?

V. Znam iz rechi Bosanškeh Goszp. Kri-
 štuffa *Matth. 16. Super hanc petram aedi-
 ficabo Ecclesiam meam; & portæ inferi non
 prevalebunt adversus eam.* Zverhu ove
 pechyne zezidat hochyu Czirkvu moju,
 y vrata peklenška nebudu premogla
 šzuprot nye: nut kako lepo, y šzvetho
 velyaffe *Czirkvu moju*: koiu rekšš lyu-
 bim, y branim dašzeneporušš všza nig-
 dar.

M. Nili bila poruššena od Ariuffa, od Ma-
 hometa, Luthera &c. mallo falli všza
 tako rekuch?

V. Ni bila kot ni šzada H., B. ako ie kašti-
 gana bila na vnogeh šztranah; ar ie
 všzigdar ošztaleh Verneh Katolikov med
 nymi, kot ih ie šzada vnošina med
 Turki, y drugemij da pache boiye ie bil-
 la razšširiena, rasglaffena nuter vu glubine
 Indianszke, kot ie y šzada v-šzame Chi-
 ne višše od 60, Millionov Katolikov pot-
 lam; bibil Luter, y Calvin zapelyal vu
 zlo

zlo nekoliko jezer za izobum na szramotu Pape &c. vu Europe, y Turchin poklal, y prognal &c.

M. Mores li to potverditi joschye, od drugod ?

V. Morem miszlechi ua obechanye Kristussevo : *porta inferi non pravalebunt adversus eum.* Vrata peklerszka, to ie jakoszt, y hudoba Luciferova, y nyegovehtovaruffev, y naszlednikov, ili poszlusitelov nyhoveh Mahometa, y drugeh Heretnikov nebu tuliko premogla szuprot nye, dabi u szkorenilla, ar value za potverdit obechanye Bosanszko nadalye : *Matth. c. 28. Caelum . & Terra transibunt, verba autem mea non prateribunt.* Nebo, y Zemlya pressla budu : to ie berse ; a moie rechi nepreidu, ar szem, *eterna, & infallibilis Veritas, Vekovechna, y nefallyena isztina : Malac. c. 3. Ego Dominus, & non mutor :* Jaszem Goszpodin, y nepremenyamize, kai jeden put rechem, y tvrdo obecham za moiu Diku veklu, y Dufs dobro, to v fzigdar der sim.

M. Jeli gde G. Kristus od oveh rekel vu Evangeliumu ?

V. Sz. Janus pisze vu 17. declu kako ie G. Kristus molil Otcza Bogha Nebesz koga za szvoie vu Czirkve zebrane za teda, y za potlam dokoncza szveta : *Non pro eis*

autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per Verbum eorum in me. Ne za nye pako proszim listor, negh y za one, koji po rechi nyhove veruvali budu vu me: *Ut omnes unum sint*: Da vszi jedno budu, to ie szlosni vu Verre, vu Czirkve jedine, vsza obdersavaiuchi jednako szlosno. Koiagod im po Czirkve moieszporucham: *Joan. 6. 17. Unum sint, sicut & tu Pater in me, & ego in te*: Nai budu jedino jedini; kakoszi ti Otecz vu mene, y ja vu tebe; *Et ipsi in nobis unum sint*: Ter da y oni vu naz jedno budu verruiuchi jegnoga Bogha, y jedinu Czirkvu, koiuszi hotel dabj iu zezidal chudno jaku, y tverdnu, na szvetu, na Hvalu y Diku tvoiu,

M. Jeli joschye kai recheno bile vu Sz. E. vangeliumu?

V. Je od G. Kristuffa *Luc. 22. Ego rogavi pro te (Petre) ut non deficiat fides tua.* Simon! Simon doide szkuffavanye na valz, ali ja szem proszil za te, da nezfali Ver-ra tvoia, nit Czirkva: kot bibil hotel rechi, koiu ti daiem v-ruke, y Namesztnikom za tobum moiem vszem pravdenem.

M. Moi dragi kako mores iz vszeh oveh meni dopovedat, da ie szama Czirkva jedino szveta?

V. Morem ovak lepo: Nigdar nikakova molitva ni bila tako iaka, y kreposztly-

va, kot G, Kristuffa Chloveka Bosanszko-
ga, ada ie zadobila vszako: agod ie spro-
szil od Otcza, kakomu ie szam rekel:
*Joan. 11. Ego autem sciebam, quia semper
me audis:* Jaszem pak znal, da me vszig-
dar poszluffas molechyega, da Czirkva
bude tvrдна, da Petrova Verra nez-
falli, ni oneh, ki budu verruvali, y da
ovi jedini szlosni budu vu moieh navu-
keh obdersavaiuchi jednako vsza do
konza szveta. Otecz ie poszuhnul Szi-
na, ada szu vsza iednako jedina Czirkva,
y Navuk, y denesz vu vszeh veruiuchyeh
po Petru &c.

M. Nilisze gda pretergala te szkorenilla
ova Czirkva vu tulikeh pregoneh Krivo-
verczev, y Bolvanszkeh klanyavczev?

V. Ni tho moguche, ar G. Bogh dersi
rech szvoiu, nit sze to nigdar nenahadya,
negh da ie razsfirena bolye popreleiany
kervi viffe od 15. Millionov Mucheni-
kov.

M. Nahadyalisze kai szkrovno od toga vu
Sz. Piszmu, ali kade drugde?

V. *Daniel. c. 2. steiesze ochiveszto: In die-
bus autem Regnorum illorum suscitabit DE-
US Regnum, quod in eternum non dissipa-
bitur.* vu dneveh pak oneh Kralyeviztvi
obudit hochye Bogh kralyevszivo jedno,
hoiesze na veke neszkoncha, nit nera-
ziplje, Kai tvrди ochiveszto Sz. Ga-
bri.

briel Deve Marie naszvelzchyaiuchij, *Luc. c. 1. Et regni ejus non erit finis.* Y Kralyevsztva nyegovoga nebude konecz da ie pak Szin Bosji *Rex Judaeorum*, Kraly Sidovszki, to ie vszem znano Narodom.

M. Pokasimi da je **Czirkva** Kralyevsztvo, kako to morebit gda je rekel G. Kristus *Regnum meum non est de hoc mundo*: Kralyevsztvo moie ni iz ovogo szvetha?

V. Pravo ie rekel, da ni iz ovoga szvetha kako Kralyev drugeh, negh ie duhovno Kralyevsztvo vnogn razlichno od szvetszkoga mallo terpechyege lett.

M. Jeli gdo vuchi ochito ovu isztinu v *Evangeliumu*?

Vj Sztanovito ie szam rekel: *Ego non sum de hoc mundo*: Ja nisyem iz ovoga szvetha kako drugi Kralyi: Sz. Gregur Papa *serm 12. in Matth.* odperto ie tolmachil *Regnum caelorum praesentis temporis Ecclesia dicitur*: Kralyesztvo Nebesko (zadassnyega vremena **Czirkva** veliszey od ovoga Kralyevsztva, *non erit finis.* Nebu konecz.

M. Neli kai Duh Sz, otaino od **Czirkve** govovil?

V. A ie *Pf. 47. DEUS fundavit eam in aeternum.* G. Bogh ie temel nye posztavil na veke, ter tako da ie nigdar ni zapustil, G. Kristus ochito valuje: *Matt. c. 28. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi.* Nut ovo ia szem

zvami nuter do izkonchanya szvetha. Ja
vasz budem krepil, y chuval od vszeh
nepriatelov Heretnikov, Turak, y oszta-
leh da vasz nigdar izkorenit zevszema
nebudu mogli, akoprem izkuffavat ne-
presztanu. Sz. Davidima odtoga *Ps. 88.*
Isaiasc. 2. Michyas c. 4. lehko naides ako
poides chteti.

1. Neli kade jos Duh Sz. govoril otaino
od Czirkve?

• Prez dvoinoszti rechi morem da ie! *Canti-
tic. c. 9. Una est Columba mea: Jediná je
golubicza moia: & perfecta mea: y zver-
sena moia. S. Paul Ephes. 4. Unum Cor-
pus, & unus Spiritus: Jedno telo, illi
obchyna, y jeden Duh, illi vszeh jedna-
ko chutenye od Bogha, od Verre, y od
Navuka, koga Czirkva, kakti koia sze
zove od Apoftola Sz. Paula. 2. Tim. c. 3.
Columna, & firmamentum Veritatis: Je-
den glazoviti sztup, y tverdnozt pre-
iaka Isztine neoszkrunyene od Boga da-
na lyudem, koia Cirkva nigdar josche
ni bila poruffena, kakoti od szamoga Vis-
nyega te vszamoguchega zakorenyena:
akoprem vnoga Krivoverczi izkuffali-
szu za poruffiti iu zevszema ter tho na
szramotu Sz. Otczev Papov iz nenavidno-
szti chut nemoguchi, dasze pravdeno naz-
vescha. *Una, Sancta, Romana, Catho-
lica, Univerfalis.* Na Szvethu v. Rimu
per.*

pervom, y glaszto viteisl'em Varassu zmed
vszeh po vsze Europe szama jedina Szve-
ta, obchinszka po vszem sirokom szvetu
nazveschyena, y szpoznana da ie Czir-
kva Zvelichenya pod oblasztium na me-
sztu Sz. Petra Pape szedechyega, te rav-
naiuchyega po Nadehnenyu Duha Sz. y
oszkkerblenyu G. Kristuffa.

M Nili obchinszka takai Czirква Krivo-
verczevi kot oni preszumniu govorit
V. Ni nit malo, nit veliko, nit G. Bogh-
toga nigdar nedopuszti szamu jednu o-
debravssiszi za Diku szvoiu, y Lyady zve-
lichenye : ni obchinszka, nit szveta, at-
sze nigde nesteie dabiju posli nazves-
chyat po szvetu med Turke, med Poga-
nine vu Indie &c. sta ni szami netaie.
a nassa joschye y danasz ide povszuda
posylana od Sz. Otca Pape povszuda po
Goszp. Kristuffa zapovedi : *Matth. c. 6.*
Euntes in Mundum universum, praedicate
Evangelium. Iduchi po vszem sirokom
szvethu, nazveschyaite Evangeliuma,
moiega, Rechi, y Navuke Nebeszko-
ga sivlenya te vekovechnoga. Sz. Ja-
kob ovde lepo vuchi : ki poszluffal bu-
de zapoved ovu : *Jacob. c. 1. Et perman-*
serit in ea, non auditor factus obliviosus,
sed factor operis, hic beatus in facto suo
erit. Y ki obiztoji vu nyoi nevchinyen
poszluffitely szpozablyv, neg chinitely
della,

della, ov blasen bude vu chinu szvoiem z-Verrum.

Niszuli kakova znamenya oszebuina iz koieh Czirkva jedna jedina morefze zpoznat lehko?

Jeszu petera znamenya, koia nasz pelyaiu na szpoznanye jedino pravdene Sz. Czirkve Katolichanszke. 1. Jednaka jedinoszt, illiti szlosnoszt vu navukeh povszuda. 2. Da je szveta. 3. Obchinszka, razfirena povszuda. 4. Apostolszka Kerschyanszka Katolichanszka. 5. Napunyena z-velikemi chudi ter isztinszkemi: to ie chuda imatverdna, koia iu nazveschyaiu jedinu.

Vuczhemfze zadersava pervi Kotrigh, to ie da ie povszuda jedina, y jednako podvuchaiuchya szvoie verne Szine?

Vu treh sztranh zadersavafze: 1. Dafze veruiu vsza vu Kerschyanszke Katolichanszke Czirkve vu jednom mesztu Szveta, kot vu drugom: vu Latinszkom, Franczuszkom, Nemskom, Chinczkom, Horvatezkom &c. Orzagu, vu Indiah obernyeneh na Verru, te v-Czirkvu dopelyaneh, vu Asie, Affrike, Amerike, y vu Europe jednako G. Kristusa szpoznavaiuch za Bogadobroga.

Jedinoszt ada ie tuliko znamenye jedne Czirkve isztinszke?

Sztanovito ie, pokedob Szveth ie tu-
li-

liko velik, Kralyevsztva tuliko dalka jedno od drugoga, Lyudi vu ponassany razlucheni, vu govorenyu jedni druge nerazumechi, te vendar vu Verri jesz szlosni jednako priimluchi vsze Navuke Czirkve od Bogha dane, ki lyubi-selyno jedinoszt, y szlosno Veruvanye.

M. Jeszuli pak ova tako sztanovita da povszuda jednaka ie Czirkva vsza obszlu-savaiucha ?

V. Jeszu prez dvoinoszti : ar kadefzu god Katoliki, tamofze na ieden nachin Sz-Masse szlufe, za mertve sze moli; zavaiausze na pomoch Szvetczi Bosji, vallu-iesze da vřzaki volyu ima dobro, ali zlochiniti: da Poszti Korizmeni, y drugi vredni szu prestimania, y redovnichk sztalis: koia Krivoverczi odmechyu od szebe, nit vu Cirkve nasse nemogu chuti od nyh.

M. Koia ie druga sztran znamenya jedinoszti Czirkvene?

V. Ova ie: da ie Vera kako vsigdar od Apostolov nazveschyena, tak y potlamcd Namesztnikov Kristusseveh vu vremenu mira, y pregonov vsze jednaka: kakosze vsza nazveschaiu, kot szu bila pred 1000, letti, razglassena ovde vu Aſie &c. y vu Indiah,

M. Kojie treto ie znamenye ove Jedinoszti ?

V. Ovo : Kaiti nashi Verni imaiu jednaku prav-

pravdu, illi nachin, koiegasze imaiu vszi
dersat sivuchi vu Sz. Verre, y vu Czirk-
kve.

. Kakov ie ta nachin, illi pravda pelya-
iuchya vu tuliko dobro?

Jednako ie chutenye Sz. Otczev, Sz.
Szpravischa, y obchyne vsze Katolichan-
szke szlosnoga sze dersechye navuka.

. Moreli fallet Sz. szpravischie, gda do-
kancha otainosztu Sz. Verre, koieszze ima-
iu verruvat od vszeh Verneh vu Czirkve?

Tosze mora veruvat da G. Bogh takvo-
ga zla nigdar neprepushtij, ar ie obe-
chyal pri Sz. Matteiu *c. u' t.* Jaszem zva-

mi nuter do szkonchanya Szvetha, reku-
chi takai od Sz Duha, *Joan. 16. v. 13.*
Dosebit vos omnem veritatem : Podvuchal

vasz bude vszu isztinu, *Et in vobis erit* :
y vu vasz bude prebival : dapache veli :

Joan. 6. 14. v 16 Hoc faciam : to v-chi-
nim : *Ut vobiscum maneat in eternum*,

Da bu zvami prebival na veke Czirk-
kvu moiu ravnaiuchyemi, tako da pe-
klenszka vrata nigdar ie neobladaiu.

Matth. 16.
. Znamene drugo ko ie ove pravdene
Czirkve?

Je ovo. da ie sztanovito szveta.
. Tolitzu vszi Szveti, kojiszu vu ove
Czirkve?

Niszu vszi szveti lyudi, negh vnogi ja-
ko

ko gresni: nego! ie szveta zbog treh zrokov. 1. Da navuk dersij neoszku-nyen, y szvet, koga vszi lahko mogu obdenavat, y ovako sivuchi poszta szveti. 2. Zrok: kaiti gresnikom groziszte od sztrane Kristusove, akosze nepodadu vupokoru tolnacheh: kako szam jeden greh szmertni ie zadoszta za szkvarenje vekvechno: opominaiuch dasze szpomenu lyudi verno iz Szuda Bosiega, Purgatorijuna, y muk peklenyszkeh ober-nyvshiszte na dobri sitek, Treti zrok ie: dasze Szveta zove: Kaiti vu nyoi vszig-dar nahadiajuszte chedni te szvetoga siv-lienya lyudi, od koichszu pune Knyge kakoszu negdabili, y potlam: Sz. Am-bros. Sz. Augustin. Sz. Gregur Navuchi-tely; Szirkveni; Sz. Benedikt, Sz. Ferencz, Sz. Bernard, Sz. Katarina Senenszka, Sz. Quirin Biskup, y Muchenik Sziszechki, &c.

M. Koie ie treto znamenye ove pravdene Czirkve?

V. Je ovo, da ie obchinszka poszuda Katolika imenovana po vszem Szvethu naz-veschenya.

M. Gdo veli da ie ova, ni nemore druga bit?

V. G. Kristus szam pri Sz. Matth dal ie o-chito zapoved: *Euntes in mundum uni-versum predicate Evangelium*: Iduchi

po

po vszem szvetu nazvescha te Evange-
gelium : drugde takai : *Docete omnes gen-
tes* : Vuchete vsze narode.

M. Jeli čana ta oblaszt Lutheranom od Lu-
thera, Calvinistam od Calvina ; y dru-
gem od drugeh ?

V. Ni za iszto, negh lesè vu mesztu jed-
nom nevufaiuchysze takvoga poszla pri-
eti, kada ih ni poszlal G. Kristus, dapa-
che dabi mogli, radi bi y nassu Czirkvu
iszkorenili, ni dabi Neverru szvoiu pos-
li kamo nazveschat Boghu szuprotivnu :
koie nigdar neprepushti vnogo razffirini.

M. Koie znamenye ie cheterto ove Sz. je-
dine Czirkve ?

V. Ovo ie : Da ie sztalno Kerschyanszka
Apostolszka vu Navuku Apostolov na-
dehnyeneh od szamoga Bogha, y drugeh
po nyh nuter do denesz nepretergnuvs-
fische Naszleduvanye, illiti Successio Sz.
Otczev Papov nigdar, akopremfzu bili
prognani iz Rima zevszemi Redovniki
od krivoverczev do 40. puti tamo van.
Szveth bi znal vesh akobifze kada bilo
ovo Naszleduvanye, illi Successio preter-
gala Papov Sz.

M. Znamenye peto kò ie pravdene Szveto
Czirkve ?

V. Jeszu chuda vnoga ; ar ona morabiti
prava, y jedina Czirkva Kristusleva, vu
koieszu chuda ochita.

M. Nahādialifze kade kai od teh chud naze veschyeno ?

V. Nahadia : kako ie G. Kristus rekel pr Sz. Marku c. ult. Naszledovala budu zna menya one , ki veruvali budu ova: *In nomine meo Dæmonia ejicient , linguis loquentur noviss &c.*

M. Nili kai od toga drugde pizano vu Sz Evang ?

V. Je: Sz. Janus pisse c. 14. kako ie reke G. Kristus daiuchi oblaszt Vernem szvo iem : *Qui credit in me , opera , quæ ego facio , & ipse faciet , & maiora horum faciet quia ego ad Patrem vado : Ki veruie v me &c.* Sz. Matthei c. 10. ima takai pizano : *Euntes prædicate , mortuos suscite , leprosos mundate , Dæmones ejicite &c.* Sz. Marko c. nlt. *Prædicaverunt ubique DEO cooperante ; & sermonem confirmantibus sequentibus signis.* Kot Sz. Peter , y Janus Sz. Ferencz , Sz. Ferencz Xav.

M. Kerfchyenik ada vszaki Katolik moral chuda chiniti ?

V. Nemora vszaki, ar Sz. Pavel kakoti pokaraiuchi izpitava te szponassa 1. Cor c. 11. *Numquid omnes Prophete ? numquid omnes gratiam habent curationum* Toli vszi miloschyu imaiu ozdravlenya to ie ozdraviti gubave &c. kotbi hote rech i, nemoraiu toga imati vszi, ar toga

ni potrebno vsigdar ni vszigder.

M. Kakofze razmeiu one rechi G. Kristus. y vekffa bude od oveh chinil, ki bude vu me pravdeno veruval ?

V. Ni dabi vszi chuda jednako chinili, negh da vszigdarfzenaide med nymi, ki bude ih vech vu broiu chinil kot Szveti Xaverius, ih ie obudil vech od mertveh vu ime nyegvo &c. Sz. Mikula vekffe chudo pokazal ie fzkoszane na falleta obudivffi &c.

M. Jezuli y szada chuda vu Sz. ove Czirkve Katholichanfzke ?

V. Jezuz: od kojehfzu pune knyge popifzane od glasztoviteh vu fsvetosfzi, y v-navuku lyudi ter chedneh &c. Ki neveruie nai ide vu Affis, gledat kako telo Sz. Ferenczafztoji v.grobu na nogah, ochi odperte vu Nebo dersech. Sz. Antona Jezik czel ie vu Padue &c. Nai ide gledat vu Lauretum Hificze Matere Bosje nad zemlyum vu zraku fztociehye, kade vszekuntom chuda fze chine &c. Nai ide y drugam, y nai z. Verrum Jefuffa, y Mariu hvali.

DEEL X.

Gofzpodar Hife chez vfze leto vu fzvoiem Gofzpodarſztvu kai ima chiniti, y obderſavati.

Vu Proſzinczu, illiti vu Januariusſu.

1. **N**A novo Letto nai nachini dobro nakanenye, da hochye chez vfze leto fzvoia vsza miſſlenya, chinenya, y govorennya overſſitiſze terszit alduiuch mallomu Jefuſſevuna Hnalu, y Diku, z-obechanyem, da vu vszeh poſzleh fzvoieh hochye Bogha lyublyenoga pred ochima imati, kuliko naimarlyveiſſe bude moguche.

2. Vulye pchelszke, ako ie potreбно, iz jednoga meſzta vu drugo preneszi, tet ie dobro chuvai, ako bi toplo bilo, da nepoidu paſſe iſzkat.

3. Kokoffi da berse neszle budu, hrani je z-pechenum zobium, z-grabekom, ali z-pechenem na ſnite kruhom, to vendar po malom: ar nebi jako haſznovito neszle.

4. Pokehdobſzada konyi dlaku puschyau, imai veksu ſzkerb na nye.

5. Ako ie zevſzema jaka zima Bedoviam breiem, y ako jur mlade imaiu ſrebichye,

nedavaim merzlo vode piti • neg mlachne vlevai nuter, y onak ie napaiai.

6. Ako ie negda topleiffi dan, takai pufchyai van marhu, dasze preide.

7. Odhranyena Teleta vuchini rezat, gda ie zadny fertaly Meszecza.

8. Ovczam davai lisztie jeszenovo, ako-ga nechye dvechiti, nit grizti, razluchi ie od drugeh, ar na szlezene, y jetrah imaiu nekai.

9. Czepc mlade, z szlabo drevie, da ga koze, y zaiczi negrizu, vuzmi lanye kozie, kraviega gnoia, y onak suchi volovszke zmestai, y od sztuchenoga pelina osmekni te poskropi smestana ova szkupa zverhu czepov.

10. Detelya kade ima meszto, pervo kak szneg opade, potruszi z-pepelom, z-kokoffem, y golubiem lanyem, ili gnoiem, ovako zadobitze trava lepsa navlasztito detelya.

11. Iz dreva szad donassaiuchyega mozas ov Meszecz szuho szverfiè, ptichia gnyezda, y osztala iz koiehsze guschenicze legu, obrezati, y oznasiti.

12. Dreva velika za His nachinanye, y osztala szada poszeczi, kada Meszecz dolle ide, ar ovako nebudu chervojedine podversena.

Vu Szechnu, alliti vu Fehruaru.

1. **O** Doike hasznovite, kojisze polegu vu gore iduchyem ovom Meszeczu, marlyvo chuvai, y hrani.

2. Ochishti vulye, y akoszu koji nepotrebni Kralyizi med pchelami van ie szpravi y pomori.

3. Guszke, Pure, Kokossi naszadi, y osztala, ako mores.

4. Schyuke szu szada naibolste: zato lovi ie marlivo, ako mores.

5. Mravischya, kada ie mokro vreme, v-jutro rano, ali vecher keszno jako szkupa zbijai zklinom, ovako ie zapros, da neziddu van.

6. Napuschyai vu Ribniake Ribe vu zadnyem fertalyu Meszecza.

7. Kapusztu, vukret, glavaticzu, okolu Fassenka, ali kesznye joschye poszei na zemlyu potrusfenu zkokotliem lanyem, akosze bude zmerzavala zemlya, tako zineffai z-ovem isztem lanyem szeme, y ovako poszei szlobodno.

8. v-Meszeczu doile iduchyem, ali v-novom (kako vreme zlufilo bude) moras szeti Persin, Spinacz, Povertniczu, Salatu, Cherlyenecz luk, szladki Janus, Bob, Grab, Merlin, y osztala ovem szpodobna zaszadi, kotszu kakve felle.

9. Tri-

9. Tri dneve novoga Meszeczca obresi drevie szadoveno, zernye poszadi, y ogradi malo drevie: nai preszadyati drevia nit sztaroga, nit mladoga, gdaie mokro, nit ga z-mokrum zemlyum nezaszipavai, drugach bisze poszuffilo, y vszehnolo.

10. Meseeczov ie za rezati Terszie, y vezati, y koliti, prik'aden.

11. Drevie sztanovito moras tako zagnoititi, da mlade sibicye obszeches do tal, y niter lanya posztavi, gdeszi obszekel, ter izpukal od korena, ter ovo iszto korenye dreva, zaszipliy ter ztratinum v-rezanum zlopatum pokriti nezapuszti. ter ovako berse zarasztesze z-travum zemlye.

Vu Szusczu, illiti Gregurschyaku.

1. **G**Rah, y Lechyu szej ô zadnyem Meszeczca fertalyu jedno tri dneve pred mlaiem, ar ovako berse idu vu czvet, akofsze nezmerzava.

2. Szeme od Kapuszte namochi vu vodu, vu kole persin kuhanie bil, ar ovako zelye ie szlobodno od chervov.

3. Ov Meszecz preszadi hmel, y obdelai da tiga doszta naraszte za Pivu kuhati.

4. Zob moras illiti szeme za szejat obchiniti, jedno oszem dny Meszeczca novoga, ali punoga okolu oszem takai dan, ar vu Meszczu ovom Zob ima obilno zernya, â malu szlamu: vu malom travnu pak po-

szeiana pomanye zernya, vech szlame. Akolze pak orie mokra zemlya za zob, vnogo ie peszie trave, â malo ie zobu.

5. Letny jachmen poszei vu sztarom Mefzeczku ako mores.

6. Pfeniczu, y Hers szei okolu zadnyega fertalya, ako ti vreme dopuszti: ovaszeta va ni za vszaki Orszagh, negh malo Mestyaka, â ovoga Szuszcza za jako merzle.

7. Persin, Gziklu, Kolorabu, Gherlyeczech porluk, merkvu, y povertniczu preszadi vu gluboku, peschyevnu, alli tusztu vendar zemlyu, y k-tomu kada ie sztar Mefszecz.

8. Glavaticzu za szeme obchuvanu van posztavi, gda Mefszecz dole ide, y dobroiu pokriva da ioi mraz nenaskodi.

9. Jabuke, y Hruske czepi vu mladom Mefszeczku, ar ovak berse donassaiu szada.

10. Drevie szadoveno chisztu od oneh, koia guszenicze zrokuju, kadafze toplo pochne, teda one van idu, rasztu, y skode dreviu.

11. Krape polovi, ako ih ie kaj vu Ribnyaku tvoiem, ter ie o pervom fertalyu, ali vu puom Mefszeczku presztavi vu drugoga.

12. Mefszecz ov borefze med szobnm il, liti mreszte Ribe, Schyuke, Bisztrange, Menyki, Glavachi, malle, illi Peszaki &c.

*Vu Malom Traunu, illiti Gyur-
gyevsbaku.*

1. **O**Vcze szada imas okupati. y oprati, ako ih kai imas, y osztrichy vzevsi Runo iz nyh, akoszu toplá vremena, á ne drugach.

2. Kade ie psenicza na jakó tuszte izem-lye naglo zrasla, doklam ni v-kolencze posla, moresiu prirezat, y davat doie-tyem volovszkem Materam, y onak budu vnogo mleka imale.

3. Dinszkoga: y Gerchkinoga szemena vszemi, koie dveh, ali treh let ie, posza- diga, y znai da ie bolse, kako jednoga le- ta, zernye od Dinye pervo namochi vu czukernu vodu.

4. Tikve, y zemelszke jabuke szadi za novem Meszczom, nekoliku dan.

5. Muslicze zemelszke skodlyve pover- telyu mores z-pepelom, y z-prahom iztu- chenoga vuglenya. y z-drugemi prognati, y potisiti.

6. Drevie vech negnoi odszada, arsze korena primu skodlyvichervi grizuchyga.

7. Kokossam davať szada szkoszanoga mladoga strichyaka, alikopriv, med ps- nichne poszeiezmesaneh, y ovak budu bo- lye neszle.

8. Pchele szada marlyvo hrani, kad doi- le Meszcz ide.

9. Ribnyaki ako pervo niszu zribami oszkerblieni, tako je vreme nye napuschyati nuter, ar vu ovom Meszczu kotesze, y rasztu bolye kak drugda.

10. Meszcz ov Ribe vnogoverszte mre- szteh poveksavaiusze tuliko vekse, kuli- ko mense.

*Vu Velikom Travnu, allit i Fili-
povschyaku.*

1. **Z**lmszke szterni pushti raszti, nit ie neprirezavai, neg nai rasztu vu my- ru, ar ie nye doba, nitsze ni boiati, kaibi preraszla.

2. Szada tersziszze gnoi voziti na polye, na koiem szejati miszlys.

3. Szeme od luka namochi vu vodu gnoi- nu dobro, pak vszemfiga van poszuffi, daga szejati budes mogel lese, y to szuffiga na zraku, â ne na izunczu.

4. Marhe rogate nepuschai pervo na passu, doklam ni szuncze dobro viszoko, pervo iepak dai doma jednu shnytu kru- ha z-putrom namazanoga.

5. Kada megle velike padaiu, marhu derfi doma, da ne zbetesa.

6. Szeme psenichno, y herseno, akoga imas za hranu tvoiu marlyvoga melfai szimo tamo po podu, kako zachnu cveszti na polyu. y ovo ti bude hasznilo zernye vekse donassaiuch.

7. Ov Mefzecz kotesze Krapí, Karaffi, y nekoie druge Ribe mreszteh.

Vu Klafznu, alliti Ivanschyaku.

1. **S**Zada moras gnoi raztrusziti po nyvah, y podoratiga vchiniti.

2. Kefzni lan fzei okolu Vidova, tes k tomu pred pol dan.

3. Kokoruzn, y Bob szadi ô pochetku ovoga Mefzecz pred Ivanyem, kada Mefzecz gore ide.

4. Kai ie od szemenya zrelo, pobirai vu lepom vremenu, vu gore iduchyem Mefzecz, ali kada ie pun.

5. Repu fzei gda Mefzecz dole ide; Endiviu salatu za zimu, kada gore ide Mefzecz.

6. Povertniczu, illi Rodkvu pako kada dole Mefzecz ide.

7. Chesnyak vefi marlyvo, y Cherlyenecz dole pritisznuvfli, da vu szeme nepoide.

8. Szkerb imati moras vszigdar, da ova szemenya rechena za vremenom desgyevnem vu prikkladnu mokru zemlyu poszeies, bolye hasnij, kako pazit na Mefzecz.

9. Dreviu zlochesztomu, koie nenapredue rasztuch,; daimu sztaroga gnoia Ovchiega, Kraviega, ali y ptichiega lanyá: á to pod vecher kafzno.

10. Vu loze prepovedai iz Drevia kore gulyti dole, y szmolu obszekati.

11. Pred Jakopovom Kokotichke mlade kopi, ter vu gore iduchyem Mefzeczu Gu-
szkam perie puchi, ar drugo naberzom
zraszte.

12. Napchelepazi, ar koieszte vu ovom
Mefzeczu roie, derieszte za na bolffe, ;ofze
buino po Troiakeh.

13. Rake szada pochni loviti vu punom
Mefzeczu, terfze gofzti snymi.

14. Vu ovom Mefzeczu mresztesze, y
kote vnoge Ribe Krapu, Karaszi, Linyi, Bel-
ke, Szmugyi, Glavaticze &c.

Vu Szerpnu, alliti Jakopovfchyaku.

1. **S** Zad otrobi liztie z zelya, ako ie ve-
liko, y okopaigache ima vlage.

2. Szadoveno drevie, koie kai terpi od
szuncza povenuvffi kuliko, tako pridaimu
zdola zemlye friske, alli fzkopai falate na
tratine, y onak fztebla oblofi okolu zverhu
korena.

3. Okolu Margetinya poszei szeme za
repu koschyczu vu zadnyem fertalyu ovo-
ga Mefzecza, y ovaksze lese mehko fzkuba.

4. Szeme glavaticjno poszei izada o Ja-
kopovu, ali ofzem dan kaffnye, ako ho-
chyes zimfzkogazelya imati.

5. Szada ie vreme marhu pufchyati fzkupa.

6. Pazi da mladeh izviny nepufztis hra-
nitilfe, ar ie nyhov chemer.

7. Vu ovom takai Mefzeczu kotesze tre-
ti put vifzakoiachke Ribe.

Vu Veliko - Mefsnyaku.

1. Szkerb imai da guszenicze pobiras iz zelya, y repe, da zasze negoszpodare.

2. Lak vuchini popukati, y szpraviti okou Bartholova.

3. Drevcza mlada, y Czepoviè zalevai vecher z-vodum ne merzlum, tak vendar pazech da nepoleies sztebla, neg lepo daleka,

4. Spinacz za zimu szada szejati moras.

5. Iz Terszia bude oplel lisztie, da grozli bolye budusze grelli od szuncza, y onakze zernye bolye szkuhat, y doszreti bude moglo.

6. Odoikov maleh, koji sze szada polegu, nederfi dugo za hranu, kot druge, ki doidu vu osztaleh Mefzeczeh, pol szechnu.

7. Iz vulya nekuliko podrefi szetov meda, da bude kam drugoga nosziti szkerbna pchela imala.

8. Od szada nemechy vech jajez pod kokosfi: ako hochyes da dugo dobra jaicza budu, zakopai v-szol, v-poszeie, v-pepel ali v-hers.

6. Szadasze szkerbi da, doszta pusev szpravis v-szvoie meszto za zimu.

10. Ovde chetetti put Ribe vszakoiachke napreduiu, ali ni marati vnogo potrebno, kada ie zadnych: kaibi lov nyh mreztu naskodil.

Vu Malo Mefsnyaku.

1. **S**Zada moras poszluvati okolu Herfi ,
Pfenicze , y zimfzkoga jachmena, ka-
kosze mogu prikladno poszeiati vu gotovu
zemlyu.
2. Mehkote, illiti Nyve, koie vech neh-
te donassati szada, pushti zorat, pognoijt ,
pak teda Detelyu poszei, ali drugo kai
szeno donesze.
3. Vertne szloge, ali gredicze za protu-
letnu szetvu vuchini pognoijt &c.
4. Mszecz ov mores med van vzimati
akotisce vidi, ali kafsnye: y hmel za Pivu
ne poszuffeni na szunczu, negh v-hladu.
5. Ako szad kakov iz Drevia vzemes,
tako odkopai zemlyu nekuliko, da korenye
oduhu imatj bude moglo.
6. Szada mores orehe dolle oklatiti, y v-
jednu lodriczu zapreti, dati friski osztanu
dugo vremena.
7. Mores y szada marhu szkupa puschyati
od ovacz vdobis mlade janycze ô Szvech-
nicze. NB. Ar Ovcva noszi dvadeszet y je-
den tieden, kai rauno od Matheieva doide,
ali okolu &c.
8. Od szada vszemi szkerb na Ribe, ar
ie szlobodno loviti mores.

Vu Lukovschyaku, ali Miholschyaku,

1. **K**onyem znutra okolu zubij vu gubczu
osznasi vsza vu dole iduchyem Me-
szc-

szeezu marlivo : nameffai grahove szlame med kermu , ar ie ovo dobro szuprot chervom , koifze polegu vu nyh.

2. Davai Kokoffam prekuhane zobi , ar ovako raiffi jaicza neszu.

3. Mefzcz ov zaszadi orehovo drevie , y szuffi szad za zimnu , y leto,

4. Zelno , y repno lisztie szuffi , raffivffii po chisztom podu za marhu vu zime , koie lisztie prekuhano davatiffe more rechene marhe.

5. Koschycze tverde (kotszu breszkvene , mandulшке &c.) moras szada vu zemlyu zaszadit vu gore rasztuchyem Mefzczu.

6. Jabukova dreva mores takai , kotszu takai hruskvena , chreffneva , y ovem szpodobna tverdoga szada dreva preszaditi ũ zadnyem fertalyu , ali ni pervo , negh kad lisztie dole ie opalo iz nyega,

7. Okolu Lukova moras vifa za protulethie potrebna za szeme , iz zemlye vzeti , ter vu Pivniczu posztaviti zakopavffii.

8. Drevie szadoveno moras ov Mefzcz obfechy , y zgnoiem szvinszkem , zdola oblofiti ter obszipati.

Vu vsze Szvetchyaku.

1. **C**Zepovic , illiti mlade czepe moras oblofit pokrivyffii szlamum marlyvo szuprot ogrizavanyu zaiczev , y od zime szegurneiffe vuchinivffii.

2. Divia dreva poszadi dva, ali tri dneve za mladem Meszczem, moraiu pak ravna bit, y okrugla za czepit vu szvoiem vremeniu.

3. Truhleno, ali ranyeno Drevie moras van izrezat do dobroga, illi zdravoga, y onak obdai rane zlanyem kraviem, y oveš szuknom.

4. Szada vchini Hren, zimszku povertniczu, Persin, Czikoriu, Endiviu, Zeller, iszkopat, ter vu Pivnicze zakopat, y poszadit.

5. Olupke repne, szad moras na drug obeszit, ali na podu rasztegnit, da vu zime szkuhani budusze mogli marficze jeszti davat.

6. Szada mores na liszicze, y zaicze pazit, da ie sztrelyas, y jerebicze lovis. Szad ie lov takai Diviakov, Jellenov, Sern, divieh machkov &c.

7. Od trinajsztoga dneva ovoga Meszczu, do trinajsztoga dneva Proszincza ie jako dobro Dreva szechy za nachinyat Hise, z ostala ter to vu dole iduchyem Meszczu naibolye szuprot chervojedine, a nato pazi da bude lep dan.

8. Raztruszi on prah, koji szpod pile ide gdasze jalovo drevo pili, po mokreh mekotah, illi Travnikeh, ar teda zraszte obilno samo Detelye.

9. Vchini Dimnyak marlyvo pometat,
ter

ter one szańc ztuczi, raztruszi po Travniku, ali poleg mladoga, y sztaroga drevia raztruszi.

10. Mores pusztit vu Ribniaku krapovszki mreszt polovit vzemsi van, ter za dobru zimę obchuvatga, da potlam pohaszni.

Vu Veliko Bosichnyaku, illiti Grudnu.

1. **K** Qkuffia jaicza vu oveh idvanaisztech dneveh zneffena, chuvai dasze nezmerznu, ter ie naszadi pod kokosfi, ter ovak budu lepi, y veliki Pischyenczi zraszti zagoda mogli, â to vu Proszinczu, ali y keffnye.

2. Pivnicze, y Boltej zatverdi szlamum zarad zime.

3. Ovczam davai lechnyukassu, y pfenichnu szlamu jeszti, â ne zobenu ar ova ne dobra za nye.

4. Vulie pchelszke dobro zatverdi, da nebudu mogle van izaiti oszebuino ako ie sznegh.

5. Pepel on, chez koiega lugh ie ptesfel dole, sztavi na korenye drevia, ter ovak chervi: y druga skodlyva prognat budusze mogla.

6. Drevie mlado ovesi dobro szlamum, ter ogradi z-ternyem, y kupinyem, da nebu moglo nistar ogrizavatga.

7. Szvinyam davai szada konoplye, alli
ipus-

puskenoga i raha za jednu hit, za prognat im sztanovite prischye zpod jezika.

8. Telichye mlade podigli jezic oglei dobro, a tize nahadyaiu tamo nekoie bradavicze bele, koie mores z oftremi kleschyami odtergat van; zatem z-chessnyaka sztuch, szolienum vodum, y z-ocztom zmellat, ter ono ranyeno melzto natreti, oprati, y zmedom namazat v-jutro, y vecher jedno tri, ali chetiri dneve.

9. Tuszte szvinye, ako rade nehte jezti, dai im v-Pechyi poszussenoga kruha iz zobi meszenoga tepechenoga dobro.

DEEL XI.

Kako Vreme vszakoga Meszecza poleg Muskoga Kalendara morefze poznati iz nekoieh znameniy.

Vu Proszinczu.

1. **A** Ko pervi dan Proszincza szuncze z-cherlyenem oblakom ide gore, tako znamenue ovoga letta vnogo skodlyveh te zmellaneh vremen. Ako pak szuncze ov dai szija szvetlo, y lepo, tako do-
nescze

nesce letnye vreme vnogo Rijb, Vina. y Szada.

2. Ako na Preobernenye Sz. Paula lepo, y szunczechiszto szija, znamenue obilno letto z-Vinom, Pfeniczum, y osztalem fitkom.

3. Ako na Pavlovo ie Megla velika, tak znamenue velik pomor. Ako pak desgij, ali ide sznegh, tako znamenue velikudraginu szvarih za sivlenye lyucziva.

4. Vod vnosina ov Meszcz ima nava-du obetat mallo Vina, a mallo vod vnogo vina obechye.

5. Ako ie na dan Sz. Vincencza vedro y lepo jafzno szuncze, vlatifze ie doizta Herfi, y vnogo vina zadobit.

6. Ako pred ovem Meszczom ni ja zima, nitize nezmerzava, nit ni sznega tako zakonom obchynszkem to nadome- fztifze vu Szusczu, y Malom Travnu.

7. Ako vuki po zime jaku zaviani, y Liszicze laiu, znamenue zimu veliku.

8. Germlyavicza vu ovom zimnom vre- menu, znamenue datye zimu veliku.

Vu Szechnu Meszczu.

1. **N**A Szvechniczu (kot Muski Kalender velij) prehadia polzime, naitifze derse szredozimci o Pavlovu ovde: zars- ditoga Hise Gospodar mora poloviczu kerme joschye zachuvat za Marhu.

2. Ako na Szvechniczu szuncze lepo, jasnu szija, tak jos bude vech sznega, zima jos chye ostreisha nasztaiala, y lan obilno bude raszel.

3. Ako ie na Szvechniczu jasno vedro, y lepo, tako Jazvecz vu jame szvoie osztane szumnivffisze, da jos chye zima bude: ako pak desgy ide, ali szneg, tak izide van, nitize vech neboij velike zime.

4. Ako na Protuletie saba podvecher jakoregechyu, y kriche, taku nazveschyaiu toplotu, dobro, y hasznovito vreme.

5. Kuliko dugosze Szlavichki pred Szvechniczum chuiu, tuliko za nyum muchati navadu imaiu, ar za temtoga doide jedno merzlo vreme.

6. Sz. Mathias tere led, akoga naide, akoga ni, takga nachinya.

7. AKO na dan Sztolicze Petrove, y Sz. Matiaffa ie zburkano vreme, tak 10. dan potlam ie zmeshano, nekoji stimaiu 40. dan.

8. Ako vu ovom Meszeczcu polovlyene sticze jeszu tuszte, y sute, taku povedaiu jos chye nadalye zimu, y sznega vech.

9. Ako ô Protulethiu ie ledeno, szkli-
szko odleda, jako szetve skodi.

Vu Szusczu.

1. **S**Zusiecz szuh. Mali Traven moker, te-
hladen Veliki Traven nspugnyava z-
Vinom Pivnicze, y donassa doszta szena.

2. Kadaie Dan y Noch na Szvetek Nazveschenya Marie vedrena, jaszno szuncze szija, znamenuie rodno letto, y dobro plodnuzemlyu.

3. Vnogo desgya ov Mieszecz znamenuie zrokuiuch nerodno letto,

4. Desgy jna veliki Petek donassa letto zadom obilno.

5. Desgy na Vuzem donassa desgyevie vszaku Nedeliu do Troiakov

6. Szunczev sznegh skodi szterni.

7. Szuszevo Desgyevie vnogo, chini zuho lettno vreme, zato govor sztari yudi Muski, Szuschev desgy moras z havlom kopat van.

8. Szuschev prah ie zverhu zlata, y szre-
ra prestimaneissi.

9. Ako ni Nedelya pred Vuzmom lepa e jaszna, znamenuie vman letto.

10. Ako germi vu ovom Mieszeczu, tako ufatszeie rodnoga letta, obilnoga sz-
om potrebnem za sivlenye.

*Vu Malom Travnu, alliti Gyur-
gyevschaku.*

K Ako vu ovom Mieszeczu chresnye czveru, tako mora y grozdie job-
veszti.

2. Nedelya pred Vuzmom ie lepa, y ja-
na, tako nazveschya jedno rodno letto.

3. Ako na Vuzem jako desgy ide, ta-
ko

ko bude szuffa, y malo kerme.

4. Szuffa vu Malom Travnu ie skodli va vlaga pako ie dobra, ali mokro kadaie donassa ofzebuino doszta szena, y vina.

5. Kadana dan Sz. Tiburtiuffa polya lepo sze zelene, tako znamenuie doszta dobrog Sitka, Pfenicze, Herfi, Jachmena, y osztaleh.

6. Kako dugo! pred Markovom saba regchyu, y kriche, tako dugo muche potlam.

Vu Velikom Travnu, illiti vu Filipovschyaku.

1. **N**A Filipovo, y Jacopovo podisuszta naivech zburkana vremena, ali ne vszigdar.

2. Hladen Meszcz ov, chini dobro Vino, y Szeno.

3. Moker Mali Traven, vedren, alliti jaszen ie Ivanschyak: moker Veliki Traven, topel ie Jakopovschyak.

4. Szuncze lepo ako szija, na dan Sz. Verbana, bude Vino dobro, ide desgy, tako bude kiszelo.

5. Ako lepo drevie hrasztovo czvete, tako poveda doszta puzra, y maszla.

6. Kakovo ie vremena Verbanovo, takovo bude y jeszenszko vreme.

7. Ako vu Meszczu ovom vechkrat ger mij, tako ie rado dobro, y rodno letto.

8. Troiachki desgy ie Vinu skodlyv.

9. Vedro , illi jaszno vreme, na dan Zafztuplenya Kristuffevoga , znamenuie roden desgy, alli pak nerodno letto.

10. Sz. Pankratia, alli dvanaiszti ovoga Meszecza , jasznen dan, obechye doszta dobrog Vina.

11. Kada sabicza zelena na Tersziu , alli na Dreviu regechye , malo zatem ie desgy.

Vu Ivanschyaku , illiti vu Klasznu.

1. **D** Esgyi na Medardovo , tako 40. dny nesztalno vreme ie.

2. Desgyi ô Vidovu , tako naskodi ov desgy Jachmenu.

3. Desgyi na Ivanye , tako bude morala bit mochuarna zemlya , y naskodi lesnyakom.

4. Akofze dugo po Ivanu kukuvacha puschyachut , taku znamenuie veliku Draginu sztvary vszkoiachkeh.

5. Lep dan na Telovo obechye dobro letnye vreme,

6. Ako germi vnogokrat vu ovom Meszczu , tako znamenuie turobno letto.

Vu Szerpnu , illiti vu Jakopovschyaku.

1. **A** Ko desgyi na dan Pohadianya D. Marie , znamenuie vech desgya, do 40. dan.

2. Desgyi na Jakopovo , ali tri dneve predi , pokvaritse selud.

3. Desgyi na Margaretinye, takofze pokvare Latinszki Lessnyaki, Orehi, te pri nash radi opadaiu Lessnyaki domachi, y Divji.

4. Magdalenin desgy vleche, za szobum vech desgyevia.

5. Ako ie zrak nadut szada szuncze, szada oblachno, ako muhe szu nepokoine, y grizu; kako takai buhe, tako bude naskorom desgy isfel.

6. Ako na tleh lesechya posenyena Her puczafze, ter klaszie daie glasz, tako naskorom desgy doide.

7. Ako vu Mefzeczu ovom jako germi tako Herfi, y Jachmenu naskodit hochye.

Vu Veliko Mefsnnyaku.

1. **A** Ko na Veliku Mafsu szuncze jaszne te lepo szija, ufatfzeie doszta dobroga Vina

2. Ako na Lavrenczevo, y Bartholovo lepo ie vreme, tako kase dobro Jeszen, y vufatfzeie zadobit dobroga Vina.

3. Kakovo ie vreme na Bartholovo, takova morabit vsza Jeszen.

4. Kada na dan Glavofzeka Ivanovoga desgy, tako Orehi poginut imaiu.

5. Ako vu ovom Mefzeczu vnogo te lepo szuncze szija, tako ufatfzeie dobroga Vina zadobit.

Vu Malo Mefsnnyaku.

- A** Ko germi vu pochetku ovoga Meszeczca, tako znamenuie vnogo szteriza drugo letto doiduchye.
2. Ako ie lep dan na Matheievo, nazvesnia chetiri tiedne lepo vreme, y za drugo letto doszta vina.
3. Ako germi na Miholye, bude vnogo szternszkoga, ali pak malo szada, y za tem szleduiu jaki vetri.
4. Ako na Miholye doszta seluda iz Dreva pade, bude doszta sznega pred Bosichyem.
5. Ako v Jeszeni vu seludu navlaiztito zerovom jeden cherv szpodoben pavuku palomu naidesze, tako znamenuie doiduchye letto neszrechno: ako jedna kakoti puha, znamenuie szrednye letto; ako pak travi cherv ie nutre, tako poveda rodno, ali plodno letto: ako pak zevszemani starze nutre nenahadia, tako mora jeden pozor znamenuvati.
6. Ako kaszno germi v-Jeszeni, tako potlam radam nasztane Dragina.
7. Ako Rose kaszno v-Jeszeni drugoch zvetu, znamenuvati more Pomor.

Vu Miholschyaku.

- A** Ko lisztie vu Malo Mefsnnyaku, y vu ovom Meszeczcu, nerado iz Drevia opada, tako doide tverda zima, y doide vnoshijna kebrov v-letu na drevie.

2. Ako serjavi, ter Guszke divje prehadiaiu, tako naskorom doide zima.

3. Ako vnosina sirana hrasztiù naimre, ie, znamenie ostru zimu.

4. Ako lisztie iz drevia opadaiuchye, ter ne dalko od szvoga dreva, negh szkupa pod nym osztaiie, jedno letto rodno znamenuvat i mora.

5. Ovcze akosze rade podvecher vu hlev nedadù zapreti, tako naskorom desgy, ali szneg nadoide.

Vu Vsze Szvechyku.

1. **K** Akovo vreme ov Meszcz ie, takovo mora biti Szuszcza Meszczza.

2. Ako na Martinye szuncze lepo szija, tako doide tverda zima, y ostra.

3. Ako vu pechene Guszke Martinszke perszi jeszu nit pravo cherlyene, nit sute, bude velika zima, ako bele jeszu, tako desgyevie, ali szneg doide.

4. Kakosze pokase dan Sz. Katarine, takosze more kazat Proszinecz: kakosze pak drugipo Katarininyu, dan pokase, takovo bude y Szvechen.

Vu Veliko Bosiohnyaku, alliti Grudnu.

1. **B** Osich zelen, ali topel odvis, donesze bel Vuzem, toieto doszta sznega.

2. Ako germi vu ovom Meszczu, takovo letto imati vnogo vetrov hochye.

3. Ako na Bosich ide vino van na pily-

ku mēssaiuchsze, tako dobro bude letto za vino.

4. Veter ako pufse na Bosichnu noch od izhoča szunchenoga, tako znamenuie Ponor marhe, illiti da ginula bude. Veter ako pufse od Zadoda szunchenoga, tako norala budu pomirat velika Gofzpoda. Ako od Poldneva pufse, znamenuie Betege hude. Ako pufse Zgorecz, tako znamenuie dobro letto.

5. Ako szuncze jaszno szijà na Bosich, ako znamenuie letto szrechno, y mirovno, ako pak szijà drugi dan, tako znamenuie trafinu.

DEEL XII.

Kada vszaki Mefzecz szuncze izhadia, y zahadia.

Froszinecz, illiti Ianuarius.

Vu pochetku lettadan ie dugh oszem vùr, zatèm polahku ide gore natuliko da na konczu Mefzeczaden ima devet vùr, szuncze van izhagya pred ofzmum vumum, y zahadyaza chetertum.

Szechen, illiti Februanus.

Vu pochetku ovoga Mefzeza je dan dugh

dug si nekuliko vech od devet vùr, zatem raszte nekuliko, da na konczu ima deszet vur, y tri fertalye : szuncze izhadya pred szednum vurum, y zahadia za petum vurum.

Szuffecz, il'iii Martius.

Vu ovom Mieszeczu dan, y noch szkoro jednaka vu zachetku ie, y vszaki ima dvanaiszt vur : szuncze van ide ob seszte vure, y zahadya ob seszte vure.

Mali Traven, ill'ti Aprilis.

Vu ovom Mieszeczu dan poveksava sze szedem fertalyev rasztùch, y na konczu je dug cheternaiszt vur, y pol : szuncze van izhadya okolu pete vure, y zahadya okolu szedme vure.

Veliki Traven, illiti Majus.

Vu ovom Mieszeczu dan poveksava sze pet fertalyev, natuliko da na konczu je dug petnaiszt vur, y tri fertalye : szuncze izhadya pred chetertum, y zahadya pred oszmum.

Klaszeu, illiti Junius.

Vu ovom Mieszeczu je dan naidug si naimrevisse od sesztanaiszt vur, ovde dnevi dole idu zachemsi okolu Ivana : szuncze izkadya pred chetertum vurum, y zahadya za oszmum.

Szerpen, illiti Julius.

Vu ovom Mieszeczu dan dole ide jednu
yuru

vuru tako da ie dug den petnaiszt vur ;
szuncze van izhadya za chetertum vuru,
y zahadya pred oszmum vuru.

Veliko Mefsnyak, illiti Augustus.

Vu ovom Mefseczu dan ide dole pet fertalyev, natuliko da na konczu ie dug trinaiszt vur, y jeden fertaly. Szuncze izhadya pred petum vuru, y zahadya okolu szedme.

Malo Mefsnyak, illiti September.

Vu ovom Mefseczu dan, y noch jeszu y drugi put jednaki, dvanaiszt vur dugiszu jeden, y drugi. Szuncze izhadya van ob seszte vure, y zadadya ob seszte.

Mibolschyak, alliti October.

Vu ovom Mefseczu den je dug jedenaiszt vur, y pol: odzimlye dole polahku nuter do szedem fertalyev, tako, da na konczu devet vur, y tri fertalye ima dan. Szuncze izhadya megy sesztum, y szedmum vuru, a zahadya med petum, y sesztum.

Vsze Szvetebyak, illiti November.

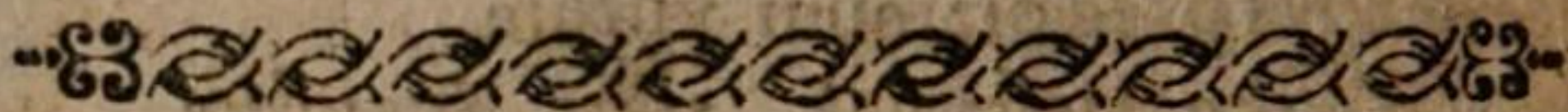
Vu ovom Mefseczu dan ie dug oszem vur, jeden fertaly dole odnimlyuchy szkoro pol drugu vuru, Szuncze izhadia med szedmum vuru, y oszmum, a zahadya med chetertum, y petum.

Veliki Bosicknyak, illiti December.

Vu ovom Mefseczu ie naikratkeilli dan kojini zevizema oszem vur dug. Szuncze

izhadya ob ofzme vure, â zahadya okolu cheterte vure.

DEEL XIII.

Gofzpodar Hife kai mora obderfavati za napreduvati vu Pchelah.

1. **V**vulye pchelszke akofzu szpleteni od fibicz. mora zvuna omazat dobro z volofzkem gnoiem, illiti lanyem, ali szkupa zmeffanoga vapna vzemfi, dasze obra ne ovak od zime, desgya, y vetra: kade pako ie vuly iz dreva nachinyen, lifztor zgora deszka omazatfe mora.

2. Vulyem morafze nachiniti vulnyak od Deszèk, nit ni blizu zida, da naimre bude fze moglo okolu ogledati, ofznafiti, akobi kai potrebno bilo.

3. Luknye, kuda nuter poiti morain, y van izhaiati pchele, nemoraiubiti velike, negh za jeden palecz, de lehko passu no fzile budu nuter, y ofztala za med.

4. Vulye ove pchelszke potrebno ie po fztaviti proti szunchenomiu izhodu, y proti poldnevu, ter vu takovo mészto, kade jeden frisek potok teche, ali konchemar dobra voda blizu onoga mészta ie: y ztem
bolye

bolye ako vszakoiachkeroficze okoluczvetù

5. Pchele gde sztoie, nemora blizu nyh viszoko Drevie biti, ar akosze Roi na viszoko posztavi, teskosze, ali nikako dole nemore vzeti.

6. Szpoznanye Lyudi vuchij, da pchela devet, ali deszet lett fiveti more.

7. Ako pchele ne idu rade van na passu, nit neletchyu guszto okolu, znamenye ie da Kralya nimaiu, ali da ie betesen, zato nehte poszluvati.

8. Kraly pchelszki ie nekuliko dugfi te vorkfi od drugeh, sut ie, ima noge duge, krelyuli malyahne, ie lep, srok; nit nima salcza.

9. Pchele one szu naibolse, koie jako rade kolyu, brundaiu, branesze, y szerszesze na one, ki okolu nyh osztrebaiu.

10. Pchele potreбноie vu Szunczu Meszczu ogledati, gda ie dan jaszen, y vedren, ter dobro tih prez vetra.

11. Vu Malom Travnu gda Meszcz dole ide, potreбноie nyè marlyvo kermiti, alli medtemtoga sztari mèd nemorasze im davat, negh frisek.

12. Ako pak takvoga ni meda za nyh, tako treba szuheh szliv, figh, kukaneh hrufsek, ali szuhoga grozdia, kot ie czibebe latinszko &c. davati.

13. Roji obchynszkem zakonom izhadiaju ô Margaretinyu ali okolu Ivanya: Roji Ivanyszki nai bolse szedersè.

dug si nekuliko vech od devet vùr, zatem raszte nekuliko, da na konczu ima deszet vur, y tri fertalye : szuncze izhadya pred szednum vurum, y zahadia za petum vurum.

Szussecz, illiti Martius.

Vu ovom Mieszeczu dan, y noch szkoro jednaka vu zachetku ie, y vszaki ima dvanaiszt vur : szuncze van ide ob seszte vure, y zahadya ob seszte vure.

Mali Traven, illiti Aprilis.

Vu ovom Mieszeczu dan poveksavasze szedem fertalyev rasztùch, y na konczu ie dugh cheternaiszt vur, y pol : szuncze van izhadya okolu pete vure, y zahadya okolu szedme vure.

Veliki Traven, illiti Majus.

Vu ovom Mieszeczu dan poveksavasze pet fertalyev, natuliko da na konczu ie dug petnaiszt vur, y tri fertalye : szuncze izhadya pred chetertum, y zahadya pred oszmum.

Klaszeu, illiti Junius.

Vu ovom Mieszeczu je dan naidugsi naimrevisse od sesztnaiszt vur, ovde dnevi dole idu zachemsi okolu Ivana : szuncze izkadya pred chetertum vurum, y zahadya za oszmum.

Szerpen, illiti Julius.

Vu ovom Mieszeczu dan dole ide jednu
yucu

vuru tako da ie dug den petnaiszt vur ;
szuncze van izhadya za chetertum vuru,
y zahadya pred oszmum vuru.

Veliko Mefsnyak, illiti Augustus.

Vu ovom Mefseczu dan ide dole pet fer-
talyev, natuliko da na konczu ie dug tri-
naiszt vur, y jeden fertaly. Szuncze iz-
hadya pred petum vuru, y zahadya oko-
lu szedme.

Malo Mefsnyak, illiti September.

Vu ovom Mefseczu dan, y noch jeszu
y drugi put jednaki, dvanajszt vur dugi-
szu jeden, y drugi. Szuncze izhadya van
ob seszte vure, y zadadya ob seszte.

Mibolschyak, alliti October.

Vu ovom Mefseczu den je dug jedenaiszt
vur, y pol: odzimlye dole polahku nuter
do szedem fertalyev, tako, da na konczu
devet vur, y tri fertalye ima dan. Szuncze
izhadya megy sesztum, y szedmum vuru,
â zahadya med petum, y sesztum.

Vsze Szvetchyak, illiti November.

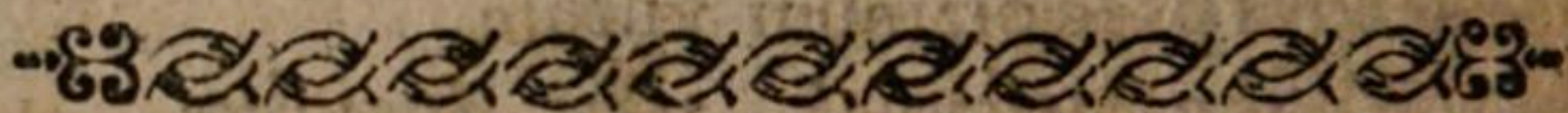
Vu ovom Mefseczu dan ie dug oszem
vur, jeden fertaly dole odnimlyuchy szkoro
pol drugu vuru, Szuncze izhadia med szed-
mum vuru, y oszmum, â zahadya med
chetertum, y petum.

Veliki Bofichnyak, illiti December.

Vu ovom Mefseczu ie najkratkeilli dan
kojini zevizema oszem vur dug. Szuncze

izhadya ob oſzme vure, â zahadya okolu cheterte vure.

DEEL XIII.

Gofzpodar Hiſe kai mora obderſavati za napreduvati vu Pchelah.

1. **V**ulye pchelszke akofzu ſzpleteni od ſibicz. mora zvuna omazat dobro z volofzkem gnoiem, illiti lanyem, ali ſzku- pa zmeſtanoga vapna vzeſi, daſze obra- ne ovak od zime, deſgya, y vetra: kade pako ie vuly iz dreva nachinyen, liſtor zgora deſzka omazatiſe mora.

2. Vulyem morafze nachiniti vulnyak od Deſzèk, nit ni blizu zida, da naimre bude- ſze moglo okolu ogledati, oſznafiti, akobi kai potreбно bilo.

3. Luknye, kuda nuter poiti morain, y van izhaiati pchele, nemoraiubiti velike, negh za jeden palecz, de lehko paſſu no- ſzile budu nuter, y oſztala za med.

4. Vulye ove pchelszke potreбно ie po- ſztaviti proti ſzunchenomiu izhodu, y pro- ti poldnevu, ter vu takovo meſzto, kade jeden friſek potok teche, ali konchemar dobra voda blizu onoga meſzta ie: y ztem
bolye

bolye ako vszakoiachkeroficze okoluczvetù

5. Pchele gde sztoiè, nemora blizu nyh viszoko Drevie biti, ar akosze Roi na viszoko posztavi, teskosze, ali nikako dole nemore vzeti.

6. Szpoznanye Lyudi vuchij, da pchela devet, ali deszet lett sivetì more.

7. Ako pchele ne idu rade van na passu, nit neletchyu guszto okolu, znamenye ie da Kralya nimaiu, ali da ie betesen, zato nehte poszluvati.

8. Kraly pchelszki ie nekoliko dugli te vèkfi od drugeh, sut ie, ima noge duge, krelyuli malyahne, ie lep, srok; nit nima salcza.

9. Pchele one szu naibolse, koie jako rade kolyu, brundaiu, brancesze, y szerdeszene na one, ki okolu nyh osztrebaiu.

10. Pchele potreбноie vu Szunczu Meszczu ogledati, gda ie dan jaszen, y vedren, ter dobro tih prez vetra.

11. Vu Malom Travnu gda Meszcz dole ide, potreбноie nyè marlyvo kermiti, alli medtemtoga sztari mèd nemorasze im davat, negh frisek.

12. Ako pak takvoga ni meda za nyh, tako treba szuheh szliv, figh, kukaneh hrussek, ali szuhoga grozdia, kot ie czibebe latinszko &c. davati.

13. Roji obchynszkem zakonom izhadiaju ô Margaretinyu ali okolu Ivanya: Roji Ivanyszki nai bolse szedersè.

â ne tako Margaretinszki, kysz u kassny.

14. Pchele kada sze rojiti ho e, morelze szpoznati odtud, kada jako hrupè nutre vu vulyu, kaisze lahko zapazi poszlustaiuch pri luknye vulya, kada sze chuie takai Krally lepo popevati (pi pi pi) jedno tri, ali chetiri dneve perva, kakosze izroy van: ali ih vnosyna lesij vune,

15. Kada sze ipchele van rode taki potrebno ie pripraviti viza, y vzet vu ruke nesto od selecza, lopatu, stangu, ali kai drugo, ter zvoniti po malom, da roiu godilo bude, â ne jako, dabi preplassen pobegel na vislina podignuvshize.

16. Roi kada je na jedno meszto szel, tako potrebno ie malo kassnye v koshga, illiti vuly szpravlyat z-kuhachum chisztum, ali z-chim drugem, negda, y z rukami dole ogrinyati puschajusze, gda neszmerdè ruke od pota, chesnyaka, luka, ali od sta drugoga nym szuprotivnoga. znamenye ie pak da ie Krally, illiti Vaivoda vu kossu, ali vulyui gda rade te krotko idu nuter, â kada nazad besè, nesto im szmerdi, ali jos chye Krally ie vune.

17. Rod kada nechye nigde szeshti, ako musze, y zvonij, tako potrebno ie chiztu ter veliku metlu vu vodu omochiti, y onako sprinhati z-vodum, stimaiuchy, roy da je desgy, berfesze szedat posztavi, ali ipak z-peskom szuhem, y zemlyum posztipavat.

a verno drobnum venear, y onako spuztisze dole kam tam.

18. Ako dva Roia szkupa szedu (kotszem szam vidil) jeden zverhu drugoga, tako potreбноie razdrufitiona dva nyhova Kralya, ter vszakoga szvoi vuly illiti kosh posztavit, y teda poloviczu pchel k-jednomu, poloviczu k-drugomu ogernuti dole, y pusztisze tako razdelit, arszu jako teda trotko, y mirovne: y Kralya ie lahko naimednymi, kiga poznà, kakov ie, arsze puschyaiu razkapati rade, y vsze za nym szille kamogodisze on genne.

19. Roi ako szèdena szvers viszokoga dreva, tako potreбноie onu prepiliti vsze polahku, ali da naglo nekloni dole szvers oppadsi, ar teda presztraffen Roi pobegne kot szem to videl] neg ako drugach biti nemore, potreбно ie czekati doklam szuncze zaide, y onak nebude mogal besati dalko po mraku akopremisze, y preplasi nekuliko, pusztivsisze ogernuti.

20. Kadafze Roi szkrije vu zid, ako szemore do nyega takotze more van goniti z-kakvem dimom tako dugo, doklam van bude priszilyen iziti, y szeszi drugoch vu prilichno meszo.

21. Roi ako nechye sztati vu kofsu illiti, vu koga besse posztavlyen, vulyu, tako potreбно ie kosh zvuna te zgora odpreti, ter ogledat szetie ili szètj zgora, pak za-

tem Maticze, illiti one debele pchele koiefzu za plod drugeh pchel hasznoviteh, a za nistar drugo, takofze immora nekulikem odrezati glave z-ostrem nosem: per-vo medtemtoga dobre pchele moraiusze zdimom kadech dole pognat od maticz opozred vulya, y kada jur szetiè veliko izrezano ter van vzeto, y Maticzam glave porazane nekulikem; potreбноie 7. ali 8. ali y vech dny počekati, doklam znovich rojilesze budu pchele? tosze pako zato chiniti more, kaiti Maticze za drugo nehaszne, kako za plod, arfze y z drugem machinom za nymi pchele zakotiti mogu.

22. Szethiè morefze po jeden, po dva, ali po tri pute podrezat, negda ie doszta szamo jenkrat, kada naimre po malom nosze meda.

23. Kada gdo pchele podrezavati hochye, tako mora v-jutro rano to vuchiniti, doklam je hladno, ali z-vecher kaszno.

24. Pchelekoiefze taticze zovù, ter tujieze od drugod dohadyaiuchye za posreti mèd szilum drugeh, poznatisze mogu odstuda, da okolu letchyuch te brundaiuch o- sztrebaiu blizu luknye vulya, boiechyesze pchel domachych, tak dugo od onud neidu doklam po szile nuter nevlezu drugi, tresi dan &c.

25. Kada zapazis, daszu dofsle Tuycze robit pchel tvoich, tako presztavi vulyc
tvo:

tvoje, ako mores, drugam, ter na meszto-
nyih posztavi jedno 8, ali 10. dan prazne
kofse, illity vulye, ter ovak osztavefze tuji-
cze tvoieh pchel neimaiuchye fta kraszti,

Alli ako zmores fuchi od vidre, ali nye
blata, namafi luknye vulyszke, y onako
Ptujicze zadehnufsi ie, pobegnu pusztivf-
fi pchele tvoie vu miru.

26. Okolu vulnyaka, illiti pchelczev ne-
moras gusztokrat obhadiati, da pchel nebu-
des pachil vu nyhovom poszlu; ar ofze-
buino terpeti nemogu farbe cherlyene, ne-
sznafneh, ter pijaneh lyudih, illiti vinyeneh
kifzu luk, ali chessnyak jeli, Rakiju pili,
ali jaku szapu, ter duhu szmerdechyu iz
szebe daiu.

27. Pchelam naskodi pelin, czvet ta-
bakov, fisbanovo drevo, y ofztala fuhkochyu
imaiuchya vu szebe.

DEEL XIV.

Vfzakojachke domachye

Mestrie Gofzpodaru hisnomu

zevfzema jako hafznovito

fzlusecye.

1. **O** Cziet od vina berzo vuchinit morefze,
akofze vzeme perfino vo korenye,

tesze vu vino posztavi; , chez tri vure posztane oczet.

2. Oczet oster, illiti lyut vuchiniti morefze, ako vzemes nekuliko talatczev friskoga jaehmenovoga kruha, te nuter posztavis.

3. Naberzom iz pive oczet vuchinit mores obeszivši nuter vu nyu sztuchenoga perpra nekuliko zern zavezanaoga vu platenenu kerpiczu: ali pako nekuliko zeleneb ternyulá ne zrelleh, hiti nuter: ali korenja od povertnicze, ali jeden razbelyen kamen, y pushti poszudu zgora odpertu zarad kameuya da ima oduhu on dim, koga vruchina zrokuie.

4. Za Lan lep kot szvilu vuchiniti mores vzemši onoga pepela, koga pasziti doneshti mogu, kojisze nahadia od onoga vszakoiachkoga drevia, pri komšze Pasztirigreiu paszhuchy marhu, zkuhaiuch pepel nachini lugh oster, y kuhai nutre leneno poveszmo pervo dobro omikano ter oznafeno morabit, negsze pochne kuhat, y ovak lepo posztane.

5. Dobro szvechye nachiniti hochyes, ako vu raztoplyen Loi jedno malo zelene farbe, y plaibaisza posztavis, y namases taht zvoszkom zmeššanem zloiem te razpuschynem szkupa; teda szvechye lepo, y jaszno gorè polahko, nit neczurè dole, kot drugda.

6. Na

6. Na drugi zakon mores ovak : Vlei vu kipuchij loi jeden peharez vode chlo-vechie , ali szvoie , vlei potlam vu onu poszudu , vu koie omakati imas szvechye , ter ona v-poszude voda mora topla biti , y tedai nachinai szvechye , akotiszevidi.

7. Vino nesznasno , illiti mutno , ter du-hu kakvu syuprotivnu imaiuchye mores izvrachiti , ako nuter posztavis Benediċta korena , ali pak narefi snyte siroke od ku-ka , ali lopaticze szvinszke , te posztavi na sukno na luknyu vose , illi szuda gde ie vi-no , y onak ono szvinszko meszto potegne van iz vina ; kaigod ie szuprotivnoga.

8. Ako znati hochyes jeli voda vu vinu , tako hiti nuter zernya nekuliko borovich-noga , ako ido zernye na dne , voda ie megy vinom.

9. Szemenya nesteru rodna , illiti plodna vuchiniti mores obilneisse , ako zernye pse-nichno naimre kuffai , mocht mores jeden den , y noch vu debele gnoinicze , y szpo-znas jeli isztina.

10. Jabuka , y Hruske szkupa raszti vu-chinis , ako vzemsi fibicze dve razkolyes , jednu z-drugum v-czepis , szkupa zveses vu jedno mlado te zdravo drevo.

11. Da jabuka nebude rada gnyla , mora-sze szteblo namazati fuchom onum , koiasze nahadia vu kuschzeru jako zelenom.

12. Kadatze z-tintum poleie Oprava far-bana

ba a , takó zmochi ono meszto z-ocztom
vinszkem , potlam pak szopunom te zmer-
lum vodum operi poleiano , pushti ovako
poszuffititze , y teda preide.

13. Mászt szpraviti mores iz oprave po-
leiane , ako vzames diflovaka , posztavisga
na meszto ono , gúcie poleiano , zagrabi vffi
vuglenya svoga vu seleznu sliczu , ter
onako po diflovaku topi onno meszto , y
potegnes van maszt: kai y z tiglum vru-
chyum szaboli , illiti kraiachiznadù chiníti.

14. Na drugi zakon takai mores vzemfi
vode , y nelye , ter nachinivffi kot jednu
debelu kafficzu polosi gore , y pushti onako
poszuffititze chez noch , pak potlam szteri
van ter iztepi dobro.

15. Opravu zamazanu szmolum oznafis
ako ono meszto z-olyem namases pusztivffi
jeden dan , y noch onak sztati , potlam z-
toplum vodum , y szopunom oribai ter
operi.

16. Szuprot molom , y drugem chervom
Kvarechyem Opravu moras vszekuntom
dersat nekoliko Kaffre oposzred , ali me-
ticze , kai za mentene ie takai hasznovito
preprut.

17. Muhe pregnati hochyes , tako listia
tikvenoga posztavis na seriavku , ter po-
kadis Hisu , y od onoga dima poczerkat ho-
te. Ali glive bele poznamenuvane z-cher-
lyememi riszami zgora , zovufze glive muh,
po,

poztavis vu mleko, ter ie szkuhas, y onak szimo razleies vu poszudeytamo: nakai rade poidu, za tem zasitivssize osztvariene poczerkain.

18. Za pregnat vuffi, mores zasfiti vu opravu Kaffre, alli poskropi opravu, illiti potruszi. Ali poskropi Rubache z-vodum, gde ie kuhan bil pelin, aliga szam szkuhai.

19. Buhe za pregnati: vzemi pelina, y szoli, kuhai szkupa, y poskropi Hise, y meszta, kadefzu buhe. Vzemi takai druga da Ruticze szkuhane ter z-onum vodum hisu poskropi dobro.

20. Za pregnati sztenicze, y male vufseke iz sztene; namasi luknye vsze vu posztelye, zareze, y osztala meszta gdesze legu, z-volovszkum suchum, ali z-olyem, vu hoiem ie pelin kuhan moral biti.

21. Za pregnati Misse; akosze bojis chemera posziaviti, y za sztakore, tako zmeszai sztuchenoga sztekla, ali praha od gipsa z-putrom, y z-tesztom, terga im posztavi kud hode, y onak podavesze.

22. Szuprot Kertom: morasze szpechy eherlyencza nekuliko, y posztaviti na kerti-
tinu

tinu, koiu ie gore narival, y počekaj jed-
no mallo, zatem doide kert, y tedaga leh-
ko vubijes. Drugi velle: mogel bisze jeden
siv rak nuter vu jamiczu kertovu poszta-
viti, y kade takai stakori, y misi jeszu, ter-
ga puztit prevlechijsze nuter do nyh. y o-
naksze prognat mogu one nesz nage, y kai-
ti vu jamiczah raki zegnyti moraiu, y o-
nak szmrad on vchini nye podustitische, ali
van pobechy od onud moraiu.

23. Szuprot chervom: morasze razmo-
chiti vu vode Saliter, y poleiatische ono
meszto, gdeszu, vu korenyu, y onako mo-
raju poginuti. Zato vu Szechnu Meszczu
dobro ie poizkat gnyezda nyhova, ter ie
razkopati, y vsza jaicza pogazit i, potuchi.

24. Szuprot zemelyszkem muficzam, il-
liti cherlyenem buhachem morasze vzeti
pepela od hrasztovoga dreva, ali lanya
kokosliega sztuchenoga poszipati zverhu
preszada. Ali puzti sztuchenoga chesny-
ka vu vode dobro namochiti, y teda polei-
szeme, koie mislys szejati puztivlfiga je-
dno mallo onako vu vode polesat one,
zatem odlei ter oczedi vodu, y teda poszei,
ter ovak vu miru puztè preszad one skod-
live sztvary.

25. Szuprot chervom illiti guszzeniczam
nazelye setuiuchyem, y drugem, kot ie re-
pa &c. namochi pervo kak hochyes po-
szejati ono szeme vu tikvene, vode izpresz-

fane

fane van iz jednoga fallata tikve chez platno, y onak bude szlobodno od nyh zelye &c.

26. Mravcze oddrevia pregnati mores, ako vzemes ptichiega lanya sztuchenoga na drobno, y pozziplies okolu sztebla. Ali vzemi one maszti od kool, koialze masu za vosnyu ter okolu dreva razpuszti vu kolobar. Ali nachini kolobar zemlyen, kamenit, ali y od dreva, ter palei vode, ter onako potopesze.

27. Pregnati moguſze kebri iz drevia, ako pozstavis svepla nekuliko na seriavku pokadivſi ie, y onak dole opadù. y lahko ſze pogaze, y potuku. Moguſze takai prognati, ako vzames pepela od figovoga liſztia, ter pozziplies zdola pri korenu.

NB. Kadefze Szlavichki zadersavaiu ſelyno popevaiuchy ter povolyno velikoga preſtimanya dersani; y kade cherlyene one male ptichicze imaiu meſzto, y druge ptichicze ſzpodobne ovem: pazi da nyhova gnyezda ueraſztepes, gda budes kai pozſluval blizu nyh: ar ove vſzakoiacnke chervichke lovè, y poſerù, mravcze, y oſztala ſkodliva zelenyü veronomu, ter ovako vnogo haſznè vertarom na verteh.

28. Rake loviti lahko mores, ako ſabu ogulyenu neknliko ſzpeches pri ognyu, ni zevſzema neg napol, pozstavivſi iu vu ſgano vino, pak potlam naveſi iu na ko-

necz, ali na kai drugo, dole iu szpuszti vu vodu, ter onak poidu jeszt, y teda je lahko vdobiis.

Jeszu y drugi nachini nyè loviti, kakotie ie labudna trava, ili podbel, beli szlez, lisztor gdasze opari malo vu ognju, jeszu y druge sztvari dissechye, koie kako zadenhu raki, idu knym.

29. Pticze loviti mores vnogoverszto naimre ako vzemes luka cherlyencza drobno nasztruganoga, ali zrezanoga med ono zernye, koie rade pticze zoblyu zmeshaiuch szkupa, y teda budu omamlyene kot bi pijane bile, kadafze zaszite. Ali vzemi mafszlakovoga szemena, terga mochi vu vode deszet dan, nai zakipij potlam dobro vsze szkupa, y verziga tam gdeszu pticze, te ne budu letat mogle.

30. Jerebicze loviti lahko mores, ako izmelye psenichne, y zdobroga vina teszto nachinis, ter zatem namale falatcze zreses ali ne debeleisse od zernya mensega graha, y teda poszipliy po oneh mesztah, kamo navadu imaiu Jerebicze pasztize dohadiat, y ovak budu tako pijane, illiti omamlyene, da ie mogel budes zrukami loviti prez druge mestrie.

31. Divie Racze, y Guszke loviti mores ako poszipliyes ono meszto kamo imaiu navadu hrane iszkat, znamochenem dobro zrnym vu vinu herlenen; ali pako vu vode

vode zkuhanem korenjem perpriffa vu vinu illiti korena nyegvoga, ki ie takai za kihaviczu lyut.

32. Da kokosfi neszle budu vnogo jaciecz sztalno, da im konoplye zobat: ali sze im mogu davati szkofzane koprive, ali szeme od kopriv szkupa zmeshaiuch pfenichneh poszei, y nekuliko melye.

33. Za obdersati dobra jaicza dugo, posztavlai je vu szòl zakopavffi.

34. Szir obchuvati od chervov, vuzimlyeszè Ivanova trava snyè sutem czvetom oposzred szirov jur na szuffilo odlucheneh poszthvlyena, ter ovako nelegùsze chervi vu sziru, ar ona trava tako dobru duhu ima gdaie med nymi, ter ako y ieszu nutre jur chervi moraiu van besati iz szira.

35. Meszo za obdersat dugo prez distanya zloga, y gnylochye, vzemi szemena koriandrovoga vu ocztu sztrenoga, ter nariiba snym dobro meszo, y ovak dugo obsztoji prez pogibeli, ali pak szuczi zernya borovichnoga, nameffaiga z-ocztom, iterga jako pritiszni.

36. Za berzo szkuhati da bude mehko meszo, vzemesze od figovoga dreva oneh maleh kakti pupkov, koji okolu fibicz rasztu oneh, iz kojeh fige rasztu illitische plode; ter szkupa z-meszom pushti ie kipet, posztane lepo kerkho.

DEEL XV.

Domachya Vrachtva za
Lyudi, yza Marhu Hafznovita.

Vrachtvo, illiti Lekaria za Lyudi.

1. *S* Szuprot glavne boli. Vzemi Netreszk
veksi, zemikai ovoga, posztavivtli
na chelo, y na zatilek.

2. *S* Szuprot glavne boli zbog nezdrenoga pi-
liffa. Vzemi nekoliko suhkeh mandul,
alifze napij dobro merzle vode pervo kak
szpatides: ali poseri v-jutro rano jeden 2.
ali 3. falatcze Sum:bera, ali vech: medtem-
toga ie naibolye zmed vszeh po malom piti
za segyu.

3. *S* Szuprot Pijanstvu, alli Osiranyu. Je-
gy v-jutro suhke mandale, alli pak pij je-
dno sliczu primorszckoga olya, tak nebu-
des sze mogel tak lehko zopiti, koji je vre-
pian, pakbi rad trezen posztati, on nai pi-
je jeden dober napitek oczta.

4. *S* Szuprot mer:lomu glave kataru Vzemi
sztoplyenoga oczta vu vushta dugo doklam-
mores, derfechyga nutre, kai zube ja-
chi takai, y dole vleche merzlu saihtnochyu
illiti mochvar iz glave. Ali pak szladko-
ga Janussa, kimlyna sztuczi z lorberom, ter
na glavu privefi, y to ie dobro szuprot gla-
ve kataru merzlomu.

5. *Za jzlaboszt glave objacbiti.* Vzemi meloga kimlyna vu jeden sakelcz, posztatigana glavu, toti jako pomore.

6. *Za Omilaviczu glave.* Zmochi glavu vodum od lavendele nachinyenum. Ali svechi vu vuszteh guschyekrat kimlyn, koiander, Gubeben dobro dugo vu vuszteh bersech.

7. *Za Opadaviczu.* Jech vszako jutro na eschye nekoliko zern mustardineh, y ovak zeguren budes od Opadavicze.

8. *Ako je gdo vudren od opadovicze.* Nai namase nosz, y szlepe ochi, to ie desznu, levu sztran glave, z-olyem Okstana, y nainusze da nuter dve dobre slicze popiti vode za omilaviczu, nachinyene vu Apo-ke, ali drugde: ali namasi pod noszom szza, desznu y levu sztran glave, file na rukah z-Balsamom odluchen szuprot opadavicze; naterimu illiti ribai ruke, y kolti do rame z-toplemi rubczi, koji budu nakadyeni z-dimom Okstanovem marlyvo ter ovako doide betefnik k-szebe.

9. Kada koga bol prime datzumu ruke zamertve, ali koia druga sztran na Telu vszemi tuschye, illiti maszti od zaicza ter namasi one sztrani lepo sztopivshi pervo, nateri dobro.

10. *Za szpanye.* kada ki szpati nemore: Nai vzeme szladkoga Janussa vu vushta, naiga dobro zvechi, pomore za szpanye, y vu-

y vuchini dobre szenye zrokuiuch pochi-
nek.

11. *Za bud kassely, illiti hriputanye, gdo
jako brosse gdo; Nai vzeme borovichnoga
zernya, naiga sztere med perfti, y ona-
ko naiga szkuha vu dobrom vinu, potlam-
ga nai pije razlofno po vechkrat, ali ve-
likoga korena nai sztuche na prah, ter nai
nuter po malom v-zimlye z-medom zmes-
fanoga. Alli szladkoga Januffa nai nuter
v-zimlye. Alli kimlyna z-figami vu vinu
kuhanoga nai pije, potiffi hriputanye y
chisztii perszi betefnika.*

12. *Za zvonenye vu vu vuffeszeh. Vzemi
olye od fuhkeh mandul, ter kaplye nuter
szpuschyai vu vuha zvonechya.*

13. *Za szlabo chuienye. Vzemi iz boro-
rovichnoga szemenya nachinyenoga olya,
terga polztavi vu vuha, napusztivffi neku-
liko kaplycz na pamuk, y onak nai sztoji
nutre vu vuffeszeh. Quirinovo olye ie ta-
kaiffe jako dobro za chuienye obiachiti.*

14. *Kada jeden zamertev opadfi lesij. Na-
masiga pod noszom z-jakem ocztom, y
szlepe ochi, naterimu takai jako podplate
na nogah z-ocztom rechenem.*

15. *Za cherve pragnat iz vuffeszeh. Dobro
ie vzeti pelinove vode van izpreffane. Ali
fuhkeh mandul olya nuter napusztivffi, ali
szline teschye tvoie, ako drugo nezmores.*

16. *Ochi chizte; y jaszne vuchiniti. Vze-
mi*

i pelinove vode, napushti na sztrani ko-
 kaplyu nuter, ali operi vechkrat ochi
 vodum friskum, ali z-vodum od beleh
 os nachinyenum.

17. *Za vsztavit keru iz nosza tekuchyu.*
 zemi luka cherlyencza nekuliko sztuche-
 oga ter osmekni van onu vodu, zmessai
 oztom, posztavi snym namochenu czan-
 riczu v-nosz, ter ovako sze vsztavi. Ali
 amochi rubecz dvoiveisztu z friskum vo-
 am, ter ovesi vrat z rubczem mokrem,
 ali obefzi keru ni kamen na vrat, aliga
 derfi vu ruke doklamsze sztopi tako dugo.

18. *Za vchiniti dobre zube, ki drugach
 szlabi jeszu treszuchisze :* Vzemi od kupi-
 e lisztia vu vinu kuhanoga, szpiraiszi
 uszta snym, ter ovo iszto jachi takai gin-
 ave zube, y sznafi vuszta od skodlive
 nylochye znutra.

19. *Za gnylochyu veliku okolu zuby.* Vze-
 ni od schyuke nekuliko zuby, Alana, illi-
 jaluna, puseve hisicze, tuliko, kuliko
 drugeh szkupa, zefgi na krovnom czig-
 a, sztuczi szkupa na prah dobro, y snym
 bai zube gusztokrat, ovo halzniti chud-
 o more.

20. *Szuprot zubne boli :* Chesnyak z-
 oztom kuhai, y onako vzemfiga vu vu-
 ta derfi kako dugo mores po vechkrat,
 er ovo je naibolte vrafchsvo, illiti lekaria
 uprot boli zubne, kada naimte od zi-

me doide, ar zima vechkrat zrokuie mer-
zlu faihtnochyu illiti mochvar jako tra-
pechyu Chloveka.

21. Szuprot zubne boli: dalye: Kuhai Ifo-
pa travu vu vode, y ocztu szkupa, y o-
nak derfi toploga vu vufzteh. Ali od je-
lenovoga roga nasztrufi nekuliko, ter na-
lei vina szkupa vzeinf mlachno posztavi
med zube, ali falatecz sumbira.

22. Szuprot zubne boli gda zrokuiefze od
fupleh zubih. Posztavi nuter korenya tar-
kuna med zube ovo fztanovito pomore,
ako ny kakva drobtinicza nutre od jeszt-
vinetverde; ar teda doklam je van fzline
neszprave, bude zub trapiltehc,

23. Za vuchiniti belc zube, y lepe: Vzemi
kamen plovni, falatecz roga jellenovoga,
ribie koszti, cherlyene koralle, vizeh jed-
naku vagu, ter ie fztu zi na prah, y teda
zube z ovemi fztvarami ribai.

24. Za gerla bøl. Vzemi lizhtia od fal-
fie, terga vu vinu, ali vu pive szkuhai, y
teda mores piti po malom gufchyekrat, ali
zineffai meda z-vodum, y onako z-mlach-
num gergrai, illiti fzipirai vechrat.

25. Szuprot boli vperfzeh, gda fze ehyuti
nekoia kizzelechya naimre po nochi, dufsy
y fyili na lyuti kaffely, dabi rad feludecz ne-
kai van bitit kizzelega Dvechi zladko dre-
vo, ter ono posirai mokro, ali pak jech
za obedom, y za vecherum pet alli fzeder

mandul fuhkeh, ali jedno frisko jabuko.

26. *Za otecheno gerlo.* Kipet vchini vu ocztu kamille ter ovesi gerlo snim. Ali sztuczi lasztovichno gnyezdo na drobno, terga vchini dobro za kipet vu vinu kot jednu kassuguszto posztavi na gerlo, y dobro dugo noszi.

27. *Za bol onu kada koga szercze gory:* Vzemi pet, ali feszt nosneh spycz praha od roga jelcnovoga nuter, y zevszemachuvaisze vina.

28. *Szuprot trapleuyu szercza male Detozè.* Namasi! onu sztran proti szerczu; to ie levu, slichiczu, y podplate na nogah z-masztium guszke bele.

29. *Za obcisztiti pluchya.* Naberi lisztia od trave, koialze zove pulmonaria, plyuchnyatrava, koia rada po vinogradeh raszte, szkuhai ju vu vinu, ali vu pive, ter ju vruchyu py vszaki dan rano: ova odpira nuternya, y chishti pluchya.

30. *Szuprot sutochye, to ie ocraz sut y telo:* Guszte lanye vzemi jedno pol kvinticzevu vinu gushyekrat.

31. *Szuprot sutochye y vodenomu betegu:* Pelina vuzmly vu pilissu, y jelissu, preganya zlateniczu, sutochyu, y vodeni beteg.

32. *Za ochischyavanye.* Vzimly nuter uhke mandule, ar ove chiszte persz od

vmanye mochvari iz zuby dole opadaiu-
chye, preganyaiu tulikaifze otok szlezene.

33. *Tek vuebiniti za jeszti*: Gyumbira
nekuliko zrezanoga na falatcze, ali nekuli-
ko zern perpravu toplom vinn, ali vupia
ve vech krat nateschye v-jutro poferi, ali
kalmuffa nehuliko.

34. *Za seludecz zavzet od hude mochvar-
noszti*. Vuzimly 14. dan jedno za drugem
Pelinove szoli, tuliko na nosne spicze,
kuliko sztavis vu jedno jaicze gda je vmak:
ali vuzimly borovichnoga zernya zreloga
olya v-jutro, y vecher 5. ali 7, kaplycz.

35. *Seludecz za obiachit*. Posztavi peli-
na vu vino, y onag pyga guschyekrat: ali
jech za obedom naizadnich nekuliko od
kutine pechene, ali kuhane, y ovakofze
sztopit seludecz more, y zaprega, da vma-
nya duha nit szapa nezburga glave.

36. *Szuprot grizu zu Tela*. Posztavi top-
loga kimlyna vu jednom saklyeczu plat-
nenom na terbuh.

37. *Szuprot vetrom vu terbuhu*. Vzemi
szemena perfinovoga, ali zernya od Boro-
vicze, ali szladkuga januffa, ali kimlyna,
ali koricze od pomaranche jeszti naitifze
negruszy.

38. *Szuprot vetrom, koy nedadu szvoise vo-
de pusebyati*. Vzemi friskoga sztoprav na-
coienoga koziega mleka. Doklam je jos-
chye

chye toplo, nislarga nekuhai. Ali vzemi
szladkeh koricz na prah sztucheneh, vu
toplom vinu. Ali kimlina vuchini zaki-
pei dobro vu vinu, y posztavi toploga na
pupek.

39. *Szuprot kolike.* Vzemi sztrcheno-
ga praha nuter od roga jelenszkoga. Ali
posztavi chesnyaka vu sgano vino, ali ra-
niu ter nekuliko popy. Ali vzemi na drob-
o zrezanoga Oresczanuter na jenkrat.

40. *Szuprot glisztam vu terbuhu.* Vzemi
olja pelinovoga nuter, ovo je poduffy.
Ali vchini kipeti chesnyaka vu mleku,
er davai Detcze piti. Ali szemena od ter-
utcza zmesanoga zmedom, kai rade gli-
ste czm erchu, y podavesze.

41. *I pak szuprot glisztam vu Detcze.*
herlyenecz nafalacze zrezan jednuno-
chochen vu vode dober je piti. Oly e od
elina pomore takai, gdalze snym terbuh
atare.

42. *Za odpreti sztol tverd.* Vzemi dva
ota friskoga olya nuter z-jednem toplom
ive napitkom. ovo goni van, omehcha,
laxera dalze lese sztola zadobavis.

43. *Za preguati terbussnu mochvar.* Vze-
ni dve sake ruticze szkupa sztebla vlonivf-
ni szamo lisztie, pushti ovako vu vi-
nu kipeti, y teda pji taplo guszto krat, szpo-
obno.

44. *Szuprot kamencza.* Vzemi v juro

nateschye jedno jaderko iz tvrde breskvenye koschycze, ali vszako jutro ofzem, ali devet friskeh borovichneh zera. Ali pyi ovoga isztogazernya vu vinu kuhanoga, y jech po tri ali pet, ali jech korenye kuhanoga perfina szkupa z-lisztie.

45. *Szuprot nechisztochye.* Vzemi ruti-cze, jech guschyekrat, y ona ti vzemehotenyech nechisztochye, ka te na tvoie zlo vleche.

46. *Szuprot bodezu na sztranab deszne y leve.* Olye leneno toplo pyi; ali vzemi koszlove kervi nuter jedno pol slicze, dodavffi jednu spiczu nosnù sutoga svepla zmeffanoga szkupa. Ali debel flaster nachini zmedom, y vapnom, koie joschye nigdar ni mokro billo, y onako posztavi na onu sztran, gde te hode, dobro ovesuch z. povojom.

47. *Joschbye vech Protimbi za bodecz.* Posztavi na sztran gde te bode nekuliko kvasza, ali y ne nakvaszenoga kruha zocztom kot jednu gusztu kassu szkuhai, y gore priveffi. Ali berseli bodecz zachneffe, na one sztrani morasze fila iz ruke pufztiti.

48. *Kadazcie kai zvuna ozlelo, ter naszeklo na sivotu, y otok, illiti morob za omelchati.* Vzemi meda, y bersene melye jedno malo takai Teriaka szkupa zmeffai, namas, dobro na platno, terga po-
szta

sztavi gore kot y drugi flaster.

49. *Za prognati Apoflemu.* Dobro ie nu-
ter vzeti distilleranoga olya lanenoga,
ovo vchini dasze na szkorom razpukne te-
sze van razpuszti.

50. *Szuprot Verbanczu, illiti Poganczu.*
Vzemi modroga papera, posztavi nekuli-
ko melye hersene sztoplyene na nyega, ter
ovefi glavu, ali nogu bolechyu; ter gda
jur preide kadaga vech nechutis, szpiral
veckrat z-tvoium vodum onu sztran gde-
sze podaie van, ali noge obodvè akotifze
negrusztij, nit nevumivai tako lehko z-fris-
kum vodum, bolye ie zevreliczum negh
snyum.

51. *Za ochischysvat kerv.* Vzemi hinc-
lya mladoga, kuhaiga, y kakti shalatu
nachiniga guszto melsaiuhga z-olyem, y
oczta malo posztavi, ov chishti kerv vu
Telu. Ali vuzmi jagod vu vinu, ter verno
iech, ali ne prevech, ar ovako chloveka
mogu jako obiachit, y ochisztit kerv.

52. *Kerv vmanyu van izegnat.* Prever-
tai brezovo drevo tuliko dasze bude ka-
zala voda van chez luknyczu, y to o pro-
tuletiu jednuczevchiczu nuter zabodi, da
bus mogel vdobiti vode nekuliko: ar ako
ovu vodu gdo pije jedno za drugem 6. to
ie seszt lotov smechine imaiuchiu, tako
preganya vszu zlu ter hudu kerv iz sivotu,
y akofze znovich podà zla vun, morefze

y pak prognat z pitillem ove vode.

53. *Ako ie ki opal, vudren, ranyen, ali potlachen, ie bil; tako da jesze boiati, da ie kerv zaszelasze cherna skupa od vudarca.* Ovde ie potrebno taki ostroga oczta vzetinapitek, y ovak ona kerv ali gore, ali dole zrinesze potegnyena.

54. *Za chisztit hud zrak.* Kadi zborovichnem zernyem, ali y szvers, illi kitu nyè vusgi po vechkrat vgaslivši plamen on dim nyè ie vugoden, y hafznovit v-Hise, y drugde.

55. *Szuprot zlomu zraku, y szmradu ponyem zrokuvanom.* Kada chlovek noszi vu vuszteh malo korena od Angelike, moresze oszloboditi od oveh teskòch.

56. *Szuprot kuge.* Vu kusnom vremenomorasze vziemat nateschye v-jutro Angelika, Alant, ali zernye jako zrelo borovichno jeszti. Ali rano nateschye naisze vziemlye vszaki dan jedna nosnà ipicza Teriaka; ali vechkrat v-tjednu pet, ali feszt kaply Balsoma nazhinyenoga iz svepla moresze posreti.

Oczee szuprot kuge kruto hafznovit.

Naisze vzeme naibolsega oczta jeden pint. Vu nyega naiszc posztavi ruticze jedna rukovetca, tuliko pimpinelle, tuliko betonicze, trideszet lesnyakov tucheneh, sachicza borovichnoga zernya, chessnyakove, ali tri glavicze, Rafre pol lotba: tu

likaise Angelike, y velikoga, illitituszto-
gakorena. Vſza ova na malo toplom ſzun-
czu, ali ognju, naiſze za cheterdeſzet vur-
moche, potlam preczeiena, dobro pokriti
y za potrebochuchuvati: ter ovoga v-jutro
natesche jednu sliczu izpiti. Naiti ov oczet
lyudem ſztarem, ali ſzuho-betefnem nebi
tuliko hafznil. Moguſze vendar y ovi z ta-
kovem ocztom vechkkrat konchema nama-
zati na obrazu, noszu, rukah, pulſuffeh,
ſzlepeh ocheh, y za vuhch; ter budu y ovi
za on den od kuge ſzegurni.

Ov oczet takie dober, da vu Rimu ki-
ſzufze goder z-ovem tak pijuch, y masuch
vrachili, jeſzu ſivi, y zdravi oſztali, ako
premfzu z-kusnemi prebivali, y kusnem
vſzaki den verno ſzlufili.

57. *Za kusni chemer iz kusneb bunti, illitiz
mozolov van potegnut. Zmeſſai kokofiega
lanya zbelankom jaichenem za flaſter nachi-
niti, y poſztaviga na mozol kusni; ali
gore priveſi vruchyega kruha, y ovakſze
van potegne chemer? nekojiſzufze ob-
tanili ſ. v. y ſzvoie lanye zgora veſuch
toplo.*

58. *Ako gdo pripetce chemernoga pavaka
ie poſerl. Nai vzeme nuter korena Ange-
like, tamu naskodit nechye.*

59. *Szuprot pavuchnomu vgrizenju, oſzno-
mu pchelinomu, y ſerſenomu vbodenju ſalczem
ſzvoicna lyutem. Vſze dom poſztavi gore*

lanya kraviega, ali merzlu te chernu zem-
lyu, y ova potisse lyutoszt onu, y raztirain
chemer.

60. *Kada koga sztochni, illiti sztekli pasz
okolye.* Nai zmeffa kopunovoga lanya z
ocztom, y nai ranu mase onu.

61. *Za vgasziti sedgyu veliku.* Moreste
vzeti vu vushta jeden globuffecz od olova,
ali jeden fallatecz Salitra. Ali grishti vo
vushtih Schava, veliki koren, ali szladko
drevo.

62. *Za zimniczu merzlu sztopit.* Vzemi
pelina, y perpra vu sganom vinu, ali vu
Rakije nekuliko, szpodobno vendar nuter.
Ali nekuliko dan v-jutro vzemi szoli peli-
nove vu tople pive. Ali vzemi nuter fris-
ke vode zmeffane sganem vinom jednu
sliczu punu vina, zmeffai ova szkupa vsza
ter ie popi, kadefze zimnicza priblifava,
y tedafze szkerbi pokriti, dasze dobro szpo-
titi mogel bude.

63. *Za zimniczu nadalye pregnat.* Vze-
mi tri rake, polztavi ie chez noch oszo-
vivffi na glavu vu jedno szteklo, vlei vina
nuter, dasze vu nyem vtopè, y teda onu
muchvar od rakov vu vino puschyenu vu
szteklu meffai dobro, y terszicze popiti
szkupa, kada zimnicza dohadjala bude; per-
vo van hitivffi mertve rake. Ali kako ber-
se budete grabila zimnicza, taki vzemi
jednu sliczu praha od Korde-benedika vu
ocztu

ocztu nuter vufze, y szkerbisze dobro pokriti, da budes szpotilsze.

64. *Szuprot Blyuvanyu.* Vzemi shaitu opechenoga kruha z-vinom, ali z-ocztom, potruszi zrezanem od muskatnusza prahom, ali z-klincheci sztuchenemi drobno, ter ovako popi, y shaitu opechenu poiech,

65. *Za izegnat moebvar, illiti fahtnobiu zrokvanu od zlatenice.* Od Alantovoga korena van osmeti onu vodu, illi sukus, ter z czukorom nuter vzeti potreбно ic, y ovak chez sztol vsza van izpelyaisze zlatenichnazla.

66. *Szuprot raku.* Vszeidom kadafze pochne kazat rak, trebaga vezat dobro vzemsi ovchyu sucs, y ovak poduffisze nie nebude rane raziedal. Aliti lisztia od podbela szlaskoge lapuha zverhu raka posztavi, y osztaviti hoche.

67. *Szuprot budem grintam.* Luga vzemi onoga vu koem ic preia kuhana, illiti pariena, y belyena bila, ter peri glavu snym.

68. *Szuprot szrabu.* Teriaka dobroga nuter dvakrat vzemi, y Brebrove sucsi vu tople pive, poidi okupatsze dobro toplu kupel pripravivsi, szpotisze nutre, ako szu toplicze blizusz-tem bolye, tamofze okupai, te preide szrab: ali vmivai guszto krat ruke z-vodum male detczè.

69. *Vuloga bol za pregnat.* Je hafzno

vito guztokrat purgacziu vuzimati naibolye. Ali posztavi friskoga kraviega lanyana onkotrig, kade naivech bolij: ali masi tiho bol z-olyem, ali od mire takai znachinyenom olyem: ali vzemi vode one, kade ie namochen bil dobro dugo czvet od tipe, y lisztie presgano na nachin drugeh vod, koiesze sgu.

70. *Kada kaina goleni zrasztec ali na druge kofzti pregnat. Mores mafuch z-olyem skorpianovom.* Ali posztavlyai vszaki dan fris liszt zgora od one trave, koja pokroveh raszte. Ali privefi jednu sabiczu zelenu, sivu, onu koja po terziju hodi, doklam vparne zgora privezana. Ali od alova nachini kot jednu seszticzu, gore fztavi, naibolye ie pak ako to nachinis iz onoga globuffa, zkoiem vsztrelyeno bilo kakovo zvere, berie preide, y mertvo naraschyeno meszto.

71. *Szuprot nadavaiuchyemusze, otoku na szpodobu kakvoga morala.* Zesgi nekoliko trublenoga, illiti gniloga dreva, sztucziga na prah, y snym poszipavai, kai na ranu czilya.

72. *Szuproti jur odperte rane.* Posztavlyai gore one maizti szkoiumczu kolana-mazana. Ovo karno maszilo ie dobro, y za druge odperte rane, gda ie szila.

73. *Za sekupa vlechenye kotrigov.* Dobro je mazat z Jazveczevum maiztium. Ovo je dobro hasznovito.

74. Ruku kada je gdo zvinul se lechy ju pak nazad naravnat: Ovesi od vugor ribe koficzu okolu ruke, ter ovako vnogo pomore.

75. Kada se ki kotrig tresze vu chloveku. Takoga ovesi z kosum chlovechium.

76. Kada se je zmeknul kotrig iz szvoga meszta. Vzemi jachmenove melye, poszeie, putra y oczta, szkoro vszeh jednako kuliko jednoga, tuliko drugoga, nachini flaster na platnu, y posztavigazverhu kotriga zmeknyenoga.

77. Szuprot zime, illiti zehote. Vzemi dlak oneh, koje od grive konyszke y iz repa opadaju, gdasze chesse, y verzi vu obutely, czipelisseu, ali chismi, ovo jako brani od ostre zime.

78. Za zmerznyene, koziszu prezebli bill. Vzemi olya, Ivanove trave, masi Kourige, ali na drobno sztuczi cherlyeni Czikle, te posztavi merzlu na prezeblyen kotrig, ovo potegne zebotu illiti zmerzninu van.

79. Bradavicze pregnati. Vzemi sibiczu prisganu, ognyenu, ter onako vertai bradaviczu vechrati doklamsze poszuffi. Ali vzemi travu, kasze zove vuchiak, raztergni travu, y na uschyai onu vodu vu bradaviczu, koia czurela bude iz traverazlomnyene one dole, povechye krat to vuchini. A ovo zmed ostalih szpoznavam

naibolse vzeti jofchye nigdar zmochenoga vapna friskoga te zmesanoga z-vodum szvo-
jum, gore privezati jedno chetiri nochi na
bradaviczu dobro debelo, pak v-jutro oprati,
ter ovosze zlo presene prez vszake nai-
mense boli, nitifze kofe ni malo five, ne-
prime vapno.

80. *Szuprot gnyle merszke rane.* Rosma-
rina sztuczzi na prah, y poszipavai ranu,
daljeg niti je nepushti, y naberzomju o-
zdravi. Ali brezove kore na drobno sztu-
czi, y na ranu posztavlyai, ter ovakofze
ochisztiti y ozdravi.

81. *Jofebe drugi nachim ozdruviti ranu.*
Vzemi listia, sztucziga malo, onoga ko-
je razzte po sztarom zidu na drevu, oko-
lu sze zvia po zidu viszoko razztuche med
kamenyem.

82. *Zi vsztviti keru, kadafze vbodes, ali
porfes.* Vszaidom posztavi gore pavuchi-
ne nekoliko, ali kruba ogorelu vzemi
koru, k kvoga god chernoga, ali beloga
zdvechi zubmi.

83. *Za prognat kukcza iz ruke, ali per-
szta.* Namasi vechkrat ono meszto, ali
oblofi privezavshi szvinszke suchi gore, z-
platenczem kakvem tenkem.

84. *Kada koga kakvogod Zverie okolye,
ali vgrizne, alj vie.* Vszaidom nai gore
privesse szvinizkoga lanya, z-oczom
zmesanoga, nai pri ognyy zakipet vuchini,
ter

ter onako toplo nai posztavi na ranu , o-
nako ofzlobodisze zla.

85. Kadafze gdo nabode , ali drugach na-
glo rani gluboko z-chaulom , ali z-kakuum
spiczum od dreva. Naifze mafe szalom od
zaicza.

86. Za ofzdravitsze od vuka vdobly-noga
iz putuvanya. Vzemi hificzu pusevu , ze-
fgy ju na prah , zmeslai z-kokosiem , illiti
kuriem szallom , terga posztavi gore.

87. Szuprot onomu , kada laszi rasztu ne
basznoviti komu. Ako gdo hochye laszi pre-
gnati nepotrebne , nai mafe z-kervium sis-
miffevum , ali z-mofgyemi , ali bolye nai
zmeslai z-mlekom ter nai maffe ono meszto
kadefzu takovi laszi.

88. Za kurie oko pregnati. Vzemi fala-
tecz szlanine , ter izrefi tufchyu szamu van,
y koflczu vechrat privefi.

89. Za ranyene file , ali preszebene na no-
gab ali drugde. Zefgy nekuliko glizt na
prah , zmeslai ie z-medom , ter mafi mar-
livo ranyene file.

90. Akofzifze opekel , ali ofgal , z-ognyene,
felezom ognyenem , ali zmaszlom , ali oparit
z-kropom &c. Dersi ofganu ruku , perizt
&c. vu olyu dobro dugo : ali opechenu
iztran dersi pri ognyu , da on izvleche van,
ki ti ie nazkodil.

91. Kratké navuk za obderfatifze i vs
zdravje.

Hochyes biti zdrav, Tako chuvaisze od szkerbi, szerditoſzti, habaisze naſzloba, y turobnoſzti, mertuchlyvo jech, neſzedi dugo pri ſztolu, ni drugda iz lenoſzti: neſzpi po poldan, ar budes teſek, beſi od nezrednoga ter zvun obroka pilisſa vinſzkoga, nezaderſavai dugo potrebochye poiti od ſzebe, gdate narava opomina ili ti natura: ovako budes napreduvati mogel zdrav vu dneveh, y letech ſivuchi veſzelo.

Za Konye vrachtva; vſzakojachka.

A Ko hochyes Konya kupiti koiega, tako moras naipervo ſzkerbetiſe na chetiri glavne ſalinge: 1. Da ni vkradnyen komu, ter dopelyan na prodai. 2. Da ni tverdovutzd, ali ſzerdjt nedaiuchyſze ladat, nit ravnat. 3. Da nebude mahnit, chervom podverſen, nit negrize ſzebe, lyudih, ali y Goſzpodara ſzvoga, gdaſze Meſzecz menya naimre. 4. Da nebude zlocheſzte dlake, ali nahodu podverſen. Kony durataſzt derſiſze zmegy oſztaleh, kai ſzpada na naturu, za naibolſſega.

I. Szuprot koſe na ocbih. Vzeml ſzok od Betslyana trave, y Zlatieha trave, y vina, tuliko jednoga, kuliko drugoga, y

poztavi v-ochi. Ali zmedenum vodum z-brizavati, y hoche preiti kosa iz ochih.

2. *Ako konitesko brosse, illiti kasslye.* Dai-mu jedno tri Dneve szpolu jezti poszcie herfene.

3. *Kony ako jezti neckye.* Izpiraimu, ter chizti znutra gubecz z-ocztom szol-ium, y z-perprom na drobno sztuche-nem.

4. *Ako mu na nosz Keh teche, illiti dole ezurij, ali ako ie gubecz gubav.* Verzi ar-senik, y svepla na vuglenye sivo, y ona-ko podkadivsiga puschyai dim nuter v-nosz konyu, alli pako szpuhni perpra-vu obodve nosznicze nyegove.

5. *Szuprot Konyzkem Glisztam.* Davai im vodu pit, vu koie bilaie nekuliko krat hers kipet vuchinyena, ali ne vru-chyu, neg razhladyenu: ali smores dat, y poszei kerfeneh nekuliko zmessaiuch szkupa svepla popit.

6. *Szuprot Prischyem, y otoku jezika.* Odprimu Sillu na jeziku, ali pod jezikom, y izpiraimu z-bombakovum vodum.

7. *Szuprot otoku. gda pod szedlom nabi-iesze bunta.* Poztavi zgora lanya volov-szke matere, alli namasi izopunom do-bro.

8. *Kony kada vode puschyat nemore.* Vze-mi lorbera sztuchenoga drobno, vlei vi-na szkupa, ter dai nuter, vchiniga o-okolu

kolu voditi, ako josche nehafznij, tako naiga pelya na kakov gnoi, y teda onde odpresze da bude mogel.

9. *Kony ako keru pufcbys na meztu vode.* Tako vuchinimu tri dneve jedno za drugim obodve Sille odpreti, kot jur znadu to vnogi.

10. *Kopito mehko za vuchiniti konyu tvrdo.* Zafzipli nuter vu kopito czukora, y onak otverdi.

11. *Konyu da tvrda kopita rafsza bude.* Vzemi kraviega gnoia, y lenenoga olya szkupa z kelyem zmesfaiuch, ter zabiti mores konyu nuter zdola v-kopito, y pufzti onako jedna dva dneva zavezano, nitga nepufzti hoditi van.

12. *Joschye drugach za zlocheszto kopito pomochi.* Vzemi szmole, voska mafzla, y meda, nachini ova jednu mafzt, y mafz gushekrat kopito ono zlocheszto, nit za ono vreme nepufztiga po vode, ali po blatu hoditi prez szile.

13. *Kony kada ie zakovan.* Vzemi chavel van, y nachinimu novi chavel od korenja, kojisze zove terputecz. Ali akoie vzet chavel van, tako pufzti koszlovoga loia y-vofzkom szkupa raztaliti, y napufztiti, gdeie chavel bil.

Vrachtvo za Vole, y volovszke Matere.

VOla ako pitat hochyes, morasga kratko privezuvat, dabifze lizat nemogel, ar drugachbi odlizal dlake iz szebe, do koich bi dosechi mogel, y ovako bi omledel, ni tuszt posztal. Grah szirov kuhai, to ie ni szuh, neg kada raszte, y posztavlaiga med drugu kermu. Alli vzemi grahoricze zernya, cherlyene Czikle na drobno zrezane, y zrezanum szlamum dobro zmesane, y ovoga davai gusztokrat Volu jesti, y pusztiga vszaki put napojiti, ter ovako tuszt posztane, y lep vu kratkom vtemenu. Ovo iszto mores vuchiniti z-Telichyi, y z-Ovzami.

1. *Volov beteg ako ti ie neznan.* Tako vzemi Salfie, y pluchne trave, y davaimu piti, y z-szolium kermu potruszi, ali bolye vchinis, dasze szol vu vode razide, y teda poskropys.

2. *Aho volu szu prezeble noge,* Tako mores snyegovemi sztaremi dlakami oprati.

3. *Akoszi ie vol file pekvaril, alli materl.* Tako mora Sille na koleneh budes z-olyem, y szolium vmivat, nateruch zrukami dobro.

4. *Vol ako brosse, alli kripuchye.* Tako sztuchi

szuczima oga lukeka snitlina, y on Szok szpressan davaimu piti z.olyem.

5. *Ako volu iz nosza szmrad teche, alli ie harpav, illiti szrablyu, sta vszaki nemore poznati, alli ako jeszti necbye, y doli vuba ieszu poklanlyena. Tedamn znutra gubecz operi z-time[szom], zribaimu gubecz znutra z-porom lukom, y szolium, pak zatem iszpirai z. vinom.*

6. *Szuprot ochnyaku, y gda ochi siuze puschyatu vsze kuintinoma. Vzemi pšenichne melye, ter z.vodum nachini flaster, y onako posztavimu na ochi dobro prilepivši.*

7. *Ako vol vodu kervavu puschya. Davaimu od terpucza sztuchenoga szpressanu, illiti osmeknyenu vodu zmeshaiuch olya szkupa piti vechkrat.*

8. *Ali ako vode puschyat nemore. Tako vzemi meda, olya, y vina szkupa, y daimu tri dneve piti ovoga szpolu.*

VU stale, ali vu hlevu kraviem nemoras terpeti lukeny, nit jam izkopa-neh vu zemlye, kamo bisze szmrad zhadyal, ali szpravlyal od blata, lanya, y nyhove vode, negho mores one jamicze zpefzkom napuniti, ali potarazati, da kerma, za nyhovu hranu potrebna vszigdat szna[na]na bude, y chiszta, ar drugachbi skodlyva nym bila.

1. *Mati volovfeka ako naglo zbetesa. Vze-*
mi

mi jaluna , sztucziga drobno , smessaiga szolium , y dai marletu nuter posreti; ovo je dobro za vszakoiachke betege.

2. *Akoie marsc kai chemernoga poielo.* Tako namešai Teriaka, z-ocztom , y vleimu nuter da popije.

3. *Szuprot grisi, alli gda prevech od marsesa leie van.* Vzemi od hraszta nekuliko zeleneh veieez z-lisztieim , ali pak luschi-nye od zernya lorberovoga , zesgi malo , y sztuchi ie, termu dai nuter vu mleku poziti.

4. *Marsc ovo , ako kero puschya z-vedum.* Tako davaimu sztepke piti , ali nyeine lasztovite vode , gda ie chiszteissa.

5. *Ako mati ova kervavo mleko daie.* Tako davai ie korenov pet od tormentille, to ie szedmero periztne trave; szedem korenov kachiaka , y vzemi jednu saku petero-lisztne trave, kalze zove vszega szveta zdravie, y poldrugu saku szoli, ova vsza szkupa sztuczi, prileiavšsi oczta k ovom , y teda ova zmešai jako szkupa vu poszude, ter popiti dai krave , y davai na dalye tako dugo , doklam ono zlo preide.

6. *Szuprot Czeprie vu marhe.* Sztuzi chesnyaka , y kopercza trave, ie na polyu , ter zmešai szolium szkupa , y davai marhe vszaki dan.

7. *Da vnogo mleka davala budu krave.*
Dai

Dai im gusztokrat jészti kozie detele, ter ovako obilneisse mleko zponasze.

8. Dobro ie zevszema iako Materam vo. lovfzkem) akoszeim , potlam kakoszusze otelile , jedno malo kose od rugon ribe vu kruh posztavi , da poieszti , ali nekuliko od kutine chinit.

Vrachtvo , illiti Lekaria za Ovcze.

A Ko hochyes Ovna, illiti brava kupiti, takvoga kupi : koi ie lepoga ter velikoga tela, bele ter lepe dlake, ali vunę, dugoga vrata, dugęh, illiti viszokeh nog y da dug rep ima. A ovchia-mati pak mora imati siroke perszi, kratke noge, y mehku vunę. Ovchia mati ako ie oszem let sztara prodai, ali zakolyiu, y poiech, ar dalye ni za plod.

1. *Ako ovcze keru puschaiu na meszto na vadne vode.* Sztuczi kimlina zmeshaiuch szoli szkupa, y davai im lizat.

2. *Szuprot kuge ovacz.* Vzemi salfie, y plyuchne trave bele, sztuczi nekuliko, osmekni on szok, ter davai ovczam popiti na protuletiu cheternaiszt dny iedno za drugem, kuliko vech mores sztem bolye, y tedaszu chez ono letto szlobodne, od betega y pomora.

3. *Ako znati bočbyes, jieszuli ovce zdrave ali ne.* Oglei im oči, ako znutra vu očeh imaiu nekoie filicze cherlyene, tako jieszu zdrave, ako pak jieszu filicze blede loiu szpodobne, takoszu znutra gnyle na plyuchah. y jetrah.

4. *Ovce selys zdrave obchudati.* Zer-nye borovichno tuczi, messaiga z iachmenom, ter pridavai szoli szkupa, y davai im jeszti ova. Ovošze more tri, ali 4. pute vletu vchiniti. Ali davai im piti friskoga koziega mleka.

5. *Ovca ako naglo koia zbetesa.* Morasze taki nye pod okom silla puszti, alisze vuha malo zgora narezati ter z-sibiczum po malom tepszti po nyih, doklam kervi nekuliko izteche dole. Ali dai im szoli z pelinom zelenem namešane lizati.

6. *Ovca akoie zmešana vu glave, y kak ti norra.* Morasze ie znutra opozred nosza silla odpreti: opade isztina ie seda taki na zemlyu, ali doide k sžebe zatem mallo kefnye.

7. *Ako szmrad kakov oveze iz nışa dugo tech: , ter szurı rusen.* Naresi korena jelenszkoga, na drobno, kisze zove jelenov jezik po gorah rasztuchy, poszuffiga v pechy tople, gdasze kruh van vzeme: na prah sztucziga, y davaiga vu szoli lizat ovce. bolye bude da iu razluchis od drugeh ovacz, arisze tesko izvrachi takova.

8. Szuprot] *betegu nuternyem.* Gdaztu nagnyla okolu chrev, ali y chreva, dasze ovcza szkupa kerchi ter zvia, vzemesze szuhoga cherlyencza, to ie ni friskoga iz verta, sztucheszte koren lesnikov, tesze nameffa szoli, y datsze more jeszti po-vechkrat.

9. Szuprot *glisztam nyhovem.* Vzimlyeszte dobro zesganoga pepela iz pechi, ne iz vszakoga ognyschya, zmeszasze ;z-ocz-
tom nachinyenem iz dobroga vina, ter im sze daie piti.

10. Szuprot *gubczu grintavomu, illiti gubavomu.* Sztucheszte Hisopa trave, y szoli szkupa, y z-ovem naribasze Ovcze gubecz, y nekuliko znutra okolu zubi, y na vratu, y gerlu.

11. *Ovcza akoie srablyva, merszko bartava.* Davai ioi vechkrat poszuffenoga ter nasztruganoga terputcza.

12. *Ovcza ako ima koia buntu natechenu, kot velik mofzol na szebe.* Odpriga z-chym da chemet izide van, ter posztavi na ranu kot ieden flaster, od szmole, y sznasne szoli.

13. *Ako ie ranyena na pluchyak.* Zresi lepo na drobno lopuh ali velikoga korena megy kermu nyeinu, ovo izvrachi Ovczu naszkorom da ozdrave.

14. Szuprot *kaslyu, illiti brohanyu Ovacz.* Davai im vszaki dan one trave, kaize
vize-

všzega šzveta zdravie zove.

15. Szuprot šzrabu ovchiemu. Davai im guschye krat doszta szoli polizat: kadesze neszpozabi nameššati šzkupa czveta pelinovoga, ar šzlabem ovczam ie ovo jako zdravo.

16. Za ovcze dole iduchy. to ie šzlabeiše pošztaiuchy, y koje ieszu iako omledele. Davai im ovchie lechy jeszti guszto krat, ter ovako pošztanu tuszte, debele.

Vrachtvo Szuprot Marhe, vu Lettu 1735. probuvano, y hafznovito naideno.

NAimre iz dole napiszaneh drachev za lev napraviti. Vzemi beloga šzleza Kamiliche Polyszke, Salfie Rugane, y cherne Metticze, beloga Isopa, y za jednu sliczu lenenoga szemena tuchenoga, ter vu to vŕze, vu friskom mleku šzkuhano, zatem preczeieno pošztavi nekoliko kapely lenenoga, â dve slicze pune primoršzko-ga olya, y jedno malo Teriaka Sivinšzko-ga, ter vu vŕzako betesno Marše vŕzaki den za pol Nemakoga Meczlya vley; takvomu pak betesnomu Maršetu vŕzaki den dva, ali tri pûta opechenoga chernoga truha vu toplom vinu pervo namoche-
noga,

noga, y z-orefzczem dobro obfzipanoga za-
fzipavai, y vřzigdar liřtor z-toplum vo-
dum napaiai, y hoche do dva, ali tri dni
Marře navadnu kermu pricheti ieřzi.

Item vrachtvo řuprot kuge řivinszke

VZemi: Pimpinelle korenya one felle
koteru na bregeř, řzubeř řzenokof-
řah rařte, na drobno zreři, ter za jednu
řřaku, y tuliko pořzei k-tomu, malo ta-
kai řzoli řzkup zmeřřay, onda borovoga
olya jedno malo nuter puřzi, ter tuliko
v-jutro, y vecher Marřetu nuter dai; ako-
li odvriř pogiblye Marřa, tak y vech puti
na dan nuter davai, y akoprem řřpervin-
cze Marřa z takvem zařzipom řzilitiřze
mora, potlam vendar privadiřze. y k per-
vomu zdraviu z Bořjum pomochium po-
verneřze.

DEEL XVI.

Hifni Razvezzelitel.

Kade vszi turobni Goszpodari hifni razbativetrisze mogu znekulikemi zagankami napervo doneffenemi.

1. **K**Oteri chlovek je vumerl, â nifze rodil, kotsse drugi lyudi rode? *Odg.* Chlovek on ie pervi nas Otecz Adam.

2. Koteri pak rodilszeie, â ni vmerl? *O.* Enoch, ar ie siv od Boga vzet iz fzvetha chekaiuch zadnyega vremena do priblifavanya szudnoga dneva.

3. Jeli gdo vmerl, â joschye ni zegnyl? *O.* Seña ie Lotova, arszeie na szòlobernula, zbog toga kaiszeie nazad ogledala befochya iz Sodome Varassa, szuprot prepovedi Bosje.

4. Kadafzu nassi Otczi pervi Adam, y Eva sztvorieni hili? *O.* Jeszu letto 4052. pred Narodnyem Kristushevem vu feszte dobe ovoga fzvetha dan dvadeszet, y trethy fzsusza vu petek.

5. Kuliko lettjeszu ova dva nassa Roditelya sivele? *O.* Adam ie sivel devetszto, y trideszet lett, â Eva devetszto, y chetredeszto. Matusalem pak je vsze presivel imaiuchy lett devetszto, lesztdeszto, y devea. A Noë sztaracz devetszto, y petdeszet.

6. Gdo ie pervi iznassel Orgule, y czitare?
O. Jubal, Szin Lamekov: zatoſze diachki govori jubilus, vefzela igra, y poleg nyh vefzelo popevanye.

7. Zakai laszi obchinszkem zakonom na glave jezsu pervo szèdi, illiti beli, kako na Brade? O. Kaiti laszti na glave szu ſztareiffi od Brade dvadeszet let, y viſſe.

8. Zakaiſze ſzir ſztruse, ali riba, kada ie za jezstvine potreben? O. Zato kaiti nima peria, ar dabiga imal, mogel biſze ſzkubſzti.

9. Kada gdo ide vu Zagrabèchki varas na kamena vrata, kai ie na deſzne ruke?
O. Je nyegoveh pet perſztoy.

10. Kakove buhe k. chloveku nai raiffi idu?
O. Malo idu negh vſze vech ſzkachu, y to cherne ali hergyave, ſute.

11. Kuliko putov ide iz Zagreba vu Varasdin? O. Neide nijeden: negh putnik po nyeh mora iti, ali v. peſſicze, ali drugach.

12. Koiem lyudem vidifze vino haſzniti?
O. Laſczem, koi teda gdafze doſzta napiju, ſztoprav iſztinu povedu.

13. Zakai beſechy nazadſze ogleda na onoga, ki za nym derchij? O. Kaiti ochi nima od zada vu zatilku.

14. Ko a riba ie najveksa zmed vſzeh?
O. Mora bit ſtokvis, ar glava ie vu Holandie, â drugo zrepom ide vu Nemski, oſztale Orzagei protegnuvſſiſze.

15. Koia riba ie naimensa? O, Je ona koia ima glavu blizu repa.

16. Koia riba ie naibolsa? O Mora bit ona, kà ie v-zdelle na sztolu dobro peche-na, ali szkuhana.

17. Jeli gde Orszagh, vu koiem bisze repa szeiala, ali salata? O. Nijednoga ni: ar szerepa ni salara neszeie, negh lisztor szeme.

18. Kai ie naibolse vu salate? O. Je ovo dasze peregibati puschya po vusztek na jezik polosena.

19. Kai ie naibolse vu pechyi, vu koie navada ie kruh pechi? O. Je ovo da kruha neposere, drugach nebiga szmeti nuter sztaŭiti.

20. Megy Softarszkemi orudelyi za mestriu nyhovu, koie ie naibolse? O. Jeszu nyhovizubi, z-koiemi kosu natesu,

21. Zakai besy zaiecz na bregh, ali na goru? O. Dabi ova imala luknyu zpoda taku bi vu nyu pobegel.

22. Gdo vech vidi, on ki jedno oko ima, ali on ki dve? O. Vidi on, ki jedno ima, ar dve vidi, ki dve, lisztor jedno vidi zdvemi.

23. Kade ie Adam pervu sliczu prijel gda ie hotel jeszti? O. Je pri stalu, kako y mi moramo gda jeszti hochyemo

24. Adam zabiajuch pervi csavel kam-ga ie vudril naipervich? O. Je poglave.

25. Gdo ie po izvoie Matere gazil , y na nye derva czepal ? O. Adam , ar Maika nyegova bila ie zemlya , gda sbesse iz nye vuchinyen.

26. Adam kam ie possel , kada ie dva-
naiszt lett sztar bil ? O. Posselie vu tri-
naiszto letto.

27. Kai ie naibolse poleg telechye gla-
vicze ? O. Je vsze ono telle , kaiga ie , o-
szebuino , gda ie dobro pecheno , y kuhano.

28. Kakoveh rib ie naivech vu moriu ,
y vu drugeh vodah ? O. Jenaiivech mokreh ,

29. Kai chini chloveka plessivoga. O.
Lafzi , kada iz glave opuznu.

30. Kai ie za iedna razlika med mesza-
rom , y oderuhom ? O. Meszar vely , gde
sztoij marse , daga vudrim ? â Oderuh vely ,
gde lesi marse , da oderem dole kofu iz nyega.

31. Koifzu naiveksi oderuhi ? O. Jezvu
gofzpodczki Chaszniki : ar ovi deru sive
lyudi , â oderuhi obchinszki lisztor me-
tvu marhu deru.

32. Gdo galyi kofu prez nosa , osmekuie
prez luga ? O. Chaszniki gofzpodczki , lyu-
di deruchy prez nosa , ter osmekuichi
pot , y keru nyhovu.

33. Koji Kraly ie prez kralyesztva ? O.
Kraly on , ki iena karte.

34. Kai ie naibolse vu melinu ? O. Je o-
vo ; da saklyi nemogu govoriti , drugach
bi izdali mlinara.

35. Kuliko buh ide najeden lot? O. Ni-
jedna, negh szkachu gore.

36. Kadafze pszi naivech presztraffe?
O. Petek pervi po Vuzmu, stimaiuchi da-
fze pak pochinya Korizma.

37. Kadefzu naivisseisse gorre na szve-
thu? O. Tamo, gdeszu nainiseisse dolicze.

38. Koia ie razlika med onem ki mert-
vecze pokapa, y med Henkarom? O. Je
ova: da Henkar vu zrak lyudi gore veszi,
â on ie v zemlyu pokopa.

39. Zakaisze noszi perszten na leve ruke?
O. Zato daga zdesnum brani.

40. Zakai obchinszkem nachinom Vuš
loslyvczi bolyeszu rechlyvi od drugeh? O.
Kaiti nemogu hodit, zato z-jezikom na-
domefzte, stâ nemogu z-nogami.

41. Kada zaicza zubi bole? O. Teda ka-
daga Hertiz grabe med zube na lovu.

42. Koji dan ie naidusi v-letu? O. On,
ki ima noch naimensu, illiti naikratkeifsu.

43. Koia szvechya dugse gorij voschye-
na, ali loiena? O. Nijedna dugse, negh
obodve kratkeisse, dole na manye gorechye.

44. Kai ie naibolse vu nogah volov-
szkeh? O. Je onomeszo, koieodnyh viszi.

45. Zakaisze Hudodelniki na galge ve-
fze naimre Tati? O. Za gerlo fze vesze.

46. Koji szu lyudi naiszlo'bodneissi prez
vszake pravde sivuchy? O. Jeszu lekari, il-
liti vrachi: y zanyimi Veszachi, ili Henka-

ri, ar more lyudi, nigdo ih nekastiguie neg immora jofchye plachyati.

47. Koia voda nai vekse ie czene, illi: ti koia naivech valya, O. Oba ie: koia Ostarias vleva vu vino, ko prodaie, y Prokurator vleva vu tintu, pissuch krivichno vnoga na kvar blisnyega,

Jeden je profzil na Ostarie Goszt vina, zatem y vode od male kchere nyegove za mestati z-vinom, atszeie preiako videlo v teda frisko Deklicza odgovorissemu, Goszpone ni potrebnno mestati vode, ar moi otec sztoprav vchera ie nuter vleiai vode vu vino jednu dobro veliku stuczu friske vu vosu. Nut kako isztinu povedu, y neprof-sena Detcza, y nepriszilyeni norczy dosz takrat.

48. Ako deszetpticz na drevu szedij, ter zmed nyh tri gdo vsztrelij, kuliko ih osztane gore siveh? O. Neosztane ni jedna negh vsze osztale od onud zletè.

49. Zakai vele nesteri daie zlo znamenye kada zaiecz chez put prederchij? O. Pravo vele, kaiti dobro bilo bi za nyh, kad bi pechenoga na sztolu imali.

50. Kakovi lasczi szu szlobodni vu lafeh szvoieh? O. Jeszu oni ki kalendare delaiu, y novine izpissuiu.

51. Zakaiszu neszrechneiffa te nevolneiffa Goszpoda velika, kako drugi lyudi mensi od Goszpode? O. Zato. kaiti malo
gda

gda kai od isztinechuiu povedatifzi.

52. Dva kad veszi Henkar, koiega pervich obeszi, illiti k-pervomu, O. Drugoga veszi k-pervomu, â pervoga k-nikomu.

53. Kai chinij vsze lyudi jednake Czeszare, kralye, kmete, y sziromahe? O. Szmertie takova Mestriczana nikoga negledechya, gdo ie.

54. Kade prebivaiu penezi nai szegurneisse? O. Pod bradum hergyavum: ar pod takovum neischyefzenistar dobra. Brada kergyava malo kada kafe kai hvale vrednoga.

55. Kai na szvethu lyudi naivech naszlobuiu teroduriavaiu? O. Isztinu; ar ki isztinu poveda guszlaiuch, tomu luchecz szkache po vufzteh.

56. Kai vdobivaiu lasczi snyhovum kramum laslyvum? O nistar drugo, negh ako y govore isztinu, neverniefze im.

57. Sziromah nesteri opitasse nekoga Bogatcza negda; kuliko G. Bog potrebuie szuknaza jednu balyu, illiti szvitu? O. Bogatecz odgovorissemu: toga nigdo znat nemore: â sziromah rekosse nato, ni vech negh kullko ga iemeni potrebnno: ar Bogh ie rekel; kai y kuliko dobra sziromahn vuchinite, tuliko meni vchinite.

58. Herczeg nekoj od Szavoie opitan besse, imali kai paasz za lov, pokazal ie okolusztola puno izedechyeh sziromahov,

koie vřzaki dan hraniti z jezťvinami na vadu imasse, rekuchy: ovo řzu Herti moř lovni, z ovemi hochyuszi ja řitek veki vechni vloviti.

59. Protagoras negda opitan beře, zakai řzvoiemu nepriatelu naiveksemu je dal za Sennu řzvoiu Kcher? Odgovoril je: Kaiti mu niřzem mogel zavdat zla vekřega, kako dařzemga zadobavil Senne, ořzlobodivřil řze zla naiveksega iz Hife moie.

60. Izpitavan beře nekoji jenkrat, zakaitze řenniti nechye? Odgovoril je: ako vřzemem řziromasku, hraniti bum ju moral, vřzemem bogatu, tako vřřigdar pod nořz davalami bude řzponařřaiuchya da ie bogata, vřzemem lepu, tako vu řzkerbi budem, da biju drugi nezapelyali, vřzemem jednu merřzku, neřzpsetnu, tořzem dořzta vřudren.

61. Demokrit kad bi bil opitan, zakai ie onak malu Senchiczu vřel? Daře odgovor: da ie chul vechkrat, kako iz vech zal morasze izebrati ono, ko naimenře ie.

64. Dobro vino kvaru mořnyu, a zlocheřzto řeludecz: zato rekoffe neki: ja chiu raillida mořnya po zlu ide, kako damiřze kvaru řeludecz.

63. Senna nekoia rekoffe Muřlu: ti mořes chiniti, kai hochyes, a ja hochyu da vřřaidu po moje glave, od iztoľa řzkochivřil: Musteda zgrabře zdele, tanyere, y drugaga ka řzu dořřla pod ruke, te je zhitasře zra-

ven vu glavu: pokehdob je onak imat bo-
tela.

64. Vuchenik jeden od Mestra szvoga
prijel ie napiszana vsza, koia chiniti ima
chez dan. Mester medtemtoga, kada bibil
privinyen opal vu blato dobro gluboko,
podaval ieruku vucheniku, dabiga vlekel
van, tedamureche mladi, pochekaite do-
klam domov poidem gledat v piszmo, jeli
to sztojinutre, dabi valz moral pomochi,
okupaite sze, y razhladete doklam doidem.

65. Plemenitas nekoij izpitaval ie Mu-
sa jednoga. vu koiem vremenu vszega let-
ta Musi ieszu naiveszeleissi? Mus odgovo-
riffe da vuzime, kaiti nimaiu vnogo delati.
Plemenitassa Mus takai opitasse, kadabi
pak on bil naiveszeleissi? Mi Plemenit-
tassi rekosse jefzmo naiveszeleissi na prvou-
letiu navlasztito vu velikom Travnu. Ai,
ai zakrikne Mus! tako vi chinite zraven
Gofzpodakakogod moji oszli ovo vreme
krichechi od veszelya nepresztancze: Iho!
Iho!

66. Jeden Szufzed je drugoga izpitaval,
zakai szvoiusennu vszigdarmene, kada sze
k-Szpovedi pripravlya? Odgovoril ie: ka-
da ie nebijem, tako mi polovicza grehov
nedoide na pamet: ako ju premenem, ona
mi vszaszponesze, koiagodszem vsze let-
to vuchinil, ter mi napervo donesze tako-
ve sztvari, koieh nigdar nebi bil sze do-

ob 2

mišzilil, kaibije vchinil bil gda, jasze teda ništar nešzerdim, negh v pamet pobijram, kai mi poveda.

67. Chlovek fantav, ali hrom kakovu fennu moraszi vzeti za Tovarišiczu; O. Mora šzlepu, da nebude videla, kaibimu šzponasala, da je sepek, šantek &c.

68. Gdo šzvoiega blisnyega naibolye lyubi? O. On, ki šzamoga šzebe pravo.

69. Kada Lafczi ochivešzti, druge mogu prekaniti? O. Ravno teda, kada iztinu govore; ar šzudešze vszigdar lagati.

70. Jeli kade vech Salate, kako šzena rašzte? Salate vech rašzte, ar šzeno ie pokoseno, á do teda ie trava lišztor.

71. Koia voda vu Nebo vľazi, illi teche? O. Vdovicz, y Šzirot obteršzeneh šzuze suhke, y vruchye naimrè.

72. Koia fela Lyudi ie naivešzeleiša? O. Školnikov, ter Diakov Koruskeh, ar ovi gda plachu drugi nad Mertveczi, ony vešzelo popevaiu *Requiem* &c.

73. Kai ie ono za chim lyudi hlepe, ako pako zadobe, v-tek neide? O. Šztarofzt.

74. Kai ie Maika šzvoie Maike? O. Je voda, obernyena na led, šznegh, pak potlam znovich obernešze na vodu iz leda, y šznega.

75. Kai ie ono gda na paššu ide šzito, á iz pašše domov doide gladno? O. Pašzti ie, koišze doma najè pervo, kako na paššu
76.

76. Sztari lyudi prez zubov buduchi vu vuszteh, gde ie nosze do szmerti? O. Nos nosze za poiaszom, ali vu sepju, ar name-
szto nyh z-nosemszi szlufe.

77. Kade mertvi gone van sive? O. Na glave, gde chesely vleche vuffi dole.

78. Jeli pervo brada bila na szvethu, ka-
ko chlovek? O, Brada bila ie, ar kozel bra-
dat pervo ie bil kako Chlovek.

79. Zakai ima navadu Kony lesati? O.
Kaitiszedeti nemore.

80. Koji lyudi szu naihatriveffi? O. Jeszu
Barberi, koji takai brad Kralyevszkeh ne-
boiesze obriti.

81. Kuliko ie Nebo viszoko od zemlye?
O, Kuliku ieniszka zemlya od Neba.

82. Zakai lze kokot zverhu Turna po-
sztavlya, a ne kokofs? O. Kaiti kokot ne-
nesze jajecz, a kokofs nesze, y razbila bi-
sze vsza.

83. Kada mertvi pokapaiu mertve? O.
Kada naimre Krivoverczi zakapaiu szvoie.

84. Koia ie razlika med Goszpodum, y
szlugami? O. Ova ie, da szluge poszluiu
z.rukami, Goszpoda z-nogami vu vulo-
geh, ali sze setchyuch.

85. Chija ie Mestria vszem ozhiveszta,
nit ni zaprietna? O. Henkaria ie.

86. Koji Szokach naivtechneisse jesztvine
chinji? Glad.

87. Koja ie razlika med mudrem Chlo-
vekom

vekom : y megy Norczem? O. Jeova : da Muder szenia po nochy, â norcz po dnevu.

88. Jeli vech mertveh, ali liveh Lyudih? O. Je vech liveh, ar mertvi niszu vech Lyudi, negh gnylochya, y prah.

89. Koiem manguvanye zavdaie nai vech nevolye? O Zavdaie onem koji obterize niszu z-vulogi, y kishu vodeno betesni.

90. Senne koieszu Musem szvoiem nai hafznoviteisse? O. One, koieszu bogate, y sztare blizu szmerti.

91. Koi pticzasze obrezava, y za hranu Lyudih kolyesze, ali vubija? O. Je Kopu n ona dobra.

92. Koi dneve pszi neszmedu v-Czirkvu; O. Na veliku Szredu, Chetertek, y na veliki Petek.

93. Kada pak naibolye szille vu Czirkvu? Na Vuzem, kad meszo im distij.

94. Zaka pszi nemataiu za Vino? O. Kaiti Terszia okopati neznadu.

95. Koi meszto nistar szada ne donassa, â vsza na pervo posytaviya? O. Je Zerczalo, kase vsza, â neda nistar od szebe.

96. Kako Nemecz turobnoszt od szebe preganya? O. z-Vina pilissem obilnem : zaradi toga rekosse nekoji : Spaniol turobnoszt goni od szebe z-plachem ; Franczoz z popevanyem ; Latin z-dugem izpanyem, Nemecz z pianstvom, y Horvat zaitzto.

97. Gdo ie naiboissi Mester illiti Vu-
chitely

chitely Lyudih ? O. Je Nefzrechya.

Koia ie nai jakfa travicza szuprot praznoszti, illiti nechisztochye ? O. Je veliki sztrah Bosji, ter premisliavanye Muke Christusseve.

98. Koie vrachtvo, illiti Lekaria najboljfa je za Vuloge ? O. Poterplenye, tichoehya, y mertuchlyvnoszt v pilisfu, y jelisfu, kada vsza oztala nistar nemogu pohafzniti.

99. Koieszu drugach chetiri dobre Maikce, zevszema hudobne chetiri rodechye Kchere ? O. Perva ie isztina poradiaiucha naszlob, ter oduriavanye: druga: Szrechya rodechya gidofzt, ili oboliu. Tretia: Szegurnofzt, pogibel; Cheterta. Zaufanye k zadnyem ocivelfzo poteptanye; tako Szveth dobro na zlo obtachya.

100. Koie predoblenye ie naichesztitelfe ? O. Je szamoga szche obladata vu zle prilike.

101. Koji Chlovek naipervi rodilfe ie na Savetu ? O. Kain: koga Adam, y Eva vu drugom lettu vdobilli jezsu potlam kakszu bili iz Paradisuma iztirani.

102. Koia ie bila pervfa Oprava, illiti Halya nyhova ? O bil ie jeden kosuh iz ovchieh kòs; koiega Adam, y Eva, potlam kakofzu zagressili, poleg odredyenia Bosiega, moraliszu nosziti golotu Tela pokrivaiuchy.

103. Od koga iz vse iztvari imena
szvoia zadobille? O. Jeszu od Adama, ar
G. Bogh ie k-nyemu vse iztvari dopelyal,
da im vsezem da imena prikladna.

104. Gdo ie bil naipervi Chlovek zmed
vsezeh lyudih, koji ie vmerl? O. Abel bil
ie. koga ie Kain Brat nyegov na polyu iz
nenavidnoszti nemillo zatukel, kaiti al-
dov nyegov ni bil zaprieten, nit povo-
lyen Boghu, kot ie Abelov bil, leto szto y
trideszet ovoga Szvetha.

105. Koia Senna perva rodilaszeie na
Szvethu? O. Je Kainana, koia szkupa z-
Kainom rodilaszeie od Eve, y ova ie za-
konizka Fovarussicza Kainova bila.

106. Gdo ie pervi Pasztir bil na Szve-
thu? O. Abel ie bil, koji paszel ie Ovcze:
â Kain imal ie szkerb na Drevie, y na
Szad.

107. Gdo ie naipervi Orusie iznassel?
O. Tubalkain Kovach zmed vsezeh pervi.

108. Gdo ie Voiszku zachel naipervi na
Szvethu? O. Je hudobno pokolenye, od
Kaina dohadiaiuche Kainitanczy imenu-
vani v-Lettu chetiriszto feshdeszet y dru-
gom.

109. Gdo ie Shatore, illiti huticze pa-
sztirtzke iznassel? O. Jabel ie iznassel, Szin
Lamekov letto 701.

110. Kadatze ie pochel melzo jeszti?
Q. Po obzinszkom potopu vsega Szve-
tha

tha letto jezero selztzto petdeszet , y szedmo : pervo toga hraniliszufze lyudi z-korenyem , y szadom.

111. Gdo ie Mallariu iznassel ? O. Sarugh letto 1850. to ieszt jezero oszemzto pedeszeto, potlam kak ie Szveth sztvorien.

112. Gdo ie Vinograd y Vinoj pochel delati , y piti ? O. Noë Sztaracz letto jezero selztzto , szedemdeszet , y pervo szvetha ovoga ; ter on szam naipervi bil ie priffumaszt vuchinyen , od onoga iztoga vina.

113. Gdo ie pervi zachel z-Voli zemlyu orat plugh nachinivssi ? O. Noë sztaracz po potopu obchinszkom vu lettu jezero selztzto petdzszet , y devetom : a pervo do teda jeszu polya z-rukami kopali. neznajuchi kakobisze moralo orati.

114. Gdo ie Theriak iznassel glaszoviti ? O. Andromius on glaszoviti Vrach , aliti Likar letto po Kristushevom Narodnyu selztdeszeto ; szuprot vszakoiachkomu Chemeru.

115. Kadaszufze vu Nemszkom Orszagu zachele orgule , poleg Getchkoga obichania , dabisze vu nye igralo ? O. Jetzu v lettu po Kristushevom Narodnyu oizemizto dvadeszet , y chetertom.

116. Gdo ie puskeni prah zachel , y velike puske iznassel ? O. Nemecz jeden , imenom Berktold Svorzz Franciskan , v-let-

u Kristuffevom jezero trizto oszemdesze-
tom.

117. Kadafze ie zachel Tabak, illiti Du-
han, y ob kuda doneffen ie, vu ove Or-
szage? O. Tabak ima szvoie ime od Ameri-
kanizkoga malyahnoga Orszaga Tabako
imenovanoga, ali od onoga potoka nyho-
voga Tabako zvanoga: od onud ie okolu
letta Kristuffevoga 1517. doneffen od Spa-
nyolov, gda ie Ferencz kortefius zavjel bil
on Orsyagh nassedi doszta izebranoga Du-
hana.

Neko'i velè, da szada Tergovczi vu Ho-
landie vnogo jezèr na rechenom Tabaku
vdobivaju, viffe naimre od 30000.

18. Kai bil ie za jeden Szàd, koga is
Adam zapriznul, y v-gressil? O. Nesteri pis-
su da besse Jabuka: drugi da iedna Figa In-
dianszka, koiu y szada joschye Adamov
Szàd nazavaju, Fige pak ove nizu nas-
sem szpodobne, pri nasz raztuchyem, at
jetzu okrugle. y jako lepe szpodobe, na-
tuliko akoiu gdo razrese, nahadyafze nu-
tre zevszema naravszki Kris Kristuffev, zev-
szemi nyegove preszvete Muke orudelyi,
Korune ternove, bichev, chavlov &c. Fi-
gu takovu vredno bi videti, koia Diku
Kristuffevu nazveschya, y Sz, nastu verru
izvissava, ter vu verneh potverdyava Ker-
schyenikem.

119. Okuda ie izessel Medritot? O.
Dassel

Doffel ie od Mithridata Kralya : ar ov, da-
bimu chemer nenaskodil, akobimuga gdo
dal zarad nyegove grozovitoszti nemilo-
sztivne szuprot lyudem, nachinil ie jednu
protimbu, illiti vrachtvo z chemerom
vzfaki dan v zemfsiga vufze, kakotijakosz
szuprot chemeru, illi sztrupu naskodeche-
mu lehko.

120. Kai dobra zrokuie jednomu Ne-
priatelstvo? O. 1. Peneze poszudiavat;
2. Pomogat k senitve: 3. Poruchanstvo
za drugoga nasze vzeti: 4. Nepriatela za-
govarianye, â naivech pak hafzni szerche-
no za nyega moliti.

121. Kaichinij vu hife nepokoino Go-
szpodarstvo? O. 1. Senna, kada po szvo-
je glave ravnati hochye. 2. Detcza nero-
dyena, kot bi moralo bit. 3. Szlugat ver-
cokorni, ter dug jezig imaiuchi, kailze'y
od Deklerazme. 4. Szpravische guzto, illiti
zhadyanye szkupa Rodbine vnogo.

122. Kai chinij Chloveka dugo sivetit?
O. Ova chetvera; 1. Mir. 2. Veszelie, ali
radozt. 3. Chednoszt, illiti dobrota. 4.
Szloboschyna od lyuczkeh poszlov.

123. Kai prikratchuie Chloveku sive-
lenya? O. Ova: 1. Karke, ili Szvadlyvo-
szti. 2. Szerditoszt. 3. Piansztvo. 3. Lo-
tria.

124. Koia Sztvar sive prez kervi, â je-
szti ie dobra? O. 1. Pùs. 2. Rak. 3. Au-
striga. 4. Hobotnicza. 125.

125. Chloveka kai chini lyublenoga, ter za prietnoga? O. Ponisnoszt, Zahvalnoszt: Szlusbenoszt, Batrivoszt vu isztine obdersanyu prez izkazlivoszti.

126. Odkudasze szpoznavo kakvoga ie sztaliffa Chlovek? O. 1. Iz Govorenya. 2. Iz Oprave. 3. Iz pametnoga ponassannia. 4. Poszlov nyegveh overstavanya.

127. Koji ie naivekfi Varas na Zemlye! O. Varas vu Asie Pekingum zvani: ov ima vu szebce oszem velikeh Varassev, a mensseh szto trideszet, y pet: ima vech od chetirszto Vrat.

128. Koji ie naivekfi Zvon vu Nemskom Orszagu? O. Je naivekfi v-Bechu, imaiuchij triszto, y sesztdeszec centov: koga ie vchinil zleiat Czeszar Rimski Joseph I. letto 1711.

129. Gdo ie bil gda iznassel Vrachstvo szuprot Vulogu? O. Theofrastus Paracelsus: ali ova mestria zakopana snym lesij vu Salisburyu Nemskom.

130. Varas naisztareiffi koji ie vu Europe? O. Varas Trevir ie, ar pred Rimom nachinyen bil ie vu Nemskom Orszagu jezero, y trideszet let.

131. Gdo ie zmislil kakosze Haringi moraju naszalyati? O. Wilhelm Pikel ieden dolynega Orszaga Ribich letta Kristussevoga 1416.

132. Gdo ie zmislil, te iznassel Perspe.

ſpective, illiti ſztekla za mochy daleko videti? O. Jakob Mocz jeden vu Hollandie ſztoiechy, letta Kriſtuſſevoga 1544.

133. Czirkva koia ie na Szvethu nai-
cheſztiteiſſa? O. Vaticanum, aliti Czirkva
Sz. Petra Apoſtola v Rimu.

134. Kloſter naibogateiſſi, koji ie bil na
Szvethu? O. Kloſter Benediſtinzki na Gor-
re Kaſſijn imenuvane v Latinſzkom Or-
ſzagu, koga ie ſzam zezidati vuchinil Sz.
Benediſt, y nutre prebival. Dohodka imal
ie triſzto jezer zlateh dukàt.

135. Kai zrokuvalo ie do ſzada Nem-
czem, y Horvatom vnogem ſzmert pervo
kakobi bili ſtimali, ter vu naibolſe dobe,
da ih ie grob poſerli? O. Je nezredno pit-
jè, y daſze bolye ochiveſzto valnie ne-
ſzrechno pijanſztvo, gda ni ſzamo poza-
valiſzufe vſze po vſze huktat, neg takai
ſzillit jeden drugoga na zlevanye Tulczyev,
y Smulyev, po tri, te chetiri perſzte iz Skaf-
fa chez czevi vlechi vuſze prez reda, y ſztra-
ha, dabiga Duſſa neoſztavila neſzrechnoga.

Zato govoriſze da Nemecz, z Horvat a-
ko nepogine vu Voiske, tako vzeine ko-
necz, ſzkrativſſiſzi ſivlenye vu pijanſztvu,
iliti v-Szteklu: Spanyol na poſztelye pre-
vech leſech; Franczož na Voiszke nemo-
guchi z mirum ſiveti, nit drugem nepuſz-
tivſſi mira: Latin vu Potreſzu zaduſſiſze:
Anglianecz, y Hollandecz na vode z-Bar-
kami

kami putuiuchi : à Svek na Szneghu , Tur-
chin pak na Vufu zadergnyen.

136. Kuliko ie dób Chlovechanszkeh ,
to ie do kulikeh let do szese sztaroszi szvo-
ie? 0. 1. Je Dete od narodyenya do
szedmoga leta. 2. Je Dechyarecz , illiti
Dechycz od szedmoga do 14. letta. 3. Je
Dechak, illiti Ditich od 14. letta do 25.
4. Je Mladenecz od 25. do 35. letta. 5. Je
Mus illiti Chsovek vu zveršene dobe. 6.
Je Veršten Mus od 55. lett, do 65. 7. Je
jur széd obchinszkem zakonom szkorona-
ter do groba , od koga dalye nemore.

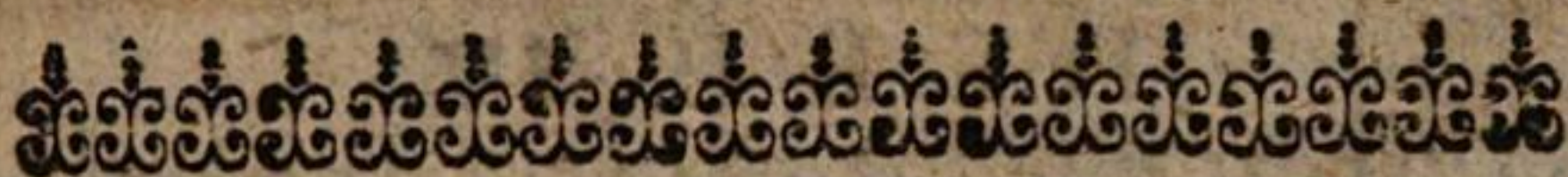
	Zdvanaisztemi		Nedusnoszi	
	Zvadeszetemi		Nit lepote	Ni-
Koji		Leti		ma,
	Ztrideszetemi		Nit jakoszi	
	Zcheterdeszetemi		Nit razuma	

ovako vufatisze nistar nima , ar ie
prevech kazno vize.

K O N E C Z .

POKAZANYA

Onch ofzebuino, koiafze
zaderfavaiu vu oveh Knyficzah.

D E E L I.

KAko Gofzodar Hifni ponafstisze mo-
ra obchinfzkem nachinom.

Kai je Molitva obchinfzkem nachinom. 10.

Kai je Sz. Mefsa: 12.

Mefsa Molitva. 15.

Vpuchenyec od Zpovedi. 23.

Zczerczalo Zpovedno. 25.

Zpovedne Molitve. 29.

Vpuchanye kai je chinito potrebnopred Sz.

Prichefchaniem. 33.

Letanie od Sz. Muke Jefuffa Kriffuffa. 40.

Letanie Lauret.D.M. za szrechnu fzmert. 46.

Zagovoritelov ofzebuineh za vřzakoiach-

keh fztaliftev Iyudi, 54.

Zagovoritelov broi za vřzakaiachke potre-

bochye. 56.

D E E L II.

Gofzodar hife kakořze mora ponafstati

proti-fzvoie zakonřzke tenne. 58.

D E E L III.

Gofzodar Hife kakořze mora derřati proti

Detcze fzvoie. 61.

DEEL

DEEL IV.

Goszpodar Hise kakofze ponaffat mora proti szlusbene družine, 66.

DEEL V.

Kakofze jeden Goszpodar Hifni ponaffati mora proti Szulzedom szvoiem. 70.

DEEL VI.

Mali Hifztoriumszki Katekismus zaderfavajuchij vu fzebe vnoga pripetchenya iz Sz. Piszma. 75.

DEEL VII.

Potrebna Verre izpitavanya za vszakoga Kerfchyenika. 114.

DEEL VIII.

Hifno razveszelenye, illiti Obatrivenye, vu koiem jeden Goszpodar Hifni falofzten razveszelitifze more. 127.

DEEL IX.

Kratka Izpitavanya, y Odgovarianya jedine prave Verre Katolichanzke. 139.

DEEL X.

Goszpodar Hise chez vsze letto vu szvoiem Goszpodarftvu, kai ima chiniti, y obdèrfavati. 172.

DEEL XI.

Kako vreme vszakoga Mefzecza poleg Muskoga Kalendara morefze poznat nekoieh znameniy. 186.

DEEL XII.

Kada vszaki Mefzcz Szuncze izhadya zabadya. 195.

DEEL

D E E L XIII.

Goszpodar Hise kai more obderfayati za napreduvati vu pchellah. 198.

D E E L XIV.

Vszakoiachke Mestrie domachye Gofzpodaru Hisnomu jako szlufechye. 203.

D E E L XV.

Domachya vrachtva za Lyudi, y za Marhu hafznovita. 212.

Vrachtvo, illiti Lekaria za Lyudi. 212.

Za Konye vrachtva vszakoiachka. 230.

Vrachtvo za Vole, y Volovszke, Matere, 233.

Vrachtvo, illiti Lekaria za Ovcze. 236.

Vrachtvo szuprot beteu Marhe vu lettu 1735. probuvano, y hafznovito naide-
no. 239.

Vrachtvo szuprot kuge sivinske. 240.

D E E L XVI.

Hisni Razvezitel, kade vszi turobni Gofzpodari Hisni razbattrivetisze mogu znekulikemi zagankami napervo dones-
senemi. 241.

12. XII. 1938

